

türkiyenin taraf olduğu

İSGÜCÜ VE SOSYAL GÜVENLİK anlaşmaları

f.almanya

avusturya

belçika

hollanda

isviçre

fransa

isveç

avustralya

TÜRK-İŞ YAYINLARI

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

türkiyenin taraf olduğu

İSGÜCÜ VE SOSYAL GÜVENLİK anlaşmaları

TÜRKİYE	f.almanya
	avusturya
	belçika
	hollanda
	isviçre
	fransa
	isveç
avustralya	

TÜRK-İŞ
Türk İş Yayınları No 76

Tarih:.....

Demirbaş No:.....550

Tasnif No: 336.11. TÜR-1973

Türk - İş yayınlarının 76'ncısı olan bu kitap,
1973 Nisan ayında Ağaç-İş Matbaasında basılmıştır.

Kapak: **Fahri Karagözoğlu**

Kapak klişeleri: **Torunoğlu Klişe**

İ Ç İ N D E K İ L E R

FEDERAL ALMANYA 1 - 43

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Alman Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik hakkında sözleşme	2
---	---

● Genel hükümler	2
● Hastalık ve Analık Sigortaları	6
● Ölüm Sigortası	8
● İşkazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası	9
● Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları	11
● Çocuk zammı	13
● Çeşitli hükümler	14

Sosyal Güvenlik konusunda yapılan sözleşmeye ait nihai protokol	21
--	----

Sosyal Güvenlik konusunda yapılan sözleşmeye ait nihai

● Genel hükümler	22
● Hastalık ve Analık Sigortaları	23
● Ölüm Sigortası (Cenaze masrafı)	27
● İz Kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası	27
● Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları	31
● Çeşitli hükümler	31

Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek anlaşma	33
---	----

Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin tadili hakkında ek sözleşme	34
---	----

İş Anlaşması	37
--------------------	----

Protokol	40
----------------	----

Nota	43
------------	----

AVUSTURYA 44 - 77

İşgücü ihracı anlaşması	45
-------------------------------	----

Nihai Protokol	50
----------------------	----

Sosyal Güvenlik hakkında anlaşma	51
--	----

● Genel hükümler.....	51
● Özel hükümler	54
● Çeşitli hükümler.....	61
● Geçici ve son hükümler	63
Sosyal Güvenlik Anlaşmasına nihaî protokol	65
Sosyal Güvenlik Anlaşmasının idarî tatbikatına ait anlaşma...	70
● Genel hükümler.....	70
● Özel hükümler	71
● Yardımların tespiti.....	73
● Çocuk yardımları.....	77
● Son hükümler	77

BELÇİKA 78 - 126

Sosyal Güvenlik Genel sözleşmesinin uygulama şekillerine dair idarî anlaşma	79
● Sözleşmesinin 4'üncü ve 5'inci maddelerinin uygulanması	79
● Çeşitli sigorta kollarıyla ilgili müşterek hükümler.....	80
● Özel hükümler	81
● Belçikada geçici olarak bulunma	84
● Malî hükümler.....	87
● Malûllük Sigortası	89
● İdarî ve tıbbî kontrol	89
● Yaşlılık ve ölüm (aylık) sigortası	91
● Yetkili kurumlar.....	91
● Dilekçeler üzerinde yapılacak işlemler	91
● Belçika'da ikamet edenlerin verdikleri dilekçelerin incelenmesi.....	92
● Türkiye'de ikamet edenlerin verdikleri dilekçelerin incelenmesi	93
● Aylıkların ödenmesi.....	94
● Ölüm aylıkları	95
● Aile yardımları.....	95
● İş kazaları ve meslek hastalıkları	97

Sosyal Güvenlik hakkında genel sözleşme	99
● Genel hükümler	99
● Özel hükümler	101
● Aile yardımları	107
● İşkazası ve meslek hastalığı halinde yapılacak yardımlar	107
● İdari anlaşma	108
● Çeşitli hükümler	109
Türk işçilerinin Belçika'da istihdamına dair anlaşma	112
● Anlaşmaya ek protokol	116
● Genel hükümler	117
● Belçika'da kömür ocaklarında yeraltı maden işçisi olarak istihdam edilecek işçilerin celbine müteallik tamamlayıcı hükümler	121
● Son hükümler	123
Türk işçilerinin Belçika'da istihdamına dair anlaşmaya ek protokol	124

HOLLANDA 127-156

Sosyal sözleşmenin uygulama şekilleri hakkında idari anlaşma	128
● Hastalık - Analık	129
● Malûllük	134
● İhtiyarlık ve Ölüm (aylıklar)	135
● Aile tahsisleri	137
● İşsizlik	137
● Çeşitli hükümler	137
Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	139
● Genel hükümler	139
● Uygulanacak mevzuatın tayini hakkındaki hükümler ...	141
● Özel hükümler	142
● Hastalık - Analık	142

● Malûllük	145
● Yaşlılık ve Ölüm (Aylıklar)	145
● İşkazaları ve meslek hastalıkları	147
● Aile yardımları	148
● İşsizlik	148
● Çeşitli hükümler	148
● Geçici ve son hükümler	150
● İmza protokolü	151
Türk işçilerinin toplanması, yollanması ve orada işe yerleştirilmesi hakkında anlaşma	152
● Genel hükümler	152
● İşçilerin toplanması ve işe yerleştirilmesi	153
● Genel çalışma şartları	155
● Son hükümler	156
İSVİÇRE	157-170
Sosyal güvenlik sözleşmesi	158
● Genel hükümler	158
● Uygulanacak mevzuat	159
● Özel hükümler	160
● Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm	160
● İşkazası ve meslek hastalıkları	163
● Aile yardımları	165
● Çeşitli hükümler	165
● Geçici ve son hükümler	166
Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ait nihai protokol	168
FRANSA	171-174
İşgücü anlaşması	172
İSVEÇ	175-179
Türk işçilerinin İsveç'te istihdamı hakkında anlaşma	176
● Türk işçilerinin İsveç'teki durumu	178
● Son hükümler	178
AVUSTRALYA	181-187
Türklerin Avustralya'da ikamet ve çalışmaları hakkında anlaşma	181

TÜRKİYE

f.almanya

- Sosyal Güvenlik hakkında sözleşme
- Sözleşmeye ait nihai protokol
- Sözleşmeye ek anlaşma
- Ek anlaşma eki
- Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin tadili hakkında ek sözleşme
- İşçi anlaşması
- İşçi anlaşması protokolü
- Anlaşmanın tadili ile ilgili nota

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK HAKKINDA
S Ö Z L E Ş M E

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞKANI
ve
FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ BAŞKANI

Sosyal güvenlik sahasında iki devlet arasındaki münasebetleri düzenlemek arzusu ile ve kendi sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasında her iki devlet vatandaşlarının eşit muameleye tâbi tutulmaları prensibinin teyidi maksadile bir Sözleşme akdi için anlaşmaya varmışlar ve bu gaye ile Sözleşmeyi akdetmek üzere temsilci olarak :

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞKANI
Şükrü Soykan'ı, İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürü
FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ BAŞKANI

Gerrit von Haeften, Hariciye Nezaretinde Umum Müdür
Dr. Kurt Jantz, Çalışma Bakanlığında Umum Müdür
memur etmişlerdir.

Temsilciler usulüne uygun olarak tanzim edilen salâhiyet belgelerini karşılıklı olarak teati ettikten sonra aşağıda belirtilen hususlarda mutabakata varmışlardır.

B Ö L Ü M İ
G E N E L H Ü K Ü M L E R

Madde 1

Bu Sözleşmenin uygulanmasında;

1. «Vatandaş»

Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasasına göre Alman vatandaşı sayılan kimseyi,

Türkiye bakımından, Türk vatandaşlığını haiz kimseyi;

2. «Mevzuat»
2'nci maddede belirtilen sigorta kolları ile sosyal güvenlik yardımlarına taallük eden ve bir akit taraf ülkesinde veya bu ülkenin bir kısmında yürürlükte bulunan kanun, tüzük ve yönetmeliği;
3. «Yetkili Makam»
Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanını, Türkiye bakımından, Çalışma Bakanlığını;
4. «Sosyal Sigorta Mercii»
2'nci maddede belirtilen mevzuatı uygulamakla görevli Teşkilât veya Makamı;
5. «Alman Sosyal Sigorta Mercii»
Merkezi Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesinde bulunan bir Sosyal Sigorta Mercini,
«Türkiye Sosyal Sigorta Mercii»
Merkezi Türkiye ülkesinde bulunan bir Sosyal Sigorta Mercini;
6. «Yetkili Sosyal Sigorta Mercii»
Sigortalının yardım isteğinde bulunduğu veya yardım istemek hakkına sahip olduğu veyahut son defa çalıştığı akit taraf ülkesinde ikamet ettiği sırada bağlı olduğu ve yardım isteğinde bulunabileceği Sosyal Sigorta Mercini, bu taraf mevzuatında merci belirtilmemişse, yetkili Makam tarafından belirtilecek Sosyal Sigorta Mercini;
7. «İkamet Mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii»
İkamet mahalli için yetkili Sosyal Sigorta Mercini, bu akit taraf mevzuatında böyle bir merci belirtilmemişse, Yetkili Makam tarafından belirtilecek Sosyal Sigorta Mercini;
8. «Sigortalının Geçindirmekle Yükümlü Olduğu Kimse»
Sigortalının uygulanacak mevzuatta tarif edilen geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri;
9. «Çalışma»
Uygulanan mevzuata göre çalışmayı veya faaliyette bulunmayı;
10. «Prim Ödeme Süresi»
Prim ödenmiş olan veya ödenmiş sayılan süreyi;
11. «Muadil Süre»
İkame süresi, ara verme süresi veya eklenen sürelerden, uygulanan mevzuata göre, prim ödeme süresine muadil sayılanları;
12. «Sigortalılık Süreleri»
Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, prim ödeme süreleri ile muadil süreleri,
Türkiye bakımından, uygulanan mevzuata göre sigortalılık süresi olarak kabul edilen süreleri;
13. «Para Yardımı»
Her türlü zam ve ilâveleriyle birlikte para yardımını;
14. «Gelir veya Aylık»
Her türlü zam ve ilâveleriyle birlikte gelir veya aylıkları;
15. «Çocuk Zammı»
Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından, 2'nci maddenin 1'inci fıkrasının (d) bendinde belirtilen yardımları,
Türkiye bakımından, işçilere çocukları için yapılan yardımı, ifade eder.

Madde 2

Bu sözleşme hükümleri, devletlerarası antlaşmalar ve devletler üstü hukuktan doğan haklar veya bunların tatbikatı ile ilgili hususlar dışında kalmak üzere :

1. Federal Almanya Cumhuriyeti bakımından,
 - a) Hastalık Sigortası,
 - b) Kaza Sigortası,
 - c) İşçilerin Rant Sigortası, Hizmetlilerin Rant Sigortası, Madencilerin Emeklilik Sigortası ve Sar Bölgesinde uygulanan Madencilerin Emeklilik Sigortası,
 - d) İşçilerin Çocuk Zamları,
na ilişkin mevzuat;
2. Türkiye bakımından,
 - a) Hastalık ve Analık Sigortası,
 - b) İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası,
 - c) Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları,
 - d) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı,
 - e) Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı,
na ilişkin mevzuat.
hakkında uygulanır.

Madde 3

5 ilâ 9'uncu maddelerde aksine hüküm yoksa, bu sözleşme, akit taraflar vatandaşları ile bunların geçindirmekle yükümlü olduğu ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri hakkında uygulanır.

Madde 4

- (1) Bu Sözleşmede aksine hüküm yoksa, 3'üncü maddede belirtilen kimseler, akit tarafların mevzuatına göre, hak ve vecibeleri bakımından, eşit sayılırlar.
- (2) Akit tarafların mevzuatına göre Sosyal Sigorta Mercilerinin ve derneklerin muhtar idarelerine seçilecek kimseler ile ilgili kaza mercilerine çağrılan üyeler hakkında bu maddenin (1) inci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Madde 5

6 ilâ 9'uncu maddelerde aksine hüküm yoksa, çalışanların mecburî olarak sigortaya tâbi tutulmaları ve iş münasebetlerinden doğan ve işverene ait olan hak ve vecibeleri bakımından, işverenin ikametgâhı veya iş merkezi diğer akit taraf ülkesinde bulunsa dahi, çalıştıkları ülkede yürürlükte bulunan mevzuat uygulanır.

Madde 6

- (1) İş merkezi akit taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin hizmetindeki kimse geçici olarak bir işin icrası için diğer akit tarafın ülkesine gönderildiği takdirde, bu akit taraf ülkesine vardıği tarihten başlayarak 24 ay müddetle kendi ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında iş merkezinin bulunduğu akit taraf mevzuatı uygulanır.

Çalışma süresi yirmi dört ayı aştığı takdirde, işçi işverenin veya işveren işçinin muvafakatını almak şartıyla, önceden istekte bulunur ve 5'inci maddenin (1) inci

fıkrası hükmünü uygulamak durumunda olan diğer akit tarafın Yetkili Makamı buna muvafakat ederse, bu kimse hakkında iş merkezinin bulunduğu akit taraf mevzuatının uygulanmasına devam edilir.

- (2) Merkezi akit taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir nakliyat işinin işçisi bir işin icrası için geçici olarak diğer akit taraf ülkesine gönderildiği takdirde, o işçi hakkında, işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi bu akit taraf mevzuatı uygulanır.
- (3) Merkezi akti taraflardan birinin ülkesinde bulunan hava nakliye işinde çalışan, bir işçi, bir işin icrası için diğer akit taraf ülkesine gönderildiği takdirde, o işçi hakkında, işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi, bu akit taraf mevzuatı uygulanır.
- (4) Bu maddenin (1), ilâ (3)'üncü fıkralarında belirtilen hükümler, işçinin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın, uygulanır.

Madde 7

- (1) Akit taraflardan birinin bayrağını taşıyan bir geminin mürettebatı hakkında o akit taraf mevzuatı uygulanır.
- (2) Akit taraflardan birinin limanında bir işçi diğer akit taraf bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır veya bu işlere nezaret ederse, o işçi hakkında limanın bulunduğu ülkenin mevzuatı uygulanır.
- (3) Akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir işçi diğer akit taraf bayrağını taşıyan bir gemide, geminin sahibi olmayan ve iş merkezi işçinin ikamet ettiği ülkede bulunan bir işveren tarafından geçici olarak çalıştırıldığı takdirde, bu işçi hakkında ikametgahının bulunduğu yer mevzuatı uygulanır.
- (4) Bu maddenin (1) ilâ (3)'üncü fıkraları hükümleri, ilgili kimsenin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın, uygulanır.

Madde 8

- (1) Akit taraflardan birinin vatandaşı, devlet veya amme hizmeti görmek üzere, kurumu tarafından diğer akit taraf ülkesine gönderilirse, bu kimse hakkında vatandaşlığı bulunduğu taraf mevzuatı uygulanır.
Akit taraflardan birinin vatandaşı diğer akit taraf ülkesinde vatandaşı bulunduğu tarafın dairesinde veya kendi elçilik veya konsolosluk mensuplarının şahsî hizmetlerinde çalıştırıldığı takdirde, bu kimse hakkında yukarıdaki hüküm uygulanır.
- (2) Fahri konsoloslukta çalıştırılanlar hakkında (1)'inci fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde 9

İşverenin muvafakatiyle işçinin veya işçinin muvafakatiyle işverenin isteği üzerine, 5 ilâ 8'inci maddelere göre mevzuatı uygulanacak olan akit tarafın Yetkili Makamı diğer akit tarafın Yetkili Makamının muvafakatini almak suretiyle, diğer akit taraf mevzuatının uygulanmasına müsaade edebilir. Diğer iki taraf mevzuatının uygulanmasına müsaade edildiği ve işçi de müsaade veren akit taraf ülkesinde çalıştığı takdirde, müsaadeyi alan taraf ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında bu taraf mevzuatı uygulanır.

Madde 10

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, bir sigorta yardımının diğer bir sigorta yardımı ile veya başka kazançlarla birleşmesi halinde, sigorta yardımlarının kaldırılması, kesintiye tâbi tutulması, durdurulması veya iptali gerekiyorsa, bu sigorta yardımının diğer akit taraf mevzuatına göre veya bu akit taraf ülkesinde bulunduğu sırada sağlanan ve bu yardımın kaldırılmasını, kesintiye tâbi tutulmasını, durdurulmasını veya iptalini gerektirecek mahiyette bulunan sigorta yardımı ile veya başka kazançlarla birleşmesi halinde de aynı hükümler uygulanır. Her iki akit taraf mevzuatına göre sigorta yardımlarının yukarıda belirtildiği şekilde, kaldırılması, kesintiye tâbi tutulması, durdurulması veya iptali gerektiği takdirde, her iki akit taraf ayrı ayrı kendi mevzuatına göre azaltılması icap eden miktarın yarısı kadar indirme yapar, akit taraflardan birinin mevzuatına göre çalışıldığı veya belirli bir işin yapılmadığı veya mecburi sigorta hükümlerinin uygulanması gerektiği sürece isteğe bağlı olarak sigortaya devam veya yardım isteğinde bulunma hakkı kalkıyorsa, birinci cümle hükmü, diğer akit taraf mevzuatına göre çalışılması veya belirli işin yapılmaması veya mecburi sigorta hükümlerinin tatbiki halinde de uygulanır.
- (2) Aynı sigorta kolundan aynı sigorta vakası dolayısıyla yapılacak yardımlar (1) inci fıkra da belirtilen iki yardımın birleşmesi sayılmaz.
- (3) 27'nci madde hükmüne göre tesbit edilen aylıkların bu maddenin (1)'inci fıkrası hükmü dahilinde kesintiye tâbi tutulması, kaldırılması, durdurulması veya iptali gerekiyorsa, 27'nci maddenin (2)'inci fıkrasının (b) bendine göre akit taraflardan her birinin tahsis edeceği aylıklar, bu memleketler mevzuatına göre yapılacak indirmeler nisbetinde azaltılır.

B Ö L Ü M II

HASTALIK VE ANALIK SİGORTALARI

Madde 11

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, mecburi veya isteğe bağlı sigortaya tâbi tutulma veya yardıma mustahak olma hakkının tesbitinde diğer akit taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri de, aynı zamana rastlamamak şartile, nazara alınır.

Madde 12

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre yardıma hak kazanmış bulunan bir kimse, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin önceden muvafakatini almak suretiyle, diğer akit taraf ülkesine gittiği takdirde de bu yardımdan yararlanır. Tıbbi bir mahzur görülmediği, iş göremezliğin en az üç ay süreceği anlaşıldığı ve ilgili kimse ailesinin yanına gittiği takdirde, ikametgâhın değiştirilmesine muvafakat edilir. Bu şartların mevcudiyeti halinde, elde olmayan sebeplerle önceden muvafakat alınmamış olsa dahi, sonradan da muvafakat verilebilir. Analık yardımından yararlanılması için muvafakat doğumun vukuundan önce verilir.
- (2) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler hakkında da (1)'inci fıkra hükmü uygulanır.

Madde 13

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan bir kimsenin diğer akit taraf ülkesinde ikameti sırasında durumu derhal yardım yapılmasını gerektirdiği takdirde, bu kimse sigortalı bulunduğu akit taraf mevzuatına göre yardım talebinde bulunmak hakkını kazanır.
- (2) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler hakkında da bu maddenin (1)'inci fıkrası hükmü uygulanır.

Madde 14

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre gelir veya aylık almakta olan veya gelir veya aylık bağlanması isteğinde bulunan bir kimse diğer akit taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, bu kimsenin hastalık sigortası bakımından hak ve vecibeleri, gelir veya aylık almak hakkına sahip olduğu akit taraf mevzuatına göre, bu akit taraf ülkesinde ikamet ediyormuş gibi, cari olur. Böyle bir kimsenin diğer akit taraf ülkesinde geçici olarak bulunması halinde, 12'nci ve 13 üncü maddeler hükümleri aynı esaslara göre uygulanır.
- (2) (1)'inci fıkranın uygulanmasında, Alman mevzuatı uygulandığı takdirde, bu kimsenin aylık veya gelir bağlanması isteğinde bulunmadan önce bağlı olduğu Hastalık Sigortası Mercii, bu kimse hiç bir Hastalık Sigortası Merciiine bağlı bulunmamış ise, die Allgemeine Ortskrankenkasse für den Linksrheinischen Landkreis Bonn, Bad Godesberg, Türk mevzuatı uygulandığı takdirde, İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürlüğü; Ankara, yetkilidir.
- (3) Gelir veya aylık alması veyahut gelir veya aylık isteğinde bulunması dolayısıyla her iki taraf mevzuatına göre sigortalı sayılan bir kimse hakkında ülkesinde ikamet ettiği akit taraf mevzuatı uygulanır. Böyle bir kimsenin diğer akit taraf ülkesinde geçici olarak bulunduğu devrelerde 12'inci ve 13'üncü maddeler hükümleri yukarıdaki esaslara göre uygulanır.
- (4) Hastalık Sigortasına tâbi bulunmaksızın akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden ve bu taraf mevzuatına göre hastalık sahibi bir kimse hakkında, duruma göre (1) ilâ (3)'üncü fıkralar hükümleri uygulanır.
- (5) İkamet ettiği akit taraf ülkesinde çalışmakta olması dolayısıyla hastalık veya analık sigortasına tâbi tutulan bir kimse hakkında (1) ilâ (4),üncü fıkralar hükümleri uygulanmaz.

Madde 15

- (1) Akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse, bu Sözleşmenin 12'nci ve 13'üncü maddeleri veya 14'üncü maddenin (1)'inci, (3)'üncü veya (4)'üncü fıkraları hükümlerine göre, sağlık yardımına hak kazanmış ise ve bu kimsenin ikamet ettiği yerde yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin teşkilâtı yoksa, bu yardım ikamet ettiği yerdeki Sosyal Sigorta Merciiinin uygulandığı mevzuata göre ve Federal Almanya Cumhuriyetinde ikamet mahalli için yetkili Allgemeinen Ortskrankenkasse, böyle bir sandık bulunmadığı takdirde, bu mahal için yetkili Landkrankenkasse, Türkiye'de de İşçi Sigortaları Kurumu tarafından yapılır. Ancak yardım süresinin ve geçimi sigortalı tarafından sağlanan kimselerinin tesbitinde yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin tâbi olduğu mevzuat uygulanır.

- (2) Acil olmayan hallerde önemli sayılabilecek protezler ve diğer sağlık yardımları yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin önceden muvafakati alınmak kaydıyla yapılır.
- (3) Sağlık yardımları, sigortalıya veya yardıma mustahak geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerine ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bağlı sigortalı veya bunun geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleriymiş gibi, bu Mercii tarafından sağlanır. Sağlık hizmetinde bulunmak üzere Sosyal Sigorta Mercii ile sözleşme yapmış olan kimseler ve tesisler de aynı yükümlülük altındadırlar.

Madde 16

Akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse bu Sözleşmenin 12'inci ve 13'üncü maddeleri veya 14'üncü maddesinin (1)'inci, (3)'üncü veya (4)'üncü fıkraları hükümlerine göre para yardımına hak kazanmış ise, bu kimsenin ikamet ettiği yerde yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından ve o Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Bu Mercii'nin talebi üzerine yardım, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır.

Madde 17

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, bu Sözleşmenin 15 ve 16'ıncı maddelerine göre yapılan yardımlar tutarını, idare masrafları hariç, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne öder.

Madde 18

- (1) Akit taraflardan her ikisinin ülkesinde sigortalı bulunan iki kimsenin aynı zamanda geçindirmekle yükümlü bulunduğu bir kimse her iki akit taraf mevzuatına göre de yardıma hak kazanmış ise, bu kimseye ülkesinde ikamet ettiği akit taraf mevzuatına göre ve bu ülkede geçimini sağlayan sigortalı dolayısıyla yardım yapılır.
- (2) Yardım süresinin tesbiti hususunda akit taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında aynı sigorta vakası için diğer akit taraf mevzuatına göre yapılan yardımlar da nazara alınır.

B Ö L Ü M III

ÖLÜM SİGORTASI (CENAZE MASRAFI)

Madde 19

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse diğer akit taraf ülkesinde öldüğü takdirde, sigortalı olduğu akit taraf ülkesinde ölmüş gibi, cenaze masrafına hak kazanır.
- (2) Akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse diğer akit taraf mevzuatına göre cenaze masrafı isteginde bulunduğu takdirde, bu kimse hakkında, mevzuatının uygulanmasını istediği taraf ülkesinde ikamet ediyormuş gibi, işlem yapılır.
- (3) Bu sözleşmenin uygulanmasında, her iki akit taraf mevzuatına göre cenaze masrafı ödenmesi mümkün olan hallerde, cenaze masrafı, ölüm hangi akit taraf ülkesinde vaki olmuş ise o taraf mevzuatına göre ödenir.

Ölüm akit tarafların ülkeleri dışında vukubulmuş ise, cenaze masrafı, ölen kimse son olarak akit taraflardan hangisinin ülkesinde oturmuş ise, o yer mevzuatına göre ödenir.

B Ö L Ü M IV

İŞKAZALARI İLE MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

Madde 20

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre yardıma hak kazanan bir kimse, 24'üncü maddenin (1)'inci fıkrasının (b) bendi hükümleri saklı kalmak şartıyla, tedavi sırasında kanunî ikametgâhını, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin muvafakati ile, diğer akit taraf ülkesine nakletmiş olması halinde sağlık yardımlarından da yararlanır. Tıbbî bir mahzur bulunmadığı ve ilgili ailesi yanına gittiği takdirde, ikametgâhın nakline muvafakat, elde olmayan sebeplerden dolayı önceden alınmış olsa dahi, sonradan verilebilir.
- (2) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre diğer akit taraf ülkesinde bulunan bir kimseye sağlık yardımı yapılması gerektiği takdirde, bu yardım orada bulunduğu sürece yapılır.
- (3) Sağlık yardımları,
Federal Almanya Cumhuriyetinde:
İkamet mahallindeki yetkili Allgemeine Ortskrankenkasse, böyle bir sandık yoksa, bu mahal için yetkili Landkrankenkasse,
Türkiye'de :
İşçi Sigortaları Kurumu,
tarafından ve ikamet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre yapılır.
- (4) Protez ve diğer önemli sağlık yardımları, acil olmayan hallerde, ancak yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin önceden muvafakati alınmak suretile yapılır.
- (5) Sağlık yardımları, yardıma hak kazanan kimseye ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bağlı sigortalı imiş gibi, bu Mercii tarafından sağlanır. Sağlık hizmetinde bulunmak üzere Sosyal Sigorta Mercii ile sözleşme yapmış olan kimseler ve tesisler de aynı yükümlülük altındadırlar.

Madde 21

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanan bir kimseye 20'inci maddenin (1)'inci veya (2)'nci fıkrasında belirtilen hallerde ödenecek gelir, cenaze masrafı ve maktu yardım hariç, bu yardım;

Federal Almanya Cumhuriyetinde :

İkamet mahallindeki yetkili Allgemeine Ortskrankenkasse, böyle bir sandık bulunmadığı takdirde, bu yer için yetkili Landkrankenkasse,
Türkiyede :

İşçi Sigortaları Kurumu,

tarafından ve yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin isteği üzerine ve bu Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii böyle bir istekte bulunurken yardımın miktarını ve azamî yardım süresini de bildirir.

Madde 22

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii 20'inci ve 21'inci maddelere göre sağlanan yardımların tutarını, idare masrafları hariç, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne öder.

Madde 23

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tayininde ve meslekte kazanma gücünün kaybının tesbitinde, diğer akit taraf mevzuatına göre iş kazaları (Meslek hastalıkları) olarak kabul edilen vak'alar nazara alınır.
- (2) Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, bir kimsenin meslekte kazanma gücünün azalma derecesine göre hesaplanacak para yardımına yalnız (1)'inci fıkranın uygulanması dolayısıyla hak kazanması halinde, bu yardımı kendi mevzuatına göre, iş kazası (meslek hastalığı) yüzünden meslekte kazanma gücünün azalma derecesine tekabül eden ölçüde yapar.

Madde 24

- (1) Akit taraflar Sosyal Sigorta Mercileri, meslek hastalığı sonucu yardıma hak kazanma halinin tesbitinde, her iki akit taraf ülkelerinde bu meslek hastalığına sebep olabilecek işlerde çalışılan süreleri nazara alırlar. Bu hususta aşağıdaki hükümler uygulanır :
 - a) Yardım yapılması için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğini her Sosyal Sigorta Mercii, uyguladığı mevzuata göre, tesbit eder.
 - b) Her iki akit taraf mevzuatına göre yardıma hak kazanılması halinde, yardımlar, gelir hariç, yalnız, ilgili kimsenin ülkesinde ikamet ettiği akit taraf mevzuatına göre yapılır.
 - c) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, gelire hak kazanıldığı takdirde, Sosyal Sigorta Mercii, gelirin, mevzuatı uygulananda akit taraf ülkesindeki çalışma süresinin (1)'inci fıkraya göre nazara alınan çalışma süresine isabet eden kısmını öder.
 - d) (c) fıkrası, aynı zamanda meslek hastalığı sonucu iş göremezlik derecesinde bir artma dolayısıyla gelirin yeniden hesaplanmasında da uygulanır.
- (2) (1)'inci fıkranın (a) ilâ (c) bendleri yetim ve dul gelirlerinin hesaplanmasında da uygulanır.
- (3) Gelir almak için şartların yerine getirilmiş olması halinde, ilgili hangi taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, o taraf Sosyal Sigorta Mercii gelirin verilmesine başlayıncaya kadar gereken avansı öder.

Madde 25

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre gelirin sermaye olarak ödenmesinde, diğer akit taraf ülkesinde ikamet edilmiş olması, yabancı memlekette ikamet sayılmaz.

B Ö L Ü M V

MALÜLLÜK, YAŞLILIK ve ÖLÜM SİGORTALARI (AYLIKLAR)

Madde 26

İsteğe bağlı olarak sigorta hakkı, ilgili kimsenin ülkesinde ikamet ettiği akit taraf mevzuatına göre düzenlenir. Ancak ilgili kimse olarak diğer akit taraf mevzuatına göre isteğe bağlı sigortaya tâbi tutulmuş olup da daha sonra aynı akit taraf mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi tutulmamış ise, ülkesinde ikamet etmediği akit taraf mevzuatına göre isteğe bağlı sigortaya tâbi tutulur.

Madde 27

Her iki akit taraf mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimseye bu bölümdeki hükümlere göre ve aşağıdaki esaslar dahilinde aylık bağlanır.

- (1) Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, bir kimsenin yardım hakkının doğması, idamesi ve ihyası için gerekli şartları yerine getirip getirmediğini tayin ederken, diğer akit taraf mevzuatına göre geçen ve bu mevzuata göre hakkın doğmasında, idamesinde ve ihyasında nazara alınan sigortalılık sürelerini, bu süreler kendi ülkesinde geçen sürelerle aynı zamana rastlamamak şartile, nazara alır.
- (2) (1)'inci fıkra gereğince aylığa hak kazanılmış olması halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır :
 - a) Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii kendi mevzuatına göre aylıkları tesbit ederken, diğer akit taraf mevzuatına göre geçen ve aylığın hesaplanmasında nazara alınması gereken sigortalılık sürelerini, bu süreler kendi mevzuatına göre geçmiş gibi, nazara alır.
 - b) Sosyal Sigorta Merciiince bu suretle hesaplanacak aylığın, sigorta vakasından önceki süre içinde, kendi mevzuatına göre, sayılması gereken sigortalılık süresinin, (a) bendinde belirtildiği üzere, her iki akit taraf mevzuatına göre nazara alınması icap eden sigortalılık süreleri toplamına olan nisbeti ile mütenasip kısmını tesbit eder. Bu suretle tesbit edilen miktar aylık olarak tahsis olunur .
 - c) Yabancı memlekette ikamet edilmiş olması dolayısıyla aylığın kaldırılması, kesintiye tâbi tutulması, durdurulması veya iptali hakkındaki hükümler ise b) bendinin tatbikinden önce uygulanır.
- (3) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, geçen sigortalılık süresi altı aydan az olduğu ve bu taraf mevzuatına göre yardıma hak kazanma şartları yerine getirilmediği takdirde, bu akit taraf Sosyal Sigorta Mercii aylık bağlamaz. Diğer akit taraf Sosyal Sigorta Mercii ise (2)'nci fıkranın (a) bendine göre hesaplanacak aylığı bağlar.

Madde 28

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, 27'nci madde uygulanmaksızın aylık bağlanmasına hak kazanan bir kimsenin bu suretle tesbit olunacak aylığı, bu Sözleşme hükümleri dairesinde, 27'nci maddenin uygulanması suretile tesbit olunacak aylıktan fazla ise aradaki fark, bu akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Merciiince ödenir. 27'nci maddenin uygulanmaması halinde akit taraflardan bi-

rinin mevzuatına göre aylık bağlanmasına hak kazanan bir kimsenin bu aylığı 27'nci maddenin uygulanması dolayısıyla her iki taraf mevzuatına göre bağlanacak aylıklar toplamından fazla olursa, aradaki fark bu akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Merciiince ödenir.

Madde 29

- (1) Maden işletmelerinde yer altında geçen ve Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme süreleri, 27'nci madde esasları dahilinde Alman Madencileri Emeklilik Sigortasında nazara alınır. Yardıma hak kazanılması için Alman mevzuatında yeraltı kazmacılık işlerinde veya benzeri işlerde çalışmış olmak kaydı bulunduğu takdirde, Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerinden yalnız bu işlerde geçenler nazara alınır. Maden işletmeleri, maden cevherlerinin veya benzeri maddelerin veyahut taş ve toprağın maden işçileri tarafından daha ziyade yeraltından çıkarıldığı yerlerdir.
- (2) Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerinden (1)'inci fıkra gereğince Alman Madencileri Emeklilik Sigortasında nazara alınmayanlar, bu müddetler içinde son olarak müstahdemler gibi çalıştırılmış olanlar için Müstahdemler Rant Sigortasında, diğerleri için işçiler Rant Sigortasında nazara alınır.

Madde 30

Alman Sosyal Sigorta Mercileri bu bölüm ile ilgili hususlarda aşağıdaki hükümleri uygulurlar.

- (1) Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar Alman mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tesbit olunur.
- (2) 29'uncu maddeye göre, yetkili Alman Rant Sigortası idaresince aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar arasında sigortalılık süresi bulunmuyorsa, idaresi için tayin edilmiş olan genel esaslar gözönünde bulundurulur.
- (3) Türk mevzuatına göre geçen ve yardıma hak kazanılması için nazara alınması gereken sigortalılık süreleri Alman mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık ile eşit muameleye tâbi tutulur.
- (4) Ara verme, ikame ve eklenti sürelerinin tesbiti bakımından, Türk mevzuatına göre sigortaya ilk giriş tarihi ile prim ödeme süreleri, bu süreler içinde Alman mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi sayılan bir işte çalışıldığı takdirde, işçiler veya Müstahdemler Rant Sigortasına göre sigorta vakasından önce son defa Alman mevzuatına göre Madenciler Emeklilik Sigortasına prim ödenmiş ise, bu sigortaya göre, işe ilk giriş tarihi ve prim ödeme süreleri olarak kabul edilir.
- (5) İhtiyarlık aylığına hak kazanabilmek için Alman mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri ile Alman mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi sayılan işlerde Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri eşit muameleye tâbi tutulur.
- (6) 27'nci maddenin (2)'nci fıkrasının (a) bendinin uygulanmasında munzam sigorta primleri nazara alınmaz. 27'nci maddenin (2) fıkrasının (b) bendinin uygulanmasında aylık, munzam sigorta primlerine göre artırılır.
- (7) Aşağıdaki hallerin bir arada tahakkuku halinde, 27'nci maddenin (2)'nci fıkrası hükümleri uygulanmaz :

- a) Eklenen süreler, çocuk zammı ve teşvik primi söz konusu değilse,
 - b) 1 Ocak 1957 tarihinden önceki mevzuat uygulanmıyacaksa,
 - c) Madencilerin Emeklilik Sigortasından iştiraki gerektiren bir yardım söz konusu değilse, ve
 - d) 27'nci maddenin (3)'üncü fıkrası hükmü uygulanmıyacaksa.
- (8) Alman mevzuatına göre sigortaya devam hakkının tesbitinde, Alman mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi sayılan işlerde Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri nazara alınır. Alman mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi bir işte çalışılmamış ise, söz konusu edilen prim ödeme sürelerinden sonuncusu, müstahdem olarak çalışılmak suretile ödenmişse Müstahdemler Rant Sigortasına, işçi olarak çalışılmak suretile ödenmişse İşçiler Rant Sigortasına göre devam işlemi yürütülür.
- (9) Alman mevzuatına göre geçmiş veya geçecek olan isteğe bağlı sigortalılık sürelerinden Türk mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi bulunan süreler için ödenmiş isteğe bağlı sigorta primleri munzam sigorta primi sayılır. Alman mevzuatına göre isteğe bağlı sigortada geçmiş veya geçecek olan prim ödeme sürelerinden Türk mevzuatına göre mecburî sigortaya tâbi sayılacak olanlara tekabül edenler için de aynı hüküm uygulanır.

Madde 31

Türk Sosyal Sigorta Mercileri bu bölümle ilgili hususlarda aşağıdaki hükümleri uygulurlar.

- (1) Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar Türk mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tesbit olunur.
- (2) Alman mevzuatına göre geçen ve yardıma hak kazanılması için nazara alınması gereken sigortalılık süreleri Türk mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleriyle eşit muameleye tâbi tutulur.
- (3) Bir kimse Türkiye'de sigortaya tâbi tutulmadan önce Almanya'da bir rant sigortasına tâbi tutulmuşsa, bu kimse için Almanyada rant sigortasına ilk girdiği tarih, Türkiye'de sigortaya ilk giriş tarihi sayılır.
- (4) İsteğe bağlı sigortaya devam hakkının Türk mevzuatına göre tesbitinde Alman mevzuatına göre geçen süreler nazara alınır.

Madde 32

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre geçmiş olmamakla beraber, bu akit taraf mevzuatına göre nazara alınması gereken sigortalılık süreleri diğer akit taraf mevzuatına göre de sigortalılık süresi olarak kabul edilir,

B Ö L Ü M VI

Ç O C U K Z A M M I

Madde 33

- (1) Akit taraflardan birinin ülkesinde çalışan ve çocukları diğer akit taraf ülkesinde ikamet eden bir kimse, çocukları çalışmakta olduğu ülkede ikamet ediyormuş gibi, çalıştığı yer mevzuatına göre çocuk zammı alır.

- (2) (1)'inci fıkrada belirtilen çocuklardan aşağıda yazılı olanlar anlaşılır. İlginin :
- a) nesebi sahih çocukları,
 - b) geçimi üvey baba veya üvey ana tarafından sağlanan üvey çocukları,
 - c) nesebi sahih olarak kabul edilen çocukları,
 - d) evlât edinilen çocukları,
 - e) geçimleri kendisi tarafından sağlanan nesebi gayri sahih çocukları (ancak, babalar için, babalığa hükmedilmiş veya geçiminin sağlanması babaya tevdi edilmiş olması şarttır.)
- (3) Çocukların ikamet ettiği akit taraf ülkesinde çalışan ve bunların geçimini sağlamakla yükümlü olan başka bir kimsenin bu taraf mevzuatına göre çocuk zammına hak kazanmış bulunması halinde, (1)'inci fıkra hükmü uygulanmaz. (1)'inci fıkrada belirtilen nitelikte bir kimsenin bulunması sebebiyle çocuk zammının, çocuğun ülkesinde ikamet ettiği akit tarafın mevzuatına göre hak sahibi bulunan kimseye ödenmesi yükümlülüğünü kaldıran mevzuat uygulanmaz.
- (4) Bir takvim ayı içinde her iki akit taraf mevzuatına göre çocuk zammına müstehak olan bir kimse, bu aya ait çocuk zammını, yalnız ülkesinde ilk çalıştığı akit taraf mevzuatına göre alır.

Madde 34

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre çocuk zammına hak kazanılması, sigortalılık sürelerinin veya muadili sürelerin tamamlanmasına bağlı olan hallerde, her iki akit taraf ülkelerinde birbirini takiben geçen bütün süreler nazara alınır.

B Ö L Ü M VII

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 35

Federal Almanya ülkesi dışında vuku bulan iş kazalarına (meslek hastalıklarına) ve bu ülke dışında kabul edilmiş bulunan sürelere dayanılarak Alman mevzuatına göre özel şartlarla gelir ödenmesi halinde, Türk vatandaşları ve bunların, akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri müddetçe, geçindirmekle yükümlü oldukları kimseleri ile dul ve yetimleri hakkında 4'üncü maddenin (1)'inci fıkrası hükmü uygulanır.

Madde 36

Bu sözleşme, yabancı memleketlerde ikamet edilmiş olması halinde, ikamet mahallinin yetkili Sosyal Sigorta Merciiine bildirilmesi veya bu Merciiin tesbit edeceği bir makama müracaat mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

Madde 37

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımları elde edilen kazançta veya ödenen primlere göre tesbit edildiği takdirde, 30 ve 31'inci maddelerin (1)'inci fıkraları hükümleri saklı kalmak şartıyla, bu akit taraf mevzuatına göre ge-

çen sigortalılık süresi içinde elde edilen kazançlar veya ödenen primler ortalaması diğer akit taraf mevzuatına göre geçen ve bu Sözleşmeye göre nazara alınması gereken sigortalılık süresi içinde elde olunan kazançların veya ödenen primlerin ortalaması sayılır.

Madde 38

Akit taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında, diğer akit taraf mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerinin nazara alınması gerektiği takdirde, Türk mevzuatına göre geçen yedi prim ödeme günü, Alman mevzuatına göre bir prim ödeme haftası, Türk mevzuatına göre geçen otuz prim ödeme günü, Alman mevzuatına göre bir prim ödeme ayı, veya aksi, olarak kabul edilir. Bir takvim yılı içinde Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme günleri, Alman mevzuatının uygulanmasında, en fazla, bir sigortalılık yılı veya oniki takvim ayı olarak kabul edilir.

Madde 39

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımlarının hesaplanmasında, ilgilinin diğer akit taraf ülkesinde ikamet eden geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri de nazara alınır.

Madde 40

Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii diğer akit taraf ülkesinde oturan bir kimseye para yardımlarını, oturduğu yerde tedavülde bulunan para ile de yapmaya yetkilidir. Sosyal Sigorta Mercii, sigortalıya yapacağı para yardımlarını, bu yardımın yapıldığı gün cari olan kur üzerinden öder.

Madde 41

- (1) Bu sözleşme gereğince yapılacak ödemelerde transfer tarihindeki muameleler için cari kur esas alınır.
- (2) Transfer tarihindeki muameleler için cari olan kur Milletlerarası Para Fonu ile, birlikte tesbit edilen kura (par value) tekabül etmekte olup bunun Milletlerarası Para Fonu hakkındaki Anlaşmanın 4'üncü maddesinin (3)üncü bölümündeki kur sınırları içinde bulunması gerekir.
- (3) Milletlerarası Para Fonu transfer tarihindeki muameleler için, (2)'nci fıkrada belirtilenden ayrı bir kura müsaade etmişse bu kur muteber olur.
- (4) Akit taraflardan birinin parası için transfer tarihinde (2)'nci veya (3)'üncü fıkra hükümlerine uygun bir kur mevcut değilse, bu akit tarafın kendi parasının Amerikan dolarına veya serbest olarak tahvil edilebilen diğer bir paraya veya altına olan değerine göre tesbit ettiği kur esas alınır. Böyle bir kur da tesbit edilmemiş ise, her iki akit taraf, hak ve nesafet kaidelerine uygun bir kurun uygulanmasına müsaade ederler.

Madde 42

- (1) Para yardımına hak kazanmış olan bir kimsenin yabancı memlekette ikameti sırasında, bu yardımı almaya yetkili olduğunu bildirdiği, kendi ülkesinde oturan bir kimseye verilmesi mecburiyetinde mütedair akit taraflardan birinin uyguladığı mevzuat ve nizamlar, sigortalı diğer akit taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, bu Sözleşmenin tatbikinde uygulanmaz.

- (2) Her iki akif taraf, bu Sözleşmeye göre, bir akit taraf ülkesinden diğer akit taraf ülkesine yapılacak olan her türlü ödemelerin kolaylıkla transfer edilebilmesi için gerekli mevzuat değişikliğini yapmakla ve transfer müsaadelerinin hiç bir tahdide tâbi tutulmaksızın ve süratle verilmesi hususunda yetkili Makamlara talimat vermekle yükümlüdürler.
- (3) Akit taraflar arasında yapılan transferlere tahdit konduğu takdirde, akit taraflar, bu Sözleşmeye göre bir akit taraf ülkesinden diğer akit taraf ülkesine yapılacak transferlerin hiçbir tahdide tâbi tutulmaksızın yapılabilmesini derhal sağlarlar.

Madde 43

Akit tarafların resmî Makamları, mahkemeleri ve Sosyal Sigorta Mercileri yekdiğerine yaptıkları bütün yardımları, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğer akit tarafın resmî makamlarına, mahkemelerine ve Sosyal Sigorta Mercilerine de sağlarlar.

Yapılan yardımlar, tıbbî muayeneler hariç, ücretsizdir. Tıbbî muayene masrafları, sağlık tesislerinde yaptırılacak müşahede masrafları ve bununla ilgili sair masraflar ve yol paraları, bu işlerin yapılmasını isteyen makam tarafından ödenir.

Madde 44

- (1) Akit taraflardan birinin resmî makamına, mahkemesine veya Sosyal Sigorta Merciiine ibrazı gereken belgeler veya diğer evrak vergi ve resimden kısmen veya tamamen muaf ise, bu muafiyet bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğer akit tarafın resmî makamına, mahkemesine veya Sosyal Sigorta Merciiine ibraz edilecek belge ve diğer evrakta da teşmil edilir.
- (2) Bu Sözleşmenin uygulanmasında akit taraflardan birinin resmî makamına, mahkemesine veya Sosyal Sigorta Merciiine verilecek olan ve tanzim eden makamın mühürünü veya damgasını taşıyan belgelerin, diğer akit tarafın resmî makamlarında, mahkemelerinde ve Sosyal Sigorta Mercilerinde muameleye konulması için ayrıca tasdiki istenmez.

Madde 45

- (1) Akit tarafların resmî makamları, mahkemeleri veya Sosyal Sigorta Mercileri, bu Sözleşmenin uygulanmasında, birbirleriyle ve ilgili kimseler ve temsilcileri ile kendi resmî dilleriyle doğrudan doğruya muhabere edebilirler. Gereken hallerde mütercimden yararlanılmasına mütedair hükümleri saklıdır.
- (2) Akit taraflardan birinin resmî makamları, mahkemeleri ve Sosyal Sigorta Mercileri verilen dilekçeleri veya sair belgeleri, münhasıran diğer akit tarafın resmî dilinde yazılmış olması yüzünden, reddedemezler.

Madde 46

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, o tarafın resmî makamına, mahkemesine, Sosyal Sigorta Merciiine veya diğer bir makamına verilmesi gereken talepname, beyanname ve dilekçe diğer akit tarafın muadili resmî makamına, mahkemesine, Sosyal Sigorta Merciiine veya diğer bir makamına verilmiş ise, yetkili makam ve mercie verilmiş kabul edilir. Talepnamenin, beyannamenin ve dilekçenin bu makam ve mercilere verildiği tarih yetkili makama ve mercilere verildiği tarih olarak kabul edilir.

- (7) Akit taraflardan birinin makam veya mercii tarafından alınan talepname, beyanname ve dilekçe vakit geçirilmeksizin diğer akit tarafın yetkili makam veya merciiine gönderilir.

Madde 47

Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Merciiinin kararları, diğer akit taraf ülkesinde oturan bir kimseye doğrudan doğruya iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.

Madde 48

- (1) Yetkili Makamlar, bu Sözleşmenin uygulanması için alınan tedbirlerle bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili olarak kendi mevzuatlarında yapılan değişiklik ve ek olarak çıkarılan mevzuat hakkında karşılıklı olarak birbirlerine bilgi verirler. Yetkili Makamlar, bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili hususları doğrudan doğruya aralarında yapacakları bir anlaşma ile tesbit ederler.
- (2) Bu Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak üzere İrtibat Büroları teşkil edilir. İrtibat Büroları şunlardır:
- Federal Almanya Cumhuriyetinde :
- Hastalık Sigortası için,
der Bundesverband der Ortskrankenkassen, Bad Godesberg,
İş kazaları Sigortası için,
der Hauptverband der Gewerblichen Berufsgenossenschaften e. V., Bonn.
İşçilerin Rant Sigortası için,
Die Landesversicherungsanstalt Oberfranken und Mittelfranken, Bayreuth.
Müstahdemlerin Rant Sigortası için,
die Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, Berlin;
Madencilerin Emeklilik Sigortası için,
die Ruhrknappschaft, Bochum;
Sar Bölgesindeki Kömür Madeni İşçileri Emeklilik Sigortası için,
die Landesversicherungsanstalt für das Saarland, Saarbrücken;
Çocuk Zammı için,
die Bundesanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung,
Nürnberg;
- Türkiye'de :
- Bütün Sigorta kolları için,
İşçi Sigortaları Kurumu
Genel Müdürlüğü
ANKARA
- (3) İşçilerin Rant Sigortası ile Müstahdemlerin Rant Sigortası ve Madencilerin Emeklilik Sigortası için teşkil edilen Alman İrtibat Büroları, aynı zamanda, V'inci bölüme göre hak kazanılan ve Federal Almanya Bundesbahn - Versicherungsanstalt veya Seekasse sahasına girmeyen yardımları yapmaya yetkilidir.

Madde 49

- (1) Akit taraflardan birinin avans ödeyen bir Sosyal Sigorta Merciiinin isteği üzerine bu Sosyal Sigorta Mercii hesabına, diğer akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii kendi mevzuatına göre hak kazanılmış olup yapılmakta bulunan sonradan yapılacak olan yardımlardan bu avans tutarını mahsup eder.

- (2) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, hastalık halinde, yetkili Hastalık Sigortası Mercii tarafından yapılması gereken para yardımı dolayısıyla gelir veya aylığın tamamen veya kısmen yetkili Hastalık Sigortası Merciiine devri gerektiği takdirde, bu devir yükümlülüğü, diğer akit taraf mevzuatına göre ödenen gelir veya aylıklar için de uygulanır.
- (3) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanan bir kimse veya bunun geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri, yardıma hak kazandıkları süre için diğer akit taraf Sosyal Yardım Müessesesinden yardım görmüşlerse, bu para yardımları, ödemeyi yapan Sosyal Yardım Müessesesinin isteği üzerine ve onun hesabına bu Sosyal Yardım Müessesesinin merkezi, para yardımını yapacak olan akit taraf ülkesinde imiş gibi, tevkif edilir.

Madde 50

- (1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer akit taraf ülkesinde olan bir sigorta vakası dolayısıyla yardıma hak kazanan bir kimse diğer akit taraf nizamlarına göre üçüncü bir şahıstan zararın tazminini istemek hakkına sahip ise, bu hak, ilgili mevzuat dairesinde, yardımı yapacak olan akit tarafın Sosyal Sigorta Merciiine intikal eder.
- (2) Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii üçüncü bir şahıstan doğrudan doğruya bir tazminat istemek hakkına sahip ise, diğer akit taraf bu hakkı tanır.
- (3) Aynı sigorta vakası dolayısıyla akit taraflardan her ikisinin Sosyal Sigorta Mercileri de tazminat isteme hakkına sahip iseler, bunlar müteselsil alacaklı sayılırlar. Bu Sosyal Sigorta Mercileri alınacak tazminatı yapacakları yardımlarla orantılı olarak paylaşırlar.

Madde 51

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre diğer akit taraf ülkesinde ikamet eden bir kimsenin borçlandığı sosyal sigorta primleri, borçlunun ikamet ettiği ülkede yürürlükte bulunan mevzuata göre borçlanılmış primler gibi tahsil edilir.

Madde 52

Bu sözleşme, yürürlük tarihinden evvel başlamış bulunan isteğe bağlı bir sigortanın devamına manî değildir.

Madde 53

Bu Sözleşme yürürlük tarihinden önce geçen sigortalılık süreleri ile vukua gelmiş bulunan sigorta vakaları için de uygulanır. Bu husus Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait yardımlar ile primlerin bir defaya mahsus olmak üzere yapılması gereken ve toptan ödeme veya prim iadesi suretile karşılanan yardımlar için yeniden bir hak doğurmaz.

Madde 54

- (1) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce vukua gelmiş bulunan sigorta vakaları için ödenecek gelir veya aylıklar, yapılacak müracaat üzerine, bu tarihten başlanarak ödenir veya yeniden tesbit olunur. Bu gelir veya aylıkların mevzuata göre re'sen tesbiti gerekiyorsa, gelir veya aylık tesbiti için müracaata mahal yoktur.

- (2) Gelir veya aylığın (1)'inci fıkra gereğince yeniden tesbitinde ilgilinin gelir veya aylığa hak kazanmadığı anlaşıldığı veya bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreye ait olmak üzere son defa tesbit edilen gelir veya aylık'ın daha az gelir veya aylığa hak kazandığı tesbit edildiği takdirde, daha fazla olanı tahsis olunur.
- (3) (1)'inci fıkra gereğince yapılacak müracaat bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılmış ise, gelir veya aylık veyahut yükseltilen gelir veya aylık hakkı bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Madde 55

- (1) Akit taraflar arasında bu Sözleşmenin tefsir veya uygulanmasıyla ilgili olarak çıkacak anlaşmazlıkları akit tarafların yetkili Makamları müzakere yolu ile halletmeye çalışırlar.
- (2) Anlaşmazlık bu şekilde halledilemediği takdirde, akit taraflardan birinin isteği üzerine anlaşmazlığın halli bir hakem heyetine verilir.
- (3) Hakem heyeti, her vaka için ayrı olmak üzere, akit taraflardan her birinin göstereceği bir üye ile akit taraflar hükümetlerinin birlikte kararlaştıracakları üçünü bir devletin vatandaşı bir başkandan teşekkül eder. Akit taraflardan birinin hakem heyetine müracaat edeceğini diğer akit tarafa bildirdiği tarihten itibaren üyelerin iki ay içinde, başkanın da üç ay içinde tayini gerekir.
- (4) (3)'üncü fıkra ile tesbit edilen müddetlere riayet edilmediği veya başkaca bir anlaşmaya da varılamadığı takdirde, akit taraflardan her biri, gerekli tayinlerin yapılması için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanına müracaatta bulunabilir. Başkanın akit taraflardan birinin vatandaşı olması veya bu vazifeyi başka sebeplerle yerine getirememesi halinde, tayinler başkan yardımcısı tarafından yapılır. Başkan yardımcısının da akit taraflardan birinin vatandaşı olması veya onun da bu vazifeyi yerine getirememesi halinde, Mahkemenin akit taraflar vatandaşı olmayan en kıdemli bir mensubu bu tayini yapar.
- (5) Hakem heyeti çoğunlukla karar verir. Bu karar tarafları bağlar. Akit taraflardan her biri kendi seçtiği üye ile hakem heyetinin bu vakanın görüşüldüğü sırada bulunduracağı temsilcilerin masraflarını ödemekle yükümlüdür. Başkanın masrafları ile diğer masraflar akit taraflarca yarı yarıya ödenir. Hakem heyeti masrafların karşılanması için bunlar dışında başka bir çözüm yolu kararlaştırabilir. Hakem heyeti uygulayacağı usulleri kendisi tayin eder.

Madde 56

Bu Sözleşmeye bağlı nihai protokol bu Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

Madde 57

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde, bu Sözleşme Berlin Landı için de muteber olur.

Madde 58

- (1) Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl için muteberdir. Her defasında bir yıllık müddetin sona ermesinden üç ay evvel Sözleşmenin yürürlükten kaldırılacağına dair yazılı ihbarda bulunulmadığı takdirde, müteakip senelerde de yürürlükte kalır.

- (2) Bu Sözleşmenin yürürlükten kalkması halinde, akit taraflar mevzuatına göre yabancı memlekette ikamet etmiş olması dolayısıyla yardım alma hakkının kaldırılması, yardımın kesilmesi veya durdurulması hususlarındaki sınırlayıcı hükümler nazara alınmaksızın Sözleşmenin yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar kazanılan haklar hakkında bu Sözleşme hükümleri uygulanır.

Madde 59

- (1) Bu Sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri mümkün olan en kısa zamanda ANKARA'da teati edilir.
- (2) Bu Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği ayı takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan kimseler, yukarıdaki hususları tasdik zımında bu Sözleşmeyi imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu Sözleşme, Bonn'da otuz Nisan bindokuzyüzaltmışdört tarihinde, ikisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her iki metin aynı derecede muteber bulunmak üzere, dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

30.IV.1964

Türkiye Cumhuriyeti
Adına

Federal Almanya Cumhuriyeti
Adına

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE
FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK KONUSUNDA YAPILAN SÖZLEŞMEYE
AİT NİHAİ PROTOKOL**

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusundaki bu Sözleşmenin bugünkü imzası sırasında, akit tarafların Sözleşmeyi imzalamış bulunan yetkili temsilcileri aşağıdaki hususlarda mutabakata varmış olduklarını beyan ederler :

- (1) Türkiye Çalışma Bakanlığı tarafından Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan genel emirler de, Sözleşmenin 1'inci maddesinin (2)'nci fıkrasında belirtilen tüzük mahiyetindedir.
- (2) Sözleşme, 2'nci maddede belirtilen mevzuatta ileride yapılacak değişikliklere de şamildir. Sözleşme, ileride Türk mevzuatında Sosyal Sigortanın diğer çalışanlar zümresine teşmili, Sigortalının eş ve çocuklarının hastalık sigortasından yararlanmaları, işçilerin çocukları için çocuk zammı ödenmesi hususlarına da teşmil olunur. Sözleşmenin 14'üncü, 15'inci, 20'nci, 21'inci ve 48 inci maddelerinde söz konusu olan Makamların isimlerinin değiştirilmesi halinde Sözleşmedeki isimler değişmiş sayılır.
- (3) Sözleşmenin 4'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası, Alman Sosyal Sigortası Mercilerin kendi takdirlerine göre ödeyebilecekleri gelir ve aylıklar hakkında uygulanmaz.
- (4) Sözleşme, 8'inci madde hükümleri saklı kalmak şartile, akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden mülteciler hakkında da uygulanır. Mültecilerin Hukuki Durumları hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli Sözleşmenin (Cenevre Mülteciler Sözleşmesi) (1)'inci maddesinde tarif edilen kimseler mülteci sayılırlar. Sözleşmenin 35'inci maddesi Türk vatandaşı ve mülteciler hakkında da uygulanır.
- (5) Sözleşmenin 5 ilâ 7'inci maddeleri ile 9'uncu maddesi hükümleri akit taraflardan birinin mevzuatına göre mecburi olarak sigortaya tâbi tutulma bakımından, çalışanların muadili olan kimseler hakkında da uygulanır.
- (6) Sözleşmenin 8'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında belirtilen kimseler hakkında 20 ve 21'inci maddeler hükümleri uygulanmaz.
- (7) Her iki akit taraf Sosyal Sigorta Mercileri, Sözleşmenin V'inci bölümüne göre aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getirmiş olanlara tahsis muamelesi sırasında gerekli avansları verirler.

Bu Nihai Protokol Bonn'da otuz Nisan bindokuzyüzaltmışdört tarihinde ikisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her iki metin de aynı derecede muteber sayılmak üzere dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

30.IV.1964

*Türkiye Cumhuriyeti
Adına*

*Federal Almanya Cumhuriyeti
Adına*

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya
Cumhuriyeti arasındaki 30 Nisan 1964 tarihli
Sosyal Güvenlik Sözleşmesine

EK ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti
30 Nisan 1963 tarihinde Bonn'da imzalanan ve bu ek anlaşmada SÖZLEŞME olarak
isimlendirilen, Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin uygulanmasına ve tamamlanmasına dair
bu ek Anlaşma üzerinde mutabakata varmışlardır.

B Ö L Ü M I
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

(1) Sözleşmenin 1 inci maddesinde geçen tabirler bu anlaşmada aynı manada kullanılmıştır.

(2) Yetkili Makam, (Sözleşmenin 1 inci maddesinin 3 üncü fıkrası) Sözleşmenin 48 inci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilenlerden başka irtibat büroları tesis edebilir. Yetkili Makam, bu husustaki değişiklikleri diğer tarafın yetkili Makamına bildirir.

Madde 2

(1) Federal Almanya Cumhuriyetindeki Yetkili Sosyal Sigorta Mercileri (Sözleşmenin 1 inci maddesinin (6) ncı fıkrası) şunlardır :

1 — Hastalık Sigortası için :

a) Sigortalının bağlı bulunduğu Sosyal Sigorta mercii;

b) Sözleşmenin 19 uncu maddesi hükümlerine göre, ölen kimsenin son olarak bağlı bulunduğu Sosyal Sigorta Mercii;

2 — Kaza sigortası için :

Kaza Sigortası Yetkili Sosyal Sigorta Mercii;

3 — İşçilerin Rant Sigortası için :

a) Sigortalının son olarak bağlı bulunduğu Sosyal Sigorta Mercii bakımından, die Seekasse, Hamburg, Oder Die Bundesbahn - Versicherungsanstalt, Frankfurt (Main), (Hamburg'daki Denizciler Sandığı veya Frankfurt' (Main) daki Federal Almanya Demiryolları Sigorta Kurumu),

b) Diğer bütün hallerde, die Landesversicherungsanstalt Oberfranken Und Mittelfranken, Bayreuth; (Oberfranken ve Mittelfranken, Bayreuth Eyalet Sigorta Kurumu)

4 — Hizmetlilerin Rant Sigortası için :

Die Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, Berlin;

(Berlin'deki Federal Almanya Hizmetliler Sigorta Kurumu)

5 — Madencilerin Rant Sigortası için :

Die Ruhrknappschaft, Bochum; (Ruhr Bölgesinde, Bochum Maden İşçileri Sigorta Kurumu)

6 — Sarı Bölgesinde uygulanan Madencilerin Emeklilik Sigortası için :

Die Landesversicherungsanstalt für das Saarland, Saarbrücken; Saarbrückende Sar Bölgesi Eyalet Sigorta Kurumu)

7 — Çocuk zammı için :

Die Bundessanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung, Nürnberg. (Nürnberg'deki Federal Almanya İş ve İşçi Bulma ve İşsizlik Sigortası Kurumu)

(2) Türkiyede Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, (Sözleşmenin 1 inci maddesinin (6) ncı fıkrası) bütün Sigorta kolları için :

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, ANKARA.

(3) Yetkili Makam, (Sözleşmenin 1 inci maddesinin (3) üncü fıkrası) başka Yetkili Sosyal Sigorta Mercileri tesbit edebilir. Yetkili Makam, bu husustaki değişiklikleri diğer akit taraf Yetkili Makamına bildirir.

Madde 3

İrtibat Büroları (Sözleşmenin 48 inci maddesinin (2) ncı fıkrası) Sözleşmenin ve bu Ek Anlaşmanın uygulanmasında kullanılacak tasdikname, Beyanname, Talepname ve diğer evrak için matbu formüller tesbit edebilirler.

Madde 4

(1) Sözleşmenin 6, 7, 8 ve 9 uncu maddelerinin uygulanmasında, mevzuatı uygulanan tarafın Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, sigortalının talebi üzerine, hakkında kendi mevzuatının uygulandığını belirtir ve belge verir.

(2) Federal Almanya Cumhuriyetinde, Hastalık Sigortasının Yetkili Sosyal Sigorta Mercii veya Rant Sigortasına ait primlerinin ödendiği Sosyal Sigorta Mercii diğer sigorta kolları için düzenlenen belgeyi de verir. Sigortalı yalnız Kaza Sigortasına tâbi ise belge Kaza Sigortasının Yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından verilir.

(3) Türkiyede bütün sigorta kolları için bu belgeyi yetkili Sosyal Sigorta Mercii verir.

Madde 5

(1) Sözleşmenin 30 uncu maddesinin (8) inci ve 31 inci maddesinin (4) üncü fıkralarının uygulanmasında sigortalı evvelce tâbi bulunduğu akit taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini gösterir bir belgeyi, bu defa, sigortalılığın devamı bakımından mevzuatına tâbi olacağı akit tarafın Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine ibraz eder. Bu belgede, diğer akit taraf ülkesinde son olarak yapılan işin mahiyetinin ve işverenin belirtilmesi gerekir.

(2) Yukarıda zikredilen belge, nazara alınacak sigortalılık süresinin son olarak geçtiği ülkedeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından verilir. Bu Sosyal Sigorta Mercii tarafından verilmesi mümkün olmayan hallerde belge, sigortalılık sürelerinin geçtiği Sosyal Sigorta Mercileri tarafından verilir.

B Ö L Ü M II HASTALIK VE ANALIK SİGORTALARI

Madde 6

Sözleşmenin yalnız 11-inci maddesi hükmüne göre, mecburi veya isteğe bağlı sigortaya tâbi tutulma veya yardıma müstahak olma hakkını kazanan sigortalı, akit

tarafından birinin yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne, diğer akit taraf mevzuatına göre geçmiş bulunan sigortalılık sürelerini gösterir bir belge ibraz eder. Bu belge, sigortalının talebi üzerine, son olarak sigortalı bulunduğu akit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından verilir. Sigortalının belgeyi ibraz etmemesi halinde, sözü geçen Sosyal Sigorta Mercii bu belgeyi, vaki talebi üzerine diğer akit tarafın Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir.

Madde 7

(1) Sözleşmenin 12 inci maddesinin (1) inci fıkrasına göre yapılacak yardımlar için, sigortalı, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nden alınan ve yer değiştirilmesinden sonra dahi yardımın yapılması için gerekli şartların yerine getirildiğini belirten belgeyi, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz eder. Bu Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre, sağlık yardımlarının azamî süresinin bildirilmesi gerekiyorsa, bu süre belgede belirtilir. Bu husus, 10 uncu maddenin (2) ilâ (4) üncü fıkraları için de uygulanır.

(2) (1) inci fıkranın birinci ve ikinci cümleleri sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri hakkında da uygulanır.

Madde 8

(1) Sözleşmenin 13 üncü maddesinin (1) inci fıkrası hükmüne göre yapılacak yardım için, sigortalı, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nden alınan ve kendisinin yardımı müstahak olduğunu ve yardım süresini belirten bir belgeyi, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz eder. Belgenin, ikametgâhın değiştirilmesinden evvel verilmesi gerekir. Belgenin sigortalı tarafından ibraz edilmemesi halinde, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, bu belgeyi, vaki talebi üzerine, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir.

(2) (1) inci fıkra hükmü, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri hakkında da uygulanır.

(3) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerinin, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin merkezinin bulunmadığı akit taraf ülkesinde ikamet etmeleri halinde, sigortalı, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nden alınan ve bu hususu belirten bir belgeyi, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz eder. Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerinden, kendisinin veya yukarıda belirtilen akit taraf ülkesinde ikamet eden bir sigortalının bağlı bulunduğu sigortadan yardım görenler, bahis konusu belgeye ithal edilmezler. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, anılan belgeye istinaden, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerinden hangilerinin yardımı müstahak olduklarını ve yardımın hangi tarihten itibaren yapılabileceğini, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirir ve bu hususu bildiren yazının bir suretini sigortalıya gönderir.

(4) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerine sağlık yardımlarının yapılması, bunların geçimlerinin sigortalı tarafından sağlanmakta olduğunun tevsikine bağlı olması halinde, bu kimseler, bu hususu belirten bir belgeyi, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz ederler. Sigortalının kazancından bir kısmını muntazaman kendilerine göndermekte olduğunu gösteren bir belge, bu maksat için kâfidir. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, sigortalılık halinin sona erdiğini ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirir. Sigortalılık halinin sona ermesinden evvel sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerinden birisi hastalanırsa, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii keyfiyetten Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ni haberdar eder. Bu takdirde, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii ikamet mahallindeki Sosyal

Sigorta Merciiine sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesine sağlık yardımlarının hangi tarihe kadar yapılacağını derhal bildirir.

(5) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerinin ikametgâhlarını Yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin merkezi bulunan akit taraf ülkesine nakletmeleri halinde, ayrıldıkları akit taraf ülkesinde bağlı bulundukları Sosyal Sigorta Mercii, vaki talep üzerine, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerine evvelce ne kadar müddetle yardım yapıldığını, ikametgâhın nakledilmiş bulunduğu akit taraf Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine bildirir.

Madde 9

(1) Sözleşmenin 12 nci veya 13 üncü maddesine göre, hastahanece yardım yapılması halinde, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, keyfiyetten haberdar olduğu tarihten itibaren üç gün içinde, sigortalının hastahaneye yatırıldığı tarihi ve yatarak yapılacak muhtemel tedavi süresini Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine bildirir. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii de, uyguladığı mevzuata göre, sigortalının hastahanece tedavi altında bulundurulabileceği süreyi ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine bildirir. İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, Sigortalının hastahanedan taburcu edildiği tarihi, bu husustaki malûmatın kendisine verilmesini müteakip, üç gün içinde Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine bildirir.

(2) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, Sözleşmenin 12 nci veya 13 üncü maddesine göre, Sözleşmenin 15 inci maddesinin (2) nci fıkrasında belirtilen sağlık yardımlarını yapmadan evvel, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin muvafakatını alır. Şayet âcil durum sebebiyle bu yardımları Yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin muvafakatını almadan yapmışsa, keyfiyeti bilâhare ve vakit geçirmeksizin yetkili Sosyal Sigorta Merciiine bildirir.

(3) Sözleşmenin 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen Sağlık yardımlarına ait bir liste bu Ek Anlaşmaya iliştilmiştir. Bu liste Ek Anlaşmanın bir cüzüdür.

Madde 10

(1) Sözleşmenin 13 üncü maddesine göre yapılacak para yardımları için sigortalı müdavi hekimden alınmış işgöremezlik raporu varsa bunu, vakit geçirmeksizin, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine ibraz eder. Sigortalı, ayrıca, ikamet mahallindeki adresini ve Yetkili Sosyal Sigorta Merciiini de bildirir. İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii işgöremez durumda olduğu iddiasıyla müracaat eden sigortalıyı müracaat tarihinden itibaren üç gün içinde kendi hekimine muayene ettirir ve hekiminin muhtemel işgöremezlik süresini de belirten raporunu, muayenenin yapıldığı tarihten itibaren üç gün içinde yetkili Sosyal Sigorta merciiine gönderir. Yetkili Sosyal Sigorta mercii, raporun vürut tarihinden itibaren sekiz gün zarfında, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta merciiine para yardımının yapıp yapılmıyacağını bildirir.

(2) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii sigortalıyı kendisine bağlı sigortalıymış gibi, hastalık muayenesine tâbi tutar.

(3) Yetkili Sosyal Sigorta Mercii para yardımını bizzat kendisi yapmışsa, keyfiyeti ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine bildirir. Para yardımları ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılacaksa, yetkili Sosyal Sigorta Mercii, yapılacak para yardımlarının miktarını, ödemenin yapılacağı günü veya günleri ve azami yardım süresini bu mercie bildirir.

(4) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii veya bu Merciiin mutemet hekimii sigortalının tekrar çalışabilecek duruma geldiğini tesbit ederse, işgöremezliğin sona erdiği tarihi sigortalıya bildirir ve keyfiyetten, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiini

de derhal haberdar eder. İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii ile Yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından işgöremezliğin sona erdiği tarih olarak tesbit edilen tarihin değişik olması halinde Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin tesbit ettiği tarih muteber olur. Para Yardımları ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılmakta ise bu Mercii ancak işgöremezliğin son günü olarak tesbit edilen tarihe kadar ödemede bulunur.

Madde 11

Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen kimse, sağlık yardımlarından faydalanabilmek için, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne müracaat ederek, Yetkili Sigorta Mercii'nden aldığı ve ülkesinde Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin merkezi bulunan akit taraf mevzuatına göre, kendisinin ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin sağlık yardımına müstehak olduğunu belirten bir belgeyi ibraz eder. İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii keyfiyetten Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ni haberdar eder. Sigortalı tarafından ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne tevdi edilen belge, hükümsüz olduğu bildirilinceye kadar muteberdir.

Madde 12

(1) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, her üç ayda bir sözleşmenin 15 inci maddesine göre, her hastalık ve analık vak'ası dolayısıyla yaptığı masraflara ait bir listeyi, irtibat büroları kanalıyla Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir. İrtibat büroları, miktarı tesbit edilemeyen münferit vak'alara ait sağlık yardımları için belirli miktarlar tesbit edebilirler. Bu miktarların yardımın yapıldığı akit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin kendi mevzuatına göre bu vak'alar için kararlaştırılmış bulunan miktarlara uyması gerekir.

(2) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii her üç takvim ayında bir, sözleşmenin 16 ncı maddesinin ikinci cümlesine göre yaptığı para yardımlarına ait bir listeyi, İrtibat Büroları kanalıyla Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir.

(3) Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, (1) inci ve (2) nci fıkralarda söz konusu edilen listelerin vürudu tarihinden itibaren, yirmi gün içinde, ödenmesi gereken paraları, kendi irtibat bürosuna öder. İrtibat Bürosu söz konusu meblâğı vakit geçirmeksizin diğer akit taraf İrtibat Bürosuna havale eder.

Madde 13

(1) Yetkili Makamlar (Sözleşmenin 1 inci maddesinin (8) inci fıkrası) ilgili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'leri tarafından, sözleşmenin 15 inci maddesine göre yapılan yardımların, belirli vak'a gruplarında veya bazı hallerde, götürü ödeme suretiyle tanzim edilmesi veya bunların ödenmesinden sarfınazar edilmesi hususunda karar verebilirler.

(2) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından, yardıma hak kazanılması için geçmesi gereken süreye veya yardım süresine göre yapılan masraf vasatilerinin götürü ödemelerde esas alınması halinde, yardım süresi, sözleşmenin 15 inci maddesinin (1) inci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı olarak, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre tayin olunur. İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin sigortalının eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları için yaptığı masraflar dahil edilmek suretiyle tayin olunan masraf vasatilerinin götürü ödemelerde esas alınması halinde, yardımlardan faydalanacak eş ve çocukları, sözleşmenin 15 inci maddesinin (1) inci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı olarak, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre tesbit edilir. Sözleşmenin 15 inci maddesinin (2) nci fıkrasında belirtilen sağlık yardımları masraflarının götürü ödenmesi halinde, söz konusu fıkra hükmü uygulanmaz.

B Ö L Ü M III

ÖLÜM SİGORTASI (CENAZE MASRAFI)

Madde 14

İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, vaki talep üzerine, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne, kendi teşkilâtı bulunan akit taraf ülkesinde ikamet eden hak sahibi kimselere cenaze masrafı ödenmesi için gerekli bilgileri verir. Yetkili Sosyal Sigorta mercii bu malûmatı alır almaz, hak sahiplerine cenaze masrafını öder. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii talep ederse, cenaze masrafını ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii öder.

B Ö L Ü M IV

İŞ KAZALARI İLE MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

Madde 15

(1) Sağlık yardımlarının yapılması ve, gelir hariç, diğer para yardımlarının ödenmesi ile ilgili olarak :

a) Sözleşmenin 20 nci maddesinin (1) inci fıkrasının uygulanmasında, 7 nci maddenin (1) inci fıkrası,

b) Sözleşmenin 20 nci maddesinin (2) nci fıkrasının uygulanmasında, 8 inci maddenin (1) inci fıkrası ile 9, 10, 12 ve 14 üncü maddeler, hükümleri cari olur.

(2) Alman İrtibat Bürosu, yardımların yapılması işini, muvafakatını almak suretiyle, Kaza Sigortasının bir Sosyal Sigorta Mercii'ne havale edebilir.

Madde 16

(1) Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, işkazaları ile meslek hastalıkları dolayısıyla yapılan yardımlar hakkında uygulanan mevzuat bakımından şartları uygun görmüyorsa, keyfiyeti, Sözleşmenin 20 nci maddesinin (2) nci fıkrasına göre, sağlık yardımını yapan ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne derhal bildirir. Bu takdirde, yardımlar, Hastalık Sigortasından yapılmış yardım olarak kabul edilir.

(2) Yardımı yapmakla yükümlü olan Sosyal Sigorta Mercii belli ise, kendisinden yardım yapılması talebinde bulunulmuş olan Sosyal Sigorta Mercii keyfiyeti, derhal, İrtibat Büroları kanalıyla, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirir. Sigorta vakasının bir işkaza (meslek hastalığı) olmadığı tesbit edilmiş ise, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, yardımları Hastalık Sigortasından yapmaya devam eder; aksi halde, Hastalık Sigortasından yapılan yardımlar işkaza (meslek hastalığı) yardımı olarak kabul edilir.

Madde 17

(1) Sözleşmenin 20 nci maddesinin (2) nci fıkrasının uygulanmasında, işkaza, (meslek hastalığı), ihbarı, ilgilinin tâbi bulunduğu akit taraf mevzuatına göre yapılır.

(2) İşkazası (meslek hastalığı) ihbarı, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine yapılır. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, irtibat büroları kanaliyle, keyfiyeti, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine bildirir. İzkazası (meslek hastalığı) ihbarı ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine de yapılabilir. Bu takdirde, bu Mercii, İhbarnameyi İrtibat Büroları kanaliyle, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine gönderir ve vaki talep üzerine kendisine kaza hakkında malûmat verir.

Madde 18

Sözleşmenin 20 nci maddesinin (2) nci fıkrasının uygulanmasında, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, yardım hakkının doğduğu akit taraf ülkesinde tanzim olunan hekim raporlarını, İrtibat Büroları kanaliyle, yetkili Sosyal Sigorta Merciiine gönderir. Kaza neticesi vukua gelen yara ve berelerin tedavisi hakkındaki hekim raporlarının, meslekte kazanma gücünün azalmasını intaç ettirmeyen hallerde dahi, kazanın kat'i neticelerini ve kazaya uğrayanın durumunu belirten mufassal malûmatı ihtiva etmesi gerekir.

Madde 19

Sözleşmenin 23 üncü maddesinin (1) inci fıkrasının uygulanmasında, sigortalı, meslekte kazanma gücünün kayıp derecesinin tesbiti için, işkazası (Meslek hastalığı) ile ilgili olarak mevzuatı uygulanan akit taraf ülkesindeki Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine, diğer akit taraf mevzuatına göre kabul edilen işkazaları (meslek hastalıkları) hakkında gerekli bilgileri verir. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, İrtibat Bürolarının talebi üzerine, işkazaları (Meslek Hastalıkları) sebebiyle yardım yapmış olan Yetkili Sosyal Sigorta Mercilerinden, işkazaları meslek hastalıkları hakkında belge gönderilmesini ister.

Madde 20

(1) Sözleşmenin 24 üncü maddesinin uygulanmasında, akit taraflardan birinin ülkesinde geçen ve bu taraf mevzuatına göre nazara alınan çalışma sürelerini gösterir bir belge, bu tarafın Sosyal Sigorta Mercii tarafından vaki talep üzerine, diğer akit tarafın Sosyal Sigorta Merciiine gönderilir.

(2) Sigortalı, diğer akit tarafın bir Sosyal Sigorta Merciiince meslek hastalığı için tesbit edilen yardımlar hakkındaki bilgileri, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine verir. Yardımı tesbit etmiş bulunan Sosyal Sigorta Mercii, bu yardımlar ile kendi mevzuatına göre nazara aldığı çalışma sürelerini gösterir belgeleri, vaki talep üzerine, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine gönderir.

Madde 21

(1) Yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin merkezi bulunmayan akit taraf ülkesinde ikamet edilmesi halinde, gelir bağlanması veya bağlanan gelire zam yapılması hakkındaki dilekçe, İrtibat Büroları kanaliyle verilir. Dilekçe, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Merciiine de verilebilir. Bu hüküm, aynen, 24 üncü maddenin uygulanmasında da carî olur.

(2) Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, kararın bir suretini, dilekçe sahibinin ikamet ettiği akit taraf ülkesindeki irtibat bürosuna gönderir.

Madde 22

Akit taraflardan birinin ülkesindeki Sosyal Sigorta Merciiinin diğer akit taraf ülkesinde ikamet eden hak sahibi kimselere ödeyeceği gelirler hakkında, 27 ilâ 32 nci maddeler hükümleri uygulanır.

B Ö L Ü M V

MALÜLLÜK, YAŞLILIK ve ÖLÜM SİGORTALARI
(AYLIKLAR)

Madde 23

(1) Sözleşmenin V inci bölümü hükümlerine göre yapılacak yardımların talep edilmesi için gerekli dilekçe, dilekçe sahibinin akit taraflardan birinin ülkesinde ikamet etmesi halinde, ülkesinde ikamet ettiği akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Merciiince bu merciin uyguladığı mevzuata uygun olarak verilir.

(2) Akit taraflardan birinin ülkesinde oturan, ancak diğer akit taraf mevzuatına göre yardım talebinde bulunan kimse dilekçesini o tarafın yetkili Sosyal Sigorta merciiine, bu merciin uyguladığı mevzuata uygun olarak verir.

(3) Sözleşmenin V inci bölümü hükümlerine göre yapılacak yardımlar için verilmesi gereken dilekçe, dilekçe sahibi akit tarafların ülkeleri dışında ikamet ediyorsa, kendisinin son defa sigortalı bulunduğu akit taraf yetkili Sosyal Sigorta Merciiine, bu merciin uyguladığı mevzuata uygun olarak verilir.

Madde 24

Sözleşmenin V inci bölümü hükümlerine göre yardım talebinde bulunan bir kimse, yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin talebi üzerine, irtibat büroları tarafından tesbit edilen bir formülere lüzumlu malûmatı yazar ve buna gerekli belgeleri ekler. Dilekçe sahibinin verdiği bilgilerin doğruluğu, formülere eklenen resmi belgelerle veya akit tarafların ilgili makamları veya Sosyal Sigorta mercileri tarafından tasdik edilmek suretiyle tevsik olunur. Dilekçe sahibi, formülere, tâbi bulunduğu Rant Sigortası Sosyal Sigorta Mercilerini, işyerinde çalıştığı işverenlerini, yaptığı işin mahiyetini ve dilekçenin tanzim tarihinden önceki son beş yıl içinde tâbi olduğu Hastalık Sigortası Sosyal Sigorta Mercilerini, yazar.

Madde 25

Her iki akit taraf mevzuatına göre sigortalı bulunulması halinde, dilekçeler, 26 ve 27 nci maddeler hükümlerine göre, muamele görür. 23 üncü maddenin (1) inci veya (3) üncü fıkrasına göre, kendisine dilekçe verilmiş bulunan yetkili Sosyal Sigorta mercii, bu ek anlaşmanın bundan sonraki maddelerinde «Muamelâtı yürüten Sosyal Sigorta Mercii» olarak isimlendirilmiştir.

Madde 26

Muamelâtı yürüten Sosyal Sigorta mercii, 23 üncü maddenin (1) inci veya (3) üncü fıkrasına göre, kendisine dilekçe verildikten sonra, uyguladığı mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerini ve muadil süreleri, İrtibat Büroları tarafından düzenlenen matbu bir formülere kaydeder ve bu formüllerin iki nüshasını diğer akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta merciiine gönderir. Muamelâtı yürüten Sosyal Sigorta mercii matbu formüllerdeki malûmatın doğruluğunu tasdik etmiş ise, formülere, hekim raporları hariç, başka bir belgenin eklenmesine lüzum yoktur.

Formülleri alan diğer akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta mercii, buna, kendi uyguladığı mevzuata göre geçen prim ödeme sürelerini ve muadil süreleri kaydeder ve formüllerin bir nüshasını muamelâtı yürüten Sosyal Sigorta Merciiine iade eder. Bu meyanda, aylık bağlanabilecekse, sözleşme hükümlerine göre ödenecek aylığın miktarını da bildirir.

Madde 27

Akit taraflardan birinin yetkili Sosyal Sigorta Mercii, diğer akit taraf ülkesinde ikamet eden hak sahibine doğrudan doğruya ödemede bulunmuyacaksa, talep ettiği takdirde, para yardımlarını, diğer akit tarafın İrtibat Bürosu veya onun talebi ve Sosyal Sigorta Mercii'nin muvafakatı ile, bu tarafın, bundan sonraki ödemelerde ödemeyi yapan makam olarak isimlendirilen Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, 28 ilâ 32 inci maddeler hükümlerine göre yapar. Yetkili Sosyal Sigorta Mercii ödemeyi doğrudan doğruya kendisi yapıyorsa, yaptığı ödemeyi diğer akit tarafın İrtibat Bürosuna bildirir.

Madde 28

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, hak sahiplerinin isim ve adresleriyle yapılacak para yardımlarını gösteren listeleri hazırlar. Listeler iki nüsha olarak ve para yardımlarının yapılacağı tarihten yirmi gün evvel, ödemeyi yapan makama gönderilir. Bu hususla ilgili teferruat İrtibat Büroları tarafından kararlaştırılır. İrtibat Büroları, ilk aya veya üç aylık devrelere ait ödemeler için bir esas liste hazırlanması ve müteakip aylara veya devrelere ait ödemeler için de listeye dahil edilecekler ve listeden çıkarılacaklar için ayrı listeler veya tadil listeleri düzenlenmesi hususunu da kararlaştırabilirler.

Madde 29

Her iki akit tarafın yaptığı ödemeler, ayda bir, karşılıklı olarak mahsup edilebilir. Mahsup neticesi zuhur eden bakiyeler, ayda veya üç ayda bir, vakit geçirmek-sizin tasfiye edilir. Bu hususlarla ilgili teferruat, İrtibat Bürolarınca kararlaştırılır.

Madde 30

(1) 29 uncu maddenin uygulanamaması halinde, 28 inci maddeye göre düzenlenen listelerde ödeneceği bildirilen paralar, ödemenin yapılacağı tarihten 10 gün evvel, ödemeyi yapan Makama verilir. Bu raporlar, ödemeyi yapacak Makam tarafından, bu makamın uyguladığı mutad usule göre ve yetkili Sosyal Sigorta Mercii nam ve hesabına hak sahiplerine ödenir. Ödemeyi yapan Makam, ödemenin usul ve nizam dairesinde yapılmasını tekeffül eder.

(2) Ödemeyi yapan Makam, hak sahibinin akit tarafların ülkeleri dışında ikamet ettiğini öğrenir veya yardımların kaldırılmasını, kesintiye tâbi tutulmasını, durdurulmasını veya iptalini gerektiren bir sebebin mevcudiyetinden haberdar olursa, ödemeyi durdurur. Ödemeyi yapan Makam, ödemenin durdurulduğu günü, durdurulma sebebini ve ödemenin durdurulmasını gerektiren olayın tarihini Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirir.

Madde 31

Para yardımları, idare ve havale masraflarına ait herhangi bir kesinti yapılmaksızın, ödenir.

Madde 32

Akit taraflardan birinin ödemeyi yapan makamı, ödeme vadesi geldikten sonra yaptığı bütün tediyeleri ve özel sebeplerle yapılmayan ödemeleri ve sebeplerini ihtiva eden bir listeyi, diğer akit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir. Ödenmiyen paralar, İrtibat Bürolarının kararına göre, vakit geçirmeksizin, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne iade olunur veya 29 uncu maddenin uygulanmasında, müteakip ayda veya üç aylık devrede nazara alınır.

B Ö L Ü M VI

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 33

(1) Dilekçe, akit taraflardan birinin yetkili olmayan bir makamına verilmiş ise, bu makam, dilekçeyi diğer akit tarafından yetkili makamına intikal ettirirken, dilekçe ile birlikte verilmiş bulunan belgeleri de gönderir ve ayrıca, dilekçenin alındığı tarihi de bildirir.

(2) Sosyal Sigorta Mercileri ile İrtibat Büroları, vaki talep üzerine, birbirlerine, Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilen mevzuat ile Sözleşme ve bu Ek Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak gerekli bilgileri verirler.

(3) Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, Sözleşmenin 47 nci maddesine göre, tebliğ ettiği kararın bir suretini kendi İrtibat Bürosu kanaliyle, diğer akit tarafın İrtibat Bürosuna gönderir. Akit taraflardan birinin bir Sosyal Sigorta Mercii'nin kararları, kendi İrtibat Bürosu kanaliyle, diğer akit taraf ülkesinde bulunan kimseye tebliğ edilebilir.

Madde 34

(1) Hak sahipleri, durumlarında vuku bulacak değişiklikler ile Sözleşmenin 2 nci maddesinde zikredilen mevzuat, Sözleşme ve bu Ek Anlaşma hükümlerine göre doğan hak ve vebelerine, geçindirmekle yükümlü oldukları kimseleri bakımından, tesir edebilecek mahiyetteki değişiklikleri, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne veya ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirirler, değişiklikler, aksine bir hüküm yoksa, vuku bulduğu gün itibarıyla nazara alınırlar. Sosyal Sigorta Mercileri ile İrtibat Büroları, muttali oldukları değişikliklerden, birbirlerini, vakit geçirmeksizin haberdar ederler.

(2) Akit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, diğer akit tarafın bir Sosyal Sigorta Mercii tarafından yersiz olarak yapılan ödemelerin istirdadı hususunda, bu Sosyal Sigorta Mercii'ne, kendi ülkesindeki bir Sosyal Sigorta Mercii imiş gibi, yardımda bulunur. Yardımların ilk akit tarafın Sosyal Sigorta Mercii'ne mahsubunda, bu yardımlar kendisi tarafından yersiz olarak yapılmış yardımlar olarak nazara alınırlar.

Madde 35

(1) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer akit taraf ülkesinde ikameti sırasında yardım gören hak sahibi kimselerin idari ve tıbbi kontrolleri, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin, İrtibat Büroları kanaliyle talepte bulunması halinde, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yaptırılır.

(2) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, yardım gören kimsenin, yardım süresi içinde çalışmış bulunduğunu veya çalışmakta olduğunu tesbit ederse, keyfiyetten Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ni haberdar eder. Bu takdirde, yetkili Sosyal Sigorta Mercii talep ederse gerekli bütün bilgileri verir.

(3) İrtibat Büroları, 10 uncu maddenin (1) inci ve (2) nci fıkralarına göre yapılan ödemelerin iadesi hususu ile ilgili teferruatı kararlaştırabilirler.

Madde 36

(1) Sosyal Yardım Müesseseleri, (Sözleşmenin 49 uncu maddesinin (3) üncü fıkrası) Federal Almanya Cumhuriyetinde bölge ve mahalli sosyal yardım teşkilatıdır.

(2) Yetkili Türkiye Sosyal Sigorta Mercii, Alman Sosyal Yardım Müessesesine,

talebi üzerine, kendisine tahsis dilekçesi verilmiş olup olmadığını bildirir. Alman Sosyal Yardım Müessesesi hak edilen Sosyal Yardımları Alman İrtibat Bürosuna veya yetkili Türkiye Sosyal Sigorta Mercii'ne duyurur ve ayrıca yardım süresi ile bir defaya mahsus olan veya muntazaman yapılan sosyal yardım miktarını bildirir.

(3) Alman Sosyal Yardım Müessesesinin ihbarından sonra, bir ay içinde sigorta yardımları tesbit edilmese, Yetkili Türkiye Sosyal Sigorta Mercii veya Alman İrtibat Bürosu, sigorta yardımının yapılmasından evvel, sosyal yardımın kat'i miktarını kendilerine bildirmesi için, Sosyal Yardım Müessesesine imkân verirler.

(4) Yetkili Türkiye Sosyal Sigorta Mercii, Alman Sosyal Yardım Müessesesine ödenmesi gereken parayı öder. Veya paranın bu müesseseye ödenmesi için ödemeyi yapan makama talimat verir.

Madde 37

Sözleşmenin 50 nci maddesinin uygulanmasında, yardıma hak kazanan kimse zararın üçüncü bir şahıstan tazminini talep etme hakkına sahip ise, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, keyfiyeti Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirir. İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, tazminatın emniyet altına alınması bakımından gerekli göreceği tedbirlere tevessül eder.

Madde 38

İrtibat Büroları, Sözleşmenin ve bu Ek Anlaşmanın uygulanmasında kullanılacak matbu evrakın şekil ve metinlerini tesbit ederler.

Madde 39

- (1) Bu Ek Anlaşma, Sözleşmenin yürürlükte kaldığı sürece muteberdir.
- (2) Sözleşmenin 58 inci maddesinin (2) nci fıkrası hükümleri aynen bu Ek Anlaşma hakkında da uygulanır.

Madde 40

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, bu Ek Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde, bu Ek Anlaşma Berlin Land'ı için de muteber olur.

Madde 41

- (1) Bu Anlaşma tasdik edilir ve tasdik belgeleri mümkün olan en kısa zamanda Bonn'da teati edilir.

- (2) Bu Ek Anlaşma, tasdik edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Bu Ek Anlaşma da tarihinde; ikisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak ve her iki metin aynı derecede muteber bulunmak üzere, dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
adına

Federal Almanya Cumhuriyeti
adına

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya
Cumhuriyeti arasındaki 30 Nisan 1964
tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek
Anlaşma

E K İ D İ R

Sözleşmenin 15 inci maddesinin (2) nci fıkrasında belirtilen ve ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercinin uyguladığı mevzuata yapılması derpiş edilmiş olmak şartıyla önemli sayılabilecek protezler ve diğer sağlık yardımları şunlardır :

a) Protezler, ortopedik aparatlar ve takviye aparatları, dokuma bez ortopedik korseler, tamamlayıcı kısımlar ve diğer aksam ve takımlar,

b) Ortopedik ayakkabı (normal ayakkabısı ile)

c) Plastik çene ve yüz Plastikleri ve perukalar,

d) Takma gözler, büyütme gözlüğü, göz camları ve dürbünlü gözlükler,

e) Akustik ve fonetik işitme araçları,

f) Takma diş (sabit ve çıkarılabilir), damak protezleri,

g) Hasta gezdirme arabası (motorlu ve motorsuz), tekerlekli koltuk ve diğer mekanik gereçler, körlere klavuzluk eden köpek,

h) (a) ilâ (g) fıkralarında belirtilen yardımların yenilenmesi,

i) Kür tedavisi,

j) İbate, ve Doktor tedavisi, önleyici tedbirler :

— Neckahathane, Sanatoryum veya Şifa yurtlarında

— Prevantoryumda,

k) Çalışma gücünü tekrar kazandırmak veya yeni bir meslekte istihdam için gerekli tedbirler,

l) Diş hekimleri ve cerrahlar tarafından yapılan sağlık yardımları ile sağlanan protezler dahil, aşağıda bildirilen miktarları aşacağı tahmin edilen diğer bütün sağlık yardımı masrafları;

Federal Alman Cumhuriyetinde

DM 220.—

Türkiye Cumhuriyetinde

TL. 500.—

(m) (a) ilâ (k) fıkralarında yazılı yardımlarla ilgili masrafların bir kısmının karşılanması için munzam tahsisat, şayet munzam tahsisat masraf tutarının yarısını veya (l) fıkrasında bildirilen miktarları aşarsa.

Türkiye Cumhuriyeti
ile
Federal Almanya Cumhuriyeti
arasında
30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik
Sözleşmesinin
Tadili Hakkında Ek Sözleşme

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BAŞKANI
ve
FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ
BAŞKANI

30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin (aşağıda Sözleşme olarak anılacaktır) tadili ve o Sözleşmeye bazı maddeler eklenmesi hususunda bu Ek Sözleşmenin akdi için anlaşmaya varmışlar ve bu maksatla işbu Ek Sözleşmeyi akdetmek üzere :

Türkiye Cumhuriyeti
Başkanı
Dışişleri Bakanlığı Sosyal İşler Dairesi Genel Müdürü
ZÜBEYİR BENSAN'ı

Federal Almanya Cumhuriyeti
Başkanı
Federal Dışişleri Bakanlığı Devlet Sekreteri
Dr. GÜNTHER HARKORT'u
ve
Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığında Genel Müdür
Prof. Dr. KURT JANTZ'ı

Kendilerini temsile yetkili kılmışlardır.

Temsilciler usulüne uygun olarak tanzim edilen selâhiyet belgelerini karşılıklı olarak teati ettikten sonra, aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

Madde 1

1 — Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasının d bendi, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«d) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı»,

2 — Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasının e bendi kaldırılmıştır.

3 — Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 2 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(2) Birinci fıkraya göre :

Alman mevzuatı uygulandığı takdirde, bu kimsenin en son bağlı bulunduğu Krankenkasse yetkilidir.

Böyle yetkili Krankenkasse yoksa, veya yetkili merci bir Ortskrankenkasse veya Landkrankenkasse ise, bu takdirde Allgemeines Ortskrankenkasse für den linksrheinischen Landkreis Bonn, Bad Godesberg yetkilidir.

Türk mevzuatı uygulandığı takdirde,

Sosyal Sigortalar Kurumu «Sozialversicherungsanstalt» yetkilidir.

4 — Sözleşmenin 30 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«1 — Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar Alman mevzuatına göre kabul edilen sigortalılık sürelerine göre hazırlanır.»

5 — Sözleşmeye 33 üncü maddeden sonra aşağıdaki «33-a» maddesi eklenmiştir.

Madde 33 a

(1) İşçi kendisine ödenen çocuk zamlarını çocukların bakımında kullanmadığı takdirde, aşağıdaki hüküm uygulanır :

a) Yetkili makam, çocukların ikamet ettiği ülke İrtibat Bürosunun talebi ve aracılığı üzerine çocuk başına isabet eden çocuk parasını gerçekte çocuklara bakan gerçek veya tüzel kişiye ödemek suretiyle, tediye vecibesini yerine getirmiş olur. Çocukların bakımına hak sahibinin eşinden gayri şahıslar da katılıyorsa, bu takdirde çocuk parası eşe ödenir. Çocukların bakımına birden fazla şahısların katıldığı diğer hallerde, çocuk parası, çocuklara en çok bakan şahsa ödenir.

b) «a» bendine göre, bir çocuk başına isabet eden çocuk parası, bütün çocuklara ait toplam çocuk parasının, çocuk adedine eşit surette taksiminden elde edilen meblâğdır.

c) Haksız ödenen çocuk paralarının istirdadı hakkındaki mevzuat muvacehesinde, çocuk parası işçiye ödenmiş sayılır.

(2) 1 inci fıkranın «a» bendinde söz konusu talepten önce çocuk parasının ödenmesi gereken gerçek veya tüzel şahsın belirtilmesi gerekir. Yetkili merci 1 inci fıkranın «a» bendinde söz konusu talepten önce verilen bilgileri ayrıca tahkike lüzum kalmaksızın, bu talebe uyar. Yetkili merci, irtibat bürosu tarafından belirtilen şahsa ödemeyi yapmakla tediye vecibesini herhalükârda yerine getirmiş sayılır. 1 inci fıkrada derpiş olunan ödeme şartlarının ortadan kalkması halinde durum, çocukların ikamet ettiği ülke irtibat bürosu tarafından, yetkili mercie bildirilir. Yetkili merciin ödemeyi durdurabilmesi veya ödemeyi çocukların ikamet ettiği ülkedeki başka bir şahsa çevirebilmesi, ancak, çocukların ikamet ettiği ülke irtibat bürosuna önceden haber vermesi ve durum hakkında mütalâasını bildirmesine imkân bırakmasıyla mümkündür.

6 — Sözleşmeye, aşağıdaki «47 a» maddesi eklenmiştir:

Madde 47 a

Bir âkit tarafın muvazaf konsoloslukları, kendi yurtdaşlarının haklarının korunması ve teminat altına alınması bakımından, diğer Âkit Taraf ülkesinde, ayrıca bir yetki belgesi ibrazına lüzum kalmaksızın gerekli işlemlere tevessül etmeye yetkilidirler. Özellikle kendi yurtdaşlarının menfaatları yönünden 43 üncü maddede söz konusu mercilere müracaat edebilirler, bilgi verebilirler ve hukuki yardımda bulunabilirler.

7 — Sözleşmenin 48 inci maddesinin 2 numaralı fıkrasının «Türkiye'de» tabirinden sonraki kısmı, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

— Bütün sigorta kolları için :

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara.

— Emekli Sandığı ile ilgili emeklilik işleri için :
T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, Ankara.

Madde 2

Bu Ek Sözleşmenin geçerlik süresi 30 Nisan 1964 tarihli Sözleşmenin aynıdır.

Madde 3

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, bu Ek Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde, bu Ek Sözleşme Berlin Land'ı için de muteberdir.

Madde 4

(1) Bu Ek Sözleşmenin onaylanması gereklidir. Onaylama belgeleri en kısa zamanda Ankara'da teati edilecektir.

(2) Bu Ek Sözleşme onaylama belgelerinin teati olunduğu ayı takip eden ikinci ayın birinci gününden itibaren yürürlüğe girer.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan temsilciler yukarıdaki hususları teyit zımında, bu Ek Sözleşmeyi imzalamışlardır. Bu Ek Sözleşme Bonn'da yirmisekiz Mayıs bindokuzyüz altmışdokuz (28/5/1969) tarihinde iki Türkçe ve iki Almanca olmak ve her iki dildeki metinler aynı derecede muteber sayılmak üzere dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Bonn, 28 Mayıs 1969

*Türkiye Cumhuriyeti
Adına*

*Federal Almanya Cumhuriyeti
Adına*

TÜRKİYE İLE FEDERAL ALMANYA ARASINDA İMZALANMIŞ BULUNAN İŞ ANLAŞMASI

1381/212

Türkiye Büyükelçiliği, Hariciye Nezaretinin 30 Ekim 1961 tarihli ve 505 - 83 SZV/3-92-42 sayılı olan ve Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümetinin, iş arayan Türk tebasını Almanya Federal Cumhuriyetindeki işverenler nezdinde bir işe yerleştirmeye istihdaf eden tavassutun, metni berveçhiati şekilde olması gereken bir Anlaşma ile tanzim edilmesini teklif eden notasını aldığını teyit etmekle şeref duyar.

1.

Federal Almanya Cumhuriyetinde çalışacak Türk işçilerinin işe yerleştirilmesini düzenlemek maksadile Almanya namına Federal Almanya İş ve İşçi Bulma ve İşsizlik Sigortası Kurumu (bundan sonra Alman Kurumu olarak adlandırılacaktır) işbirliği yapacaklar ve bu işin pratik bir şekilde yürütülmesi için mahalli teşekküllerinden istifade edeceklerdir. Almanya ve Türk Kurumları işe yerleştirmeyi, bu Anlaşma çerçevesi dahilinde daha iyileştirmeye ve basitleştirmeye çalışacaklardır.

2.

İşbirliğini kolaylaştırmak için Alman Kurumu Türkiye Cumhuriyetinde bir İrtibat Bürosu kuracaktır. Alman Kurumu, İrtibat Bürosu'nun yerini, faaliyet sınırlarını ve süresini Türk Kurumu ile anlaşarak kararlaştıracaktır. Yetkili Türk Makamları İrtibat Bürosunun çalışmalarını kolaylaştırmak üzere uygun görecekları yardımları yaparlar.

İrtibat bürosunun çalışma masrafları Alman Kurumunca temin olunacaktır. Türk Kurumu İrtibat Bürosuna mutad büro mefruşatıyla döşenmiş ve namzetlerin tıbbi muayenesine elverişli lüzumlu odaları bilâbedel tahsis edecektir.

3.

İrtibat Bürosu ve Türk Kurumu işçilerine iş arzeden Almanyadaki işverenlerin teklifleri ile buna tekabül eden Türk işçilerinin çalışma talepleri hakkında karşılıklı olarak muntazaman bilgi teatisinde bulunurlar. Eğitim veya uzun bir çalışma sayesinde muayyen bir iş kolunda hususî meleke iktisap etmiş işçilerin iş talepleri bir iş verme teklifi mevcut olmasa da tavassuta arz edilebilir.

İş teklifleri, işçiden beklenen meslekî kabiliyetler, derpiş olunan işin nevi ve muhtemel hususiyetleri ile işin muhtemel süresi hakkında kat'i malumatı ihtiva eder. Buna ilâveten şimdiki ve müstakbel ücret ve diğer çalışma mesken ve iâşe imkânları ve ilgili iş arayıcının kararında müessir olacak sair teferruatı ihtiva eder.

4.

İrtibat Bürosu, bundan başka Türk Kurumuna alâkadar işçilerin aydınlatılması maksadile umumi olarak Almanya'da çalışma ve yaşama şartları ile başlıca iş branş-

ları için carî ücret misalleri hakkında toplu malumat verir. Bu malûmat aynı zamanda ücretlerde vergi, Sosyal Sigorta ve İşsizlik Sigortası primleri gibi yapılacak kesintileri de gösterir ve sosyal güvenlikle ilgili mühim talimatı ve bu sahada yapılan yardımları da ihtiva eder. Bu bilgiler, icap ettiği takdirde, ahval ve şartların değişmesine göre tashih olunur.

5.

Türk Kurumu, uygun göreceği usullerle, yapılan iş müracaatlarını toplar, ilk seçimi yapar ve seçtiklerini İrtibat Bürosuna takdimi üzerine alır.

Bir hürriyeti tahdit cezası ile mahkûm olmuş tâlipler İrtibat Bürosuna takdim olunmaz. Yetkili Türk Makamlarınca pasaport verilmesinden ımtina olunan kimseler için de aynı şekilde hareket olunur.

İrtibat Bürosu ayrıca, Türk Kurumunca takdim olunan işçilerin derpiş olunan iş için sıhhi ve mesleki şartları haiz olup olmadıklarını ve Federal Almanya Cumhuriyetinde ikâmete salih bulunup bulunmadıklarını tesbit eder.

6.

Kabul edilen her Türk işçisi için, örneği ekli Almanca ve Türkçe bir çalışma mukavelesi tanzim olunur. Bu çalışma mukavelesi bir taraftan işveren veya yetkili mümessili ve diğer taraftan işçi tarafından imzalanır ve Türk Kurumu ile İrtibat Bürosu tarafından «Görölmüşdür» damgası ile damgalanır.

7.

Türk makamları işçiye, işçinin Almanya'ya girişinden itibaren süresi asgari bir sene daha muteber olacak bir pasaport vereceklerdir. Türk Konsoloslukları icabında pasaportu, muteberlik süresi sona ermeden bir ay önce, temdit ederler.

İrtibat Bürosu işçiye bilâbedel bir hüviyet varakası verir. Bu hüviyet varakası, en çok bir yıl için, Alman olmayan işçilerin işlerine müteallik talimat gereğince istih-saline mecbur oldukları (çalışma müsaadesi) yerine kaim olur ve hamilini, mer'iyeti süresince, giriş vizesi alma mecburiyetinden beri kılar.

Buna ilâveten işçinin, yetkili Türk makamlarınca verilmiş medenî durumunu belirten bir vesikayı da hamil olması gerekir.

8.

İrtibat Bürosu, Türk Kurumu ile teşriki mesai ederek Türk işçilerinin mutabık kalmış olan hareket mahallerinden (normal olarak İstanbul) Federal Almanya Cumhuriyetinde çalışacakları yerlere kadar olan seyahatlarını organize eder. Türk Kurumu işçilerin tam zamanında hareket mahallinde olmalarını sağlar. İrtibat Bürosu, işçilerin seyahat süresine göre ayarlanan kumanyalarını veya buna tekabül eden parayı verir. İşçilerin mutabık kalmış hareket mahallerinden çalışacakları yerlere kadar olan seyahat masrafları, kumanya masrafları da dahil olarak, Alman Kurumu tarafından karşılanacak ve müstakbel işveren tarafından götürü bir meblağ ödenmesi suretiyle Alman Kurumuna iade olunacaktır. Dönüş masraflarının tesviyesi işveren ile işçi arasında mevcut anlaşmadaki mutabakata bağlıdır.

9.

İşçilerin Federal Almanya Cumhuriyetinde oturacakları yere varır varmaz, yetkili mahalli makamlara başvurmaları ve en geç üç gün içinde ve mümkünse işe başlamadan önce, o yerin yabancıların işlerine bakan makamlardan ikâmet müsaadesi talep etmeleri lâzımdır. İşçi, Federal Almanya Cumhuriyetinde bir yıldan fazla çalışmak istediği takdirde, Hüviyet Cüzdanının müddetinin inkizasından bir ay önce

ikâmet ettiği yerin yetkili iş ve işçi Bulma Teşkilatına müracaatla çalışma müsaadesi talep etmek mecburiyetindedir. Bu müsaadenin verilmesi Alman olmayan işçilerin çalışmasına müteallik umumî Talimatların hükümlerine tabidir. İşçi aynı zamanda ikâmet müsaadesinin süresinin de uzatılması için yabancıların işlerine bakan yetkili makamlara müracaatla mükelleftir. Bu müsaade iki seneden fazla bir müddet için verilmez. Alman Kurumunun mahallî teşkilatı Türk işçilerine, bilhassa ilk intibak devresinde, umumî mahiyette bilgi vererek yardım edeceklerdir.

10.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti işbu Anlaşmaya istinaden Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesine giren işçileri formalitesiz olarak her an geri alacak, dönüş için gerekli seyahat vesikalarını verecek ve lüzumlu transit vizelerini temin eyliyecektir.

11.

Federal Almanya Hükûmeti, Anlaşmanın mer'iyete girmesinden itibaren üç ay zarfında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine aksine bir beyanda bulunmadıkça, işbu Anlaşma Berlin Land'ı için de muteberdir.

12.

İşbu Anlaşma makale şamil olarak 1 Eylül 1961'de yürürlüğe girecek, bir yıl için aktedilecek ve muteberlik süresinin sona ermesinden en geç üç ay önce iki Hükûmetten biri tarafından feshedilmediği takdirde kendiliğinden bir sene daha uzayacaktır.

Türkiye Büyükelçiliği, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin F. Almanya Cumhuriyeti Hükûmetinin teklifleri ile mutabık olduğunu beyan eylediğini Hariciye Nezaretine bildirmekle şeref duyar. Buna nazaran Hariciye Nezaretinin 30 Ekim 1961 tarihli ve 505-83-SZV/3-92.42 sayılı notası ile işbu cevabî nota (Türkiyenin Cumhuriyeti ile F. Almanya Cumhuriyeti Hükûmeti arasında Türk işçilerinin Almanya'da işe yerleştirilmelerine mütedair bir Anlaşma) teşkil ederler.

Türkiye Büyükelçiliği Hariciye Nezaretine bu vesileden bilistifade en üstün ihtiramâtını teyit eder.

Bad Godesberg, 30 Ekim 1961

Ashı gibidir.
24.3.1969

P r o t o k o l

Alman ve Türk Hükümet temsilcileri, 19 Mayıs 1964 günü Bonn'da Federal Hariciye Nezaretinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında Türk işçilerinin Almanya'da işe yerleştirilmelerine dair aktolunan anlaşmanın tatbikatından doğan meseleleri görüşmek üzere toplanmışlardır.

Heyetlerin tereküp tarzı aşağıda arzolunduğu üzeredir :

Alman Heyeti :

Prof. Dr. Meyer Linderberg, Hariciye Nezareti Umum Müdürlerinden,
(Heyet Başkanı)

Dr. Schmiedt, Hariciye Nezaretinde Şube Müdürü

Dr. Dahnen, Federal Çalışma Nezaretinde Müşavir

Bay Bröull, Federal Dahiliye Nezaretinde Müşavir

Dr. Rosenmöller, İktisat Nezaretinde Müşavir

Dr. Zöllner, Federal İş ve İşçi Bulma ve İşsizlik Sigortası Kurumu Müdürlerinden

Türk Heyeti :

Bay Kemal Gökçedağ, Türk-İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürü

Bay Ekmel Onbulak, Türkiye Bonn Büyükelçiliği Çalışma Müşaviri

Dr. Bekâm Bilâloğlu, Türkiye Bonn Büyükelçiliği Çalışma Ataşesi.

1 — Her iki heyet, vâki müzakereler sonunda, nota teatisi suretile aktolunan 30 Ekim 1961 tarihli Anlaşmanın aynı şekilde aşağıda yazılı hususlarda tadil olunmasını Hükümetlerine tavsiye eylemeyi kararlaştırmışlardır.

A. 2'inci maddeye aşağıdaki paragraf ilâve olunacaktır.

«Her iki Hükümetçe faydalı telâkki edildiği takdirde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Almanya'daki işçilerinin hak ve menfaatlerini korumakla vazifeli olmak üzere Almanya'ya memurlar gönderebilecektir. Yetkili Alman makamları Türk memurlarının vazifelerini gereği şekilde ifada istenilen müzaheretini göstereceklerdir».

B. 8'inci maddenin 3'üncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilecektir :

«İşçilerin mutabık kalınan hareket mahallinden iş yerine kadar olan seyahat ve işe masrafları Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından karşılanacaktır. Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu işverenlerden «vasati masrafi aşan nisbette bir Komisyon» tahsil eyleme cihetine gidebilecektir.»

C. 9'uncu maddenin (ikamet müsaadesi 2 seneden fazla bir süre için verilmeyecektir) şeklindeki kısmı çizilecektir.

D. 10'uncu maddeye aşağıdaki 10'a maddesi ilâve olunacaktır :

«1) Her iki Hükümet temsilcilerinden mürekkep bir Karma Komisyon teşkil olunacaktır. İşbu Komisyon taraflardan birinin arzusu üzerine münavebe yoluyla Almanya'da ve Türkiye'de toplanacaktır.

2) Temsilciler Ekspertlerle istişare edebileceklerdir.

3) Karma Komisyon aşağıdaki hususlarla meşgul olacaktır :

a) Anlaşmanın tatbikatından ortaya çıkan meseleleri tetkik ve icabında Anlaşmanın tādilini teklif eylemek,

b) Türk işçilerinin Federal Almanya'da işe yerleştirilmeler ve istihdamları ile ilgili meseleleri tetkik eylemek.»

II. Her iki Heyet ayrıca Türk işçilerinin Federal Almanya'da ikamet ve istihdamları ile ilgili aşağıdaki hususları da müzakere etmişlerdir :

A) Türk Heyeti Almanya'da işçi olarak çalışmakta bulunan kocalarını vize almaksızın ziyaret eden işçi eşlerine Almanya'da çalışabilmelerini temin maksadile ilgili makamlar tarafından gerekli ikamet müsaadesinin verilmeyişinin kabule şayan bir davranış olmadığı üzerinde durmuştur. Buna mukabil Alman Heyeti, Alman Pasaport ve Yabancılar Polisi mevzuatının Almanya'ya vizesiz giren yabancılara, çalışma maksadına hizmet edecek ikamet müsaadesi verilmesine maalesef imkân bahsetmediğini belirtmiştir. Alman Heyeti ayrıca Türk Heyetine, Almanya'da çalışmakta bulunan vatandaşlarının, ileride iş tutmak üzere eşlerini Almanya'ya getirmek istemeleri halinde önceden ikamet müsaadesi temin eylemleri gerektiğini bildirmiş ve bu hususta ilgililerin Almanya'ya mütevecchen seyahate çıkmalarından evvel Türkiye'deki yetkili Alman Konsolosluklarına gereği için baş vurabileceklerine işaretle bu hususta Alman Konsolosluklarına esasen talimat verildiğini ifade etmiştir.

B) Alman Heyeti, Federal Hariciye Nezaretinin Türkiye'nin Bonn Büyükelçiliğine verdiği 10 Mart 1964 tarihli notasına temasta, Türkiye Cumhuriyeti Münih Başkonsolosluğunun esasen ikamet müsaadesi bulunan aile reislerinin münferit pasaportlarına ailenin diğer fertlerini de aktarmak suretile, bunların da kendisine verilmiş bulunan ikamet ve çalışma müsaadesinden istifade ettirilmesi cihetine gittiğini bildirmiştir.

Türk Heyeti keyfiyetten bilgi edindiğini ve Hariciye Nezaretinin bahse konu 10 Mart 1964 tarihli notasını kısa zamanda cevaplandıracağını bildirmiştir.

C) Türk Heyeti, bazı hallerde Türk işçilerinin Almanya'da işe başladıktan sonra, sıhhi vaziyetlerinin bu işle devamlı surette çalışmalarını imkân vermeyecek bir duruma girmesi halinde işverenlerle büyük ihtilâfa düştüklerini ve bu yüzden zorluk çektiklerini beyan etmiştir. Bu nevi işçiler her ne kadar işveren firma tarafından kendilerine yapılan masrafları ödemek suretile aralarındaki mukavelenin feshini talep etmekte iseler de bu teklif dikkate alınmayarak kendilerinin Türkiye'ye derhal dönmeleri zaruretile karşı karşıya bulundukları keyfiyetine Alman Heyetinin dikkati çekildi.

Duruma tatminkâr bir çözüm yolu bulunması maksadile keyfiyetin Federal İş ve İşçi Bulma Kurumuna intikal ettirileceği teyid olundu.

D) Türk Heyetinin, bazı özel hallere mahsus olmak üzere, çocuk zamlarının doğrudan doğruya Türkiye'de tediyesi imkânlarının mevcut olup olmadığına dair sualine karşı Alman Heyeti, 1.7.1964 tarihinde yürürlüğe girecek olan 14.4.1964 tarihli Federal Alman Çocuk Zammı Kanununun 12'inci maddesinin 3'üncü fıkrası hükmü çerçevesinde hareket edilmesi lâzım geldiği şeklinde cevap vermiştir. Federal çocuk zammı kanununun 12'inci maddesinin 3'üncü fıkrası ile ilgili tatbikata ait teferruat Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu ile yetkili Türk makamları arasında yapılacak bir anlaşma ile tayin edilecektir.

E) Türk Heyeti, iş akdinin sona ermesi ile Türkiye'ye dönen işçilerin, kendilerinden müteakip mali senenin 30 Nisanına kadar fazla tahsil edilen gelir vergilerini kendilerine iadesi için müracaat eylemekte müşkilâta maruz kaldıklarını beyan etmiştir. Türk Heyetine bu şekilde memleketine dönen işçilerin hareketlerinden evvel fazla kesilen vergilerin iadesi maksadını matuf olmak üzere gerekli taleplerini doldurmaları lüzumunun duyurulması tavsiye olunmuştur. Bununla beraber Alman Hariciye Nezareti Türk Heyetinin arzusuna atfen, fazla kesilen vergilerin talebname doldurmaksızın otomatikman iade edilebilmelerini temin için Federal Maliye Nezareti nezdinde teşebbüsde bulunmayı ve neticesinden Türkiye Bonn Büyükelçiliğine bilgi vermeyi kabul etmiştir.

F) Türk Heyeti, Almanya'da vefat eden Müslüman Türklerin defnedilecekleri özel mezarlıklar veya umumi mezarlıklarda hususi bazı yerlerin tahsisinin

mümkün olup olmadığını sormuştur. Türk Heyetine, mevzuun yetkili Alman makamlarına intikal ettirilerek tetkik edileceği ve neticesinden Bonn Büyükelçiliğine malûmat verileceği cevabı verilmiştir.

G) Alman Heyeti Türkiye'nin, Alman İrtibat Bürosunda vazifelileri giriş ve çalışma vizesinden muaf tutmasını rica etmiştir. Türk Heyeti Alman Heyetinin bu yoldaki arzusuna uygun bir hal tarzı bulunması için gayret sarfedileceğini beyan etmiştir.

H) Alman Heyeti, Alman İrtibat Bürosunun ihtiyacı olan bazı istihlak maddeleri ile, özellikle röntgen filmi ve cihazlarının gümrük resminden muaf tutulmasına dair arzularının henüz yerine getirilemediğine işaret etmiştir. Almanlar, Alman İrtibat Bürosu için bir röntgen cihazı gümrük vergi ve resimlerinden muaf olarak sadece İrtibat Bürosunda kullanılmak üzere ve cihazın kullanılmasının sona ermesini müteakip tekrar Türkiye dışına çıkarılmak kaydıyla ithal etmek istemektedir. Bu hususu Ankara'daki Alman Büyükelçiliği garanti etmektedir.

Alman Heyeti, bir röntgen cihazının Alman İrtibat Bürosunda kullanılması halinde, Türk işçilerinin bundan büyük ölçüde istifade edeceklerini, bir diğer ifade ile masraftan tasarruf edeceklerini bildirmiştir.

Türk Heyeti, Alman Heyetinin bu arzusunun dikkate alınması için durumu Hükûmetine intikal ettireceğini teyid eylemiştir.

İ) Alman Heyeti Türkiye'nin Türk işçilerinin buradaki kazançlarının mümkün olduğu nisbette büyük bir kısmının Türkiye'ye transferine imkânlar hazırlamasındaki menfaat ve emniyete temas etmiştir. Türk Heyeti bu nevi transferleri teşvik edecek bir kanunun hazırlanmakta bulunduğunu beyan etmiştir.

J) Alman Heyeti, Türk Makamlarının, Türkiye ile Almanya arasında mal mübadelesi ile ilgili 16.2.1962 tarihli Anlaşmaya atıfta bulunarak, Türkiye'ye dönen işçilerden şahsi eşyaları için de menşe şahadetnamesi talep ettiğini ve bu durumun Alman Ticaret Odalarının işlerini ağırlaştırdığını ifade etmiştir.

Türk Heyeti, böyle bir durumun kendilerince malûm bulunmadığını beyanla bu hususla ilgili teferruatı bilâhare bir nota ile bildirmeyi kabul etmiştir. Bonn'da 20 Mayıs 1964 tarihinde tanzim olunmuştur.

20.V.1964

Alman Heyeti Başkanı

Türk Heyeti Başkanı

N O T A

Federal Hariciye Nezareti, 19 - 20 Mayıs 1964 tarihlerinde Bonn'da Hariciye Nezaretinde Türk ve Alman Heyetleri arasında yapılan görüşmelere atıfta bulunmakla şeref kazanır ve her iki Heyetin tavsiyelerine uygun olarak, Türk işçilerinin Federal Almanya'da işe yerleştirilmelerine dair 30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Federal Alman Cumhuriyeti Hükûmeti arasında nota teatisi suretile aktolunan Anlaşmanın aşağıdaki şekilde tadilini teklif eyler :

A. 2'inci maddeye aşağıdaki 3'üncü paragraf ilâve olunacaktır :

«(3) Her iki Hükûmetçe faydalı telâkki edildiği takdirde, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, Almanya'daki işçilerinin hak ve menfaatlerini korumakla vazifeli olmak üzere Almanya'ya memurlar gönderebilecektir. Yetkili Alman makamları, Türk memurlarının vazifelerini istenilen şekilde ifada gerekli müzahareti göstereceklerdir.»

B. 8'inci maddenin (işçilerin seyahat masrafları karşılanacaktır) şeklindeki 3'üncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilecektir :

«İşçilerin, mutabık kalınan hareket mahallinden iş yerine kadar olan seyahat ve işe masrafları, Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından karşılanacaktır. Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu, işverenlerden «vasati masrafı aşan nisbette bir komisyon, tahsil eyleme cihetine gidebilecektir.»

C. 9'uncu maddenin (ikamet müsaadesi, 2 seneden fazla bir süre için verilmeyecektir.) şeklindeki kısmı çizilecektir.)

D. 10'uncu maddeye aşağıdaki 10 a maddesi ilâve olunacaktır :

Madde 10 a

«(1) Her iki Hükûmet temsilcilerinden mürekkep bir Karma Komisyon teşkil olunacaktır. İşbu Komisyon, taraflardan birinin arzusu üzerine, münavebe yolu ile Almanya'da ve Türkiye'de toplanacaktır.

(2) Temsilciler eksperlerle istişare edebileceklerdir.

(3) Karma Komisyon aşağıdaki hususlarla meşgul olacaktır :

a) Anlaşmanın tatbikatından ortaya çıkan meseleleri tetkik ve icabında Anlaşmanın tādilini teklif eyleme,

b) Türk işçilerinin Federal Almanya'da işe yerleştirilmeleri ve istihdamları ile ilgili meseleleri tetkik eylemek.»

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, yukarıda maruz teklifleri kabule hazır olduğunu beyan eylediği takdirde, işbu beyanını ifade eden cevabî nota, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Federal Almanya'da işe yerleştirilmelerine dair ve nota teatisi suretile 30 Ekim 1961 tarihinde akdolunan Anlaşmayı bahse konu noktalarda tādil eden bir Anlaşma olarak kabul edilecek ve Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliğinin cevabî notasının tarihinde meriyete girecektir.

İşbu Anlaşma, meriyeti tarihinden itibaren 3 ay içinde Federal Almanya Cumhuriyeti Hükûmeti tarafından Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine aksine bir bildiri de bulunulmadıkça Berlin Eyaleti için de muteber olacaktır.

Federal Hariciye Nezareti bu vesile ile Türkiye Büyükelçiliğine en yüksek ihtiramını sunar.

Bonn, 20 Temmuz 1964

TÜRKİYE

avusturya

- İşgücü ihracı anlaşması
- Anlaşma nihai protokolü
- Sosyal Güvenlik anlaşması
- Anlaşmaya ek nihai protokol
- İdarî tatbikata ait anlaşma

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
AVUSTURYA CUMHURİYETİ
ARASINDA
İŞGÜCÜ İHRACI ANLAŞMASI

Madde 1

1. Avusturya Federal Sosyal İdare Bakanlığı, «Anlaşmada kısaca Sosyal Bakanlık diye anılacaktır» Avusturya'nın Türk İşgücüne olan tahmini ihtiyacını iş kolu ve mesleklere göre ayrılmış talepler halinde, bu ihtiyacın ne nisbette karşılanabileceğinin tesbitini teminen Türk İş ve İşçi Bulma Kurumuna «Anlaşmada kısaca İş Bulma Kurumu diye anılacaktır» bildirir.

2. İş Bulma Kurumu, bu ihtiyacın ne dereceye kadar karşılanabileceğini en kısa zamanda Sosyal Bakanlığa bildirir.

Madde 2

1. Sosyal Bakanlık ve onun yetkili kılacağı makam Türk İşgücü temini maksadıyla doğrudan doğruya İş Bulma Kurumuna müracaat eder. Hangi makamın yetkili kılınacağını Sosyal Bakanlık İş Bulma Kurumuna bildirir.

2. Sosyal Bakanlık veya onun yetkili kıldığı makam ile İş Bulma Kurumu, işbu Anlaşma ile kendilerine düşen vazifenin ifası bakımından doğrudan doğruya işbirliği yaparlar. İki taraf gerekli işlerin daha çabuk yürütülmesine ve lüzumu halinde işlemlerin basitleştirilmesine gayret ederler.

3. Türk Hükümeti, Sosyal Bakanlığın veya onun yetkili kıldığı makamın, Türk işçisi almak üzere Türkiye'ye bir Komisyon göndermesini kabul eder. Bu Komisyonun çalışma masrafları Sosyal Bakanlıkça karşılanır. Bina ve gerekli mefruşat İş Bulma Kurumunca temin edilir. İş Bulma Kurumu, Komisyonun kurulmasında gereken kolaylığı gösterir ve işlerinin yürütülmesinde kendisine yardımcı olur.

Madde 3

1. Komisyon, işveren tarafından isim zikretmeksizin hazırlanan işgücü taleplerini İş Bulma Kurumuna tevdi eder. Talepler, Sosyal Bakanlık ve İş Bulma Kurumunca muvafık görülen bir örneğe uygun olarak, işçilerle ilgili bütün lüzumlu bilgileri, bilhassa işçilerin mesleki vasıflarını, arzedilen işin mahiyet ve devam süresini, kesintisiz ve kesintili olarak ücretleri ve çalışma ile ilgili diğer şartları ihtiva eder. Bu talepler ayrıca işçinin iskân imkânlarına dair lüzumlu kayıtları da havi olur.

2. İş Bulma Kurumu, taleplerin karşılanıp karşılanmayacağını, karşılanabilecekse miktarını derhal Komisyona bildirir.

3. Taleplerin karşılanabileceğinin anlaşılması halinde İş Bulma Kurumu keyfiyeti ilgili işçilere derhal bildirir.

Madde 4

1. İş Bulma Kurumu, kendi usullerine göre, işçi müracaatlarını toplar, işçilerin ilk meslekî seçmelerini yapar ve meslekî vasıflarının arz edilen işe uygun olup olmadığını inceler. İş Bulma Kurumu ilk seçmeyi kazanan talipleri sağlık muayenesine tabi tutar. Sağlık muayenesi sonunda sağlam ve o işe uygunluğu sabit olan talipleri İş Bulma Kurumu Komisyona takdim eder. İş Bulma Kurumu bütün taliplerin açık hüviyet ve mesleklerini Komisyona bildirir.

2. Komisyon kendi bakımından İş Bulma Kurumunca seçilen taliplerin çalışma şartlarını yerine getirip getiremeyeceklerini ve bilhassa meslekî ve sağlık durumlarının teklif edilen işe uygun olup olmadığını tesbit eder.

3. Bu incelemeler sonunda taliplerin işe alınmaları hakkında karar verilir. Bu kararı Avusturya'lı işverenler ahlrlar. Şu kadar ki işverenler karar alma hakkını yetkili kılacakları kimselere veya Komisyona tevdi edebilirler. Komisyon bu karardan İş Bulma Kurumunu mümkün olan en kısa zamanda haberdar eder.

4. Kabul edilen her Türk işçisi için işbu Anlaşmanın ekini teşkil eden Türkçe ve Almanca olarak hazırlanmış bir çalışma mukavelesi doldurulur. Bu mukavele işverenle işçi arasındaki münasebetleri tanzim eden şartları ihtiva eder. Bu çalışma mukavelesi Avusturya'lı işveren veya yetkili temsilcisi ile Türk işçisi tarafından imzalanır ve İş Bulma Kurumu ile Komisyona «Görölmüşdür» damgasıyla damgalanır. Komisyon bu suretle tamamlanmış çalışma mukavelesinden iki nüshayı, İş Bulma Kurumuna verir. Çalışma mukavelesi ile birlikte işçinin Avusturya'da çalışabileceğini gösteren bir belge de tevdi eder.

Madde 5

Komisyon İş Bulma Kurumundan ismen de Türk işçisi isteyebilir. Şu kadar ki ismen istenecek bu işçilerin Türk mevzuatına göre Avusturya'da çalışan bir diğer işçi ile arkaballığının bulunması veya işçinin daha önce Avusturya'da çalışmış olması itibariyle işverenle şahsi münasebetinin mevcut bulunması şarttır. İş Bulma Kurumu, gayri kanuni iş bulma büroları aracılığının işe karışmış olmasından, şüphe ederse bu talepleri reddetme hakkına sahiptir. Komisyon İş Bulma Kurumuna işbu Anlaşmanın ekini teşkil eden Türkçe ve Almanca olarak hazırlanmış bir formüler tevdi eder. Bu formüler «Çalışma Mukavelesi» Avusturya'lı işveren veya yetkili temsilcisi ile Türk işçisi tarafından imza edildikten sonra İş Bulma Kurumu ve Komisyona «Görölmüşdür» damgasıyla damgalanır. Komisyon bu suretle tamamlanmış çalışma mukavelesinden iki nüshayı, İş Bulma Kurumuna verir, Çalışma Mukavelesiyle birlikte işçinin Avusturya'da çalışabileceğini belirtir bir belge de tevdi eder.

Madde 6

1. İş Bulma Kurumu, kendisine verilen iş tekliflerine bağlı olmaksızın, Avusturya'da çalışmak isteyen Türk işçilerinin müracaatlarını bir cetvel halinde Sosyal Bakanlığa bildirebilir. Bu cetveller müracaatçıların hüviyetlerine, meslekî yetiştirme şekillerine, Türkiye'de yapmakta oldukları işlere ve Avusturya'da hangi işe talip olduklarına dair bilgileri ihtiva eder.

2. Bu cetvelde kayıtlı bir işçinin kabul edilmesi halinde keyfiyet işbu Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında kayıtlı belgelerle birlikte İş Bulma Kurumuna bildirilir.

Madde 7

9 uncu maddenin 2 ilâ 4 üncü ve 10 uncu maddenin 1 ve 2 nci paragraflarında sözü edilen çalışma mukavelesi şartları işbu Anlaşmanın ekine dercedilecektir.

Madde 8

1. İş Bulma Kurumu, çalışma mukavelesinin bir nüshasıyla Avusturya'da çalışabileceğini gösteren bir belgeyi işçiye verir.

2. İş Bulma Kurumu, Avusturya'da çalıştırılmak üzere seçilen Türk işçilerinin isim ve hüviyetlerini Avusturya'nın Türkiye'deki yetkili temsilciliğine verir. Ayrıca, her işçi için iyi hal kâğıdı ile bulaşıcı hastalığı bulunmadığına dair bir belgeyi keza Avusturya yetkili temsilciliğine tevdi eder. Bulaşıcı hastalıkla ilgili belgenin resmi bir Türk hekimi tarafından tanzim edilmiş olması, işçinin bulaşıcı hastalığı bulunmadığının, basil çıkarmadığının, köy veya kasabasında, şehirde oturuyorsa, mahallesinde ih-

b) Türk işçilerinin ederal Almanya'da işe yerleştirilmeleri ve istihdamları ile bari mecburi bulaşıcı bir hastalık olduğuna dair ihbar yapılmamış bulunduğu belirtilmesi şarttır. İlginin bulaşıcı hastalığı bulunmadığını gösteren belge, itasından itibaren 14 gün içinde Avusturya hudutlarından girilmiş olması halinde muteberdir. Seyahatin gecikmesi takdirinde, resmi Türk hekiminin muayenesi veya işçinin son oturduğu yerde ihbarı mecburi bulaşıcı hastalık bulunmadığının anlaşılması şartile, belgenin süresi uzatılabilir.

3. İş Bulma Kurumu, işçinin muteber bir pasaport ve yeter bir müddet için gerekli transit vizelerini almasını teminen lüzumlu işlemleri yapar.

4. Avusturya yetkili siyasi temsilciliği İş Bulma Kurumu tarafından adları bildirilen işçilere, muteber bir Türk pasaportuna sahip olmaları ve Avusturya pasaport Kanunu gereğince Avusturya'ya girmelerine mani halleri bulunmaması takdirinde, Avusturya'ya giriş ve ikamet vizelerini verir. Seyahatin sıhhat belgelerinin itası veya temdidinden itibaren en geç 14 gün içinde yapılması gerekir.

Madde 9

1. Komisyon, İş Bulma Kurumu tarafından takdim ve kendisi tarafından kabul edilen işçilerin Avusturya'ya seyahatlerini tertip ve tanzim eder. Komisyon işçilere seyahatlerinde lüzumlu komanyayı veya bunun para olarak karşılığının verilmesini sağlar.

2. Komisyon işçilerin İstanbul'dan Avusturya'daki işyerine kadar olan seyahat masraflarını ve seyahat için lüzumlu yemek masraflarını işverenin talimatı daire-sinde karşılar.

3. Kendi kusuru ile işverene karşı mukavele ile yüklenmiş olduğu vecibeleri yerine yerine getirmeyen işçi Avusturya'ya gidiş ile ihtiyar edilen masrafları tazminle mükelleftir.

4. İşçinin dönüş yol parasının işverence ödenmesi, işçi ile işveren arasında bu hususta anlaşmaya varılmış olması ile mümkündür. Eğer işçi dönüş yol parasını kendisi ödeyecekse, işçi ile işveren arasında dönüş için lüzumlu paranın, çalışma mü-saadesinin sonuna kadar taksitler halinde ücretlerinden kesilebileceğine dair bir anlaşma yapılması da mümkündür. Kesilen meblâğ, işveren ve işçi tarafından imzalanan bir selâhiyetnâme ile çekilecek bir şekilde bir tasarruf hesabına yatırılır.

Madde 10

1. Türkiye'den işgücü talebine ancak bu anlaşmaya göre tanzim edilecek mukavele ile Türk işçisinin de Avusturya'da aynı işyerinde çalışan Avusturya'lı bir işçi gibi aynı ücret ve çalışma şartları ile çalıştırılacakları sabit olduktan sonra tevessül olunur.

2. Çalışma ve sendikalaşma hakları ile sağlıklarının korunması bakımından Türk işçileri Avusturya'lı işçilerin faydalanmakta olduğu haklardan faydalanır ve aynı himayeyi görürler.

3. Avusturya yetkili makamları yukarıda kayıtlı hususlara riayet edilip edilmediğini ve mukavele şartlarının Türk işçileri bakımından yerine getirilip getirilmediğini incelerler.

4. Esas mukavelelerin hitamında, Türk işçisi seçeceği herhangi bir işverenle, Avusturya'da yabancı işçilerin istihdamına dair mevzuata uygun olmak şartıyla, yeni bir mukavele imzalayabilir.

5. Ayrıca, Türk işçileri çalışma mukavelesinden doğacak ihtilaflardan dolayı, iki memleket arasındaki 22 Haziran 1930 tarihli Anlaşmaya dayanarak ve bu Anlaşma sınırları içinde Avusturya'lı işçiler gibi yetkili Avusturya Mahkemelerine ve Avusturya İdarî Makamlarına müracaat edebilirler.

Madde 11

Türk işçileri, aynen Avusturya'lı işçiler gibi, mecburi Sosyal Sigortaya tâbi olurlar.

Madde 12

Türk işçileri çalışma ile elde ettikleri paralardan biriktirdiklerini serbestçe Avusturya Şilingi veya diğer konvertibl döviz olarak Türkiye'ye transfer ettirebilirler.

Madde 13

Sosyal Bakanlık Türk işçilerini kendilerini ilgilendiren konularda tenvir etmek maksadıyla, bir muhtura hazırlar. Bu muhtura ezcümle : İş piyasası durumunu, genel işçi alma ve çalıştırma mevzuatını, Avusturya'daki çalışma ve hayat şartlarını, ücretleri, vergileri, Sosyal Sigorta ve iş hukuku ile ilgili önemli mevzuat gibi esaslı kayıtları ihtiva eder. Sosyal Bakanlık bu muhturayı Türkçe olarak İş Bulma Kurumuna tevdi ve yapılacak değişikliklerden bu Kurumu haberdar eder.

Madde 14

1. Türk Makamları, İş Bulma Kurumu aracılığı ile Avusturya'ya gönderilen Türk işçileri ile bunların aile efradının her an ve formalitesiz olarak Türkiye'ye dönmelelerine itiraz etmezler.

2. Viyanada'ki Türk Siyasî Temsilciliği, Avusturya İşçileri Bakanlığının talebi halinde, Avusturya kanunları gereğince haklarında sınır dışı edilme kararı alınmış olan Türk işçilerinin derhal Türkiye'ye dönmelerini sağlar.

3. Diplomatik yoldan yapılacak talep üzerine, Türk makamları, Avusturya Sosyal Yardım Müesseselerine külfet tahmil eden işçilerin Türkiye'ye dönüşlerini temin ederler.

Madde 15

1. Sosyal Bakanlık ile İş Bulma Kurumu, işbu Anlaşmanın uygulanmasında gerekli tedbirleri almak üzere, kendi selâhiyetleri çerçevesi dahilinde anlaşırlar.

2. Her iki memleketin yetkili makamları ile birlikte, Sosyal Bakanlık ve İş Bulma Kurumu, işçilerin mesleki ve sıhhi seçimleri, çalışma mukavelesi, pasaport ve müsaade belgesi ve Avusturyaya giriş işlemlerinin mümkün olan en kısa zamanda yürütülmesine dikkat ederler.

Madde 16

1. Her iki Hükümet, tarafından her birinin seçeceği en çok beş üyeden meydana gelecek bir Karma Komisyonun kurulmasını isteyebilir. Her iki tarafın delegasyonu lüzumlu gördüğü sayıda uzman bulundurabilir.

2. Karma Komisyon Sosyal Bakanlıkla İş Bulma Kurumunun bertaraf edemedikleri tatbikat güçlüklerinin giderilmesiyle meşgul olur. Lüzumu halinde her iki Hükümete tekliflerde de bulunur.

3. Karma Komisyon, Avusturya'da Türk işçilerinin çalıştırılmaları ile ilgili genel konuları da ele alabilir ve gerekirse incelemelerinin neticesine göre her iki Hükümete tekliflerde bulunur.

4. Karma Komisyon, teşkilatını ve çalışma usullerini kendisi tesbit eder. Avusturya'da veya Türkiye'de toplanır.

Madde 17

Anlaşma gayri muayyen bir süre için inikat etmiştir. Akid devletlerden her biri üç aylık bir ihbar süresine riayet etmek şartıyla Anlaşmanın feshini ihbar edebilir.

Yukarıdaki hususların tevsikini teminen her iki âkit devletin temsilcileri işbu Anlaşmayı imzalamış ve mühürlemişlerdir.

İşbu Anlaşma ikisi Almanca, ikisi Türkçe olmak üzere dört nüsha olarak Viena'da 15 Mayıs 1964 tarihinde tanzim edilmiş olup her iki metin de aynı kıymettedir.

15.V.1964

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına*

*Avusturya Cumhuriyeti
Federal Hükümeti adına*

**Avusturya'ya Türk işgücü celbi ve Türk işçilerinin
Avusturya'da istihdamına dair Türkiye Cumhuriyeti
ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Anlaşma
N i h a i P r o t o k o l ü**

Bu anlaşmanın yapılması ile ilgili müzakereler, 1 ilâ 17 Mayıs 1963 tarihleri arasında Viyana'da Avusturya Federal Dışişleri Bakanlığı Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Dd. Eduard SCHILLER'in başkanlığında Avusturya temsilcileri olarak :

Avusturya Federal Sosyal
İdare Bakanlığından
Avusturya Federal Sosyal
İdare Bakanlığından
Avusturya Federal Ticaret
ve Kalkınma Bakanlığından
Avusturya Federal İçişleri
Bakanlığından
Avusturya Federal İçişleri
Bakanlığından
Avusturya Federal Adliye
Bakanlığından
Avusturya Federal Ticaret
ve Sanayi Odasından

Ministerialrat Dr. Ferdinand
SCHELLENBACHER
Ministerialrat Dr. Anton
CHOC
Ministerialsekretär
Dr. Edmée CARMINE
Ministerialrat Dr. Josef
JURKOWITSCH
Ministerialsekretär
Dr. Armin HERMANN
Ministerialoberkomisär
Dr. Helmut TADES
Dr. Karl ALBER

ve Türk temsilcileri olarak :

Türk İş ve İşçi Bulma
Kurumu Genel Müdürü
Büyükelçilik II. Kâtibi

Kemal GÖKÇEDAĞ ile

Metin MEKİK

in iştirakiyle yapılmıştır.

Müzakerelerin neticeleri, her iki heyet tarafından kabul ve Heyet Başkanları tarafından parafe edilen işbu Anlaşma tasarısında gösterilmiştir.

9. maddenin 2. fıkrasında kayıtlı, Türk işçilerinin Avusturya'ya seyahatlerinin II. mevki trenle yapılması hususunda mutabakat hasıl olmuştur.

Anlaşma, tarafların mevzuatına göre yapılması lüzumlu muamelelerin mümkün olduğu kadar çabuk tamamlanmasından sonra Viyana'da imzalanacaktır.

İşbu protokol ikisi Almanca, ikisi Türkçe olmak üzere dört nüsha olarak Viyana'da 15 Mayıs 1964 tarihinde tanzim edilmiş olup her iki metin de aynı kıymettedir.

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına*

*Avusturya Cumhuriyeti
Federal Hükümeti adına*

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ile AVUSTURYA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK HAKKINDA ANLAŞMA

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI
ve
AVUSTURYA CUMHURBAŞKANI

Sosyal Güvenlik sahasında iki Devlet arasındaki münasebetleri düzenlemek arzusu ile ve

Sosyal Güvenlik konusunda uyguladıkları mevzuat bakımından her iki Devlet vatandaşlarının eşit muameleye tabi tutulmaları prensibinin teyidi maksadiyle,

Bir anlaşma akdi için mutabakata varmışlar ve bu gaye ile, anlaşmayı akdetmek üzere temsilci olarak,

TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI

Büyükelçi Seyfi Turagay'ı

AVUSTURYA CUMHURBAŞKANI

Federal Dışişleri Bakanı Dr. Lujo Tonic - Sorinji
memur etmişlerdir.

Temsilciler, usulüne uygun olarak tanzim edilen selâhiyet belgelerini karşılıklı olarak teati ettikten sonra, aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

B Ö L Ü M I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Bu Anlaşmanın uygulanmasında :

1 — «TÜRKİYE»

Türkiye Cumhuriyetini,

«AVUSTURYA»

Avusturya Cumhuriyetini;

2 — «VATANDAŞ»

2 nci maddede sayılan sosyal güvenlik kollarıyla ilgili olarak bir âkit taraf ülkesinde veya bu ülkenin bir kısmında yürürlükte olan kanun, tüzük ve yönetmelikler ile hukukî kıymeti haiz diğer genel emir ve talimatı;

- 4 — «YETKİLİ MAKAM»
Türkiye bakımından, Çalışma Bakanlığını, Avusturya bakımından, Federal Sosyal İşler Bakanlığını, çocuk yardımları hususunda ise Federal Maliye Bakanlığını;
- 5 — «SOSYAL SİGORTA MERCIİ»
2 nci maddede belirtilen mevzuatı veya bu mevzuatın bir kısmını uygulamakla görevli teşkilât veya makam;
- 6 — «YETKİLİ SOSYAL SİGORTA MERCIİ»
Sigortalının yardım isteğinde bulunduğu sırada bağlı olduğu Sosyal Sigorta Mercii veya en son sigortalı olduğu âkit taraf ülkesinde bulunsaydı hangi Sosyal Sigorta Mercii'ne bağlı olacak idiyse o Sosyal Sigorta Mercii;
- 7 — «SİGORTALININ GEÇİNDİRMEKLE YÜKÜMLÜ OLDUĞU KİMLER»
Sigortalının uygulanacak mevzuatta tarif edilen, geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri;
- 8 — «ÇALIŞMA»
Uygulanacak mevzuatta belirtilen mahiyette bir çalışmayı veya faaliyeti;
- 9 — «SİGORTALILIK SÜRESİ»
Prim ödeme süreleri ile muadil süreleri;
- 10 — «PRİM ÖDEME SÜRELERİ»
Âkit taraflar mevzuatına göre prim ödeme süresi olarak kabul edilen süreleri;
- 11 — «MUADİL SÜRE»
Türkiye bakımından, Sosyal Sigortalar Kanununun geçici maddelerine göre nazara alınması gereken eski hizmet sürelerini, Avusturya bakımından prim ödenmiş itibar edilen süreleri;
- 12 — «PARA YARDIMI», «AYLIK» veya «GELİR»
Her türlü zam ve ek yardımlar ile artışlar dahil olmak üzere, bir para yardımını, bir aylığa veya bir geliri;
- 13 — «ÇOCUK YARDIMI»
Avusturya bakımından, ek yardım ve analık yardımı dahil, işçilere çocukları için yapılan yardımları;
ifade eder.

Madde 2

- (1) Bu Anlaşma hükümleri aşağıdaki yazılı mevzuat hakkında uygulanır.
- 1 — Türkiye bakımından :
- a) Hastalık Sigortası;
 - b) Analık Sigortası;
 - c) İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası;
 - d) Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları;
 - e) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı,
 - f) Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı.
- 2 — Avusturya Bakımından :
- a) Aşağıda yazılı özel sigortalar hariç,
Hastalık Sigortası;
 - aa) Serbest Meslek Erbabı için Özel Sigorta,
 - bb) Harpte ölenlerle askerlik hizmetini yaparken ölenlerin dul ve yetimleri için özel sigorta,
 - cc) Meslekî eğitim gören harp malûlleri ile askerlik hizmetini yaparken malûl kalanlar için özel sigorta,
 - dd) Federal hizmetliler için özel sigorta;
 - b) İşçilerin Emeklilik Sigortası,

Hizmetlilerin Emeklilik Sigortası, Maden İşçilerinin Emeklilik Sigortası;

c) Serbest Meslek Erbabının Kaza Sigortası ile harp malûllerinin ve askerlik hizmetini yaparken malûl kalıp mesleki eğitim görmekte olan kimselerin Kaza Sigortası hariç, Kaza Sigortası;

d) Çocuk Yardımı.

(2) Her iki âkit taraf, Sosyal güvenlik sahasında kabul edilen milletlerarası sözleşmelerden doğan mevzuatı bu Anlaşmanın uygulanmasında nazara almazlar.

(3) Bu Anlaşma, sosyal güvenliğin yeni bir sistemi veya yeni bir kolu hakkındaki mevzuatla yeni çalışanlar gurubunun hukukunu kapsayacak mevzuat hakkında uygulanmaz.

Madde 3

(1) Bu Anlaşma hükümleri, Anlaşmada aksine hüküm bulunmayan hallerde, âkit taraflardan birinin vatandaşı olup haklarında âkit taraflardan birinin mevzuatı uygulanan veya uygulanmış bulunan kimselerle bunların geçindirmekle yükümlü olduğu ve ölümünde hak sahibi kimseleri hakkında uygulanır.

(2) Bu Anlaşma hükümleri, teknik ve idarî personel dahil, âkit tarafların elçilik, daimî delegelik ve konsolosluk mensupları ile resmî hizmet personeli ve bunların şahsî hizmetlerinde çalışanlar hakkında uygulanmaz.

Madde 4

(1) Haklarında bu Anlaşma hükümleri uygulanan âkit taraflardan birinin vatandaşları, bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, 2 nci maddede belirtilen mevzuatın uygulanmasında, diğer âkit taraf vatandaşlarıyla aynı hak ve vecibelerle sahip olurlar.

(2) Sigortalılar ile iş verenlerin Sosyal Sigorta Kurumlarının ve birliklerinin muhtar idare organlarına seçilmeleri ile hakem heyetlerine üye tayin olunmalarına müteallik âkit taraflar mevzuatı (1) nci fıkra hükmü dışında bırakılmıştır.

Madde 5

(1) Bu Anlaşmada aksine hüküm bulunmayan hallerde, âkit taraflardan birinin mevzuatına göre hakedilen para yardımları, aylık ve gelir, aylık sahibi kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde ikamet etmesi sebebiyle durdurulamaz.

(2) Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, diğer âkit tarafın üçüncü bir devlet ülkesinde ikamet eden vatandaşı hakkında, para yardımlarıyla aylık ve gelirlerin ödenmesinde, bu kimse, sanki bu tarafın üçüncü bir devlet ülkesinde ikamet eden kendi vatandaşymış gibi, işlem yapar.

Madde 6

(1) Bu Anlaşma hükümlerine göre, aynı sigortalılık süresi veya sigorta vakti sebebiyle veya aynı mahiyette olmak üzere, her iki âkit taraf mevzuatına dayanılarak mükerrer yardım talebinde bulunulamayacağı gibi, yapılmakta olan mükerrer yardımlar da devam ettirilemez. Su kadar ki, bu Anlaşmanın II nci bölümünün 2 nci kısmı gereğince Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortasından doğan haklar bu hükmün dışındadır.

(2) Bir Sosyal Sigorta yardımından faydalanılması veya başka bir mahiyette diğer bir istihkakın bulunması veyahut ücretli bir işde çalışılması veya Sosyal Sigorta tatbikatı ile ilgili bir durum, âkit taraflardan birinin mevzuatına göre bir yardıma hak iddia edilmesi veya bir yardımın sağlanması veyahut Sosyal Sigortaya mecburi veya ihtiyarî olarak tabi tutulma bakımlarından nasıl bir hukukî netice doğuruyorsa,

yukarıda belirtilen hallerin diğer âkit taraf ülkesinde vukubulması da aynı hukuki neticeleri doğurur.

Madde 7

8 inci ve 9 uncu maddeler hükümleri saklı kalmak kaydıyla, âkit taraflardan birinin ülkesinde çalıştırılan kimseler hakkında, bunların diğer âkit taraf ülkesinde ikamet etmeleri veya işverenin ikametgâhının veyahut işyeri merkezinin diğer âkit taraf ülkesinde bulunması halinde dahi, çalışılan ülkede yürürlükte olan mevzuat uygulanır.

Madde 8

(1) Aşağıda belirtilen hususlar 7 nci madde hükmü dışında bırakılmıştır.

a) Çalışmakta olan bir kimsenin âkit taraflardan birinin ülkesinden diğer âkit taraf ülkesine işvereni tarafından gönderilmiş olması halinde, bu ülkedeki çalışmasının ilk 24 ayı için, kendisini gönderen işverenin ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında bu ülkede cari mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Çalışma süresi bu müddeti aştığı takdirde, çalıştırılan ile işveren 24 aylık müddetin hitamından en geç bir ay evvel mutabakata varırlar ve diğer âkit tarafın yetkili makamı buna muvafakat ederse, bu kimse hakkında işyeri merkezinin bulunduğu âkit taraf mevzuatının uygulanmasına devam edilir. Bu hususta karar verilmeden önce mevzuatı uygulanacak olan âkit taraf ülkesindeki yetkili makama, bu husustaki mütalâasını bildirmek için, imkân verilir.

b) Merkezi âkit taraflardan birinin ülkesinde bulunan, başka bir kimsenin hesabına veya kendi hesabına insan veya yük taşıyan bir işverenin hizmetinde çalışan bir kimse, bir işin icrası için diğer âkit taraf ülkesine gönderildiği takdirde, o kimse hakkında, işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi, bu taraf mevzuatı uygulanır. Merkezi âkit taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin diğer âkit taraf ülkesindeki bir şubesinde çalışan bir kimse hakkında, şubenin bulunduğu âkit taraf mevzuatı uygulanır.

(2) (1) inci fıkrada belirtilen hükümler, çalışanın vatandaşlık durumuna bakılmaksızın, uygulanır.

Madde 9

Çalıştırılan kimselerin çalışmalarından dolayı diğer âkit taraf ülkesindeki bir Sosyal Sigorta sistemine tabi olmalarının gerekmesi veya diğer âkit taraf ülkesindeki yetkili makam tarafından sosyal güvenlik sahasındaki bir rejime tabi tutulmaları halinde, ilgili kimse ile işverenin müşterek talebi üzerine, 7 nci madde ile 8 inci maddenin (1) inci fıkrasının (b) bendi gereğince, mevzuatı uygulanacak olan âkit tarafın yetkili makamı bu mevzuatın uygulanmasında istisna edilmelerini kabul edebilir. Karar alınmasında işin şekil ve mahiyeti nazara alınır. Karar alınmasından önce diğer âkit taraf yetkili makamına mütalâa serdetmek imkânı verilir.

B Ö L Ü M II

ÖZEL HÜKÜMLER

Kısım I

Hastalık Sigortası

Madde 10

Birbirini takip eden süreler içinde veya münavebe ile her iki âkit taraf mevzuatına tabi bulunan bir sigortalının yardım hakkının doğması, idamesi ve ihyasında,

her iki âkit taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri, aynı zamana rastla-
mamak şartı ile birleştirilir.

Madde 11

(1) Diğer âkit taraf ülkesine giden bir sigortalı, kendisi ve gittiği ülkede bu-
lunan geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri bu taraf mevzuatında derpiş edilen
yardımlardan aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar:

- a) Gittiği âkit taraf ülkesine son girişinde çalışabilir durumda olmak,
- b) Bu ülkeye son girişini müteakip mecburî sigortaya tabi tutulmuş olmak,
- c) Sürelerin birleştirilmesi hakkındaki 10 uncu madde hükümlerine göre, git-
tiği âkit taraf ülkesinde cari mevzuatta derpiş edilen şartları yerine getirmiş olmak.

(2) Durumu (1) inci fıkra hükmüne uygun bir sigortalının (a), (b) ve (c) bent-
lerinde yazılı şartları yerine getirmemiş olması ve sigorta vakasının sigortalının ika-
met yerini değiştirmeden evvel sigortalı bulunduğu ülkede cari mevzuatta derpiş edi-
len süre içinde vukubulması halinde, yardım o taraf mevzuatına göre sağlanır. Bu
halde, 12 nci maddenin (3) ilâ (6) ncı fıkraları hükümleri uygulanır.

Madde 12

(1) Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Merciiine bağlı olarak sigortalı
bulunan ve bu taraf ülkesinde ikamet eden bir sigortalıya, geçici olarak diğer âkit
taraf ülkesinde bulunduğu sırada durumu derhal sağlık yardımı yapılmasını gerek-
tirdiği takdirde, hastahane tedavileri dahil, yardım yapılır.

(2) Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Merciiinden yardım talep etme
hakkı bulunan ve bu taraf ülkesinde ikamet eden bir sigortalı, ikametgâhını diğer
âkit taraf ülkesine nakletmesi halinde de, bu hakkını muhafaza eder. Sigortalı ika-
metgâhını değiştirmeden önce yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin muvafakatını almak-
la zorunludur. Muvafakat talebi, yalnız sigortalının sağlık durumu sebebiyle red-
dolunabilir. Muvafakat, şartların mevcut bulunması, ancak elde olmayan sebeplerle
önceden alınamamış bulunması halinde, sonradan da alınabilir. Analık yardımları
için bu muvafakat sigorta vakasının oluşundan önce verilebilir.

(3) Bir sigortalının (1) ve (2) nci fıkralar gereğince yardıma hak kazanmış
olması halinde, sağlık yardımları, sigortalının bulunduğu veya yeni oturmakta
olduğu mahaldeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından ve hususiyle yardımın şekil, tarz
ve şumûlü bakımından, bu Sosyal Sigorta Merciiinin uyguladığı mevzuata göre sağ-
lanır.

Şu kadar ki, yardım süresi, yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin uyguladığı mevzu-
ata göre tesbit edilir.

(4) (1) ve (2) nci fıkralar gereğince yapılacak protez yardımları ile mühim
yekûn tutan diğer sağlık yardımları yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin muvafakatine
bağlıdır. Ancak, bu hüküm mutlak âcil vakalar için uygulanmaz. Mutlak âcil vaka-
lar, yardımın gecikmesi halinde sigortalının hayatının veya sağlığının tehlikeye düş-
mesi bahis konusu olan vakalardır.

(5) (1) ve (2) nci fıkralar gereğince yapılacak para yardımları yetkili Sosyal Si-
gorta Merciiinin uyguladığı mevzuata göre sağlanır. Bu yardımlar, âkit taraflardan
birinin yetkili Sosyal Sigorta Mercii hesabına, diğer âkit tarafın Sosyal Sigorta Mer-
cii tarafından tatbikat anlaşmasında tesbit edilecek usul ve esaslar dahilinde ödene-
bilir.

(6) (1) — (5) inci fıkralar hükümleri, sigortalının geçindirmekle yükümlü oldu-
ğu kimseleri hakkında da uygulanır.

Madde 13

(1) Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Merciiine bağlı bir sigortalının diğer âkit taraf ülkesinde ikamet etmekte bulunan geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri, sigortalı diğer taraftaki Sosyal Sigorta Merciiine bağlı imiş gibi, sağlık yardımlarından faydalanırlar. Yardım, şekil ve şumül bakımından, bu taraf Sosyal Sigorta Merciiinin uyguladığı mevzuata göre sağlanır. Şu kadar ki, yardım süresi, sigortalının çalışmakta olduğu âkit taraf mevzuatına göre tesbit edilir.

(2) Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri, ikametgâhlarını yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin bulunduğu âkit taraf ülkesine naklettikleri takdirde, yardımlar bu taraf mevzuatına göre sağlanır. Bu hüküm, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin, aynı hastalık veya analık vakası sebebiyle, ikametgâhlarının değişmesinden önce oturmakta oldukları âkit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Merciiinden yardım almış olmaları halinde de uygulanır. Âkit taraflardan birinin mevzuatında yardımlar için azami bir düzenin derpiş edilmiş olması halinde, aynı hastalık veya analık vakası için diğer âkit taraf mevzuatına göre yardım yapılmış olan süreler yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından nazara alınır.

(3) İki âkit taraf mevzuatına göre sigortalı olan kimselerin aynı zamanda geçindirmekle yükümlü oldukları bir kimse, yalnız, ikamet ettiği ülkedeki yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin uyguladığı mevzuata göre sağlanan yardımlardan faydalanır.

Madde 14

(1) Âkit taraflar mevzuatına göre aylık veya gelir almaya hak kazanmış olan bir kimse, âkit taraflardan birinin ülkesinde ikamet etmekte olduğu ve bu taraf mevzuatına göre sağlık yardımına hak kazandığı takdirde, kendisine ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerine, münhasıran ikamet ettiği âkit taraf ülkesindeki mevzuata göre aylık veya gelir almaya hakkı varmış gibi, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından sağlık yardımı yapılır. Bu yardımlar aylık veya gelir sahibinin ikamet etmekte olduğu ülkedeki Sosyal Sigorta Mercii borçlandırılmak sureti ile yapılır. 12 nci maddenin (1) ve (3) - (6) ncı fıkraları hükümleri ile 13 üncü madde hükümleri bu halde de uygulanır.

(2) Yalnız bir âkit taraf mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan ve diğer âkit taraf ülkesinde ikamet eden kimse aylık veya gelir aldığı âkit taraf mevzuatına göre sağlık yardımlarına da müstehak bulunduğu takdirde, kendisine veya geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerine gerekli sağlık yardımları, ikamet etmekte olduğu tarafın Sosyal Sigorta Mercii tarafından ve sanki bu taraf mevzuatına göre aylık veya gelir almakta imiş gibi, sağlanır.

(3) Bir âkit taraf mevzuatına göre, sağlık yardımlarını karşılamak üzere aylık veya gelirden kesintiler yapılması derpiş edilmiş ise, aylık veya geliri ödeyen Sigorta Mercii bu kesintileri yapmaya yetkilidir.

Madde 15

11 inci maddenin (2) nci, 12 nci maddenin (1), (2) ve (6) ncı, 13 üncü maddenin (1) inci ve 14 üncü maddenin (2) nci fıkraları gereğince yapılacak sağlık yardımları,

Türkiye'de :

Sosyal Sigortalar Kurumu,

Avusturya'da :

İlgilinin ikamet ettiği mahaldeki yetkili Sosyal Sigorta Kurumu (Gebietskrankenkasse für Arbeiter und Angestellte), tarafından sağlanır.

Madde 16

(1) 11 inci maddenin (2) nci, 12 nci maddenin (1), (2) ve (6) ncı, 13 üncü maddenin (1) inci ve 14 üncü maddenin (2) nci fıkraları gereğince yapılan sağlık yardımlarına ait masraflar, idare masrafları hariç, yetkili Sosyal Sigorta Mercilerince, bu yardımları sağlamış olan Sosyal Sigorta Mercilerine ödenir.

(2) İlgili Sosyal Sigorta Mercileri, işlerin idari bakımdan basitleştirilmesi maksadı ile, her iki âkit tarafın yetkili makamlarının tasvibi ile, bütün vakalar veya belirli vaka grupları için, münferit hesaplaşmalar yerine, maktu ödeme yapılması hususunda mutabakata varabilirler.

Madde 17

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan veya aylık veya aylık gelir almaya hak kazanmış bulunan bir kimsenin veya bunun geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesinin diğer âkit taraf ülkesinde ölümü halinde, ölüm, mevzuatı uygulanan taraf ülkesinde vukubulmuş sayılır.

(2) Cenaze yardımı, bu yardımı alacak olan kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde bulunması halinde de yetkili Sosyal Sigorta Merciiince ödenir.

Kısım 2

Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları

Madde 18

(1) Birbirini takip eden süreler içinde veya münavebe ile her iki âkit taraf mevzuatına tabi bulunan bir sigortalının yardım hakkının doğması, idamesi veya ihyasında, her iki âkit taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

(2) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, belirli yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir rejime tabi bir iş kolunda geçmiş olmasına bağlı bulunduğu takdirde, bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının tesbiti için, diğer âkit taraf ülkesinde cari benzer veya değişik rejimlere uygun olarak aynı iş kolunda geçen sigortalılık süreleri, bu süreler aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

(3) Bir âkit taraf mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süresinin altı aydan az olması halinde bu taraf mevzuatına göre hiç bir yardım yapılmaz. Bu takdirde, bu süreler, diğer âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından yardım hakkının doğması, idamesi ve ihyasında nazara alınır, 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrası gereğince ödenecek olan kısmî aylığın tesbitinde nazara alınmaz. Şu kadar ki, ilk âkit tarafın mevzuatına göre geçen ve bu mevzuata göre nazara alınması gereken sigortalılık süreleri müstakillen yardım hakkının kazanılmasına yetiyorsa bu hüküm uygulanmaz.

Madde 19

(1) 18 inci maddede söz konusu olan bir sigortalının veya ölümü halinde hak sahibi kimselerinin talepleri üzerine yapılacak yardımlar aşağıda yazılı (2)-(5) inci fıkralar hükümlerine göre tesbit edilir.

(2) Âkit tarafların yetkili Sosyal Sigorta Mercilerinden her biri, sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi hakkındaki 18 inci madde hükmünü gözönünde bulundurarak, ilgilinin, uygulanacak mevzuata göre aylık bağlanmasına hak kazanıp kazanmadığını kendi mevzuatına göre tayin eder.

(3) Aylığa hak kazanılmış olması halinde, bu aylık, aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanır :

a) Her iki âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercileri, önce diğer âkit taraf mevzuatına tabi olarak geçen ve o taraf mevzuatına göre aylığın hesaplanmasında nazara alınması gereken sigortalılık süreleriymiş gibi kabul ederek sigortalıya yine kendi mevzuatına göre bağlanması gereken aylık miktarını hesaplarlar. Bu tutarın hesaplanmasında Avusturya Sosyal Sigorta Mercii, munzam sigorta primlerini ve munzam yardımları nazara almaz.

b) Bundan sonra, her iki âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercileri, kendi mevzuatına göre nazara alınan sigortalılık süresine isabet eden aylık tutarının her iki taraf mevzuatına göre nazara alınan sigortalılık sürelerinin toplamına göre bulunan aylık tutarına olan nispetini tesbit eder. Bu suretle tesbit edilen miktar, Sosyal Sigorta Mercisinin ilgiliye ödeyeceği aylığı teşkil eder.

c) Avusturya Sosyal Sigorta Mercii, (b) bendine göre hesaplanan kısmi aylık tutarını, munzam sigorta primleri ve munzam yardımlara göre artırır.

(4) (3) üncü fıkranın uygulanmasında, prim ödeme süreleri ve muadil süreler aşağıdaki esaslar dahilinde birleştirilir :

a) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre mecburi sigortaya tabi olarak geçen bir sigortalılık süresi diğer âkit taraf mevzuatına göre isteğe bağlı bir sigortalılık süresi ile aynı zamana rastladığı takdirde, yalnız mecburi sigortaya tabi olarak geçen süre nazara alınır.

b) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre bir prim ödeme süresi diğer taraf mevzuatına göre bir muadil süre ile aynı zamana rastladığı takdirde, yalnız prim ödeme süresi nazara alınır.

c) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre geçen bir muadil süre diğer âkit taraf mevzuatına göre geçen bir muadil süre ile aynı zamana rastladığı takdirde, yalnız, ilgilinin en son sigortalı bulunduğu âkit taraf mevzuatına göre geçen muadil süre nazara alınır. İlgilinin bu süreden önce hiç bir âkit taraf ülkesinde geçen sigortalılık süresi yoksa, yalnız, bu süreden sonra ilk defa olarak sigortalı bulunduğu âkit taraf mevzuatına göre geçen muadil süre nazara alınır.

d) (a) bendi gereğince, Avusturya Emeklilik Sigortasında isteğe bağlı olarak geçen sürenin nazara alınmaması halinde, bu süreler için ödenmiş olan primler Avusturya'da ödenmiş munzam primler olarak kabul edilir.

Madde 20

(1) Sigortalı, sigortalılık sürelerinin 18 inci madde hükümleri gereğince belirli bir zamanda birleştirilmesi halinde, kendisi hakkında uygulanacak âkit taraflar mevzuatında derpiş edilen şartlardan yalnız bir âkit taraf mevzuatındakiler yerine getirmişse aylık tutarı 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrasına göre hesaplanır.

(2) Sigortalı, belirli bir zamanda her iki âkit taraf mevzuatına göre değil de bunlardan yalnız birinin mevzuatına göre ve diğer âkit taraf mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerinin nazara alınmasına lüzum kalmaksızın aylığa hak kazanma şartlarını yerine getirdiği takdirde, aylık tutarı, yalnız o taraf mevzuatına göre ve münhasıran o tarafta geçen sigortalılık süreleri nazara alınmak suretiyle tesbit olunur.

(3) Yukarıdaki (1) ve (2) nci fıkralara göre tesbit edilmiş olan aylıklar, 18 inci madde gereğince birleştirilen sigortalılık sürelerine göre diğer âkit taraf mevzuatına uygun olarak da aylık bağlanmasına hak kazanınca 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrası gereğince, yeniden tesbit olunur. Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii'nce ödenen aylık, diğer âkit taraf Mercii'nce aylık ödenmesine başlandığı gün itibarıyla yeniden tesbit edilir. Evvelce verilmiş bulunan bir karar aylığın yeniden tesbitine mani teşkil etmez.

(4) (2) nci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, haklarında bu kısım hükümleri uygulanan kimseler, aylığın yalnız bir âkit taraf mevzuatına göre bağlanmasını isteyemezler.

Madde 21

(1) Bir kimse, âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, 18 inci maddenin (1) inci fıkrası hükümlerinin uygulanmasına lüzum kalmaksızın aylık bağlanmasına müstahak bulunduğu, diğer âkit taraf mevzuatına göre ise, anılan hükümler uygulanmak suretiyle, aylığa hak kazanabildiği ve yukarıda yazılı ilk âkit taraf mevzuatına göre bağlanabilecek aylık, 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrası gereğince tesbit edilen kısmi aylıkların toplamından daha fazla olduğu takdirde, bu tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii, 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrası gereğince hesaplanan kısmi aylığı, kısmi aylıklar toplamı ile kendi mevzuatına göre bağlanabilecek aylık tutarları arasındaki fark kadar artırır.

(2) Sigortalı bir kimse 18 inci maddenin (1) inci fıkrası uygulanmaksızın her iki âkit taraf mevzuatına göre aylık bağlanmasına müstehak ise ve her iki aylık da 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrasına göre tesbit edilen kısmi aylıkların toplamından yüksek ise, kendi mevzuatına göre daha yüksek aylık bağlayabilecek olan âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii, 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrasına göre bağlayacağı aylığı, kısmi aylıkların toplamı ile yalnız kendi mevzuatına göre bağlayabileceği aylık tutarı arasındaki fark kadar artırır. Diğer âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercii, yukarıdaki farkı ödemekle mükellef olan Sosyal Sigorta Mercii'ne, bu farkın 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrasında belirtilen nisbete tekabül eden kısmını, kendi mevzuatına göre ve 19 uncu maddenin (3) üncü fıkrası nazara alınmaksızın ödemesi gereken miktarı aşmamak şartıyla öder.

(3) Farkın tesbitine esas teşkil eden aylık miktarlarının değişmesi veya tahvil kurunun % 10'un üstünde bir değişiklik göstermesi halinde, aradaki fark resen yeniden tesbit olunur.

Kısım 3

İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası

Madde 22

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, bir işkazası veya meslek hastalığı sonucu işgöremezlik derecesinin tayininde, daha önce vukubulmuş işkazalarının veya meslek hastalıklarının da nazara alınması gerekiyorsa, daha önce vukubulmuş veya geçirilmiş olan ve diğer âkit taraf mevzuatı şumûlüne giren işkazaları ile meslek hastalıkları bu taraf mevzuatına göre vukubulmuş veya geçirilmiş kabul edilir.

(2) Sonradan vukubulan sigorta vakası dolayısıyla yardımda bulunması gereken Sosyal Sigorta Mercii, yapacağı yardımı kendi mevzuatına göre nazara alınması gereken işkazası (meslek hastalığı) nın sebep olduğu işgöremezlik derecesine göre tayin eder.

Madde 23

(1) Her iki âkit taraf mevzuatına göre meslek hastalığı olarak kabul edilen bir hastalığa sebep olabilecek mahiyette bir işde çalışmış olan bir sigortalıya bu meslek hastalığı dolayısıyla yapılması gereken yardımlar, sigortalı son olarak hangi âkit taraf ülkesinde mahiyeti itibariyle böyle bir meslek hastalığına sebep olabilecek bir işde çalışmışsa, o taraf Sosyal Sigorta Mercii'nce sağlanır. İki âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercileri son olarak yapılan işin değil de münhasıran diğer âkit taraf ülkesinde yapılan işin sigortalının çalışma gücünün azalmasına sebep olduğu hususunda mutabakata varırlarsa, yardım mükellefiyeti, bu işin yapıldığı âkit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne ait olur.

(2) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı sebebiyle yardım almış veya almakta bulunan bir kimse, aynı hastalığını artması sebebiyle diğer âkit tarafın mevzuatına göre yardım talep ettiği takdirde, yardımı yapmış veya yapmakta olan âkit taraf Sosyal Sigorta Mercii, hastalığın artmasını nazara alarak, bu yardımı yapmakla da zorunludur.

Madde 24

(1) Uğradığı bir işkazası veya tutulduğu meslek hastalığı sebebiyle, âkit taraflardan birinin mevzuatına göre sağlık yardımı yapılmasına hak kazanmış bulunan bir kimse diğer âkit taraf ülkesine gittiği takdirde de bu hakkını muhafaza eder. Bu halde 12 nci maddenin (1) - (4) üncü fıkraları uygulanır.

(2) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan ve diğer âkit taraf ülkesinde bir işkazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan veya bu taraf ülkesinde evvelce uğradığı işkazası veya tutulduğu meslek hastalığı sebebiyle durumu sağlık yardımı yapılmasını gerektiren bir kimse, isteği üzerine bu taraf mevzuatına göre sağlık yardımından faydalanır.

(3) (1) ve (2) nci fıkraların uygulanmasında, sağlık yardımları yetkili Sosyal Sigorta Mercii hesabına Türkiye'de :

Sosyal Sigortalar Kurumu,

Avusturya'da :

İlgilinin ikamet mahallindeki yetkili İşçilerin ve Hizmetlilerin Hastalık Sigortası (Gebietskrankenkasse für Arbeiter und Angestellte) veya Genel Kaza Sigortası Kurumu (Allgemeine Unfallversicherungsanstalt).

tarafından ve bu mercilerin uyguladığı mevzuata göre sağlanır. Bu halde 12 nci maddenin (4) üncü fıkrası hükmü uygulanır.

(4) Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, yardımları yapan Sosyal Sigorta Mercii'ne, yardımla ilgili masrafları, idare masrafları hariç, öder.

(5) (1) ve (2) nci fıkraların uygulanmasında, para yardımları, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre sağlanır. Bu yardımlar, âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii tarafından, tatbikat anlaşmasında tesbit edilecek şekle ve surette olmak üzere, yetkili Sosyal Sigorta Mercii hesabına yapılabilir.

Kısım 4

Çocuk Yardımları

Madde 25

(1) Avusturya.. mevzuatına göre verilmiş çalışma müsaadesiyle Avusturya'da işçi olarak çalışan Türk vatandaşları, ikametgâhları Avusturya'da bulunmasa ve normal olarak Avusturya'da oturmasalar dahi, Avusturya mevzuatına göre ödenen çocuk yardımı, munzam çocuk yardımı ve analık yardımlarından Türkiye'de yaşayan çocukları için faydalanırlar. Aralıksız olarak en az üç ay çalışılmamış olması halinde bu yardımlar yapılmaz.

(2) Çocuk yardımı bakımından 5 inci madde hükmü yukarıda (1) inci fıkra hükmünün yerine getirilmiş olması ve bu fıkraya uygun olarak çalışılması dolayısıyla mevcut kanuni hastalık sigortasına müsteniden her hangi bir Avusturya sigorta teşkilâtından para yardımı alınması hallerinde uygulanır.

(3) (1) inci fıkra hükmüne uygun olarak işçi çalıştıran işverenin ikametgâhının veya işyeri merkezinin Avusturya Cumhuriyeti dahilinde bulunmaması halinde söz konusu fıkra hükmü uygulanmaz. ancak böyle bir işyerinin Avusturya'da bulunan şubelerinin işçileri hakkında uygulanır.

(4) 9 uncu madde hükmü çocuk yardımları hakkında uygulanmaz.

B Ö L Ü M III

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 26

(1) Yetkili makamlar, bu Anlaşmanın uygulanmasında alınması gerekli bütün tedbirleri birlikte tayin ederler. Yetkili makamlar, özellikle hastalık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile işkazalarıyla meslek hastalıkları sigortasının kolaylıkla uygulanabilmesini sağlamak üzere irtibat büroları kurulması hususunda mutabakata varırlar.

(2) Yetkili Makamlar :

- a) Bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak alınan bütün tedbirler,
 - b) Bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili mevzuatta yapılan bütün değişiklikler,
- hakkında, karşılıklı olarak, birbirlerine bilgi verirler.

(3) Her iki âkit tarafın idare makamları ile Sosyal Sigorta Mercileri, bu Anlaşmanın uygulanmasında, sanki kendi mevzuatını uyguluyorlarmış gibi, birbirlerine yardım ederler. Bu yardımlar parasızdır. Bununla beraber, âkit tarafların Yetkili Makamları, bazı masrafların karşılanması hususunda mutabakata varabilirler.

Madde 27

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer âkit taraf ülkesinde bulunan kimselerin sağlık muayenelerinin yapılması gerektiği takdirde, ilgililerin bulunduğu âkit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Mercii, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, bu muayeneleri yaptırır. Sağlık muayenesi masrafları seyahat masrafları, kesilen ücretler, bir sağlık tesisine yatırılarak yaptırılan müşahede masrafları vesair harcamaları, posta masrafları hariç, yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından karşılanır. Her iki âkit taraf Sosyal Sigorta Mercilerinin menfaati sağlık yardımlarının yapılmasını gerektiriyorsa, masraflar iade edilmez.

(2) Malûllüğün ve işgöremezliğin tesbitinde diğer âkit taraf ülkesinde tanzim edilmiş bulunan sağlık raporları da esas olarak kabul edilir.

Madde 28

Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii'ne borçlanılmış olan primler, diğer âkit taraf ülkesinde, bu ülkedeki Sosyal Sigorta Mercii'ne ait primlerin tahsili hususunda cari usullere göre tahsil edilir.

Madde 29

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer âkit taraf ülkesinde uğradığı bir zarar dolayısıyla yardım gören bir kimse, o ülkede üçüncü bir şahıstan zararını tazminini talep hakkına sahip ise, bu hak, ilgili mevzuat dairesinde, yardımı yapacak olan âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercii'ne intikal eder.

(2) Zarara sebep olan vaka dolayısıyla, her iki âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercileri de tazminat talep etmek hakkına sahip iseler, üçüncü şahıs (1) inci fıkra gereğince her iki Sosyal Sigorta Mercii'ne ödenmesi gereken tazminatı bunlardan birine veya diğerine ödiyerek mükellefiyetini yerine getirmiş sayılabilir. Bu durumda her iki âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercileri müteselsil alacaklı sayılırlar ve alınacak tazminatı, yapacakları yardımlarla orantılı olarak paylaşırlar.

Madde 30

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatı gereğince kullanılacak belgeler vesair evrak vergi, resim ve harçlardan (konsolosluk harçları dahil) mevzuatı icabı kısmen veya tamamen muaf ise, bu muafiyet, işbu Anlaşmanın uygulanmasında, diğer âkit tarafların mevzuatına göre tanzimi gereken belgeler vesair evrakta da teşmil olunur.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanmasında ibraz edilecek belgelerin vesair evrakın tasdikine lüzum yoktur.

Madde 31

Âkit taraflardan birinin idare Makamları ile Sosyal Sigorta Mercileri kendilerine verilen dilekçeleri veya sair belgeleri, diğer âkit tarafın resmi dilinde yazılmış olmaları yüzünden, reddedemezler.

Madde 32

(1) Bu Anlaşma hükümlerine göre doğacak bir hak dolayısıyla âkit taraflardan birinin yetkili merciine yapılmış olan bir yardım talebi diğer âkit tarafın yetkili merciine de yapılmış sayılır.

(2) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, o tarafın idare Makamına veya Sosyal Sigorta Merciiine belirli bir süre içinde yapılması gereken bir müracaat, beyan veya itiraz aynı süre içinde diğer âkit tarafın yetkili merciine de yapılabilir. Bu müracaat, beyan veya itiraz doğrudan doğruya veya âkit tarafın Yetkili Makamı aracılığı ile vakit geçirmeksizin diğer âkit tarafın yetkili merciine intikal ettirilir.

Madde 33

(1) Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii bu Anlaşma hükümlerine göre, diğer âkit taraf ülkesinde bulunan hak sahibi bir kimseye yapacağı ödemeleri bu Merciiin bulunduğu memleket parası ile yapmakla taahhütünü yerine getirmiş olur. Ödemeler diğer âkit taraf ülkesinde bulunan bir Sosyal Sigorta Merciiine yapılacaksa, bu ödemeler, parayı alacak olan Sosyal Sigorta Merciiinin bulunduğu memleketteki para ile yapılır.

(2) Bu Anlaşma hükümlerine göre yapılacak para transferleri, âkit tarafların transfer tarihinde cari tediye anlaşmalarına göre yapılır.

Madde 34

(1) Âkit taraflar arasında bu Anlaşmanın tefsiri veya uygulanmasında çıkacak anlaşmazlıkları, âkit tarafların Yetkili Makamları müzakere yoluyla halletmeye çalışırlar.

(2) Anlaşmazlığın bu suretle halli, müzakerelerin başlamasını takibeden altı ay içinde mümkün olmadığı takdirde, anlaşmazlık, âkit taraflardan birinin veya her ikisinin isteği üzerine ve her iki tarafın varacakları mutabakata göre teşekkül edecek bir hakem heyetine verilir. Heyetin takip edeceği usuller de aynı şekilde tesbit edilir.

(3) Hakem heyeti anlaşmazlık konusu mesele hakkında, bu Anlaşmanın ruhuna ve prensiplerine göre karar verir. Hakem heyetinin kararı kesin olup tarafları bağlar.

Madde 35

(1) Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii yardımı hak kazanmış olan bir kimseye bir avans ödemiş ise, bu Sosyal Sigorta Mercii veya bu Merciiin talebi üzerine diğer âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii, avansı, ilgilinin aynı devre içinde tahakkuk edecek alacaklarından mahsup edebilir.

(2) 20 nci maddenin (3) üncü fıkrası gereğince yardımın yeniden tesbiti veya 21 inci maddenin uygulanması halinde, âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii, yardıma hak kazanan kimseye hakkından fazla bir ödemede bulunmuş ise, bu Sosyal Sigorta Mercii, ödemeyi yapan Merciden, fazla olarak ödenmiş olan paranın, diğer âkit tarafın Sosyal Sigorta Merciiince bu devre için sonradan yapılacak ödemelerden kendi hesabına kesilmesini isteyebilir.

(3) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanmış olan bir kimseye, yardıma hak kazandığı süre için, bir sosyal yardım müessesesinden veya işsizlik sigortasından geçici olarak veyahut intikal devresinde bir yardım yapılmışsa yetkili Sosyal Sigorta Mercii veya ödemede bulunan merci bu yardımları, ilgili müesseselerin talebi üzerine ve onların hesabına, sanki bu yardımlar talebi yapan müessesenin merkezinin bulunduğu âkit taraf ülkesinde cari mevzuata uygun olarak yapılmış yardımlarmış gibi, aynı süre için sonradan ödenecek sigorta yardımlarından aynı miktarda keser.

B Ö L Ü M IV

GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 36

(1) Bu Anlaşma, yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreler için her hangi bir ödeme yapılmasına hak kazandırmaz.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanmasında, yardım hakkının tesbiti bakımından, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce, âkit tarafların mevzuatına tabi olarak geçmiş bulunan sigortalılık süreleri de nazara alınır.

(3) Bu Anlaşma, yukardaki (1) inci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, yürürlük tarihinden önce vukua gelmiş olan sigorta vakaları hakkında da uygulanır. Bu hallerde Anlaşma hükümlerine göre :

a) Yalnız bu Anlaşmaya dayanılarak bağlanabilecek gelir veya aylıklar, ilgilinin müracaatı üzerine, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren tesbit edilir.

b) Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce tesbit edilmiş bulunan aylık ve gelirler, aylık sahibinin talebi üzerine yeniden tesbit edilir. Bu aylık ve gelirler resen de yeniden tesbit edilebilir. Bu takdirde Sosyal Sigorta Mercii'nin aylık sahibine muameleye başladığını bildirdiği tarih dilekçe tarihi olarak kabul edilir.

c) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce diğer âkit tarafın ülkesinde bulunmaları dolayısıyla aylık veya geliri durdurulmuş olan kimselerin müracaatı üzerine aylık veya gelirlerin yeniden ödenmesine başlanır.

Aylık veya gelirin tesbiti veya yeniden tesbiti veyahut ödenmesi hakkındaki talebin Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılması veya resen yapılan yeni tesbitin bu süre içinde yapılmış olması halinde, aylık veya gelirler Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, aksi halde, âkit tarafların kendi mevzuatına göre tayin edilecek tarihten başlar.

(4) Her iki âkit taraf mevzuatında yardımların zaman aşımına uğraması veya hakkın sukut etmesi hakkında hükümler varsa ve müracaat Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılmışsa, (3) üncü fıkranın (a) bendinin uygulanması dolayısıyla doğacak haklar bakımından âkit tarafların bu husustaki mevzuatı uygulanmaz. Müracaatın iki yıllık sürenin nihayete erdiği tarihten sonra yapılmış olması halinde ise, hakkın zaman aşımına uğramamış ve sukut etmemiş bulunması şartıyla, yardıma müracaat tarihinden itibaren hak kazanılır. Şu kadar ki âkit taraf-

lar mevzuatında daha müsait hükümler varsa yardıma bu tarihten önce de hak kazanılır.

(5) (3) üncü fıkrada derpiş edilen hallerde de 35 inci maddenin (2) nci fıkrası hükümleri uygulanır.

(6) Aylık veya gelirin yeniden tesbiti hakkında âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Mercii'ne verilen dilekçe, diğer âkit tarafın ilgili Sosyal Sigorta Mercii'ni, yardımın tesbit edilmesine veya resen yeniden tesbit edilmesine veya resen yeniden tesbit edilmesine zorunlu kılar. Bir Sosyal Sigorta Mercii'nin yardımın yeniden tesbiti muamelesine resen teşebbüs etmesi, diğer âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercii için yardımın ilk olarak tesbit edilmesi, veya yeniden tesbit edilmesi bakımından bir müracaat olarak kabul edilir.

(7) Evvelce mevcut kararlar yardımın yeniden tesbit edilmesine mani teşkil etmez.

Madde 37

Bu Anlaşma tasdik edilir. Tasdik belgeleri en kısa zamanda Ankara'da teati edilir.

Madde 38

Bu Anlaşma, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takibeden ikinci takvim ayının birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 39

Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalır. Âkit taraflardan her biri, üç ay önce ihbarda bulunmak şartıyla, anlaşmayı feshedebilir.

Madde 40

(1) Bu Anlaşmanın yürürlükten kalkması halinde, yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar bu Anlaşmanın uygulanması dolayısıyla kazanılmış olan haklar devam eder.

(2) Bu Anlaşmanın yürürlükten kalkmasından önceki süreler için ileride kazanılması umulan haklar kaybolmaz. Bu haklar, âkit taraflar arasında varılacak bir anlaşma ile, böyle bir anlaşmaya varılamaması halinde ise, ilgili Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuat ile korunur.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış Anlaşmanın başında adları yazılı kimseler bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Bu Anlaşma Viyana'da 12 Ekim 1966 tarihinde, ikisi Türkçe ve ikisi de Almanca olmak üzere, dört orijinal nüsha halinde düzenlenmiş olup her iki metin de aynı derecede muteberdir.

12.X.1966

Türkiye Cumhuriyeti adına :
Seyfi Turagay m.p.

Avusturya Cumhuriyeti adına :
Dr. Lujo Toncic - Sorinj m.p.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ile
AVUSTURYA CUMHURİYETİ
arasındaki
Sosyal Güvenlik Anlaşmasına
NİHAİ PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşması münasebetiyle, âkit tarafların Anlaşmayı imzalayan yetkili temsilcileri aşağıda yazılı hususlarda mutabakata varmış olduklarını beyan ederler.

1 — Anlaşmanın 1 inci maddesi hakkında :

12 numarada zikredilen «aylık» tabiri, Avusturya mevzuatına göre aylığı gerekli hadde iblâğ için yapılan zammı kapsamına almaz.

2 — Anlaşmanın 2 nci maddesi hakkında :

(1) inci fıkranın 1 numaralı bendinde zikredilen «askerlik hizmetini yapmakta olanlar» tabiri Ordu İkmal Talimatı gereğince bu durumda olanları da kapsar.

3 — Anlaşmanın 3 üncü maddesi hakkında :

a) Anlaşmanın uygulanmasında, Avusturya vatandaşı tabiri 11 Temmuz 1953, 1 Ocak 1961 veya 27 Kasım 1961 tarihlerinde Avusturya Cumhuriyeti ülkesinde muvakkat kaydı olmaksızın ikamet eden ve o tarihleri takip eden günden itibaren «Volksdeutsche» olarak kabul edilen (vatansız sayılan veya vatandaşlık durumları halledilmemiş olan ve Almanca konuşan) kimseleri de kapsar.

b) (2) nci fıkra hükmü, Avusturya Ticaret Delegatesi ve Federal Sanayi ve Ticaret Odası tarafından bu delege emrine verilen teknik personel ile bu Odanın işçi temini ile iştigal eden temsilcileri hakkında da uygulanır.

4 — Anlaşmanın 4 üncü maddesi hakkında :

a) (1) inci fıkra gereğince, Türk vatandaşlarının Avusturya vatandaşları ile eşit sayılmaları, aşağıdaki hallere müteallik olarak Avusturya mevzuatında derpiş edilen şahsî şartların yerine getirilmesine bağlı değildir :

aa) Emeklilik (rant) Sigortasında 12.3.1938 tarihinden sonra ve 10.4.1945 tarihinden önce çalışma mahallindeki veya ikamet mahallindeki mevzuata göre mceburi veya ihtiyari sigortaya veya sigorta hakkına müsteniden o zamanki Alman Rant Sigortasında Avusturya dışında geçen prim ödeme sürelerinin nazara alınması,

bb) Kaza Sigortasında, (aa) bendinde belirtilen süre içinde, Avusturya dışında vukubulan ve o zamanki Alman Devletinin Kaza Sigortası mevzuatına tabi iş-kazaları (meslek hastalıkları)ndan ileri gelen tazminat mükellefiyetinin deruhte edilmesi.

b) Anlaşmanın uygulanmasında, Avusturya Emeklilik Sigortasında, diğer şartlar baki kalmak kaydıyla, aşağıda yazılı süreler muadil süreler olarak Türk vatandaşları için de muteberdir,

aa) Birinci Dünya Savaşında Avusturya - Macaristan ordusunda veya müttefik devletlerden birinin ordusunda geçen sefer hizmeti süreleri ile buna muadil sayılan esarete (sivillerin enterne edilmesinde) ve esareten dönüşte yolda geçen süreler.

bb) İkinci Dünya Savaşında eski Alman Devleti ordusunda veya müttefik devletler ordularında geçen sefer hizmeti süreleri, askerlik ve iş mükellefiyetinde geçen süreler ile bu sürelerle muadil sayılan âcil hizmetler veya hava taarruzlarına karşı korunma hizmetleri, esarete (sivillerin enterne edilmesinde) ve esareten dönüşte yolda geçen süreler.

Yukardaki hükümler, politik veya dini sebeplerle veyahut ırk ayrılığı sebebiyle mağdur olanlara bazı menfaatler sağlanması hakkındaki Avusturya mevzuatına tesir etmez.

c) Tahsil süresinin nazara alınması bu süreyi takip eden bir sefer hizmetine veya buna muadil sayılan bir süreye bağlı bulunuyorsa, yalnız (b) bendinde belirtilen süreler hesaba katılır.

d) Yabancı memleketlerdeki hizmetlere müteallik emeklilik ve kaza sigortaları hakkındaki 22 Kasım 1961 tarihli Avusturya Kanunu Türk vatandaşları hakkında uygulanmaz.

5 — Anlaşmanın 5 inci maddesi hakkında :

Avusturya mevzuatı gereğince aylığın belirli hadde çıkarılması için ödemesi gereken fark, aylığa hak kazanmış olan kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde bulunması halinde ödenmez.

6 — Anlaşmanın 7 nci maddesi hakkında :

Bir Türk işyerinde çalışmakta olan kimseler, Avusturya mevzuatına göre ikamet şartlarını yerine getirmemiş olsalar dahi, Avusturyada çalışıyorlarmış gibi kabul edilirler.

7 — Anlaşmanın 10 uncu maddesi hakkında :

Belirli bir bekleme süresinin doldurulmasında, Avusturya mevzuatına göre nazara alınan diğer süreler de sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

8 — Anlaşmanın 12 nci maddesi hakkında :

a) (1) inci fıkra hükmü aşağıdaki kimseler hakkında uygulanır :

aa) Çalışmaları sebebiyle diğer âkit taraf ülkesinde bulunan kimselerle refakat eden geçindirmekle yükümlü oldukları kimseleri.

bb) Diğer âkit taraf ülkesinde oturan ailesine ziyaret maksadıyla o tarafta bulunan kimseler.

cc) Bir âkit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Merciiine bağlı olarak sigortalı bulunan kimselerin diğer âkit taraf ülkesinde ikamet eden geçindirmekle yükümlü oldukları kimseleri.

dd) İkamet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii hesabına ayakta tedavi gören ve başka sebeplerle diğer âkit taraf ülkesinde bulunan kimseler.

b) Bu maddenin 1 inci fıkrası ile (3) - (6) ncı fıkraları hükümleri, sigortalının vatandaşlık durumu nazara alınmaksızın uygulanır.

9 — Anlaşmanın 14 üncü maddesi hakkında :

a) (1) ve (2) nci fıkralar hükümleri, aylık veya gelir bağlanması için müracaat etmiş ve aylığa veya gelire müstehak olduğu anlaşılmış olan kimseler hakkında da uygulanır.

b) Aylık veya gelir almakta olanlara yapılacak sağlık yardımları hakkındaki (2) nci fıkranın uygulanmasında, Türkiye'de ikamet, Avusturya'da devamlı ikamet sayılır.

10 — Anlaşmanın 16 ncı maddesi hakkında :

Avusturya Emeklilik ve Kaza Sigortasından aylık veya gelir almakta olanlara 14 üncü maddenin (2) nci fıkrası gereğince yapılan yardımların masrafları, Avus-

turya Sosyal Sigorta Mercileri Genel Birliğince emeklilerin bu Birliğe intikal eden hastalık sigortası primlerinden karşılanır.

11 — Anlaşmanın 18 inci maddesi hakkında :

a) Sigortalılık sürelerinin hangi şekil ve esaslar dahilinde nazara alınacağı hususu, sigortalılık sürelerinin geçtiği âkit taraf mevzuatına göre tayin edilir. Şöyle ki: Avusturya Emeklilik Sigortasına göre bir sigorta ayı Türk Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarında 30 prim ödeme günü olarak, Türk mevzuatına göre üç aylık devreler itibarıyla tesbit edilmesi halinde, bu sigortalılık sürelerinin üçte biri Avusturya Emeklilik Sigortasında her bir takvim ayına isabet eden gün sayısı olarak hesaplanır.

b) (2) nci fıkrada bahis konus edilen özel sigorta rejimi, Avusturya bakımından, Maden İşçilerinin Emeklilik Sigortasıdır. (2) nci fıkraya uygun olarak Türkiye'de geçen sigortalılık sürelerinin, Avusturya Maden İşçilerinin Emeklilik Sigortasında nazara alınabilmesi için, bu sürelerin, belirli Türk işyerlerinde veya belirli işçi gurubuna dahil kimseler tarafından yapılmış işlerde geçmiş olması şarttır. Âkit tarafların Yetkili Makamları, 9 Eylül 1955 tarihli Genel Sosyal Sigorta hakkındaki Avusturya Federal Kanununun 16 ncı maddesine uygun olarak, yukarıda yazılı işyeri ve iş nevini gösteren bir liste hazırlarlar.

12 — Anlaşmanın 19 uncu maddesi hakkında :

Her iki âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercileri bu maddeyi aşağıdaki şekilde uygularlar :

a) (3) üncü fıkranın uygulanmasında, Türk mevzuatına göre geçen 30 prim ödeme günü Avusturya mevzuatına göre bir sigorta ayı olarak, Avusturya mevzuatına göre geçen bir sigorta ayı Türk mevzuatına göre 30 prim ödeme günü olarak kabul edilir.

b) Aylık tutarının tesbitinde, münhasıran her iki tarafın mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerindeki kazançlar nazara alınır.

c) Avusturya mevzuatına göre, artırılmış aylık tutarının hesaplanmasında azamî sigortalılık ayı sayısı nazara alındığı takdirde, (3) üncü fıkranın (b) bendi gereğince tesbit olunacak kısmî aylıklar, yukarıda bahsi geçen azamî had nazara alınmaksızın, her iki âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercilerince nazara alınan sürelerin tamamına göre hesaplanır.

d) Avusturya Sosyal Sigorta Mercileri, (3) üncü fıkranın (a) bendi gereğince aylık tutarını tesbit ederken, sigortalılık sürelerinin hesaba katılma şekli hakkındaki Avusturya mevzuatını uygulamaksızın, Türkiye'ye ait aylığın hesaplanmasında nazara alınacak olan sigortalılık sürelerini hesaba katarlar.

e) Avusturya Sosyal Sigorta Mercileri, aylığın kesintiye tabi tutulması ve durdurulması hakkındaki Avusturya mevzuatını, (3) üncü fıkranın (a) bendine göre hesaplanan aylık miktarı hakkında uygularlar.

f) (3) üncü fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, muadil sürelerin nazara alınabilmesi maksadiyle Avusturya Emeklilik Sigortasına sonradan ödenmiş olan primler munzam prim olarak kabul edilemez.

g) Avusturya Sosyal Sigorta Mercilerince, 1 Ocak 1962 tarihinden önceki süreler için prime esas kazançların tesbit edilemediği hallerde, bu kazançlar, 31 Aralık 1946 tarihinde benzeri işçilerin günlük kazançları, mevzuat ile tayin edilmiş kat sayılarla çarpılarak ve prime esas olan azamî kazanç hadleri de gözönünde bulundurularak tesbit edilir.

h) Türk mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık sürelerinin Avusturya Emeklilik Sigortasında tekabül ettiği mevzuatın tayininde, yapılan işin nevi ve mahiyeti esas tutulur. Yaşlılık veya malûllük sebebiyle Türk Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından yardıma hak kazandıran veya vaktiyle kazanmış olan süreler na-

zara alınırken, sigorta vakasının oluşundan önce son defa yapılmış olan işin nevi veya mahiyeti gözönünde bulundurulur.

Ancak, belirli bir devredeki işin mahiyeti tesbit edilemediği takdirde, bu devre için nazara alınacak sigortalılık süresi, İşçilerin Emekli Sigortasına tabi olarak geçmiş kabul edilir. Avusturya Maden İşçileri Emeklilik Sigortasından yardıma hak kazanılmasında Türkiye'de geçen sigortalılık sürelerinden yalnız 11 inci (b) bendinde belirtilen süreler nazara alınır.

i) Gerek madenlerde yer altında çalışanlara ödenen teşvik zamlarına ve gerek maden müstahdemlerine ödenen aylığa hak kazanılabilmesi için 11 inci maddenin (b) bendinde belirtilen Türkiye'deki sigortalılık sürelerinden ancak Federal Avusturya Kanununun 9 numaralı ekinde tatat edilen ve orada gösterilen şartlara uygun olan işlerde geçen süreler nazara alınır. Avusturya Maden İşçileri Emekli Sigortasının ödeyeceği teşvik zammı (Knappschaftssold)'nın nisbetinin tayininde de, sadece yukarıda bahsolunan süreler gözönünde tutulmak suretiyle (3) üncü fıkra hükümleri uygulanır.

j) Avusturya Maden İşçileri Emeklilik Sigortasından maden işçilerine ödenen kıdem zammı (Bergmannstreuegeld) için Türkiye'de geçen sigortalılık süreleri nazara alınır.

k) Avusturya Emeklilik Sigortasından başka birinin sürekli yardımına muhtaç olanlar için yapılan zamlar (3) üncü fıkranın (b) bendindeki oran dahilinde azaltılmış limite göre ve Avusturya mevzuatı gereğince tayin olunur.

l) (3) üncü fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, 11 inci maddenin (b) bendinde zikredilen Avusturya Federal Kanununun dördüncü kısmında nazara alınmayan sigorta vakaları hakkında, Avusturya Sosyal Sigorta Mercii Türkiyede geçmiş sigortalılık süreleri için artış miktarlarını, 31.12.1946 tarihli mevzuatta belirtildiği şekilde tesbit eder.

aa) Malûllük aylıklarında, hesaba dahil edilen her hafta için, erkeklerde 40 g., kadınlarda 25 g.

bb) Yaşlılık aylıklarında, hesaba dahil edilen her ay için, erkeklerde 2,70 S., kadınlarda 1,90 S.

cc) Maden işçilerine bağlanan tam aylıklarda (Knappschaftsvollrente) hesaba dahil edilen her ay için, erkeklerde 4,60 S., kadınlarda 3,00 S.

dd) Madencilere bağlanan aylıklarda, hesaba dahil edilen her ay için, erkeklerde 2,90 S., kadınlarda 1,90 S.

Ocak 1939 tarihinden önceki çalışma süreleri dolayısıyla Avusturya Emekli Sigortasından bir yardım yapılması gerektiğinde, Türkiye'de geçen sigortalılık sürelerinden, yalnız 31 Aralık 1938 tarihinden sonraki süreler için artırma miktarları uygulanır.

m) Avusturya Emeklilik Sigortasından ödenecek emekli aylığı ikramiyeleri Avusturya tarafından yapılan kısmi ödeme miktarında olur. Ancak bu takdirde 21 inci madde hükmü uygulanır.

13 — Anlaşmanın 22 nci maddesi hakkında :

Yeniden vukubulan bir işkazası veya meslek hastalığı halinde, her iki vakayı birlikte mütalâa etmek suretiyle gelir tutarının tesbiti hakkındaki Avusturya mevzuatı uygulanmaz.

14 — Anlaşmanın 24 üncü maddesi hakkında :

Bu nihaî protokol, Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının ayrılmaz parçasıdır. Bu nihaî protokol Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte yürürlüğe girer ve Anlaşma yürürlükte bulunduğu müddetçe yürürlükte kalır.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış bulunan akit taraflar temsilcileri bu nihaî protokolü imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu nihaî protokol Viyana'da 12 Ekim 1966 tarihinde, ikisi Türkçe, ikisi Almanca olmak üzere dört orijinal nüsha halinde düzenlenmiş olup her iki metin de aynı derecede muteberdir.

Türkiye Cumhuriyeti adına :
Seygi Turagay m.p.

Avusturya Cumhuriyeti adına :
Dr. Lujo Toincic - Sorinij m.p.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVUSTURYA CUMHURİYETİ
ARASINDA 12.10.1966 TARİHİNDE İMZALANMIŞ
BULUNAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASININ İDARİ
TATBİKATINA AİT ANLAŞMA**

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki 12.10.1966 tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasının 26 ncı maddesinin (1) inci fıkrası hükmüne dayanılarak her iki âkit tarafın Yetkili Makamları,

Türkiye Cumhuriyeti bakımından,

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Genel Sekreter Vekili Bay Nedim Ergun tarafından temsil olunan Çalışma Bakanlığı,

Avusturya Cumhuriyeti bakımından,

Federal Sosyal İşler Bakanlığı Müdür Muavini Bay Dr. Franz Hausner tarafından temsil olunan Federal Sosyal İşleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı,

Bahis konusu Anlaşmanın tatbiki zımında, aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

B Ö L Ü M I

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Anlaşmanın 26 ncı maddesinin (1) inci fıkrasında belirtilen İrtibat Büroları şunlardır.

(1) Türkiye'de

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara.
(Sozialversicherungsanstalt Generaldirektion, Ankara)

(2) Avusturya'da

Avusturya Sosyal Sigorta Kurumları Genel Birliği,
Milletlerarası Sosyal Sigorta İrtibat Bürosu, Viyana.
(Der Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger - Verbindungsstelle für Zwischenstaatliche Sozialversicherung in Wien).

Madde 2

- (1) Bu Anlaşmada, Sosyal Güvenlik Anlaşmasının 1 inci maddesinde geçen tabirler aynı manada kullanılmıştır.
- (2) Anlaşmanın 15 ve 24 üncü maddelerinde belirtilen ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercileri ile Bu Anlaşmanın 13 üncü maddesinin (1) inci fıkrasında yarıdının yapılması bakımından bahis konusu olan Sosyal Sigorta Mercileri bu Anlaşmada «Yardımcı Sosyal Sigorta Mercileri» olarak ifade edilmiştir.

Madde 3

- (1) Anlaşmanın 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin uygulanmasında, sigortalı, gönderildiği âkit taraf ülkesindeki ilgili merice kendisini gönderen ülke mevzuatının uygulanacağını belirten bir belge ibraz eder.
- (2) Bu belge, çalışılan ülkenin TÜRKİYE olması halinde, SOSYAL SİGORTALAR KURUMU tarafından; AVUSTURYA olması halinde, hastalık sigortasının Yetkili Sosyal Sigorta mercii tarafından, çalışmanın AVUSTURYA'da hastalık sigortasına tabi olmaması halinde ise, AVUSTURYA İRTİBAT BÜROSU tarafından, düzenlenir.
- (3) Anlaşmanın 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendine göre tatbik edilmekte olan mevzuatın uygulanmasına devam olunacağı hususu, sigortalılığın yürütülmesinde mevzuatı uygulanan âkit tarafın yetkili makamına veya bu makamın tayin ettiği mercie bildirilir. Bu merci dilekçeyi mütalâasıyla birlikte vakit geçirmeksizin, talep hakkında karar verecek olan diğer âkit tarafın yetkili makamına gönderir. Bu Yetkili makam verdiği kararı talep sahibine ve sigortalılığın yürütülmesinde mevzuatı uygulanan âkit tarafın Yetkili Sosyal Sigorta Mercii ile yetkili makamına bildirir.

B Ö L Ü M II

Özel Hükümler

KISIM I

HASTALIK SİGORTASI

Madde 4

- (1) Anlaşmanın 11 inci maddesinin (1) inci fıkrasının uygulanmasında, sigortalı, icabı halinde, evvelce tabi bulunduğu âkit taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerine ait bir belgeyi, mevzuatına tabi olacağı âkit tarafın ilgili Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz eder.
- (2) Bu belge sigortalının talebi üzerine, nazara alınacak sigortalılık süresinin son olarak geçtiği ülkedeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından tanzim olunur. Şayet sigortalı son bir yıl içinde müteaddit Sosyal Sigorta Mercilerinde sigortalı bulunmuş ise, bu belgeyi, lüzumu halinde, ilgili Sosyal Sigorta Mercilerinin, her biri ayrı ayrı düzenler.
- (3) Sigortalının belgeyi ibraz etmemesi halinde (1) inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercii, (2) inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercii'nden (Mercilerinden) belgenin (belgelerin) tanzim edilerek gönderilmesini isteyebilir.

Madde 5

- (1) Anlaşmanın 11 inci maddesinin (2) fıkrası ile 12 nci maddesinin (1) ve (2) nci fıkralarında belirtilen hallerde sigortalı Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nden aldığı ve yardıma müstehak olduğunu gösterir bir belgeyi Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz eder. Bu belgede, hususiyle, yapılacak yardımların süresi gösterilir. Para yardımlarının yapılması bahis konusu olduğu hallerde, belgede ayrıca yapılacak para yardımı miktarı da belirtilir. Sigortalının belgeyi ibraz etmemesi halinde, Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nden belgenin tanzim edilerek gönderilmesini isteyebilir.

- (2) Sigorta vakasının diğer âkit taraf ülkesinde vuku bulması halinde, para yardımları için Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine müracaat edilir. Bu merci dilekçeyi, uyguladığı mevzuat gereğince düzenlenmiş olan ve muhtemel işgöremezlik süresini gösteren hekim raporunu da iliştiirmek suretiyle Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine, en kısa zamanda, iletir. Bu hususta (1) inci fıkra hükmü uygulanır.
- (3) Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii, yardım gören sigortalıyı kendi sigortalısıymış gibi, sağlık ve kontrol muayenesine tabi tutar.
- (4) Anlaşmanın 12 nci maddesinin (4) üncü fıkrasında belirtilen yardımlar hususiyle şunlardır :
1. Protezler, ortopedik cihazlar ve komple ortopedik korseler,
 2. Ortopedik ayakkabılar, icabı halinde, normal ayakkabı ile birlikte (ortopedik olmayan);
 3. Çene ve yüz plâstikleri, perükalar;
 4. 1 ilâ 3 üncü fıkralarda belirtilen cihazların yerlerine iyice oturtulmaları için gerekli kalıplar (muhtelif vücut aksamının modelleri);
 5. Takma gözler ve kontak adeseleri (göz bebeği üzerine yerleştirilmek üzere), büyüteç ve dürbünlü gözlükler;
 6. İtirme cihazları, hususiyle akustik ve fonetik araçlar;
 7. Diş Protezi (sabit ve çıkarılabilir) ve Damak Protezi
 8. Hasta arabaları, tekerlekli koltuklar ve diğer müteharrrik gereçler;
 9. Körlere klavuzluk eden köpekler;
 10. 1 ilâ 8 inci fıkralarda zikredilen cihazların yenilenmesi;
 11. Türkiye'de 650 liradan, Avusturya'da 1.500 Şilingden fazlaya mal olan diğer bilûmum iyileştirme vasıtaları ve benzerleri;
- Bu gibi yardımların, Anlaşmanın 12 nci maddesinin (4) üncü fıkrasında belirtildiği üzere, mutlak âcil vakalarda, Yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin muvafakatı alınmaksızın temin edilmiş olması halinde, Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine bildirilir.
- (5) (1) ilâ (4) üncü fıkraları hükümleri sigortalının diğer âkit taraf ülkesine, geçici bir süre kalmak üzere giden, geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler hakkında da uygulanır.

Madde 6

- (1) Anlaşmanın 13 üncü maddesinin (1) nci fıkrasında belirtilen hallerde aşağıdaki şekilde hareket edilir :
- a) Sigortalı, Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiinden aldığı, diğer âkit taraf ülkesinde oturan geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri gösterir, üç nüsha belgeyi kendisi için Yetkili Sosyal Sigorta Merciiine ibraz eder. Kendi sigortasından yardım talep etmek hakkını haiz kimseler belgeye ithal edilemezler.
 - b) Sigortalı için Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, kendi mevzuatına göre, belgede gösterilmiş bulunan kimselerden hangilerine sağlık yardımı yapılabileceğini belirterek tastik eder.
 - c) Bu belgenin bir nüshası, en kısa zamanda, aile fertlerinin ikâmet ettikleri mahaldeki Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine gönderilir. Bir nüshası da sigortalıya verilir.
- (2) Sigortalı ile geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler durumlarında vuku bulacak ve sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu aile fertlerine yapılacak sağlık yardımlarına tesir edebilecek her türlü değişiklikleri, hususiyle, işyerinin değişmesi veya iş münasebetinin sona ermesi veyahut ikametgâhının değişmesi gibi halleri, Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine bildirirler.
- (3) Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu aile fertlerinden bu vasfı kaybedenleri diğer âkit tarafın Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine vakit geçirmeksizin, bildirir.

- (4) Anlaşmanın 13 üncü maddesinin (2) nci fıkrasında belirtilen hallerde, Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii, sigortalı için yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu aile fertlerinden her birine ikâmet mahallinin değişmesinden önce yapılan yardımın mahiyetini, miktarını ve süresini bildirir.

Madde 7

- (1) Anlaşmanın 14 ncü maddesinin (2) nci fıkrasında belirtilen hallerde, aylık veya gelire hak kazanan bir kimse, aylık veya geliri ödeyen Sosyal Sigorta Mercii'nden aldığı ve bu mercii'nin uygulandığı mevzuata göre, kendisinin ve geçindirmekle yükümlü olduğu kimselerin sağlık yardımına müstehak olduklarını belirten bir belgeyi, Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii'ne ibraz eder. Bu belgeyi düzenleyen Sosyal Sigorta Mercii belgenin birer nüshasını âkit tarafların İrtibat Bürolarına gönderir. 6 ncı maddenin (1) ve (2) inci fıkraları, icabına göre, Avusturya'da yetkili Sosyal Sigorta Mercii yerine İrtibat Bürosu tarafından uygulanır.
- (2) Belgeyi düzenliyen Sosyal Sigorta Mercii, hak sahibinin sağlık yardımı talep hakkının sona erdiğini, iki nüsha halinde diğer âkit tarafın İrtibat Bürosuna derhal bildirir. İrtibat Bürosu, vakit geçirmeksizin, keyfiyetten Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii'ni haberdar eder. Belgeyi düzenliyen Sosyal Sigorta Mercii'nin merkezinin bulunduğu âkit taraf ülkesindeki İrtibat Bürosu da aynı şekilde keyfiyetten haberdar edilir.

Madde 8

- (1) 5 inci maddeye uygun olarak düzenlenen belgeye istinaden yapılacak para yardımları Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii tarafından, bu Mercii'nin merkezinin bulunduğu âkit tarafın parası ile Yetkili Sosyal Sigorta Mercii hesabına, ödenir. Tahvilde, ödeme günü câri tahvil kuru esas alınır. Âkit taraflardan birinin parasının kıymeti diğer âkit taraf borsasında resmen tesbit edilmemiş bulunuyorsa, tahvil, iki âkit taraf ülkesinde câri Amerikan doları kuru (New York Borsası) üzerinden yapılır.
- (2) Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii ödenen miktarları, yardımın yapılmasından sonra veya üç ayda bir, İrtibat Büroları vasıtasıyla, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nden talep eder. Bu talep vurudunu müteakip iki ay içinde, yerine getirilir. Hatalı ödemeler, ödemenin yapılmasından sonraki altı ay içinde tashih edilebilir.

Madde 9

Yetkili Sosyal Sigorta Mercileri, anlaşmanın 11 inci maddesinin 2 inci, 12 inci maddesinin 1, 2 ve 6 ncı, 13 üncü maddesinin 1 inci ve 14 üncü maddesinin 2 nci fıkraları gereğince sağlık yardımında bulunan Sosyal Sigorta Mercilerine, bu sebeble ihtiyar ettikleri ve muhasebe kayıtlarına geçen gerçek masraflarını öderler. Bu hususta duruma göre, 8 nci maddenin 2 nci fıkrası hükmü uygulanır.

KISIM 2

Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları

KONU : 1

YARDIMLARIN TESBİTİ

Madde 10

- (1) Anlaşmanın 2 nci bölümünün 2 nci kısmı hükümlerine göre vâki yardım talepleri yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesi dahilinde, ikâmet mahallindeki yet-

- kili Sosyal Sigorta Mercii'ne yapılan tahsis talep dilekçesinin dilekçeyi almaya yetkisi bulunan başka bir mercie verilmiş olması halinde, bu mercie vakit geçirmeksizin dilekçeyi ikâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir.
- (2) Türkiye veya Avusturya'da oturmayan bir sigortalı veya ölümü halinde bunun hak sahibi kimseleri anlaşmanın 2 nci bölümünün 2 nci kısım hükümlerine istinaden yardım talep ettikleri takdirde buna ait tahsis talep dilekçesi ilgili haklarında en son mevzuatı uygulanan âkit tarafın İrtibat Bürosuna verilir.
 - (3) Formüler halindeki dilekçe iki nüsha olarak verilir.
 - (4) Âkit taraflardan birinin ülkesinde oturan ve münhasıran diğer âkit taraf mevzuatına göre yardım talep etme hakkına sahip olan dilekçe sahibi hakkında da 2 nci fıkra hükmü uygulanır.
 - (5) Dilekçeyi veren sigortalının ve aile fertlerinin kimliğine ait bilgilerin doğruluğu, dilekçeyi alan makam tarafından tasdik olunur. Dilekçe doğruluğu tasdik edilen bilgiler için ayrıca belge gönderilmez.
 - (6) İkâmet mahallindeki âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii, dilekçenin bir nüshasını, vakit geçirmeksizin, lüzumu halinde, İrtibat Büroları vasıtasıyla diğer âkit tarafın Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir.

Madde 11

- (1) İkâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii, yardımın tesbiti için lüzumlu bütün bilgileri bir formülere (3 nüsha olarak) geçirir.
- (2) Dilekçe formülerinin bir nüshasını alan diğer âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii de 1 inci fıkra hükmüne göre işlem yapar.
- (3) Yetkili Sosyal Sigorta Mercilerinden biri kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini formülere kayıt ettikten sonra, formülerin iki nüshasını derhal ve doğrudan doğruya kendi İrtibat Bürosu vasıtasıyla diğer âkit taraf ülkesindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir. Çalışma gücünün azalmış olması dolayısıyla, (Malullük, Meslekte kazanma gücünün yitirilmesi, İş göremezlik) yardım talep edildiği ve ikâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından sağlık muayenesi yaptırıldığı takdirde, düzenlenen sağlık raporu formülere eklenir.
- (4) Diğer işlemler doğrudan doğruya Yetkili Sosyal Sigorta Mercileri arasında cerayan eder.
- (5) 3 üncü fıkraya göre, Yetkili Sosyal Sigorta Mercileri tarafından hazırlanan formülerlerin bu Sosyal Sigorta Mercilerinden birinde birleşmesi veya bunların gönderilmesinde bir çatışma vuku bulması halinde, bundan sonraki işler, sadece ikâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından tanzim edilmiş bulunan formülere istinaden yapılır.

Madde 12

- (1) İkâmet edilmeyen mahaldeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii, muamelelerin tamamlanmasından sonra, formülerdeki bilgiye göre vardığı kararı, iki nüsha formüllerle beraber ikâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne gönderir.
- (2) Bunun üzerine ikâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii kendi kararını verir ve bunu ikâmet edilmeyen ülkedeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin kararı ile birlikte dilekçe sahibine tebliğ eder.
- (3) İkâmet mahallindeki yetkili Sosyal Sigorta Mercii, vermiş olduğu kararın bir nüshasını, tanzim etmiş olduğu formülere ilâştirerek göndermek suretiyle, dilekçe sahibine yapmış olduğu tebligattan, diğer âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ni haberdar eder.
- (4) Yetkili Sosyal Sigorta Mercileri vermiş oldukları kararlardan birer suretini ikâmet mahallindeki İrtibat Bürosuna gönderirler.

Madde 13

- (1) Anlaşmanın 21 nci maddesine göre yardıma hak kazanıldığını tesbit eden bir yetkili Sosyal Sigorta Mercii, yardım miktarını da tesbit ederek keyfiyeti diğer âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne bildirir.
- (2) Anlaşmanın 21 nci maddesine göre muhtelif paralar üzerinden tesbit edilen miktarlar, aylığın hesaplandığı gün cari kura göre tahvil olunur. Şayet âkit taraflardan birinin parasının kıymeti diğer âkit tarafın borsasında resmen tesbit edilmemiş bulunuyorsa, tahvil keyfiyeti aylığın bağlandığı gün her iki âkit tarafta cari Amerikan Doları (New - York borsası) kuru üzerinden yapılır.

KONU 2

Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından Yapılan Yardımların Ödenmesi

Madde 14

- (1) Diğer âkit taraf ülkesinde oturan hak sahiplerine yapılması gereken yardımlar, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii hesabına ve bu Mercii'nin merkezine bulunduğu âkit taraf ülkesindeki İrtibat Bürosunun talimatı üzerine hak sahibinin ikâmet etmekte olduğu âkit taraf ülkesindeki İrtibat Bürosu tarafından ödenir.
- (2) İkâmet mahallindeki İrtibat Bürosu, hak sahibi kimselere bu tarafın Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından yapılan ödeme usullerine uygun olarak ödeme yapar. Ödeme vadesi Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre tayin olunur. Yardımlar hiç bir şekil ve surette vadesinden evvel ödenemez.

Madde 15

- (1) Âkit tarafların Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'leri, kendi hesaplarına diğer âkit taraf ülkesindeki hak sahiplerine yapılacak ödemeler için tediye listelerini (iki nüsha olarak) tanzim ederler. Tediye listeleri aşağıdaki bilgileri ihtiva eder; Hak sahibinin ve ödeme yapılan kimsenin adı, soyadı doğum tarihi ve adresi, yardımın mahiyeti, taalluk ettiği süre ve miktarı.
- (2) Ödeme listeleri (iki nüsha) karşılıklı olarak Yetkili Sosyal Sigorta Mercii'leri tarafından diğer âkit taraf İrtibat Bürolarına gönderilir. Aynı zamanda bu İrtibat Bürolarına liste muhteviyatı paraların tanımı havale edilir.
- (3) İkâmet edilmeyen ülkedeki İrtibat Bürosu kendisine gelen ödeme listelerini (iki nüsha) yardımların vadesinden evvel en geç 24 gün evvel ödemeyi yapacak olan ikâmet mahallindeki İrtibat Bürosuna gönderir.
- (4) Yardımların ödenmesi için gerekli para tutarları ödeme tarihinden en geç 14 gün evvel ikâmet mahallindeki İrtibat Bürosuna vürud edecek şekilde havale edilir. İrtibat Büroları, yapılacak havalelerle ilgili diğer hususları kendi aralarında tesbit edebilirler. Ayrıca, İrtibat Büroları mütakabilen yapılacak ödemelerin karşılıklı mahsubunu da kararlaştırabilirler.

Madde 16

- (1) Yardımlar ikâmet mahallindeki İrtibat Bürosu tarafından, herhangi bir idari ve havale masrafı kesilmeksizin ve diğer âkit tarafın İrtibat Bürosu tarafından 15 inci maddenin 4 üncü fıkrasına göre havale edilen paranın tamamına uygulanan kur üzerinden ödenir.
- (2) İkâmet mahallindeki İrtibat Bürosu yardımın durdurulmasını veya iptalini gerektiren bir değişiklikten haberdar olursa, ödemeyi durdurur. Hak sahibi kimsenin ikametgâhını 3 üncü bir devlet ülkesine nakletmesi halinde de ödeme dur-

durulur. İkâmet mahallindeki İrtibat Bürosu ödemenin durdurulmasını gerekti-
ren her türlü sebebi ve icabı halinde hak sahibinin ölüm tarihini veya dul er-
keğin veya dul kadının tekrar evlenme tarihini derhal diğer âkit tarafın İrtibat
Bürosuna bildirir. Ödenmiyen paralar mümkün mertebe en kısa zamanda iade
edilir.

KISIM 3

İşkazalariyle Meslek Hastalıkları Sigortası

Madde 17

- (1) İşkazalariyle Meslek Hastalıkları sigortasından bağlanacak aylık veya ödenecek cenaze yardımı ile ilgili dilekçeler matbu formüllerle ikâmet mahallindeki İrtibat Bürosuna verilir; dilekçe vakit geçirilmeksizin, yetkili Sosyal Sigorta mercii-
ne ulaştırılmak üzere, diğer âkit tarafın İrtibat Bürosuna gönderilir.
- (2) 1 nci fıkrada belirtilen yardımların ödenmesinde Kısım 2 Konu 2 hükümleri uy-
gulanır.

Madde 18

- (1) Anlaşmanın 22 nci maddesinde belirtilen hallerde dilekçe sahibi evvelce geçir-
miş olup diğer âkit taraf mevzuatı kapsamına giren işkazaları ile meslek hasta-
lıklarına ait lüzumlu bilgileri, bu işkazaları veya meslek hastalıklarının sebep ol-
duğu meslekte kazanma gücünün azalma derecesini belirtmekten Yetkili Sosyal
Sigorta Merciiine bildirir. Bu Sosyal Sigorta Mercii lüzum görürse, evvelce geçi-
rilen işkazaları veya meslek hastalıkları için yetkili bulunan Sosyal Sigorta Mer-
ciinden, gerekli belgeleri talep edebilir.

Madde 19

- (1) Gelir veya cenaze yardımlarından gayri para yardımları, Yetkili Sosyal Sigorta
Merciinin talebi üzerine ve bu mercii hesabına, diğer âkit taraf ülkesindeki il-
giliye Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır. Bu talep, bir formüler
halinde, doğrudan doğruya veya ikâmet mahallindeki İrtibat Bürosu vasıtasıyla,
Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine gönderilir. Bu hususta 5 inci maddenin 1 ilâ
3 üncü fıkraları hükümleri uygulanır.
- (2) Ödenen paraların iadesi hususunda 8 inci madde hükmü uygulanır.

Madde 20

- (1) Anlaşmanın 24 üncü maddesine göre yapılacak sağlık yardımları, diğer âkit ta-
raf ülkesindeki sigortalıya, dilekçesi üzerine, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii he-
sabına, Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır. Yardım talebi ile il-
gili dilekçe iki nüsha formüler halinde verilir.
- (2) Dilekçe sahibinin, sağlık yardımlarının, Yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından
kabul edilmiş bulunan veya bu merciiin yardımını gerektirecek bir iş kazası
(meslek hastalığı) sebebiyle talep edilmekte olduğu hususunu tevsik etmesi ve-
ya mukni bir beyanda bulunması lâzımdır. Bu gibi hallerde talep edilen yardım,
Yetkili Sosyal Sigorta Merciiinin muvafakatının alınmasından evvel de yapıla-
bilir.
- (3) Yardımcı Sosyal Sigorta Mercii dilekçenin nüshasının, icabı halinde, vakit ge-
çirmeksizin, İrtibat Bürolarının tavassutu ile diğer âkit tarafın Yetkili Sosyal Si-
gorta Merciiine gönderir. Bu Mercii sağlık yardımının yapılmasına ait şartların
mevcut olup olmadığı hususunu Yardımcı Sosyal Sigorta Merciiine bildirir.
- (4) Sağlık yardımları ile ilgili masraflar hususunda 9 uncu madde hükümleri uy-
gulanır.

KISIM 4

Çocuk Yardımları

Madde 21

- (1) Çocuk yardımı yapılabilmesi maksadiyle Türk Vatandaşı işçiler için Türkiye'de İş ve İşçi Bulma Kurumu veya Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından aşağıdaki bilgileri ihtiva eden belge tanzim edilir.
 - a) Türk işçisinin kimliği,
 - b) Kendileri için çocuk parası yardımı talep edilen çocukların adları ve soyadları,
 - c) Çocukların doğum tarihleri,
 - d) Çocukların işçiye olan yakınlık dereceleri, (meşru, gayrı meşru, üvey, evlâtlık, geçimini sağladığı çocuk)
 - e) Çocukların medeni halleri,
 - f) Çocukların aynı evde oturmaması halinde, geçimlerinin büyük kısmının işçi tarafından sağlanmakta olup olmadığı,
 - g) Çocukların, varsa şahsi gelirlerinin Türk lirası olarak tutarı,
- (2) Belgeler tanzim tarihinden itibaren 1 yıl muteber olmak üzere verilir.

B Ö L Ü M III

Son Hükümler

Madde 22

- (1) Anlaşmanın 26 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasına göre yapılacak idari yardımlar ile 27 ve 28 inci maddelerde belirtilen hallerdeki yardımlar, İrtibat Büroları vasıtasıyla yapılır. İdare Makamları ile Sosyal Sigorta Mercileri doğrudan doğruya birbirleriyle de temas edebilirler.
- (2) Sağlık muayenesi, sağlık raporu, teşhis ve müşahade masrafları ile anlaşmanın 27 inci maddesinin uygulanması dolayısıyla ihtiyar edilen seyahat masrafları bu hususta ibraz edilecek detaylı masraf listesi mukabilinde İrtibat Bürosu vasıtasıyla ödenir.
- (3) Münferit hallerde alınması gereken tedbirlerin her iki âkit taraf mevzuatı icabı olması halinde 2 nci fıkrada belirtilen masraflar ödenmez.

Madde 23

İrtibat Büroları, Yetkili makamların muvafakatı ile Anlaşmanın ve bu idari anlaşmanın uygulanmasında kullanılacak belge vesair yazı örnekleri için formüller hazırlayabilirler.

Madde 24

Bu İdari Anlaşma, Anlaşma ile aynı zamanda yürürlüğe girer.
Bu İdari Anlaşma İstanbul'da 3.2.1961 tarihinde, ikisi Türkçe ve ikisi Almanca olmak üzere dört orijinal metin halinde tanzim edilmiş olup ve her iki metin de aynı derecede muteberdir.

TÜRKİYE

belçika

- Sosyal güvenlik sözleşmesinin uygulama şekillerine ait idarî anlaşma
- Çeşitli sigorta kollarıyla ilgili müşterek hükümler
- Yardımlara hak kazanmak için sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi
- İkametgâhlarını Türkiye'ye nakletmeye müsaade edilen işçiler
- Türkiye'de ikamet edip, Belçika'dan gelir alanlar
- Yaşlılık ve ölüm sigortası
- Aylıkların ödenmesi
- İş kazaları ve meslek hastalıkları
- Malûllük halleri dışındaki yardımlar
- İşkazaları ve meslek hastalığı yardımları
- Türk işçilerinin Belçika'da istihdamına dair anlaşma

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BELÇİKA KIRALLIĞI ARASINDA

4 Temmuz 1966 TARİHİNDE BRÜKSEL'DE İMZALANAN SOSYAL GÜVENLİK GENEL SÖZLEŞMESİNİN UYGULAMA ŞEKİLLERİNE DAİR İDARİ ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Kırallığı arasındaki Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin uygulanmasında,

... .. tarafından
temsil edilen Türkiye ile

... .. tarafından
temsil edilen Belçika

yetkili makamları, aşağıda belirtilen hükümler üzerinde anlaşmaya varmışlardır.

FASIL I — SÖZLEŞMENİN 4 ÜNCÜ ve 5 İNCİ MADDELERİNİN UYGULANMASI

*Bir ülkeden diğer bir ülkeye geçici
olarak giden işçilerin durumu*

Madde 1

İşçiler veya benzerleri, kanuni ikametgâhlarının bulunduğu ülkedeki bir işyerine bağlı olup, işveren müessese tarafından diğer ülkede çalıştırıldıkları ve Sözleşmenin 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi gereğince mutat işyerinin bulunduğu ülkede yürürlükte olan mevzuata tâbi oldukları takdirde, aşağıdaki hükümler uygulanır.

- 1) İşveren ve ilgililer, sosyal güvenlik primlerine dair her meseleyi, mutat işyerinin bulunduğu ülke Türkiye ise Sosyal Sigortalar Kurumu mahalli teşkilâtı ile, bu ülke Belçika ise, Office National de Sécurité Sociale (Sosyal Güvenlik Milli Kurumu) ile doğrudan doğruya hallederler.
- 2) Mutat işyerinin bulunduğu ülkenin yetkili kurumları, ilgililerden her birine, o taraf Sosyal Güvenlik mevzuatına tâbi bulunduklarını tevsik eden örneği müştereken tesbit olunmuş bir belge verir. Bu belgenin, varsa işverenin diğer ülkedeki, mümessili tarafından, yoksa bizzat işçi tarafından temin edilmesi gerekir.
Belirli sayıda işçinin, diğer âkit taraf ülkesinde birlikte çalışmak ve bu ülkeden birlikte geri dönmek üzere, mutat işyerinin bulunduğu ülkeyi aynı zamanda terk etmeleri halinde, bu işçileri kapsayan bir tek belge verilebilir.
- 3) Sözleşmenin 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinde söz konusu edilen işçilerle benzerlerinin çalıştırılması deyiminden, bu işçilerin tümünün çalıştırılmaları için söz konusu süreyi anlamak gerekir.
- 4) İşçilerinin çalıştırılmasının mevsimlik nitelikte olması keyfiyeti, yukarıda 1 inci, 2 nci ve 3 üncü fıkralarda tesbit edilen esasların uygulanmasına engel olamaz.

Taraflardan birinin vatandaşı olup, bu tarafın diğer taraf ülkesindeki elçilik veya konsoloslukunda çalıştırılan işçilerle benzerlerinin durumları

Madde 2

(1) Sözleşmenin 5 inci maddesinin 2 nci fıkrasıyla tanınan tercih hakkı, işçinin elçilik veya konsolosluklarda veya buralardaki memurların şahsi hizmetinde çalışmaya başladığı tarihten itibaren 6 aylık süre içinde kullanılabilir. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte, bu hizmetlerde çalışanlar için 6 aylık süre, yürürlük tarihinden itibaren işlemeye başlar.

(2) Tercih hakkı, ilgilinin bu hakkını (3) üncü fıkırada belirtilen yetkili kuruma bildirdiği ayı takip eden ayın birinci gününden itibaren hüküm ifade eder.

(3) İşçi, tercih hakkını, Belçika veya Türkiye mevzuatından hangisinin uygulanmasını istediğini ilgili teşekküle (Belçika için Sosyal Güvenlik Milli Ofisine, Türkiye için Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne taahhütlü mektupla bildirmek suretiyle kullanır ve durumdan derhal işverenini haberdar eder.

(4) İşçinin, hakkında kendi memleketi mevzuatının uygulanmasını tercih etmesi halinde, (3) üncü fıkırada gösterilen kurum işçiye bahse konu elçilik veya konsoloslukta veya bağlı bir temsilcilikte çalıştığı müddetçe kendisi tarafından uygulanmakta olan mevzuata tâbi bulunacağını bildiren bir belge verir.

FASIL II — ÇEŞİTLİ SİGORTA KOLLARIYLA İLGİLİ MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 3

Yardımlara hak kazanabilmek için, her iki taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık (prim ödeme) süreleri ile bu mevzuata göre sigortalılık prim ödeme) sürelerine muadil sayılan süreler aşağıdaki esaslar dairesinde birleştirilir :

1) Taraflardan birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık (prim ödeme) süreleri ile bu taraf mevzuatına göre muadil sayılan sürelerle, diğer taraf mevzuatına göre geçen ve aynı zamana rastlamayan sürelerle muadeleti kabul edilmiş sürelerden, gerekli süreyi tamamlamak üzere lüzumu kadar ilâve edilir.

2) Bir işçi, her iki taraf mevzuatına göre de yardıma hak kazandığı takdirde, birinci bentte belirtilen kural her iki ülkede ayrı ayrı uygulanır.

Sigortalılık (prim ödeme) süreleri ile muadil süreler, hangi mevzuata tâbi olarak geçmişse o mevzuat hükümlerine göre nazara alınır.

Taraflardan birinin mevzuatına göre, bazı sigortalılık (prim ödeme) süreleriyle muadil sürelerin belirli bir müddet zarfında geçmiş olması şartına bağlanmış olması halinde, bu şart, diğer taraf mevzuatına göre geçen süreler için de uygulanır.

Madde 4

Aynı zamanda hem Türkiye hem de Belçika mevzuatına göre sigortalılık (prim ödeme) süresine muadil sayılan bir süre, bu süreden önce ilgili, son defa hangi tarafın sigorta mevzuatına tâbi idiye o tarafın kurumunca yapılacak yardımların tesbitinde nazara alınır.

İlgili, anılan süreden önce sigortaya tâbi tutulmamışsa, bu süre ülkesinde ilk defa çalıştığı tarafın kurumunca nazara alınır.

Taraflardan birinin mevzuatına göre geçen bir sigortalılık (prim ödeme) süresi, diğer taraf mevzuatına göre sigortalılık (prim ödeme) süresine muadil sayılan bir süreyle aynı zamana rastladığı takdirde, yalnız sigortalılık süresi nazara alınır,

Madde 5

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri veya muadili süreler, gerek aynı birimle, gerekse diğer memleketin mevzuatında kullanılan birimlerden farklı birimlerle ifade edildiğinde, birleştirme için gereken tahvil aşağıdaki kurallara göre yapılır :

1) Belçikada :

- Türk mevzuatına göre prim ödeme günlerine muadil olan Belçika mevzuatı anlamında sigorta günlerinin sayısı, Türk prim ödeme günlerinin 6/7 sine eşittir;
- Türk mevzuatına göre tam bir haftalık prim ödeme süresi Belçika mevzuatına göre (6) günlük sigorta süresine muadildir;
- Türk mevzuatına göre tam bir aylık prim ödeme süresi Belçika mevzuatına göre (26) günlük sigorta süresine muadildir;
- Türk mevzuatına göre tam üç aylık prim ödeme süresi, Belçika mevzuatına göre yetmiş sekiz günlük sigorta süresine muadildir;
- Türk mevzuatına göre tam bir yıllık prim ödeme süresi, Belçika mevzuatına göre üçyüz on iki günlük sigorta süresine muadildir.

2) Türkiye'de :

- Belçika mevzuatının anlamında sigorta gün sayısına muadil olan Türk mevzuatına göre prim ödeme gün sayısı Belçika gün sayısının 7/6 sına eşittir;
- Belçika mevzuatına göre geçen bir haftalık sigorta süresi Türk mevzuatına göre yedi prim ödeme gününe muadildir;
- Belçika mevzuatına göre geçen tam bir aylık sigorta süresi Türk mevzuatına 30 prim ödeme gününe muadildir.
- Belçika mevzuatına göre geçen üç aylık sigorta süresi Türk mevzuatına göre 90 prim ödeme gününe muadildir;
- Belçika mevzuatına göre geçen bir yıllık sigorta süresi Türk mevzuatına göre üçyüz altmış prim ödeme gününe muadildir.

Madde 6

Taraflardan birinin mevzuatına göre, para yardımı, elde edilen kazanca yahut ödenen primlere göre hesaplandığı takdirde, bu yardım, yalnız bu tarafın ülkesinde elde edilen kazanca veya ödenen primlere göre tesbit edilir.

Para yardımlarının tutarı, taraflardan birinin mevzuatına göre, aile fertlerinin bulunup bulunmadığına veya sayısına göre değişiyorsa, yetkili kurum, yardım tutarının hesabında, anılan Kurumun bulunduğu ülkeden başka ülkede ikamet eden aile fertlerini de nazara alır.

«Aile fertleri» deyimi, bu deyimle tarif veya kabul edilmiş olanları veya bunların ikametgâhlarının bulunduğu taraf mevzuatına göre ev halkından sayılan kimseleri ifade eder. Bununla beraber, bu mevzuata göre yalnız işçi ile aynı çatı altında yaşayan kimseler aile ferdi veya ev halkı olarak kabul ediliyorsa, bunların geçimlerinin işçi tarafından sağlanması halinde, bu maddenin uygulanmasında şart yerine getirilmiş sayılır.

FASIL III — ÖZEL HÜKÜMLER

BÖLÜM I — Hastalık — Analık Sigortası

KISIM I — Yardımlara hak kazanmak için sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi

Madde 7

(1) Bir ülkeden diğer bir ülkeye giden bir işçi veya benzeri, yardımlardan faydalanabilmek için, hakkında Sözleşmenin uygulanmasını talep etmek zorunda kaldığı takdirde, yeni işyerinin bulunduğu ülkede kendisinden yardım talep edilen yetkili Kuruma diğer ülkede geçen sigortalılık sürelerini gösteren bir belge ibraz etmek mecburiyetindedir. Örneği müştereken hazırlanan bu belge :

- a) Belçika'da geçen süreler için işçinin halen veya evvelce bağlı bulunduğu sigorta teşekkülü,
 - b) Türkiye'de geçen süreler için de Sosyal Sigortalar Kurumunun mahalli teşkilâtı,
- tarafından verilir.
- (2) İşçi belge ibraz etmediği takdirde, yeni işyerinin bulunduğu ülkedeki Kurum, gerekli bilgileri elde etmek amacıyla formülleri diğer tarafın Kurumuna yollar.

KISIM 2 — Sözleşmenin 10, 11, 12 ve 13 üncü maddelerinin uygulanması

Sözleşmenin 10 uncu maddesinin uygulanması Aile fertleri

Madde 8

(1) Sözleşmenin 10 uncu maddesinde söz konusu edilen aile fertleri, ikamet edilen ülkede sağlık yardımlarından yararlanabilmek için, aşağıda belirtilen kanıtlayıcı belgeleri ibraz suretiyle, ikamet ettikleri yerdeki Kuruma kayıtlarını yaptırmak mecburiyetindedirler.

- 1) İşçinin sigortalı bulunduğu tarafın yetkili Kurumunca verilen ve sağlık yardımlarına hak kazandığını gösteren, örneği taraflarca müştereken tesbit edilmiş bir belge,
 - 2) Yardıma hak kazanıldığını gösteren belgeden başka, sağlık yardımlarının yapılması için ikamet edilen ülkede yürürlükte bulunan mevzuata göre normal olarak verilmesi gereken diğer kanıtlayıcı belgeler.
- (2) Türkiye'de ikamet eden aile fertleri için verilmesi 1 inci fıkranın 1 inci bendinde öngörülen belge, işçinin bağlı bulunduğu veya kayıtlı olduğu Belçika Sigorta Teşekkülünce dört nüsha halinde düzenlenir.

Bunların bir nüshası işçiye verilir, iki nüshası, Hastalık = Malûllük Sigortası Milli Kurumu aracılığı ile, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilir ve sonuncu nüshası da Belçika sigorta teşekkülünce saklanır.

İlk düzenlenen belge, bu belgede gösterilen tarihten başlayarak düzenlenmiş olduğu üç aylık devreyi izleyen üç aylık devrenin sonuna kadar geçerlidir.

Bu belge, Belçika sigorta teşekkülüne prim bordrosu verildiği sırada, aynı usullere göre yenilenir. Bu yenileme, belgenin taalluk ettiği üç aylık devreyi izleyen üç aylık devrenin sonuna kadar geçerlidir.

Bununla beraber, Belçika sigorta teşekkülü, her zaman bir belgenin geçerliliğine son verebilir. Bu durumda yardımlardan faydalanma hakkı, keyfiyetin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne bildirildiği tarihten otuz gün sonra düşer; bu hüsnusta posta damgasındaki tarih esas alınır.

(3) Belçika'da ikamet eden aile fertleri için, Sosyal Sigortalar Kurumunca, bunların yardıma hak kazandıklarını gösteren bir belge verilir.

Belge dört nüsha olarak düzenlenir. Belgenin bir nüshası sigortalıya verilir, iki nüshası Hastalık — Malûllük Sigortası Milli Kurumuna gönderilir, sonuncusu da belgeyi düzenleyen Kurumda saklanır.

Belge geçerli olma niteliğini kaybettiği takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu, keyfiyeti Hastalık — Malûllük Sigortası Milli Kurumu aracılığı ile Belçika sigorta teşek-

külüne bildirir. Bu durumda, ilgililerin yardımından yararlanma hakkı, keyfiyetin Hastalık — Malûllük Sigortası Milli Kurumuna bildirildiği tarihten otuz gün sonra düşer; bu hususta posta damgasındaki tarih esas alınır.

(4) İşçi veya aile fertleri, aile fertlerinin sağlık yardımlarından yararlanma hakkına müessir olabilecek her türlü değişiklikleri, özellikle, işçinin işini bıraktığı veya değiştirdiği, işçinin veya aile fertlerinden birinin ikametgâhını yahut kaldığı yeri değiştirdiği, yahutta aile ferdi, ikametgâhının bulunduğu ülkede cari mevzuata göre Hastalık veya Analık Sigortasına tâbi bir işe girmek suretiyle bu sigorta kolundan sağlanan yardımlardan doğrudan doğruya yararlanma hakkını kazandığı takdirde bu hususu aile fertlerinin ikamet ettikleri yerdeki Kurum bildirmek zorundadırlar. Bu durumda, ikamet edilen ülkedeki yetkili kurum diğer ülkedeki yetkili kurumu bundan derhal haberdar eder.

(5) Taraflardan birinin Kurumu, diğer tarafın yetkili kurumundan işçinin sigortaya tâbi olup olmadığı, yardımlara hak kazanıp kazanmadığı yahut aile fertlerinin durumu hakkında her zaman bilgi isteyebilir.

(6) Yukarıdaki (4) ve (5) inci fıkralarda geçen «Yetkili Kurum» deyimi :

- a) Türkiye'de : Sosyal Sigortalar Kurumunu;
 - b) Belçika'da : Hastalık — Malûllük Sigortası Milli Kurumunu;
- ifade eder.

Sözleşmenin 11 inci maddesinin uygulanması

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan bir işçinin veya aile fertlerinin diğer âkit taraf ülkesinde geçici olarak bulunmaları halinde yapılacak sağlık yardımları

A. Türkiye'de geçici olarak bulunma

Madde 9

Belçika Sosyal Güvenlik mevzuatına tâbi Türk veya Belçika vatandaşı işçi veya benzerleri, Türkiye'de kırkbeş günü aşmayan geçici ikametleri sırasında, Sözleşmenin 11 inci maddesi gereğince, Türk Hastalık ve Analık Sigortası mevzuatı ile sağlanan sağlık yardımlarından faydalanabilmek için, örneği iki âkit tarafın yetkili makamlarınca müştereken tesbit edilen bir belgeyi Sosyal Sigortalar Kurumunun mahalli teşkilâtına tevdi ederler.

Bu belge, sigortalıların bağlı bulundukları Belçika sigorta teşekkülünce ilgililerin Türkiye'ye hareketinden önce verilir.

Bu belge, yardımlardan hangi süre içinde yararlanabileceğini gösterir.

Bu madde hükümleri, Türkiye'de kırkbeş günü aşmayan geçici ikametleri sırasında, birinci fıkrada belirtilen işçilerin aile fertleri hakkında da uygulanır.

Bu madde hükümleri, ikamet süresi hakkındaki hüküm harç olmak üzere, Sözleşmenin 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrası ile 5 inci maddesinin ikinci bendinde söz konusu edilen işçilerle bunların aile fertleri hakkında da tatbik olunur.

Madde 10

Bu Anlaşmanın 9 uncu maddesinde belirtilen belgenin ibrazı üzerine, Sosyal Sigortalar Kurumu mahalli teşkilâtı, Belçika mevzuatına tâbi sigortalılara, Türk mevzuatına göre sağlık yardımlarını yapar.

Bu suretle yapılan yardımlara ait masraf faturaları, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilir. Genel Müdürlük de bunları, örneği müştereken hazırlanan bir cetvelle birlikte her ay, Hastalık - Malûllük Sigortası Milli Kurumuna intikal ettirir. Hastalık - Malûllük Sigortası Milli Kurumu, Türk mevzuatına göre yapılan masraflar toplamının 3/4 ünü Belçika sigorta teşekkülleri hesabına derhal öder.

B. BELÇİKA'DA GEÇİCİ OLARAK BULUNMA

Madde 11

Türkiye Sosyal Güvenlik mevzuatına tabi Türk veya Belçikalı işçiler veya benzerleri, Belçika'da kırkbeş günü aşmayan geçici ikametleri sırasında, sözleşmenin 11 inci maddesi gereğince Belçika Hastalık Sigortası ile sağlanan sağlık yardımlarından yararlanabilmek için, Belçika sigorta teşekkülüne, örneği âkit tarafların yetkili makamlarınca müştereken tesbit edilen bir belgeyi tevdi ederler.

Bu belge, ilgililerin Belçika'ya hareketinden önce Sosyal Sigortalar Kurumu mahalli teşkilâtınca verilir.

Bu belge, yardımlardan hangi süre içinde yararlanabileceğini gösterir.

Bu madde hükümleri, Belçika'da kırkbeş günü aşmayan ikametleri sırasında birinci fıkrada belirtilen işçilerin aile fertleri hakkında da uygulanır.

Bu madde hükümleri, Belçika'da kırkbeş günü aşmayan ikametleri sırasında birinci fıkrada belirtilen işçilerin aile fertleri hakkında da uygulanır.

Bu madde hükümleri, ikamet süresi hakkındaki hüküm hariç olmak üzere, Sözleşmenin 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrası ile 5 inci maddesinin ikinci bendinde söz konusu edilen işçilerle bunların aile fertleri hakkında da tatbik olunur,

Madde 12

Bu Anlaşmanın 11 inci maddesinde belirtilen belgenin ibrazı üzerine, Belçika sigorta teşekkülü, Türk mevzuatına tâbi sigortalılara, Belçika mevzuatına göre sağlanan sağlık yardımlarını yapar.

Bu suretle yapılan yardımlara ait masraf faturaları Hastalık - Malûlûk Sigortası Milli Kurumuna gönderilir. Kurum da bunları, örneği müştereken hazırlanan bir cetvelle birlikte her ay Sosyal Sigortalar Kurumu, Belçika mevzuatına göre yapılan masraflar tutarının 3/4 ünü derhal öder.

Sözleşmenin 12 nci maddesinin uygulanması

Hastalık Sigortasından yardım görmekte iken ikametgâhlarını değiştirmeye müsaade edilen işçiler

A. İkametgâhlarını Türkiye'ye nakletmeğe müsaade edilen işçiler

Madde 13

(1) Sözleşmenin 12 nci maddesinde söz konusu edilen işçi, kendisine ve refakatindeki aile fertlerine sağlanan sigorta yardımlarının Türkiye'de de yapılmasına devam edilebilmesi için, Belçika sigorta teşekkülü tarafından verilen ve ilgilinin ikametgâhını naklettikten sonra da yardımların devamına muvafakatını bildiren bir belgeyi Sosyal Sigortalar Kurumunun mahalli teşkilâtına ibraz etmek mecburiyetindedir. Bu belgede sağlık yardımlarının yapılabilmesi sürede gösterilir.

Belçika sigorta teşekkülü, bu belgenin iki nüshasını Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderir.

Belgenin daha önce mücbir sebeplerle düzenlenememiş olması halinde, Belçika sigorta teşekkülü, işçinin ikametgâhını değiştirdikten sonra da isteği üzerine, bu belgeyi verebilir.

(2) Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Belçika sigorta teşekkülünün talebi üzerine, otuz gün içinde ve gizli kaydıyla, bir sağlık raporu gönderir. Sağlık yardımlarının Belçika sigorta teşekkülü hesabına yapılmasına devam olunması, bu formalitenin tamamlanmasına bağlıdır.

(3) Sosyal Sigortalar Kurumu mahalli teşkilâtı işçinin tekrar çalışabilir durumda olduğuna karar verdiği takdirde, işe başlayacağı tarihi kendisine bildirir ve

bildirinin suretini derhal Belçika sigorta teşekkülüne gönderir. İşçinin Sosyal Sigortalar Kurumunun mahalli teşkilâtınca tesbit olunan işe başlayabileceği tarihten itibaren para yardımlarının yapılmasına son verilir.

(4) Belçika sigorta teşekkülü aldığı bilgilere dayanarak işçinin tekrar işe başlayabileceğine karar verdiği takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden kararın derhal işçiye duyurulmasını ister. Belçika sigorta teşekkülünce alınan kararın Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne bildirildiği tarihi takip eden sekizinci günden itibaren para yardımlarının yapılmasına son verilir.

(5) Aynı vak'ada, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Belçika sigorta teşekkülü tarafından işe başlama hususunda iki ayrı tarih tesbit edildiği takdirde, Belçika sigorta teşekkülünün tesbit ettiği tarih muteber olur.

(6) İşçi ile Sosyal Sigortalar Kurumu veya işçi ile Belçika sigorta teşekkülü arasında işgöremezlik konusunda bir uyuşmazlık çıktığı takdirde, müdavi hekim huzurunda işçiyi muayene etmek üzere, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu müstereken Türkiye'de bir veya bir kaç hekim tayin ederler. Bu muayene sonunda düzenlenen tutanağın iki nüshası, Sosyal Sigortalar Kurumunca, Hastalık Malûllük Sigortası Millî Kurumuna gönderilir. O da bunun bir nüshasını derhal ilgili sigorta teşekkülüne intikal ettirir.

Bu fıkra söz konusu edilen hekimler hastayı muayene ettikten sonra da uyuşmazlık devam ettiği takdirde, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu, tarafların uzlaştırılmasını teminen, Türkiye'de Çalışma Bakanlığınca bir hekim tayini için talepte bulunmasını Sosyal Sigortalar Kurumundan ister. Bu hekim tarafından verilen karar kesindir.

Şu kadar ki, işçi yukarıda gösterilen usul ile, uyuşmazlığı Belçika mevzuatında öngörülen adli komisyonlara intikal ettirme usulü arasında bir tercih yapma hakkına sahiptir.

(7) Belçika sigorta teşekkülü, para yardımlarını, işçinin bu yardımları almak üzere Belçika'da bir üçüncü şahsı vekil tayin etmesi hali hariç, milletlerarası posta veya banka havalesiyle öder ve bu ödemedi Sosyal Sigortalar Kurumunu haberdar eder. Bununla beraber, para yardımları, Belçika sigorta teşekkülü uygun gördüğü takdirde, bu teşekkül nam ve hesabına Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından ödenebilir. Bu durumda Belçika sigorta teşekkülü, yardımların miktarı ile yardımın hangi tarihe kadar ödenebileceğini ve azami yardım süresini Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirir.

Yalnız aile fertleri Belçika'da oturmaya devam eden işçiler üçüncü bir şahsı vekil tayin edebilirler. Böyle bir vekil tayin edilmesi halinde, keyfiyet (1) inci fıkra da belirtilen belgeye kaydedilir.

(8) İşçi vya ailesi fertleri, Türkiye'de 9 uncu maddede belirtilen süre içinde hastalanıp da sağlık durumlarının müsait olmaması sebebiyle aynı maddede belirtilen sürenin sonunda Belçika'ya dönmezlerse, haklarında bu madde hükümleri uygulanır.

İşçinin veya aile fertlerinin sağlık durumlarının Belçika'ya dönmeye elverişli olmadığı Kurum Sağlık Kurulu tarafından bir raporla tesbit edilir. Kurum bu raporu derhal Belçika sigorta teşekkülüne gönderir.

B. İkametgâhlarını Belçika'ya naktelmeğe müsaade edilen işçiler

Madde 14

(1) Sözleşmenin 12 nci maddesinde söz konusu edilen işçi, kendisine ve refakatindeki aile fertlerine sağlanan sigorta yardımlarının Belçika'da da yapılmasına devam edilebilmesi için Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından verilen ve ilgilinin ikametgâhını naklettikten sonra da yardımların devamına muvafakatını bildiren bir belgeyi Belçika sigorta teşekkülüne ibraz etmek mecburiyetindedir. Bu belgede sağlık yardımlarının yapılabileceği süre de gösterilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu, bu belgenin iki nüshasını Belçika sigorta teşekkülüne gönderir.

Belgenin daha önce mücbir sebeplerle düzenlenememiş olması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumu işçinin ikametgâhını değiştirmesinden sonra da, isteği üzerine, bu belgeyi verebilir.

(2) Belçika sigorta teşekkülü, Sosyal Sigortalar Kurumunun talebi üzerine, otuz gün içinde ve gizli kaydıyla, bir sağlık raporu gönderir. Sağlık yardımlarının Sosyal Sigortalar Kurumu hesabına yapılmasına devam olunması, bu formalitenin tamamlanmasına bağlıdır.

(3) Belçika sigorta teşekkülü, işçinin tekrar çalışabilir durumda olduğuna karar verdiği takdirde, işe başlayacağı tarihi kendisine bildirir ve bu bildirinin suretini derhal Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderir. İşçinin Belçika sigorta teşekkülüne tesbit olunan işe başlayabileceği tarihten itibaren para yardımlarının yapılmasına son verilir.

(4) Sosyal Sigortalar Kurumu, aldığı bilgilere dayanarak işçinin tekrar işe başlayabileceğine karar verdiği takdirde, Belçika sigorta teşekkülünden kararın derhal işçiye duyurulmasını ister. Sosyal Sigortalar Kurumunca alınan kararın Belçika sigorta teşekkülüne bildirildiği tarihi takip eden sekizinci günden itibaren para yardımlarının yapılmasına son verilir.

(5) Aynı vak'ada, Belçika sigorta teşekkülü ile Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından işe başlama hususunda iki ayrı tarih tesbit edildiği takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumunun tesbit ettiği tarih muteber olur.

(6) İşçi ile Sosyal Sigortalar Kurumu veya işçi ile Belçika sigorta teşekkülü arasında işgöremezlik konusunda bir uyumsuzluk çıktığı takdirde, işçiyi kendi hekimi huzurunda muayene etmek üzere, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Hastalık - Malûl-lük Sigortası Millî Kurumu müştereken Belçika'da bir veya bir kaç hekim tayin ederler. Bu muayene sonunda düzenlenen tutanağın iki nüshası, Hastalık - Malûl-lük Sigortası Millî Kurumunca, Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderilir. Bu fıkrada söz konusu edilen hekimler hastayı muayene ettikten sonra da uyumsuzluk devam ettiği takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu, tarafların uzlaştırılmasını teminen, Hastalık - Malûl-lük Sigortası Millî Kurumunun, Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Genel Müdürlüğünden Belçika'da bir hekim tayin etmesi için talepte bulunmasını ister.

Bu hekim tarafından verilen karar kesindir.

Şu kadar ki, işçi, yukarıda gösterilen usul ile Türkiye mevzuatına göre uyumsuzluğu adli mercilere intikal ettirme usulü arasında bir tercih yapma hakkına sahiptir.

(7) Sosyal Sigortalar Kurumu para yardımlarını, işçinin bu yardımları almak üzere Türkiye'de bir üçüncü şahsı vekil tayin etmesi hali hariç, milletlerarası posta veya banka havalesiyle öder ve bu ödmeden Belçika sigorta teşekkülünü haberdar eder. Bununla beraber, para yardımları, Sosyal Sigortalar Kurumu uygun gördüğü takdirde, Kurum nam ve hesabına, Belçika sigorta teşekkülü tarafından ödenebilir. Bu durumda, Sosyal Sigortalar Kurumu, yardım miktarı ile yardımın hangi tarihe kadar ödenebileceğini ve azami yardım süresini Belçika sigorta teşekkülüne bildirir.

Yalnız aile fertleri Türkiye'de oturmaya devam eden işçiler üçüncü bir şahsı vekil tayin edebilirler. Böyle bir vekil tayin edilmesi halinde keyfiyet (1) inci fıkrada belirtilen belgeye kaydedilir.

(8) İşçi veya aile fertleri Belçika'da 9 uncu maddede belirtilen süre içinde hastalanıp da sağlık durumlarının müsait olmaması sebebiyle, aynı maddede belirtilen süre sonunda Türkiye'ye dönemezlerse haklarında bu madde hükümleri uygulanır.

İşçinin veya aile fertlerinin sağlık durumlarının Türkiye'ye dönmiye elverişli olmadığı Belçika sigorta teşekkülünün müşavir hekimi tarafından bir raporla tesbit edilir. Belçika sigorta teşekkülü bu raporu derhal Türk Kurumuna gönderir.

Sözleşmenin 13 üncü maddesinin ikinci bendi ile 35 inci maddesinin uygulanması.

A. Türkiye'de ikamet edip de, Belçika Yaşlılık Malûllük ve Ölüm Sigortalılarından aylık veyahut işkazası veya Meslek Hastalığı Sigortasından gelir alanlar

Madde 15

(1) Belçika Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalılarından aylık veya ödenek veya işkazası veya meslek hastalığı sigortasından gelir almakta olup da Hastalık - Malûllük Sigortasına göre malûl sayılan kimselerden Türkiye'de ikamet edenler, Sözleşmenin 13 üncü maddesinin ikinci bendine göre Hastalık - Malûllük Sigortası ile sağlanan sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumunca düzenlenen iki nüshadan ibaret bir belgeyi ibraz ederek Sosyal Sigortalar Kurumu mahallî teşkilâtına kayıtlarını yaptırırlar.

(2) Sağlık yardımları hakkının kaybedilmesi veya durdurulması halinde, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu keyfiyeti Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne bildirir. Posta damgasındaki tarih muteber olmak üzere, keyfiyetin bildirildiği tarihten otuz gün sonra veya ölüm tarihinden yardımların yapılmasına son verilir.

B. Belçika'da ikamet edip de, Türk Yaşlılık veya Malûllük Sigortalılarından aylık veyahut işkazalarıyla Meslek Hastalığı Sigortasından gelir alanlar

Madde 16

(1) Türkiye mevzuatına göre yaşlılık veya malûllük aylığı yahut bir işkazası veya meslek hastalığı sonucu süreki işgöremezlik geliri alan kimselerden Belçika'da ikamet edenler, Sözleşmenin 13 üncü maddesinin ikinci bendine göre Hastalık Sigortası ile sağlanan sağlık yardımlarından yararlanabilmek için, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne iki nüsha olarak düzenlenen bir belgeyi ibraz ederek isimlerini Belçika sigorta teşekkülüne kaydettirirler.

(2) Sağlık yardımları hakkının kaybedilmesi veya durdurulması halinde, Sosyal Sigortalar Kurumu, keyfiyetten Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumunu haberdar eder. Posta damgası tarihi muteber olmak üzere, keyfiyetin bildirildiği tarihten otuz gün sonra veya ölüm tarihinde yardımların yapılmasına son verilir.

KISIM 3 — MALİ HÜKÜMLER

Madde 17

(1) Sözleşmenin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanmasında, aile fertlerine yapılan sağlık yardımlarına ait masraflar, her takvim yılı için, götürü olarak takdir edilir.

(2) Götürü miktar, aile başına yıllık ortalama maliyetin hesaba dahil aile sayısı ile çarpılması suretiyle elde edilir. Hesap unsurları şu şekilde tesbit olunur:

- a) Belçika için aile başına yıllık ortalama maliyet, Belçika mevzuatına tâbi bulunan sigortalıların aile fertlerinin tamamına Belçika kurumları tarafından yapılan sağlık yardımlarına ait yıllık masraf yekûnunun, Belçika mevzuatına tâbi olup yardıma müstahak aile fertleri bulunan sigortalıların yıllık ortalama sayısına bölünmesi suretiyle elde edilir;
- b) Türkiye için aile başına yıllık ortalama maliyet, sigortalılarla bunların aile fertlerine yapılan sağlık yardımlarına ait masraf yekûnu, yıllık ortalama sigortalı sayısının belirli bir kat sayısının 1 fazlasıyla çarpımına bölünmek ve elde edilen sonuç bu kat sayı ile çarpılmak suretiyle tesbit edilir.

Sigortalı başına aile fertlerinin ortalamasını gösteren bu kat sayı, aile fertleri sayısı sigortalı sayısına bölünmek suretiyle elde edilir. Bu kat sayı, Kurumun hesap ve tahminleri için gerekli istatistikî bilgiler nazara alınarak, her takvim yılı için, Sosyal Sigortalar Kurumunca tesbit edilir ve mutabakat temini için Belçika Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna bildirir. Bu hususta çıkacak her anlaşmazlık, âkit tarafların yetkili makamlarına arz edilir.

- c) Aile sayısı ile sigortalıların ay olarak ifade olunan çalışma süreleri yıllık bir cetvelde içmâl olunur. Bu cetvel 8 inci maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkralarına uyularak bir hesap yılı için düzenlenen belgelerin birer nüshası ile birlikte ait olduğu hesap yılını takip eden altı ay içinde, bir taraftan Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne, diğer taraftan da Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna gönderilir.

Madde 18

(1) Sözleşmenin 12 nci maddesi ile bu Anlaşmanın 13 üncü ve 14 üncü maddelerinin uygulanmasında, işçilere ve refakatlerindeki aile fertlerin yapılan sağlık yardımlarına ilişkin masraflar, aşağıda belirtilen esaslara göre götürü olarak tesbit edilir:

- a) İşçilerin tümü için borçlanılan götürü miktar, bu işçiler için ayrı bir hesapta muhasebeleştirilen masraflar toplamı ile bu işçilerin yıllık nazari sayısı ve ikamet süreleri nazara alınarak bulunur.
- b) Aile fertlerinin tümüne ait götürü miktar, 17 nci maddedeki esaslara göre tesbit olunur.
- c) A ve B bentleri gereğince elde olunan götürü miktarların toplamı, söz konusu işçilerle bunlara refakat eden aile fertleri için, Sözleşmenin 12 nci maddesinde söz konusu edilen götürü meblâğı verir.

(2) Kendileri için götürü meblâğ ödenecek olan işçilerle bunlara refakat eden aileler sayısı ve bunların ikamet ettikleri ay sayısı, yıllık bir cetvelde içmâl olunur. Bu cetvel 13 üncü ve 14 üncü maddelerin 1 inci fıkralarına uyularak yetkili kurumlarca bir hesap yılı için düzenlenen belgelerin birer nüshası ile birlikte, ait olduğu hesap yılını takip eden altı ay içinde, bir taraftan Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne, diğer taraftan da Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna gönderilir.

Madde 19

Sözleşmenin 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrasına göre yapılan sağlık yardımlarına ait masraflar, aylığı bağlayan tarafın yetkili kurumu tarafından ödenir.

Türkiye'de bu suretle yapılmış olan yardımların tutarına ait faturalar Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilir. Genel Müdürlük de bu faturaları, örneği müştereken tesbit edilen bir cetvel ile birlikte, altı ayda bir, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna intikal ettirir.

Belçika'da bu suretle yapılan yardımların tutarına ait faturalar, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna gönderilir. Bu Kurum da faturaları, örneği müştereken tesbit edilen bir cetvelle birlikte, altı ayda bir Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne intikal ettirir.

Madde 20

18 ve 19 uncu maddelerin uygulanmasında nazara alınacak ayların sayısı aşağıda belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır:

- 1) Götürü masrafların dekontu için başlangıç noktası sayılan tarih, yardım hakkının doğduğu tarihtir.

2) Ay sayısının tesbitinde götürü meblâğın dekontu için başlangıç noktasını gösteren tarihi içine alan takvim ayı tam ay olarak nazara alınır; hakkın sona erdiği ay ise, bu ayın ortalaması veya hakkın bu ayda başlamış bulunması halleri müstesna, sayılmaz.

Madde 21

İki ülkenin yetkili makamları anlaşarak, ödenecek miktarların tesbitinde başka hesap şekilleri kabul edebilirler.

BÖLÜM II — MALÜLLÜK SİGORTASI

Madde 22

(1) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasının uygulanmasında, ilgili, daha önce bağlı bulunduğu yetkili kurumdan malüllük yardımı yapılması talebinde bulunmuşsa, anılan yardımdan ancak,

1) İşgöremezlik halinin tesbit edildiği ülkede yürürlükte bulunan mevzuata göre hastalık yardımlarından yararlanma hakkının sona ermiş olması,

2) Türkiye'deki işinden ayrılmasını müteakip bir aylık süre içinde Belçika'da işe başlamış bulunması, şartıyla yararlanır.

(2) Bir taraftan Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer taraftan Hastalık - Malüllük Sigortası Milli Kurumu, bu maddenin 1 inci fıkrasında söz konusu edilen sigortalılara ilişkin bütün bilgileri birbirine karşılıklı olarak verirler. Bu bilgiler, işgöremezliğin sekizinci ve onuncu ayları arasında, örneği Türkiye ve Belçika yetkili idarelerince müştereken tesbit edilen bir formüllerle verilir.

Madde 23

Dilekçeyi ilk defa alan kurum, dilekçenin verildiği tarih ile diğer unsurlarını belirterek keyfiyet diğer âkit tarafın ilgili kurumuna bildirir.

Madde 24

Malüllük yardımları, aylıkları veya ödenekleri, ilgili, ister Türkiye'de ister Belçika'da ikamet etmiş olsun, ödemeyi yapacak kurumlar tarafından doğrudan doğruya kendisine ödenir.

Ödeme, bu kurumların uygulamakta oldukları mevzuatta öngörülen vadelerde, milletlerarası posta veya banka havalesiyle yapılır.

Bununla beraber, ödeme, ödemeyi yapan kurumun talebi üzerine, ilgilinin ikamet ettiği ülkedeki kurum aracılığı ile de yapılabilir.

BÖLÜM III — İDARİ VE TIBBİ KONTROL

Madde 25

Belçika'da ikamet eden ve malüllük yardımı veya aylığı almakta olan Türklerin idari ve tıbbi kontrolü Hastalık - Malüllük Sigortası Milli Kurumunca yapılır.

Türkiye'de ikamet eden ve malüllük aylığı veya ödeneği almakta olan Belçikalıların idari ve tıbbi kontrolü Sosyal Sigortalar Kurumu aracılığı ile yapılır.

Madde 26

Malüllük aylığı veya ödeneği alan kimseler hakkında 25 inci maddenin uygulanmasında, yardımı yapan tarafın mevzuatına göre, malüllük aylığının veya ödeneğinin devamının, reviziyonunun, durdurulmasının, yahut kesilmesinin veyahut

başka bir sınıfa aktarılmasının gerekip gerekmediğinin tayini maksadiyle, ilgilinin malûllük derecesini, Sosyal Sigortalar Kurumu yeterli kıldığı bir sağlık kurulu vasiyesiyle, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu da Malûllük tıbbî konseyi vasiyesiyle tesbit ettirir.

Duruma göre, Sosyal Sigortalar Kurumunca yetkili kılınan kurulun yahut Malûllük Tıbbî Konseyinin aldığı karar, ikamet mahallindeki yetkili kurumunca, ödemeyi yapan Kuruma derhal bildirilir.

Şu kadar ki, ödemeyi yapan kurum, sigortalıyı, ister ikamet ettiği ülkede, ister sigortaya tâbî bulunduğu ülkede seçeceği bir hekime muayene ettirme hakkını muhafaza eder. Yol paraları ve ikamet masrafları ödemeyi yapan kurum tarafından karşılanır.

Madde 27

İdarî mahiyetteki tahkikat ve özellikle malûllerin çalışması ile ilgili kontroller, Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kurumunca, Belçika'da Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumunca, yapılır.

Madde 28

Tıbbî muayenelerin ve idarî mahiyetteki kontrollerin sonuçları, bir taraftan Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne, diğer taraftan da Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna bildirilir.

Bu sonuçlara göre, her türlü kararı almak yetkisi ödemeyi yapan kurumlara aittir.

Madde 29

Türk Malûllük Sigortasından aylık almakta olan bir kimse Belçika'da yeniden çalışmaya başladığı takdirde, Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu, yapılan işin bu sosyal güvenlik rejimi kapsamına girip girmediğini bir raporla Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne bildirir.

Madde 30

Belçika malûllük sigortasından ödenek almakta olan bir kimse, Türkiye'de yeniden işe girdiği takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, yapılan işin mahiyetini ve geçen üç ay içinde ilgili işçinin kazançları toplamını bildirir bir raporla kendisi tarafından yetkili kılınan sağlık kurulunca düzenlenmiş bir raporu Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumuna gönderir.

Madde 31

Âkit taraflardan birinin malûllük ödeneği, aylığı veya yardımından faydalanmakta olan bir kimse, diğer âkit taraf ülkesinde her hangi bir malûllük veya yaşlılık aylığı almakta ise, bu taraf, aylığın mahiyetini, yıllık tutarını ve ödeyen kurumun adını da belirtmek suretiyle, keyfiyeti, malûllük ödeneğini aylığını veya yardımını ödeyen Kuruma bildirir. Alınan aylık malûllük aylığı ise, ayrıca bir de sağlık raporu gönderilir.

Bu yazışmalar, karşılıklı olarak, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü ve Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu aracılığı ile yapılır.

Madde 32

Malûllük ödeneğinin veya aylığının durdurulmasından veyahut kesilmesinden sonra sigortalı, ödemeyi yapan kurumun bulunduğu ülkede değil de diğer taraf ül-

kesinde ikamet etmekte iken, Sözleşmenin 17 nci maddesine göre, malûllük yardımından yararlanma hakkını yeniden kazanırsa, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü ve Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu, ödemenin yeniden başlaması için gerekli bütün bilgileri karşılıklı olarak birbirlerine gönderirler. Bu bilgiler, örneği müştereken tesbit edilen bir formüllerle verilir.

Madde 33

Âkit taraflarca gerekli görülen tıbbî muayenelerle idarî kontrollere ilişkin masraflar, Türkiye'de ikamet eden malûller için Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Belçika'da ikamet eden malûller için Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu tarafından karşılanır.

Bu masraflar, alacaklı Kurumca, kendi mevzuatındaki hükümler dairesinde tesbit olunur ve düzenlenen ayrıntılı bir fatura karşılığında borçlu Kurumca bu bu Kuruma ödenir.

Ancak, âkit taraflar sonradan başka tediye şekilleri üzerinde de anlaşabilirler.

Madde 34

Belçika'da maden işçileri hakkındaki özel rejimden sağlanan malûllük aylıkları hususunda yetkili kurum Maden İşçilerinin Millî Emeklilik Sandığıdır.

Bu Kurum 25 - 33 üncü maddelerde öngörülen hükümleri uygular.

Maden işçilerinin malûllük aylıklarına ait taleplerinin kabulü ile bunların tekemmülü ve mezkûr aylıkların ödenmesi hususunda, yaşlılık ve ölüm (aylık) sigortasına ilişkin aşağıdaki IV üncü bölüm hükümleri uygulanır.

BÖLÜM IV — YAŞLILIK VE ÖLÜM (AYLIK) SİGORTASI

KISIM 1 — YETKİLİ KURUMLAR

Madde 35

Dilekçeleri kabul etmek ve muamelelerini tekemmül ettirmek, bu dilekçelerin tekemmülü ile ilgili irtibat formüllerini almak ve diğer tarafa ulaştırmak ve bu dilekçeler üzerinde verilmiş kararları tebliğ etmek işinde yetkili kurumlar şunlardır:

Belçika'da :

a) Beden işçilerinin yaşlılık ve ölüm aylıkları rejimi ile ilgili hususlarda Beden İşçileri Aylıkları Millî Ofisi;

(Office National des Pensions pour Ouvriers)

b) Fikir işçilerinin yaşlılık ve ölüm aylıkları rejimi ile ilgili hususlarda Fikir İşçileri Aylıkları Millî Sandığı;

(La caisse Nationale de Pensions pour Employes)

c) Maden işçileri ve benzerlerinin yaşlılık ve ölüm aylıkları ile ilgili hususlarda Maden İşçileri Millî Emeklilik Sandığı;

(Le Fonds National de Retraite des Ouvriers Mineurs)

Türkiye'de:

Sosyal Sigortalar Kurumu:

KISIM 2 — DİLEKÇELER ÜZERİNE YAPILACAK İŞLEMLER

Madde 36

Sözleşmenin 20 nci maddesine göre sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle bir yaşlılık aylığından yararlanmak isteyen ve Türkiye'de veya Belçika'da ika-

met eden sigortalı, dilekçesini, ikamet ettiği memleket mevzuatında öngörülen şekilde ve süre içinde anılan mevzuata göre yetkili kuruma veya makama verir.

Sigortalı, dilekçesinde, imkân nisbetinde, daha önce sigortalı bulunduğu yaşlılık sigortası kurum veya kurumlarını belirtir.

Bu dilekçe üzerine yapılacak yardımın başlangıç tarihi, uygulanan mevzuatta öngörülen tarihtir.

Madde 37

36 ncı madde hükümleri, Belçika'da ikamet eden ve münhasıran Türkiye mevzuatına göre hesaplanmış bir aylıktan yararlanmak isteyen veya Türkiye'de ikamet eden ve münhasıran Belçika mevzuatına göre hesaplanmış bir aylıktan yararlanmak isteyen sigortalı hakkında da uygulanır.

Madde 38

Türkiye ve Belçika'daki yetkili kurumlar, sigortalılık süreleri ile muâdil sürelerin birleştirilmesi suretiyle aylık bağlanması için verilen dilekçelerin tekemmülünde müştereken tesbit edilen bir formüllü kullanırlar.

Bu formüller, özellikle medeni halle ilgili zaruri bilgileri ve sigortalılık süreleri ile muâdil süreler gösteren icmâl cetvellerini kapsar.

Diğer ülkedeki kurumlarca gönderilecek olan bu formüller, doğrulayıcı belge yerine geçer.

KISIM 3 — BELÇIKA'DA İKAMET EDEN KİMSELERİN VERDİKLERİ DİLEKÇELERİN İNCELENMESİ

Madde 39

Belçika'da verilen dilekçe üzerine işlemi yürüten kurum, 38 inci maddede sözü edilen formülleri iki nüsha olarak düzenler ve Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderir.

Sosyal Sigortalar Kurumu, Türk mevzuatına göre geçerli olan sigortalılık süreleri ile muâdil süreleri tesbit eder.

Türk mevzuatına göre sigortalılık süresi sayılmayan sürelerde Sosyal Sigortalar Kurumu, Belçika mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil süreleri nazara alır.

Sosyal Sigortalar Kurumu, yukarıda belirtilen esaslara göre tesbit edilen süreleri birleştirir ve Türk mevzuatına göre hak kazanılan yardımın mahiyetini tesbit eder.

Madde 40

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, nazarı olarak, 39 uncu maddenin dördüncü fıkrasında sözü edilen sürelerin tamamı yalnız Türk mevzuatına göre geçmiş olsaydı ilgilinin hak kazanacağı yardım miktarı ne olacak idiyse o miktarı tayin ve bu miktarın Türk mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil sürelerle tekabül eden ve Kurum tarafından ödenecek olan kısmını tesbit eder.

Madde 41

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Türk mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil süreler de gösterilmek suretiyle dolduracağı, 38 inci maddede anılan formüllerin bir nüshasını Belçika yetkili kurumuna iade eder, ayrıca aynı kuruma, bir taraftan 40 ncı maddeye göre ödemesi gereken kısmı yardım

miktarını, diğer taraftan da Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde ilgilinin hak kazanacağı yardım miktarını bildirir.

Madde 42

Belçika mevzuatına göre geçerli sayılmayan sürelerde Belçika yetkili Kurumu Türk mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil süreleri nazara alır.

Belçika yetkili Kurumu yukarıda belirtilen esaslara göre tesbit edilen süreleri birleştirir ve Belçika mevzuatına göre hak kazanılan yardımın mahiyetini tesbit eder.

Madde 43

Belçika yetkili kurumu, duruma göre, Sözleşmenin 20 nci maddesinin 4 üncü veya 5 inci fıkrası hükümlerini uygulamak suretiyle, Belçika mevzuatına göre ödemesi gereken yardım miktarını tayin eder. Aynı Kurum, Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde ilgilinin hak kazanacağı yardım miktarını tesbit eder.

Madde 44

Belçika yetkili Kurumu, dilekçe sahibine, taahhütlü mektupla, Sözleşme hükümlerinin uygulanması suretiyle hesaplanan yardım miktarları konusunda alınan kararların tümünü tebliğ eder ve ayrıca Sözleşmenin 20 nci maddesi hükmünün uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde ilgilinin elde edeceği yardım miktarını da bildirir.

Dilekçe sahibine yapılacak tebliğde aşağıdaki hususların bulunması gerekir:

- 1 — Uygulanan mevzuatın herbirinde öngörülen itiraz yolları;
- 2 — Tebliğin alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde ilgilinin Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar ettiğini bildirmesinin mümkün bulunduğu,

Belçika yetkili kurumu Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne şunları bildirir:

- 1 — Tebliğin dilekçe sahibine gönderildiği tarih;
- 2 — İlgilinin, Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasını kabul veya bundan sarfı nazar ettiği,

KISIM 4 — TÜRKİYE'DE İKAMET EDEN KİMSELERİN VERDİKLERİ DİLEKÇELERİN İNCELENMESİ

Madde 45

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, 38 inci maddede söz konusu edilen formülleri iki nüsha olarak düzenler ve bunu Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığı ile Belçika yetkili kurumuna intikal ettirir.

Belçika yetkili kurumu, Belçika mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil süreleri tesbit eder.

Belçika mevzuatına göre geçerli sayılmayan sürelerde Belçika yetkili Kurumu, Türkiye mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil süreleri nazara alır.

Belçika yetkili kurumu, yukarıda belirtilen esaslara göre, sigortalılık sürelerini ve Belçika mevzuatına göre hak kazanılan yardımın mahiyetini tesbit eder.

Madde 46

Belçika yetkili kurumu, duruma göre, Sözleşmenin 20 nci maddesinin 4 üncü veya 5 inci fıkraları hükümlerini uygulamak suretiyle, Belçika mevzuatına göre

ödenmesi gereken yardım miktarını tayin eder. Aynı kurum, Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde ilgilinin hak kazanacağı yardım miktarını tesbit eder.

Madde 47

Belçika yetkili kurumu, Belçika mevzuatına göre geçerli sayılan sigortalılık süreleri ile muâdil süreler de gösterilmek suretiyle dolduracağı, 38 inci maddede anılan formüllerin bir nüshasını Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne iade eder, ayrıca aynı Genel Müdürlüğe, bir taraftan 46. ncı maddeye göre ödenmesi gereken kısmı yardımı miktarını, diğer taraftan da Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde ilgilinin hak kazanacağı yardım miktarını bildirir.

Madde 48

Türkiye mevzuatına göre geçerli sayılmayan sürelerde, Sosyal Sigortalar Kurumu, Belçika mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile muâdil süreleri nazara alır.

Sosyal Sigortalar Kurumu, yukarıda belirtilen esaslara göre tesbit edilen süreleri birleştirir ve Türk mevzuatına göre hak kazanılan yardımın mahiyetini tesbit eder.

Madde 49

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, nazari olarak, 48 inci maddenin son fıkrasında sözü edilen sürelerin tamamı yalnız Türk mevzuatına göre geçmiş sigortalılık süreleri ile muâdil sürelerle tekabül eden ve Kurum tarafından ödenecek olan kısmını tesbit eder.

Kurum, aynı zamanda, ilgilinin Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde hak kazanacağı yardım miktarını da tayin eder.

Madde 50

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, dilekçe sahibine, taahhütlü mektupla, Sözleşme hükümlerinin uygulanması suretiyle hesaplanan yardım miktarları konusunda alınan kararların tümünü tebliğ eder ve ayrıca Sözleşmenin 20 nci maddesi hükmünün uygulanmasından sarfı nazar edilmesi halinde ilgilinin elde edeceği yardım miktarlarını bildirir.

Dilekçe sahibine yapılacak tebligatta aşağıdaki hususların bulunması gerekir:

- 1 — Uygulanan mevzuatın her birinde öngörülen itiraz yolları;
- 2 — Tebliğin alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde ilgilinin Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasından sarfı nazar ettiğini bildirmesinin mümkün bulunduğu.

Sosyal Sigortalar Kurumu, Belçika yetkili kurumuna şunları bildirir:

- 1 — Tebliğin dilekçe sahibine gönderildiği tarih;
- 2 — İlgilinin, Sözleşmenin 20 nci maddesinin uygulanmasını kabul veya bundan sarfı nazar ettiği,

KISIM 5 — AYLIKLARIN ÖDENMESİ

Madde 51

Emeklilik aylıkları, doğrudan doğruya ödemeyi yapacak olan kurumlar tarafından, Türkiye'de veya Belçika'da ikamet eden aylık sahiplerine ödenir.

Ödeme, bu kurumların uygulamakta oldukları mevzuatta belirtilen devrelerde, Milletlerarası posta veya banka havalesiyle yapılır.

Bununla beraber, ödemeyi yapacak olan kurumun talebi üzerine, ödeme, ikamet edilen ülkedeki kurum aracılığı ile de yapılabilir.

Aylıkları ödeyecek olan yetkili kurum:

Belçika'da: İşçi ve hizmetlilerin Emeklilik ve Ölüm Aylıkları Millî Sandığı - Brüksel;

— Maden İşçileri aylıkları için Maden İşçileri Emeklilik Millî Sandığı — Brüksel;

Türkiye'de: Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü,

Madde 52

Aylıkların ödenmesi ile ilgili masraflarla banka ve kambiyo masrafları veya diğer masraflar, ödeme ile yükümlü kurumlarca bu Kurumların bağlı bulundukları idari makamların tesbit ettikleri şartlar dahilinde, aylık sahiplerinin aylıklarından kesilebilir.

Madde 53

(1) Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye'de ikamet etmekte olup da Belçika mevzuatına göre veya kısmî yaşlılık aylığı bağlanmış olan bir kimsenin, bu mevzuatta öngörülen her hangi bir mesleki faaliyette bulunup bulunmadığını gözetlemekle görevlidir.

Anılan Genel Müdürlük, bu şartın evlilik dolayısıyla munzam aylıktan yararlanan kimselerin karıları tarafından yerine getirilmesine de nezaret eder.

Nam ve ehşaplarına yardım yapılan Belçika Kurumları, Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığı ile, yardımlardan yararlanacak olanların isim ve adreslerini Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirirler.

(2) 1 inci fıkrada söz konusu edilen aylık sahipleri, Belçika mevzuatına göre yapılmasına cevaz verilen işlerden gayri bir işde çalışmak istedikleri takdirde, bu isteklerini, önceden Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirmeğe mecburdurlar.

Evlilik dolayısıyla munzam aylıktan da yararlanan kimselerin karıları, yapılmasına cevaz verilmeyen bir işe yeniden girmek istedikleri takdirde, bunlar da keyfiyeti önceden Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirmeğe mecburdurlar.

(3) Bu Anlaşmada söz konusu edilen yardımların birinden yararlanan bir kimsenin ve, duruma göre, karısının yardımdan yararlandığı sırada çalışmış veya çalışmakta olduğu veya mevzuatta belirtilen limitin üstünde bir gelire sahip bulunduğu Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından tesbit edildiği takdirde, adı geçen Genel Müdürlük, Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığı ile yetkili kuruma bir rapor gönderir. Bu raporda, yapılan işin mahiyeti ile birlikte ilgilinin veya karısının yararlandığı kazanç veya gelir miktarı gösterilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, yardım görmekte olan kimsenin veya bu maddenin (2) nci fıkrasının ikinci bendinde öngörülen halde eşinin yeniden işe başladığını, vakit geçirmeden Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığı ile, yetkili Belçika kurumuna bildirir.

KISIM 6 — ÖLÜM AYLIKLARI

Madde 54

Bu bölüm hükümleri, ölüm aylıkları hakkında da uygulanır.

BÖLÜM V — AİLE YARDIMLARI

Madde 55

Belçika'da çalışan ve çocukları Türkiye'de bulunan Türk işçileri, Belçika mevzuatına göre yapılan her türlü özel yardımlar ve zamlar hariç olmak üzere aile yardımlarına hak kazanırlar.

Aile yardımlarından hangi çocukların yararlanacakları, yardıma hak kazanma şartları ve yardım tutarları ile yardım süreleri 56 ncı maddede gösterilmiştir.

Madde 56

(1) Yardımlar, işçinin öz çocuklarına, işçi ile eşinin müşterek çocuklarına ve eşinin öz çocuklarına yapılır. 4 üncü fıkranın 4 üncü bendinde belirtilen işçiler söz konusu olduğu takdirde, yardımlardan yararlanan çocukların sayısı en çok 4 olarak sınırlandırılmıştır.

(2) Yardımlar, 14 yaşına veya Belçika mevzuatındaki şartlar dahilinde, tahsile devam eden çocuklar için 25 yaşına kadar sürer.

(3) Yardımlar, fiili çalışma süreleriyle işçilere aile yardımları yapılması hakkındaki kanunların 41 inci maddesi gereğince fiili çalışma süresine muadil sayılan süreler için yapılır. İşgöremezlik halinde aile yardımları işgöremezliğin en çok altı ayı için ödenir. İşçinin ölümünden veya Belçika'ya terkedilişinden sonra ödeme yapılır.

(4) Aile yardımları aşağıdaki miktarlar üzerinden yapılır:

1) Belçika kömür endüstrisinde çalışan yeraltı maden işçileri, kömür endüstrisi dışında kalan madenlerle yer altından taş çıkarılan taş ocaklarında yer altı işçisi olarak çalıştırılan ve maden ve benzeri işçilerin emeklilik ve ölüm aylıkları hakkındaki mevzuatta belirtilen işçiler için: Belçika mevzuatına göre yapılan zamlarla her türlü özel yardımlar dışındaki normal genel yardım baremi;

2) Yukarıda 1 inci bentte söz konusu edilen işçilerden hastalık, yaralanma ve beden güçsüzlüğü sebebiyle yeraltında çalışmaya devam edemedikleri için anılan maden veya taş ocaklarında yer üstü işlerinde geçici veya devamlı olarak çalıştırılanlar için:

Belçika mevzuatına göre yapılan zamlarla her türlü özel yardımlar dışındaki normal genel yardım baremi;

3) Belçika kömür endüstrisinde çalıştırılan yer üstü maden işçileri için: Belçika mevzuatına göre yapılan zamlarla her türlü özel yardımlar hariç olmak üzere. 1 Ekim 1959 tarihinde yürürlükte bulunan normal genel yardım bareminde belirtilen, fiat endekslerine bağlı olarak bu tarihten sonra yapılan zamlar.

4) Yukarıda 1 inci, 2 nci ve 3 üncü bentlerde belirtilen işçiler dışında kalan ve muteber bir çalışma belgesine sahip bulunan işçiler için, yardımlar, işe başlama tarihinden itibaren ödenmek üzere:

— 1 inci çocuk için ayda 300 F. (Günde 12 F.)

— 2 nci çocuk için ayda 300 F. (Günde 12 F.)

— 3 üncü çocuk için ayda 500 F. (Günde 20 F.)

— 4 üncü çocuk için ayda 500 F. (Günde 20 F.)

5) 3 üncü ve 4 üncü bentlerde söz konusu edilen işçiler için:

Yardımlardan yararlanan çocuklar, Belçika'ya, işçinin Belçika'daki çalışmaya başladığı tarihi takip eden on iki ay içinde gelmiş iseler, geliş tarihine tekaddüm eden altı ay için Belçika yardım baremi uygulanır.

Madde 57

14 yaşından sonra tahsile devam eden çocuklar için Belçika mevzuatındaki limitler dahilinde aile yardımlarına devam olunabilmesi için şart koşulan öğrencilik vasfı, örneği Belçika ve Türkiye yetkili makamlarınca müştereken hazırlanan bir öğrenci belgesi ile tevsik olunur.

Sosyal Sigortalar Kurumu mahallî teşkilâtı, okunan derslerin Belçika mevzuatınca aranan şartlara uygun bulunduğunu tasdik etmek suretiyle bu belgeyi aile yardımlarını ödemekle yükümlü teşekküle gönderir.

BÖLÜM VI — İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

Madde 58

(1) Belçika'da ikamet eden ve işkazası veya meslek hastalığı sebebiyle, Sözleşmenin 2 nci maddesinde yazılı Türk mevzuatına göre yardım yapılması talebinde bulunan Türk vatandaşları ile Belçika vatandaşları, müracaatlarını Sosyal Güvenlik Bakanlığına yapabilirler. Bu Bakanlık da müracaatı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne intikal ettirir.

Alınan karar doğrudan doğruya müracaat sahibine bildirilir, meslek hastalığı söz konusu ise, kararın iki sureti Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilir.

(2) Türkiye'de ikamet eden ve işkazaları veya meslek hastalıklarının sebep olduğu hasarların tazmini hakkındaki Belçika mevzuatına göre yardım yapılması talebinde bulunan Belçika vatandaşları ile Türk vatandaşları müracaatlarını Sosyal Güvenlik Bakanlığına intikal ettirir.

Alınan karar doğrudan doğruya müracaat sahibine bildirilir, kararın iki sureti de Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderilir.

(3) Türkiye'de ikamet eden Türk ve Belçika vatandaşları, işkazaları ve meslek hastalıkları sebebiyle, Belçika mevzuatına göre malûllük yardımı veya geliri almakta olan bazı kimselere sağlanmakta olan munzam yardımdan faydalanmak istedikleri takdirde, müracaatlarını Sosyal Güvenlik Bakanlığına yapabilirler.

Madde 59

Belçika'da ikamet eden Türk ve Belçika vatandaşları, işkazaları ve meslek hastalıkları sonucu Türk mevzuatına göre yapılan yardımlarla ilgili şikâyet ve itirazlarını Sosyal Güvenlik Bakanlığına yapabilirler.

Şikâyet veya itirazlar taahhütlü mektupla yapılmışsa, mektubun zarfı da iliştilmek suretiyle gönderilir. Taahhütlü mektupla yapılmamışsa şikâyet veya itirazın alındığı tarih, şikâyet veya itiraz muhtırası üzerine kaydedilir.

Sosyal Güvenlik Bakanlığı, şikâyet veya itirazı yetkili makama intikal ettirmek üzere Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne yollar.

(2) Türkiye'de ikamet eden Türk ve Belçika vatandaşları, işkazaları ve meslek hastalıkları sonucu Belçika mevzuatına göre yapılan yardımlarla ilgili şikâyetlerini Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne yapabilirler.

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, şikâyetleri, Belçika yetkili kuruma intikal ettirmek üzere, Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir. Şikâyetin alındığı tarih belge üzerine kaydedilir. Şikâyet taahhütlü mektupla yapılmışsa, mektubun zarfı da birlikte gönderilir.

(3) İşkazaları ile meslek hastalıklarından ileri gelen hasarların tazmini ile ilgili olup Belçika mahkemelerinin halletmeğe yetkili bulunduğu ihtilâflar dolayısıyla bu kaza mercilerinde açıklanacak dâvalarda Belçika Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu konu ile ilgili her türlü bilgiler, Sosyal Sigortalar Kurumu aracılığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığından istenebilir; bu Bakanlık da usul hakkında gerekli malûmatı verir.

(4) İşkazaları ile meslek hastalıklarından ileri gelen hasarların tazmini ile ilgili olup Türk mahkemelerinin halletmeğe yetkili bulunduğu ihtilâflar dolayısıyla bu kaza mercilerinde açıklanacak dâvalarda Türk Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu konu ile ilgili her türlü bilgiler, Sosyal Güvenlik Bakanlığı aracılığı ile Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden istenebilir ;bu Genel Müdürlük de usul hakkında gerekli malûmatı verir.

Madde 60

(1) Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü'nün isteği üzerine, işkazaları ile meslek hastalıkları hakkındaki Türk mevzuatına göre yapılacak yardımların tayini maksadiyle Belçika'da yapılması gereken soruşturmaları yaptırır.

(2) Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik Bakanlığının isteği üzerine, işkazaları ve meslek hastalıklarından doğan hasarların tazmini hakkındaki Belçika mevzuatına göre yapılacak yardımların tayini maksadiyle Türkiye'de yapılması gereken soruşturmaları yaptırır.

(3) Soruşturmanın yapılmasını talep eden Kurum, masrafları, ilgili Kuruma öder,

Madde 61

51 inci ve 52 nci maddeler hükümleri, işkazaları ile meslek hastalıklarının sebebiyet verdiği hasarların tazmini hakkındaki Belçika ve Türk mevzuatına göre yapılan yardımların tediyesinde, kıyas yoluyla, uygulanabilir.

BÖLÜM VII — CENAZE YARDIMLARI

Madde 62

Belçika'da ikamet eden Türk sigortalıları ile Türkiye'de ikamet eden Belçikalı sigortalılara, Sözleşmenin 36 ncı maddesine göre ödenecek olan cenaze yardımlarına hak kazanılıp kazanılmadığı, Türk ve Belçika yetkili idarelerince muhteviyatı müştereken tesbit edilecek bir dosyanın ibrazı üzerine, bir taraftan Hastalık - Malûllük Sigortası Millî Kurumu, diğer taraftan, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü aracılığı ile tesbit edilebilir.

Sözleşmenin 40 ıncı maddesinin uygulanmasında, dosyanın alındığı tarih nazara alınır.

Bu maddenin ilk fıkrasında anılan kurumlar, müracaatların incelenmesi için gerekli formüllerleri karşılıklı olarak birbirlerine gönderirler.

FASIL IV — SON HÜKÜM

Madde 63

Bu Anlaşma imza tarihinde yürürlüğe girer. Bu Anlaşmanın hükümleri 4 Temmuz 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerli olur.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ile
BELÇİKA KRALLIĞI
arasında
SOSYAL GÜVENLİK HAKKINDA GENEL
S Ö Z L E Ş M E

Türkiye Cumhurbaşkanı
ve
Majeste Belçika Kralı,

Haklarında âkit tarafların sosyal güvenlik mevzuatı uygulanan veya uygulanmış bulunan kimselerin her iki âkit tarafın sosyal güvenlik mevzuatıyla sağlanan yardımlardan faydalanmalarını arzu ederek bir sözleşme akdetmeyi kararlaştırmışlar ve bu maksatla tam yetkili temsilcileri olarak:

Türkiye Cumhurbaşkanı : Ekselâns Fuat Bayramoğlu
Türkiye Cumhuriyeti Brüksel Büyükelçisi,
Majeste Belçika Kralı : Ekselâns P. de PAEPE
Belçika Sosyal Güvenlik İşleri Bakanı

görevlendirmişlerdir.

Temsilciler, usulü dairesinde düzenlenmiş bulunan selâhiyet belgelerini teati ettikten sonra, aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

K I S I M I
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Türkiye veya Belçika vatandaşı işçiler veya bu Sözleşmenin 2 nci maddesinde yazılı sosyal güvenlik mevzuatı bakımından bunların benzerleri, karşılıklı olarak, Belçika ve Türkiye'de uygulanmakta olan söz konusu mevzuata, bu memleketlerin vatandaşları imiş gibi tabidirler ve gerek kendileri, gerek aile fertleri, bu mevzuat ile sağlanan yardımlardan aynı şartlarla faydalanırlar.

Madde 2

1 — Bu Sözleşme aşağıda yazılı sosyal güvenlik mevzuatı hakkında uygulanır:

1) *Belçika'da:*

- a) Beden işçileri, fikir işçileri, maden işçileri ve ticaret gemilerinde çalışan gemi adamlarının hastalık ve malûllük sigortasına ilişkin mevzuat;
- b) Beden işçileri, fikir işçileri ve ticaret gemilerinde çalışan gemi adamlarının emeklilik ve ölüm aylıklarına ilişkin mevzuat;
- c) Maden işçileri ve benzerlerinin emeklilik ve ölüm aylıklarına ilişkin mevzuat;

d) İşçilerin aile yardımlarına ilişkin mevzuat;
e) Gemiadamları hakkında mevzuat da dahil olmak üzere, işkazalarına ilişkin mevzuat;

f) Meslek hastalıklarına ilişkin mevzuat.

2) *Türkiye'de:*

a) Sosyal sigortalara ilişkin mevzuat:

- i) Hastalık ve Analık sigortaları,
- ii) Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortaları,
- iii) İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları sigortası;

b) Devlet Demir Yolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığına ilişkin mevzuat,

c) Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığına ilişkin mevzuat.

2 — Bu sözleşme hükümleri, ticaret gemilerinde çalışan gemiadamları hakkında, yapılacak bir idarî anlaşmadan sonra uygulanır.

3 — Bu sözleşme hükümleri, bu maddenin 1 inci fıkrasında yazılı mevzuatı tadil edecek veya tamamlayacak olan bütün kanun ve tüzüklere de uygulanır.

Şu kadar ki, Sözleşme:

a) Yeni bir Sosyal Sigorta koluna ilişkin mevzuata, âkit taraflar arasında bu maksatla bir anlaşma yapıldığı,

b) Mevcut Sosyal Sigorta rejimlerinin yeni çalışanlar zümrelerine teşmiline mütedair mevzuata, bu hükümlerin yayınladığı tarihten itibaren 3 ay içinde ilgili hükümet tarafından diğer âkit taraf hükûmetine aksine bir bildiride bulunulmadığı,

takdirde uygulanır.

Madde 3

Bu Sözleşme hükümleri:

— Kançılara kadrolarındaki memurlar dahil, elçilik ve konsolosluklardaki meslek memurları,

— İşçiler ve benzerleri dışındaki çalışan kimseler, hakkında uygulanmaz.

Madde 4

1 — Âkit taraflardan birinin ülkesinde çalışan işçiler veya bu memlekette uygulanan mevzuat bakımından bunların benzerleri, çalıştıkları yerde yürürlükte olan mevzuata tabidirler.

2 — Aşağıda yazılı haller bu maddenin 1 inci fıkrası hükümlerinden istisna edilmiştir.

a) Kanunî ikametgâhlarının bulunduğu memleketteki bir işyerine bağlı olup işveren müessese tarafından diğer memlekette çalıştırılan işçilerle benzerleri, bu memleketteki çalışma süreleri 12 ayı geçmemek şartıyla, mutat çalışma yerlerinin bulunduğu memleket mevzuatına tabi olurlar. Bu sürenin, önceden bilinmeyen sebeplerle, 12 ayı aşması halinde, geçici olarak çalışan memleketin yetkili makamının muvafakatı ile, mutat çalışma yerinin bulunduğu memleket mevzuatının uygulanmasına istinai olarak devam edilebilir. Uzatma talebinin 12 aylık sürenin sona ermesinden önce yapılması gerekir.

b) Âkit taraflardan birinin resmî veya özel bir nakliyat müessesesinde çalışan işçiler veya benzerleri, devamlı veya geçici veyahut gezici olarak diğer âkit taraf ülkesinde çalıştırıldıkları müddetçe, münhasıran, müessese merkezinin bulunduğu memlekette yürürlükte bulunan hükümlere tabi olurlar; şu kadar ki, müessesenin, diğer âkit taraf ülkesinde bir şubesi veya daimi temsilciliği varsa, bu şube

veya temsilcilik tarafından çalıştırılan kimseler şubenin veya daimi temsilciliğin bulunduğu âkit taraf mevzuatına tabi olurlar.

c) Âkit taraflardan birinin resmî bir dairesine bağlı iken geçici olarak ayrılıp diğer âkit taraf ülkesine gönderilen işçiler veya benzerleri hakkında, ayrıldıkları memlekette yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri uygulanır.

3 — Âkit tarafların Yüksek İdare Makamları, aralarında anlaşmak suretiyle, bu maddenin 1 inci fıkrası hükümlerinden istisnalar yapılmasını öngörebilirler. Bu makamlar, 2 nci fıkrada yer alan istisna hükümlerinin bazı özel hallerde uygulanmaması hususunda da anlaşabilirler.

Madde 5

4 üncü maddenin 1 inci fıkrası hükümleri, vatandaşlık durumları ne olursa olsun, Türkiye veya Belçika elçilikleri ve konsolosluklarında veya buralardaki memurların şahsî hizmetlerinde çalışan işçiler veya benzerleri hakkında da uygulanır.

Şu kadar ki, bu kimseler, elçilik veya konsoloslukla temsil edilen Devletin vatandaşları oldukları takdirde, çalıştıkları memleket mevzuatı ile kendi memleketleri mevzuatından birinin uygulanmasını tercih edebilirler. Bu tercih hakkı yalnız bir defa kullanılabilir.

Madde 6

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, bir yardımın diğer bir Sosyal Güvenlik yardımı veya bir kazançla birleşmesi halinde yardımın azaltılması, kesilmesi veya ya durdurulması gerektiği takdirde, diğer âkit taraf mevzuatına göre bir Sosyal Güvenlik yardımına hak kazanılmış olması veya diğer âkit taraf ülkesinde bir kazanç elde edilmesi halinde de aynı hüküm uygulanır.

Şu kadar ki, âkit tarafların ülkelerinde geçen sürelerle göre kısmi olarak hesaplanan aynı mahiyetteki iki yardımın birleşmesi halinde bu hüküm uygulanmaz.

KISIM II

ÖZEL HÜKÜMLER

1. BÖLÜM — HASTALIK VE ANALIK YARDIMLARI

Madde 7

Türkiye'den Belçika'ya veya Belçika'dan Türkiye'ye giden işçiler veya benzerleri ile aile fertleri, yeni işyerlerinin bulunduğu memleketin hastalık sigortası yardımlarından, aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar:

İşçilerin,

1 — Bu memlekette de işçi olarak çalışmış olmaları;

2 — Bu âkit taraf ülkesinde son defa girdikleri tarihte çalışabilir durumda olmaları;

3 — Ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile geldikleri memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre bu yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmaları.

Madde 8

Türkiye'den Belçika'ya veya Belçika'dan Türkiye'ye giden işçiler veya benzerleri ile aile fertleri, yeni işyerlerinin bulunduğu memlekette analık sigortası yardımlarından, aşağıda yazılı şartlarla faydalanırlar:

İşçilerin,

1 — Bu memlekette de işçi olarak çalışmış olmaları;

2 — Ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile, geldikleri memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre bu yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmaları.

Madde 9

7 nci maddenin 3 üncü fıkrasında ve 8 inci maddenin 2 nci fıkrasında bahis konusu olan sürelerin birleştirilmesi, ancak, işçinin, eski işyerinin bulunduğu memleketteki işinden ayrıldığı tarihten itibaren bir aylık süre içinde yeni işyerinin bulunduğu memlekette çalışmaya başlamış olması şartıyla mümkündür.

Madde 10

Sigortalı bulunduğu memleket mevzuatına göre yardıma hak kazanmış olan bir işçi veya benzerinin aile fertleri, diğer âkit taraf ülkesinde ikamet ettikleri sırada da ikamet ettikleri memleketin mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunmamak şartıyla, hastalık ve analık sigortasıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı sigortalının çalıştığı memleket mevzuatına göre; aile fertleri, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise aile fertlerinin ikamet ettiği memleket mevzuatına göre tayin edilir.

Yetkili Sosyal Sigorta Kurumu, bu yardımlar için, iki âkit tarafın Yüksek İdare Makamlarınca tesbit edilecek götürü bir miktarın dörtte üçünü ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta kurumuna öder.

Madde 11

İşçiler veya benzerleri ile bunların aile fertleri, âkit taraflardan birinin ülkesinde idarî anlaşma ile tesbit edilecek bir süreyi aşmamak üzere geçici olarak bulundukları sırada, sigortalı oldukları memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanma hakkına sahip bulundukları takdirde, geçici olarak ikamet ettikleri memleket mevzuatına göre sağlanmakta olan hastalık ve analık sigortası sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Yetkili Sosyal Sigorta Kurumu, bu yardımların, yardımı yapmış olan müesseselerin muhasebe kayıtlarından çıkarılacak fiili tutarının dörtte üçünü geçici olarak bulunulan memleketteki Sosyal Sigorta Kurumuna öder.

Madde 12

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre yardım görmeye başlamış bulunan işçiler veya benzerleri, ikametgâhlarını diğer âkit taraf ülkesine naklettikleri takdirde de, yetkili Sosyal Sigorta Kurumunun bu yer değiştirmeye muvafakat etmiş olması şartıyla, yardımdan faydalanma hakkını muhafaza ederler.

10 uncu maddenin ikinci ve üçüncü bendleri hükümleri kıyas yoluyla, bu halde de uygulanır.

Madde 13

1 — Her iki âkit taraf mevzuatına göre malûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan bir kimse, iki memlekette geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, ikamet ettiği memleket mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunuyorsa, kendisine veya aile fertlerine yapılacak

sağlık yardımları, sanki yalnız bu tarafın mevzuatına göre aylık alıyormuş gibi, bu tarafın Sosyal Sigorta kurumunca sağlanır.

2 — Âkit taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre malûllük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olan bir kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde, kendisine veya aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları sanki aylık, ikamet olunan taraf mevzuatına göre ödeniyormuş gibi, bu tarafın Sosyal Sigorta Kurumunca sağlanır.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı aylığı ödeyen taraf mevzuatına göre, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise ikamet olunan taraf mevzuatına göre tayin edilir.

İlgili kimsenin ikamet ettiği memlekette başka bir sıfatla bu yardımlardan faydalanma hakkına sahip olmaması şartıyla, bu yardımların tutarı aylığı bağlanmış olan tarafın yetkili kurumunca ödenir.

3 — Âkit tarafların Yüksek İdare Makamları 11 inci madde ile bu maddenin 2 nci fıkrasında öngörülen masraf ödemelerinin, tesbit edecekleri götürü bir miktar üzerinden yapılmasına karar verebilirler.

II. Bölüm — İşkazası veya Meslek Hastalığı sonucu malûllük halleri dışındaki Malûllük Yardımları

Madde 14

1 — Birbirini takip eden sürelerde veya münavebeli olarak, her iki âkit taraf ülkesinde bir veya birden fazla malûllük sigortasına tabi tutulmuş bulunan Türk veya Belçika'lı işçilerle benzerlerinin bu sigortalara tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri ile muadil süreler, sağlık yardımlarına hak kazanılıp kazanılmadığının, veya hut bu hakkın idamesi veya ihyasının gerekip gerekmediğinin tayini bakımından, 20 nci maddenin 1, 2 ve 3 üncü fıkralarında yazılı şartlarla, birleştirilir.

2 — Malûllük sebebiyle yapılacak yara yardımları, malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin vukua geldiği tarihte ilgilinin tabi bulunduğu mevzuat hükümlerine göre tayin edilir ve bu yardımlar sözü edilen mevzuatı uygulamakla görevli Sosyal Sigorta Kurumu tarafından ödenir.

3 — Şu kadar ki, işçinin âkit taraflardan birinin ülkesine vardığı tarihten itibaren bir yıldan daha kısa bir süre içinde meydana çıkan bir işgöremezliğin sonucu olan malûllük hali, bu âkit tarafça para yardımı yapılmasına hak kazandırmaz; ilgili, daha önce diğer âkit taraf ülkesinde bir malûllük sigortasına tabi olmuş ise, bu taraf mevzuatıyla sağlanan yardımlardan bu mevzuattaki şartlar dahilinde faydalananır.

Madde 15

Türkiye ve Belçika'da madenlerde çalışmış bulunan işçilere yapılacak malûllük yardımları 14 üncü maddenin 2 nci fıkrası hükümleri dışında olmak üzere ve 23 üncü madde hükmü uygulanmadığı takdirde, bu memleketlerde geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, maden işçilerinin emekliliği hakkındaki özel Belçika mevzuatında belirtilen şartlar yerine getirilmiş olmak ve bu memleketlerden her birinde geçen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, maden işçilerinin emekliliği hakkındaki özel Belçika mevzuatında belirtilen şartlar yerine getirilmiş olmak ve bu memleketlerden her birinde geçen sigortalılık süreleri 20 nci maddenin 4 üncü fıkrasında öngörülen bir yıllık süreden daha az olmamak kaydıyla, mezkûr 4 üncü fıkarda yazılı esaslara göre tayin edilir.

Madde 16

15 inci maddede bahis konusu olan sigortalı, malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin meydana çıktığı tarihte Türkiye'deki bir maden ocağında çalışmakta bu-

lunuyorsa, maden işçilerinin emekliliği hakkındaki özel Belçika rejiminden bağlanacak aylığın hesabında, sigortalının bu tarihte dahil bulunduğu meslek sınıfındaki işçilere Belçika'da ödenmekte olan ücret esas alınır.

Madde 17

1 — Malûllük aylık veya ödeneğinin durdurulmasından sonra sigortalı bu yardıma tekrar hak kazandığı takdirde, malûllük halinin ilk yardımın yapılmasına sebep olan işgöremezlik vak'asından ileri gelmiş olması kaydıyla, ilk aylık veya ödeneği bağlanmış olan Sosyal Sigorta Kurumu tarafından bu yardımın ödenmesine devam olunur.

2 — Malûllük aylık veya ödeneğinin kesilmesinden sonra, sigortalının durumu kendisine yeniden bir malûllük aylık veya ödeneği bağlanmasını gerektirdiği takdirde bu yardım, icabında, 15 inci madde hükümleri de gözönünde bulundurulmak suretiyle, 14 üncü maddede belirtilen esaslara göre yeniden tesbit edilir.

Madde 18

Malûllük aylık veya ödeneğinin ödenmesine başlamadan önce ilgiliye hastalık sigortasından ödenek verilmesi gereken süre, her halde malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin meydana çıktığı tarihte sigortalının çalışmakta olduğu memleket mevzuatında öngörülen süredir.

Madde 19

Malûllük aylık veya ödeneği, icabında, ilgiliye yaşlılık aylığı bağlanması mümkün olan iki memleketten birinin mevzuatında öngörülen şartlar yerine getirildiği tarihte, yaşlılık aylığına çevrilir.

Gerçekirse, aşağıdaki III. Bölüm hükümleri uygulanır.

III. Bölüm — Yaşlılık Yardımları ve İşkazası veya Meslek Hastalığı sonucu ölüm halleri dışındaki Ölüm (aylık) Yardımları

Madde 20

1 — Birbirini takip eden sürelerde veya münavebeli olarak, iki âkit taraf ülkesinde bir veya birden fazla yaşlılık veya ölüm sigortasına tabi tutulmuş bulunan Türk veya Belçika'lı işçilerle benzerlerinin bu sigortalara tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ile muadil süreler, aynı zamana rastlamamak şartıyla, yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının veya bu hakkın idamesinin veya ihyasının tayininde, birleştirilir.

Sigortalılık sürelerine muadil olarak nazara alınacak süreler, her âkit taraf mevzuatına göre muadil süre olarak kabul edilen sürelerdir:

Aynı zamanda hem Türkiye hem de Belçika mevzuatına göre muadil süre olarak kabul edilen bir süre, yardımın tayin ve tesbitinde, ilgilinin bu süreden önce son olarak çalıştığı memleketteki Sosyal Sigorta Kurumu tarafından nazara alınır.

2 — Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, bazı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir Sosyal Sigorta rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlandığı takdirde, bu yardımlardan faydalanıp faydalanılmıyacağının tayininde, diğer memlekette yalnız bu rejime tekabül eden bir veya birden fazla özel rejimlere tabi olarak geçmiş olan süreler birleştirilir. Bununla beraber, iki memleketten birinde bu meslek için özel bir sigorta rejimi yoksa, yukardaki 1 inci fıkrada bahis konusu olan rejimlerden birine tabi olarak aynı meslekte geçmiş olan süreler de toplama katılır.

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre bazı yardımların yapılması sigortalılık sürelerinin özel bir Sosyal Sigorta rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına

başlandığı ve bu süreler söz konusu mevzuat gereğince sağlanan yardımlardan faydalanma hakkını kazandıramadığı takdirde, sözü edilen süreler, beden işçileri hakkında uygulanan mevzuatta öngörülen yardımların tayininde muteber sayılır.

3 — Belçika'da maden işçileriyle benzerlerinin emekliliği hakkındaki özel rejimin uygulanmasında:

a) Türkiye'deki maden ocaklarında geçen sürelerden, yalnız, bu özel rejime tabi olabilecek nitelikteki ocaklarda geçmiş olan süreler, bahis konusu rejime tabi sigortalılık süreleriyle birleştirilebilir.

b) Âkit taraflardan her birinin mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil sayılan sürelerden, yalnız, maden ocaklarında geçen bir süreyi takip eden veya maden ocaklarında geçmiş bir süreden hemen önce gelen süreler nazara alınır. Bu süreler, yardımların hesabında, sigortalının bu süreden hemen önce maden ocaklarında çalışmış bulunduğu memleketin Sosyal Sigorta Kurumu tarafından nazara alınır. Sigortalı daha önce madenlerde çalışmamış ise, bahis konusu süreler, sigortalının bu sürelerden hemen sonra madenlerinde çalışmış bulunduğu memleketin Sosyal Sigorta Kurumu tarafından nazara alınır.

4 — Bir sigortalıya yetkili Sosyal Sigorta Kurumlarının her biri tarafından yapılacak yardımların tutarı, esas itibariyle, yukarıdaki 1 ve 2 nci fıkralarda belirtilen sürelerin tamamı bu Sosyal Sigorta Kurumunun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş bulunsaydı sigortalının hak kazanabileceği yardım tutarı ne olacak idiye, bu tutar bahis konusu mevzuata tabi olarak geçmiş süreye göre azaltılmak suretiyle tayin edilir.

Her Sosyal Sigorta Kurumu, sürelerin geçtiği âkit taraf ülkeleri arasında bir fark gözetmeksizin, bu sürelerin toplamını nazara almak suretiyle ve kendi uyguladığı mevzuat hükümlerine göre, ilgilinin bu mevzuatta öngörülen yardımlara hak kazanıp kazanmadığını tesbit eder.

Her Sosyal Sigorta Kurumu, birleştirilen sigortalılık sürelerinin tamamını münhasıran kendi mevzuatına göre geçmiş gibi kabul ederek ilgilinin hak kazanabileceği nazari yardım tutarını hesap eder ve bu tutarın, kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş sürelerle tekabül eden kısmını tayin eder.

Şu kadar ki, bir Sosyal Sigorta kurumunun uyguladığı mevzuata göre geçen sürelerin toplamı, bu mevzuatta öngörülen asgari bir fiili çalışma günü veya benzeri bir gün sayısını ihtiva etmek üzere, bir yılı doldurmadığı takdirde, bu kurum tarafından hiç bir yardım yapılmaz; bu takdirde, diğer Âkit tarafın Sosyal Sigorta kurumu, sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, kendisinin uyguladığı mevzuata göre ilgilinin hak kazanacağı yardımın tamamını öder.

5 — Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, aylık bağlanmasına hak kazanılması için belirli bir sigortalılık süresi şartı aranmaksızın, sigortalılık süresinin her yılı için belirli bir miktar üzerinden aylık bağlandığı takdirde, bu âkit tarafın yetkili Sosyal Sigorta Kurumu bağlayacağı aylığı, doğrudan doğruya ve münhasıran bu memlekette geçen sigortalılık süreleriyle muadil sürelerle göre hesaplar; bu halde, ilgili Sosyal Sigorta kurumu, aylık bağlama kararının muteber olduğu tarihte normal ihtiyarlık yaşına varmış olan sigortalılar hakkında yürürlükte olan mevzuat hükümlerini uygular.

Madde 21

1 — Bir sigortalı, 20 nci maddenin 1, 2 ve 3 üncü fıkralarında belirtilen sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, her iki memleket mevzuatına göre gerekli şartları aynı anda yerine getirmedeği takdirde, bahis konusu mevzuatın her biri bakımından yardım hakkı, bu şartlar yerine geldikçe doğar.

2 — Bir memleket mevzuatına göre gerekli şartların yerine getirilmiş olması dolayısıyla 1 inci fıkra gereğince aylık ödenmiş bulunan süreler, diğer memleket mev-

zuatına göre aylığa hak kazanılıp kazanılmadığının tayininde, aylığı ödeyen taraf ülkesinde geçmiş sigortalılık süreleri imiş gibi kabul edilir.

3 — Bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsolunan hallerde, daha önce bağlanmış olan aylık, diğer âkit taraf mevzuatına göre aylığa hak kazanıldığı tarihten itibaren, 20 nci maddenin 1 - 4 üncü fıkraları hükümlerine uygun olarak yeniden tesbit edilir.

Madde 22

1 — Belçika özel mevzuatında, erken - aylığın veya yaşlılık aylığının madenlerde elde edilen bir ücretle birleştirilmesini öngören hükümler, bu mevzuatta belirtilen şartlar ve hadler dahilinde, yalnız Belçika kömür madenlerinde çalışmaya devam eden kimseler hakkında uygulanır.

2 — Belçika özel mevzuatında maden işçilerine erken - aylık bağlanmasını öngören hükümler, 20 nci madde hükümleri dışında olmak üzere, yalnız Belçika kömür madenlerinde geçen hizmetler nazara alınmak suretiyle, sözü geçen mevzuata göre gerekli şartları yerine getirmiş olan kimseler hakkında uygulanır.

Madde 23

Her sigortalı, aylığa hak kazandığı tarihte, hakkında bu Sözleşmenin 20 nci maddesi hükümlerinin uygulanmamasını isteyebilir. Bu takdirde sigortalının âkit taraflardan her birinin mevzuatına göre hak kazandığı yardımla, ilgili Sosyal Sigorta Kurumları tarafından, diğer âkit taraf ülkesinde geçen sigortalılık süreleriyle müddet süreler nazara alınmaksızın tesbit edilir.

Madde 24

20 - 23 üncü maddeler hükümleri, ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar hakkında da, kıyas yoluyla, uygulanır.

IV, BÖLÜM — II. VE III. BÖLÜMLERE İLİŞKİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 25

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, malûllük, aylık veya ödenekleriyle yaşlılık, ölüm veya aile aylıklarının ödenmesi ikamet şartına bağlı bulunduğu takdirde, gerek 20 nci madde hükümlerine göre, gerekse yalnız bir memleket mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık sürelerine göre bağlanan aylıkların ödenmesinde, âkit taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, Türk veya Belçika vatandaşları için bu şart aranmaz.

Şu kadar ki, malûliyet aylık veya ödeneği almakta olan kimse diğer âkit taraf ülkesine dönmeyen veya ikametgâhını diğer âkit taraf ülkesine nakletmeden önce yetkili kurumun müsaadesini almak zorundadır.

Müsaade talebi, yalnız, ilgilinin yer değiştirmesinin sağlık bakımından mahzurlu olduğunun usulü dairesinde tesbit edilmesi halinde reddolunabilir.

Madde 26

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre yardım tutarının tayininde bütün sigortalılık süresi veya bu sürenin bir kısmında elde edilen kazançların ortalaması nazara alındığı takdirde, bu tarafça ödenecek yardımın hesabında nazara alınacak ortalama kazanç, yalnız bu memlekette geçen sigortalılık süresi içinde elde edilen kazançlara göre tesbit edilir.

Madde 27

Sigortalının bağlı bulunduğu Sosyal Sigorta Kurumlarından yalnız birine yapılan müracaat diğer yetkili kurumlara da yapılmış sayılır.

Madde 28

Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları hakkındaki Türk mevzuatının uygulanmasında, sigortalı, Türkiye'de yaşlılık sigortasına tabi işe girmeden önce Belçika'da bir yaşlılık sigortasına tabi olmuş ise, bu sigortaya tabi tutulduğu ilk gün Türk mevzuatına göre sigorta kanunlarına tabi işe ilk defa girdiği gün olarak kabul edilir.

V. BÖLÜM — AİLE YARDIMLARI

Madde 29

1 — Belçika'da çalışan ve çocukları da Belçika'da ikamet eden Türk işçileri, işçilerin aile yardımlarına ilişkin Belçika mevzuatı ile sağlanan yardımlardan Belçika'lı işçilerle aynı şartlarla faydalanırlar.

2 — Millî mevzuata göre aile yardımlarından faydalanma hakkının doğması bir çalışma süresinin veya muadil sürenin taammlanmış olması şartına bağlı olduğu takdirde, her iki memlekette geçen süreler de nazara alınır.

3 — Belçika'da çalışan Türk işçilerinden çocukları Türkiye'de ikamet edenler, özel yardımlar ve zamlar hariç olmak üzere, Belçika mevzuatına «aile yardımları» olarak adlandırılan yardımlardan faydalanırlar.

Hangi çocukların yardımdan faydalanacakları., yardımdan faydalanma şartları ve yardım tutarları ile yardım süreleri bir idari anlaşma ile tesbit olunur.

VI. Bölüm — İşkazası ve Meslek Hastalığı Halinde yapılacak Yardımlar

Madde 30

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, bir işkazası veya meslek hastalığı halinde yapılacak yardımların ödenmesi ikamet şartına bağlı olduğu takdirde, âkit taraflardan birinin veya diğerinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, Türk veya Belçika vatandaşları için bu şart aranmaz.

Madde 31

Belçika mevzuatına göre ihtiyaç şartına bağlı olarak yapılan yardımlar, yalnız, Belçika'da ikamet eden kimselere sağlanır.

Madde 32

Türkiye'de çalışan Belçika'lı bir işçinin veya Belçika'da çalışan bir Türk işçisinin uğradığı işkazası veya tutulduğu meslek hastalığı, ölümle yahut tam veya kısmî sürekli işgöremezlikle sonuçlanabilecek nitelikte olduğu takdirde, bu işkazası veya meslek hastalığı, işveren yahut yetkili Sosyal Sigorta Kurumu tarafından, işkazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan kimsenin vatandaşı bulunduğu tarafın mahallî konsolosluk makamlarına bildirilir.

Madde 33

1 — Âkit taraflardan birinin ülkesinde bir meslek hastalığı sebebiyle kendisine yardım yapılmış olan bir sigortalı, aynı mahiyetteki bir meslek hastalığı sebebiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre yardım talebinde bulunduğu tak-

dirde, kendisine daha önce hak kazanılmış olan yardımı, kendisi tarafından yapılmış gibi nazara alır.

2 — İlgili kimse, işçinin meslek hastalığına tutulduğu memlekette değil de diğer âkit taraf ülkesinde ikamet ediyorsa, yardım talebi, ilgilinin ikamet ettiği memleketteki Sosyal Sigorta Kurumuna verilebilir. Bu takdide talebin, yadımı ödeyecek olan tarafın mevzuatında belirtilen şekil ve şartlara göre yapılması gerekir.

Madde 34

Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı sebebiyle yardım yapılabilmesi bu hastalığa sebep olabilecek işlerde belirli bir süre çalışmış olma şartına bağlı bulunduğu takdirde, yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde, işçinin diğer âkit taraf ülkesinde aynı mahiyetteki işlerde çalıştığı süreler de nazara alınır.

Madde 35

Bir işkazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan ve yetkili Kurum hesabına sağlanan yardımlardan faydalanmaya başladıktan sonra diğer âkit taraf ülkesine nakletmesine yetkili kurumca müsaade edilen işçi ve ailesi fertleri hakkında da, 13 üncü maddenin 2 ve 3 üncü fıkraları hükümleri, kıyas yoluyla, uygulanır.

VII. Bölüm — Cenaze Yardımları

Madde 36

1 — Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğerine giden işçilerin veya benzerlerinin ölümü halinde, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatıyla sağlanan yardımlara, aşağıda yazılı şartlarla hak kazanılır:

1) Bu memlekette işçi veya benzeri olarak çalışmış olmak;
2) Ölüm tarihinde, ayrıldıkları memlekette geçen sigortalılık süreleri ile bu memlekette çalışmaya başladıktan sonra geçen süreler nazara alınmak suretiyle, yeni işyerinin bulunduğu memleket mevzuatına göre yardımlardan faydalanmak için gerekli şartları yerine getirmiş bulunmak.

2 — Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle, kendisine her iki memleketin Sosyal Sigorta Kurumlarınca aylık ödenmekte olan bir kimsenin veya ailesi fertlerinden birinin ölümü halinde, cenaze yardımı, sigortalılık sürelerinin toplamı nazara alınmak suretiyle, işçinin son olarak sigortalı bulunduğu memleket mevzuatına göre gerekli şartlar yerine getirilmiş ise, bu memleketteki yetkili Sosyal Sigorta Kurumu tarafından ödenir.

3 — Âkit taraflardan yalnız birinin Sosyal Sigorta kurumunca kendisine aylık ödenmekte olan veya işkazalarıyla meslek hastalıkları hakkındaki Türk veya Belçika mevzuatına göre sağlanan yardımlardan faydalanmakta bulunan bir kimsenin veya ailesi fertlerinden birinin ölümü halinde, cenaze yardımı, bu aylık veya geliri ödeyen taraf mevzuatına göre gerekli şartlar yerine getirilmiş ise, bu memleketin yetkili Sosyal Sigorta Kurumu tarafından ödenir.

KISIM III

İDARİ YARDIMLAŞMA

Madde 37

1 — Her iki âkit tarafın idare makamlarıyla Sosyal Sigorta veya Sosyal Güvenlik kurumları kendi mevzuatlarının uygulanması bahis konusu imiş gibi, karşılıklı olarak, birbirlerine yardım ederler.

Âkit tarafların, birbirleriyle doğrudan doğruya yazışmaya ve gerekirse ilgililerin

müracaatlarını ve ödemeleri merkezileştirmeye yetkili sayılacak makam ve kurumları bir idarî anlaşma ile tayin edilir.

2 — Bu makam ve kurumlar, aynı maksatla, diğer âkit tarafın elçilik ve konsolosluklarının da yardımlarını talep edebilirler.

3 — Âkit taraflardan birinin elçilik ve konsoloslukları, kendi vatandaşlarının menfaatlarının korunması için lüzumlu bilgileri toplamak maksadiyle, diğer âkit tarafın idare makamları ve Millî Sosyal Sigorta veya Sosyal Güvenlik kurumları nezdinde doğrudan doğruya teşebbüste bulunabilirler.

Madde 38

1 — Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, bu tarafın makamlarına, Sosyal Sigorta Kurumlarına ve kaza mercilerine verilecek olan belgeler, kaydiye, harç, pul ve konsolosluk resimlerinden muaf ise bu muafiyet, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğer âkit tarafın makamlarına, Sosyal Sigorta Kurumlarına veya kaza mercilerine verilecek olan belgelere de teşmil olunur.

2 — Bu madde ile 39 ve 40 ıncı maddelerin uygulanmasında kaza mercii tabiri: Belçika'da: Sosyal Güvenlik konusunda yetkili idarî kaza mercilerini,

Türkiye'de: Sosyal Güvenlik konusunda yetkili kaza mercilerini, ifade eder.

3 — Bu Sözleşmenin uygulanmasında düzenlenecek bütün belgeler elçilik ve konsoloslukların tasdikinden muaftır.

Madde 40

Âkit taraflardan birinin, Sosyal Güvenlik konusunda yapılacak bir müracaat veya talebi kabul etmeye yetkili bir makamına, Sosyal Sigorta Kurumuna veya kaza merciiine belirli bir süre içinde yapılması gereken müracaat veya talepler, aynı süre içinde, diğer âkit tarafın bunlara tekabül eden bir makamına, kurumuna veya merciiine yapılabilir. Bu müracaat veya talepleri alan makam kurum veya merciler, bunları gecikmeksizin gerekli yere intikal ettirirler.

Madde 41

1 — Âkit tarafların Yüksek İdare Makamları bu Sözleşmenin icrası ve uygulanması için gerekli bütün tedbirleri alırlar.

Aynı idare makamları 2 nci maddede yazılı Sosyal Güvenlik mevzuatında yapılacak değişiklikler hakkında birbirlerine zamanında bilgi verirler.

2 — Âkit tarafların yetkili makamları, bu Sözleşmenin kendi memleketlerinde icrasıyla ilgili olarak ittihaz olunan hükümler hakkında da birbirlerine bilgi verirler.

Madde 42

Bu Sözleşmenin uygulanmasında, âkit tarafların Yüksek İdare Makamları şunlardır:

Türkiye'de: Çalışma Bakanı;

Belçika'da: Sosyal Güvenlik Bakanı.

KISIM IV — ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 43

1 — Bu Sözleşme gereğince yapılacak yardımları ödemekle yükümlü Sosyal Sigorta Kurumları, bu ödemeyi kendi memleketlerinin parasıyla yapmak suretiyle görevlerini yerine getirmiş olurlar.

Âkit taraflardan birinin ülkesinde döviz alış verişini kısıtlayan hükümler yürürlüğe konduğu takdirde, bir veya öbür tarafça ödenecek paraların bu Sözleşme esaslarına göre transfer edilmesini mümkün kılacak tedbirler, iki hükümet arasında mütâbık kalınmak suretiyle, derhal alınır.

2 — Âkit tarafların Yüksek İdare Makamları arasında mektup teatisi suretiyle tesbit edilecek bir miktarın altındaki aylık veya gelirleri ödemekle görevli Sosyal Sigorta Kurumu, bu aylık veya gelirleri 3 aylık, 6 aylık veya yıllık olarak ödeyebilir.

İlgili Sosyal Sigorta Kurumu, yukarıki bentte öngörüldüğü gibi mektup teatisi suretiyle tesbit olunacak bir miktarın altındaki aylık veya gelirleri, bu aylık veya gelirlerin sermaye değerine tekabül eden bir meblâğı toptan ödemek suretiyle, tasfiye edebilir.

Madde 44

1 — Sosyal Güvenlik hakkındaki Belçika mevzuatına göre ödenmesi gereken yardımlar Türkiye'de ikamet eden ilgililere, âkit tarafların Yüksek İdare Makamları arasında akdolunacak bir idari anlaşma ile tayin edilen usullere göre transfer edilir.

2 — Sosyal güvenlik hakkındaki Türkiye mevzuatına göre ödenmesi gereken yardımlar Belçika'da ikamet eden ilgililere, âkit tarafların Yüksek İdare Makamları arasında akdolunacak idari anlaşma ile tayin edilen usullere göre transfer edilir.

Madde 45

Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Kurumları işgöremezlik halinin ve malûl-lük derecesinin tesbitinde, diğer âkit tarafın Sosyal Sigorta kurumlarınca elde olunan bilgileri ve hekim raporlarını nazara alırlar.

Şu kadar ki, Sosyal Sigorta kurumları, ilgiliyi, seçecekleri bir hekime muayene ettirme hakları saklıdır.

Madde 46

Âkit taraflardan birinin Sosyal Sigorta Kurumları, tarafından sağlanan yardımların memleket dışında bulunan kimselere ödenebilmesi için bu âkit tarafın mevzuatında öngörülen usuller, bahis konusu yardımlara bu sözleşme gereğince hak kazanan kimseler hakkında da, bu âkit tarafın vatandaşları imiş gibi, aynı şartlarla uygulanır.

Madde 47

Bu Sözleşmenin tefsirinde ve uygulanmasında çıkacak zorluklar âkit tarafların Yüksek İdare Makamları arasında anlaşmak suretiyle halledilir.

Madde 48

1 — Bu Sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri en kısa zamanda Ankara'da teati olunur.

2 — Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takibeden aydan sonraki ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 49

1 — Eski işçiler veya benzerleriyle bunların ölümlerinde hak sahibi kimselerinin durumlar, malûllük, yaşlılık veya ölüm hallerinde bağlanan aylıklarla aile aylığına ilişkin haklar bakımından, aşağıdaki hallerde, yeniden tesbit edilir.

1) Vatandaşlık durumları veya ikamet mahalleri sebebiyle aylığın ödenmesi durdurulmuş ise;

2) Vatandaşlık durumları, ikamet mahalleri veya iki memlekette geçmiş Sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin birleştirilmemiş olması sebebiyle aylık bağlanmamış ise;

3) Vatandaşlık durumları sebebiyle aylıkta bir indirim yapılmış ise;

4) Sözleşmenin uygulanması, halen almakta oldukları veya talepleri halinde alabilecekleri aylığın üstünde bir aylık bağlanmasını gerektirirse,

2 — Yeniden tesbit, ilgililerin, âkit tarafların yetkili Sosyal Sigorta Kurumları aracılığı ile yapılacakları müracaat üzerine yapılır.

Bu müracaatlar üzerine yeniden tesbit edilecek aylık, müracaat tarihini takip eden ay başından muteberdir.

Şu kadar ki, bu müracaatlar, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıllık süre içinde yapıldığı takdirde, yeniden tesbit edilen aylık, yürürlük tarihinden muteber olur.

Madde 50

1 — Bu Sözleşme süresiz olarak akdedilmiştir. Âkit taraflar Sözleşmeyi feshedebilirler. Fesih için, en geç, takvim yılının bitmesinden 6 ay önce karşı tarafa ihbarda bulunmak şarttır; bu takdirde Sözleşme, o takvim yılının sonunda yürürlükten kalkar.

2 — Fesih halinde, daha önce iktisap edilmiş olan haklar için, Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına, ilgilinin yabancı bir memlekette ikamet etmesi halinde mevzuatta öngörülen kısıtlayıcı hükümlere bakılmaksızın, devam olunur.

3 — Sözleşmenin yürürlükten kalktığı tarihten önceki devrelerde geçmiş sigortalılık süreleri dolayısıyla ileride iktisap edilecek olan haklar için, bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına, âkit taraflar arasında anlaşmak suretiyle tayin ve tesbit olunacak şartlarla devam edilir.

Her iki tarafın usulüne göre yetkili kılınmış temsilcileri, yukarıda yazılı hususları tasdik zımında, bu Sözleşmeyi imzalamış ve mühürlemişlerdir.

4 Temmuz 1966 tarihinde Brüksel'de, Türkçe, Filamanca ve Fransızca ve her üç metin aynı derecede muteber olmak üzere, ikişer nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Adına
imza

Belçika Krallığı Adına
imza

Türkiye ile Belçika Arasında Türk İşçilerinin Belçika'da istihdamına dair Anlaşma

İşbu anlaşma Brükselde iki asli nüsha halinde 16 Temmuz 1964 günü yapılmıştır.

— Yetkili Belçika makamları isimsiz işçi taleplerini, işçiden beklenen vasıf ve şartlarla birlikte Türk makamlarına intikal ettirirler.

— İsmen talepler ancak Belçika'da oturan Türk işçileri veya Belçikada mukim işverenlerle ilgili bulunan işçiler için yapılır.

Taleplerin yerine getirilip getirilmeyeceği hususu yetkili Türk makamları tarafından kararlaştırılır, ve Belçika makamlarına bildirilir.

— Belçika makamları, çalışma, işe ve ibate şartları, ücretler, sosyal yardımlar, ücretlerden kesilecek Sosyal Sigorta primleri, vergilerle ilgili bilgileri Türk makamlarına verirler. Türk makamları bu bilgileri Belçika makamları ile işbirliği yaparak yayımlarlar.

— İşçi adayları ilk sözleşmelerini imzaladıklarında 20 yaşından küçük, 35 yaşından büyük olamazlar. Kalifiye işçiler için azami yaş haddi 40 dır. Adayların ilk tıbbi muayeneleri Türk makamlarınca yapılır ve finanse edilir. Gerekirse Belçika makamlarınca tayin edilecek bir hekim tarafından bir kontrol muayenesi yapılır. Mafafi işverene ait olan bu muayenenin işçinin davet edildiği günde yapılmasına itina edilir.

— Meslekî seçme ya bedenî kabiliyet, ya meslek hayatı veya eğitim belgelerine dayanılarak yapılır.

— Ağır bir fiilden hapis cezasına mahkûm edilenler aday olamazlar.

— Belçika makamları seçme işi için Ankaradaki Belçika Siyasî Temsilciliğini veya Belçikada mukim işverenlerin veya işveren birliklerinin yetkilendirdiği temsilcileri görevlendirebilir.

— Türk ve Belçika makamlarının müşterek kararı ile tanzim edilen listedeki işçilere iş sözleşmeleri verilir, bu iş sözleşmeleri işçi ve işveren tarafından imzalanır, verilecek pasaportlar 2 yıl sürelidir.

— 2 yıl geçerli pasaport, yeni tarihli iyi durum kâğıdı, ilgilinin medeni durumu, aile fertleri ve icabında işçinin reşit olmayan çocuklarına bakan kimsenin adresini gösteren vesikaların ibrazında, Ankaradaki Belçika Siyasî Temsilciliği bu işçilere Belçikada geçici ikamet müsaadesi verir.

— İş sözleşmeleri tek metin halinde her iki ülkenin dillerinde 5 nüsha olarak tanzim olunur. Bir nüsha Türk makamlarına, bir nüsha Belçika siyasi temsilciliğine, bir nüshası işçiye, 2 nüshası da işverene aittir.

— Belçika hükümeti ise alınan Türk işçilerinin en iyi şartlar altında seyahat etmelerine itina eder. seyahat şartları Türk ve Belçika makamları tarafından müştereken tesbit edilir. Yolculuk anındaki bütün masraflar, kaza hastalık ve diğer hadiseler dahil, işverenlere aittir. Sevkedilecek işçilerin imkân nisbetinde hareket mahalline geldikleri gün nakil vasıtasına binmelerine itina edilir.

— İşe alınan işçi Belçikaya gelir gelmez, işveren iş sözleşmesinin bir örneğini de tevdi suretiyle derhal çalışma müsaadesi talebinde bulunur. Yetkili Belçika ma-

kamları işe alınma tarihinden başlıyan bir çalışma müsaadesi ile ikamet müsaadesi verirler. Bu belgelerin masrafları işverene aittir.

— İşveren müesseseler işçilere gerekli bilgileri vermek, lisan kursları tertiplemek için gerekli tedbirleri alır.

— İşçilerin lisan bilmemeleri onlara ücret konusunda farklı muamele yayılmasını haklı kılmaz.

— İşveren yalnız yaşayan ve ailesi ile beraber yerleşmek isteyen işçilere malul bir bedel mukabilinde mesken bulmalarına yardım eder.

— İşveren işçilere bedeli mukabilinde kâfi, münasip ve mümkün mertebe itiyatlarına uygun bir gıda temin etmeyi taahhüt eder.

— Hastalık halinde işveren işçilerin Belçikaya geldikleri andan itibaren ve hastalık, sakatlık sigortasından istifade etmeğe başlayacakları ana kadar işe ve ibatesini, tıbbi bakımını, ilaçlarını ve icabında hastahaneye yatırılmalarını temin etmeyi taahhüt eder. İşçiler kendi arzuları ile işverenin temin ettiği lojmanda ikamet etmiyorlarsa, işe ve ibate garantisi muteber değildir.

— Bir iş kazası sonucunda vuku bulan ölümlerden ve ciddi kazalardan Brükseldeki Türkiye Temsilciliği derhal işveren tarafından haberdar edilir.

— İş sözleşmesinin işçi tarafından haksız olarak bozulması halinde, işveren işçiye, onun anladığı bir dilde iş sözleşmesini bozmak istediğini beyan eden bir vesika imzalatır.

İşçinin, masrafları kendisi tarafından karşılanarak yurda iadesi için gerekli tedbirler alınır. Bununla beraber işçinin parasız olduğu sabit olursa yurda iade masrafları işveren tarafından ödenir.

— İş sözleşmesinin işçi tarafından haklı olarak veya işveren tarafından haksız olarak veya işveren tarafından haksız bozulması halinde, işçi, Belçika mevzuatına göre ileri sürebileceği haklarına hâle gelmeksizin, aynı işkolunda başka bir işverence yeni bir iş sözleşmesi imzalamak imkânına maliktir.

İş sözleşmesinin bozulmasını takip eden on beş gün içinde yeni bir iş sözleşmesi aktolunamazsa işçi masrafları işveren tarafından karşılanmak üzere yurda iade olunur.

— İlgili bütün tarafların müşterek mutabakatı ile işçinin aynı iş kolunda müessese değiştirmesi halinde, iş sözleşmesinin uygulanması bakımından eski işverenin yerine yeni işveren geçer.

— Belçikada ailesi ile birlikte aralıksız 3 sene çalışan veya ailesi olmaksızın 5 sene aralıksız çalışan işçiler hariç olmak üzere, iş sözleşmesi sona erdiğinde, Türk işçisi, aynı işkolunda yeniden işe girmek şartıyla Belçikada kalabilir. Yeni iş sözleşmesinin de bu anlaşmaya ekli ve ilgili iş koluna ait örnek sözleşmenin şartlarına uygun olması lâzımdır.

— Yeni İş Sözleşmesinin aynı işverence akdolanması halinde, işveren cari iş sözleşmesinin sona ermesinden iki ay önce, çalışma müsaadesinin yenilenmesi talebinde bulunur.

Yeni iş sözleşmesinin ilk işverenden başka bir işverence akdolanması halinde, yeni işveren biran evvel çalışma müsaadesi talebinde bulunmak mecburiyetindedir.

— Yetkili Belçika makamları çalışma müsaadesini verirler.

— İşçi Belçikada, aynı işi gören diğer bütün işçilere uygulanan çalışma ve ücret şartlarından, işveren tarafından bahsedilen menfaatlerden ve genellikle çalışma mevzuatının öngördüğü hükümlerin ve Toplu İş Sözleşmelerinin hepsinden istifade eder.

— Sosyal Sigortalara müteallik yürürlükte bulunan Belçika mevzuatının uygulama şartları taraflar arasında özel bir anlaşma ile tesbit edilecektir.

— Türk işçilerinin çocukları Belçikada büyütüldüğü takdirde Belçikalılarla aynı seviyede aile tazminatı alırlar.

— Yer altında çalışan maden işçilerinin çocukları Türkiye'de büyütüldüğü takdirde de, çocukları asli memleketlerinde büyüyen yeraltı maden işçilerinin müteallik 4 temmuz 1963 tarihli genel istisna kararının tesbit ettiği şartlar altında Belçikalılarla aynı seviyede aile tazminatı alırlar.

— Hastalık - Sakatlık sigortası müesseselerinin listesi, iş sözleşmesini imzaladığı sırada işçiye verilir. İşçi bu müesseselerin birini dilediği gibi seçer, işveren, kayıtlı işlemlerinin en kısa zamanda tekemmül etmesine itina eder.

— Belçikada usulüne uygun olarak istihdam edilenler, aileleri için münasip bir mesken bulmuş olma şartıyla, ailelerini yanlarına getirebilirler. Belçika hükümeti ve işverenler bu konuda yardımcı olurlar. İşçiler eş ve bakımı kendilerine ait olan çocukların dışında özel hallerde bakımı kendilerine ait olan diğer akrabaların da yanlarına getirilmesi müsaadesini alabilirler. Kamu düzeni ve güvenliğine hâlel gelmemek üzere Türk makamları ve Belçika makamları çıkış ve giriş için gerekli müsaadeleri verirler.

— İşbu anlaşmada öngörülen şartlara uygun olarak Belçikaya kabul edilmiş bulunan Türk vatandaşları, ya Belçikada aralıksız üç sene çalışmış olmak ve aileleri Belçikada yanlarında bulunmak ya da aileleri Belçikada yanlarında değilse en az beş sene Belçikada aralıksız ve usulüne uygun bir şekilde ikmet etmiş olmak şartıyla, bütün iş kollarının için muteber süresiz çalışma müsaadesi alırlar.

Yukarıda söz konusu edilen işçiler, iş aramak bakımından Belçikalı işçilerle eşit durumdadır.

— Her iki hükümet Belçikada çalışan Türk işçilerine ait ücretlerin ve sosyal ödemelerin Türkiye'de lehdarlarına transferlerine müsaade ederler.

— İşçinin, Belçika mevzuatının öngördüğü şartlar altında ücretli izinlere hakkı vardır. İşçinin bundan başka on tatil gününün ücretini almaya da hakkı vardır.

— Türk işçisi, talebi üzerine, Türkiye Milli bayramı olan 29 Ekim günü ve Türkiye'de resmî bayram olan diğer iki gün çalışmayabilir.

Bu günler için ücret ödenmez; ancak bu günlerde çalışmamak sebepsiz işi terki telâkki edilmez.

— Görevleri anlaşma hükümlerini incelemek ve uygulamak, gerekirse anlaşmanın ve belgelerin yeniden gözden geçirilmesini teklif etmek güvenlik meselelerini incelemek misafirhanelerin teşkilatlanmasından doğacak güçlükleri incelemek istihdam mevzuunda Belçika ile Türkiye arasındaki işbirliğine müteallik meseleleri incelemek olan en çok 6 üyeli (3 Belçika hükümeti 3 Türkiye Hükümeti tarafından tayin edilen) bir komisyon kurulur. Komisyon üyeleri yanlarına uzmanlar alabilirler, komisyon çalışmaları bir mutabakatla sonuçlanmazsa üyeler kendi hükümetlerine durumdan bilgi verirler.

Belçika Kömür ocaklarının da yeraltı maden işçisi olarak istihdam edilecek işçilerin cebine müteallik tamamlayıcı hükümler

— Yaş haddi kalifiye maden işçileri için 45 dir.

— Türk makamları bu işçilere kalifiye olduklarını tevsik eden bir belge verirler. Bu işçiler kontrol edildikten sonra vasıflarına göre istihdam olunurlar. İcap ederse bir alıştırma devresine tabi tutulurlar.

— Türk işçilerinin misafirhanelerinin kontrolü için Belçika makamları kömür işletmeleri nezdinde müdahalede bulunurlar. Kömür işletmeleri gerekli görürse kantinler açar, misafirhanelerin idarecileri Türkler tarafından müteber bilinen Belçikalılar arasından seçilir. Misafirhanelerde ikamet eden Türk işçilerinin bir temsilcisi kömür işletmesi idaresi ile gerekli temasları sağlar. Şikâyetler kömür işletmeleri konseyine yapılacaktır.

— Yer altı ve yer üstü maden ocakları ile yer altı taş ocaklarında çalışan işçilerin geçici lojmanları hakkındaki nizamname hükümleri saklı kalmak üzere, kömür işletmeleri misafirhanelerinin; binaları mevsime göre ısıtılacak, her işçinin kitli bir dolabı, şiltesi saman olmayan yaylı bir yatağı, yeteri kadar battaniyesi, ayda

iki defa değıştirilecek çarşafı olacak, işçilerin yıkanmalarına ve çamaşırlarını yıkanmalarına elverişli sıcak su tesisleri temin edilecektir.

— İşçi tarafından ödenecek tam pansiyon fiyatının makul bir seviyede tesbit edilmesine Belçika makamları itina ederler. Tam pansiyon fiyatına ibate, bakım, ıaşe, temizlik ve çarşafların yıkanma masrafları dahildir.

— Türk işçileri güvenlik tedbirleri ve yer altı çalışmalarına hazırlanma yönünden işe alındıklarında Belçika Kömür Federasyonunca tesbit ve madenler idaresince tasdik edilen programa göre bir öğretim devresi ile bir alıştırma devresinden faydalanırlar.

— İşyerleri iç yönetmeliğı ile diğer bildiriler Türkçeye çevrilerek iş yerlerine asılır.

— İşçi işletmede yeteri kadar tercüman (mümkün olursa Türk) seçilmesine çalışılır.

— Türk Hükümeti Brükseldeki siyasi temsilciliğı vasıtasıyla, dört sosyal temsilci tayin eder. Bu temsilciler vatandaşların iyi hareket etmelerine ve menfaatlerini korumaya itina gösterirler.

— İşçi kömür işletmesi hekimi tarafından yer altında çalışmaya elverişli görünmezse işçiye Türkçe olarak keyfiyet bildirilir ve işçi aşağıdaki şıklardan birini kabul ettiğini 24 saat içinde yazı ile bildirmeye davet olunur.

1 — Ankara'ya dönmek;

2 — On iş günü zarfında el emeğine ihtiyacı olan bir iş kolunda yeni bir işe girebilmek imkânlarından faydalanmak ve bu olmadığı taktirde Ankaraya dönmek;

Haklı bir sebep olduğu hallerde yukarıda zikredilen müddet on iş günü daha uzatılabilir.

3 — Kömür işletmesi hekiminin aldığı işe elverişli olmama kararına itiraz edilmesi halinde 48 saat zarfında Çalışma Bakanlığınca tayin olunan bir hekime çıkmak. Bu hekim yer altında çalışmaya elverişli olmayı teyit etmezse, işçinin başka bir kömür işletmesi ile yeni bir iş sözleşmesi akdetmeye hakkı vardır.

İşçi Ankaraya dönecekse, kömür işletmesi hekiminin veya müracaat edilmişse Çalışma Bakanlığınca tayin olunan hekimin vermiş olduğu işe elverişli olmama kararının işçiye tebliğinden itibaren, muhik haller hariç, azami 15 gün zarfında hareket etmesi şartıyla dönüş masrafları işverene aittir.

Yukarıda ön görülen on beş günlük devre içinde ilgili işçiler, Belçikadan uzaklaştırmaya matuf bir karara mevzu olamazlar ve Belçika Kömür Federasyonunun lehlerine alacağı tedbirlerden faydalanırlar.

— Yer altında çalışmaya elverişli olmadıkları tesbit olunan işçilerin başka bir iş bulmalarını kolaylaştırmak için, kömür işletmeleri işe elverişli olmadıkları anlaşılan Türk işçilerinin isimlerini Belçika Milli İş Bulma Kurumunun bölge bürolarına ulaştırırlar. Bölge büroları bu işçileri işgücüne ihtiyacı olan müesseselere yerleştirirler ve icabında mahalli ve millî denkleştirmeye başvururlar.

— Belçika kömür ocaklarında en az 5 sene aralıksız ve muntazam bir şekilde çalışan işçi Türkiye'ye dönmesi halinde Ankaraya kadar olan yol masraflarına eşit bir tazminata hak kazanır. 2 yıldan beri eşi ve bakımı ile mükellef olduğu çocukları kendisiyle birlikte oturuyorsa işçi onların da seyahat masraflarını bu tazminat içinde alır. Tazminatı son işveren öder.

— Bu anlaşma hükümlerinden daha evvel Belçikaya gelip usulüne uygun çalışanlarla, usulsüz gelip de usulüne uygun çalışmaya başlayanlarda istifade edeceklerdir.

— Anlaşma imza tarihinde yürürlüğe girer. 1 yıl için muteberdir. Taraflardan biri sona erme tarihinden üç ay önce feshi tebliğ elmedikçe anlaşma birer yıllık sürelerle uzatılmış olacaktır.

Anlaşma akit taraflardan birinin talebi üzerine tadil olunabilir.

Anlaşmaya ek Protokol

— Kontrol muayenesi yapacak hekim ve Ankaradaki Belçika Siyasi Temsilciliğinin ya da yetkili Belçika makamlarının resmen tevkil edeceği işveren veya işveren teşekküllerinin temsilcileri tarafından tayin edilecektir.

— Kömür işletmelerinde yer altında çalışacaklar muhakkak, diğer işçiler icabediyorsa kontrol muayenesine tabi tutulurlar.

— Celbedilecek işçi adedi haklı bir adette ise Türk Hükümeti Belçika Hükümetinden yardım talep edebilirler.

— İşçilerin seyahat işleri en seri şekilde yapacak firmalara tevdi edilecektir. T.H.Y. ve Sabenadan en müsait şartlarla taşıma işlerini yapmaları istenecek, iki şirketten hiçbirini taşımayı deruhte etmediği takdirde, taşıma diğer şirket tarafından yapılacaktır.

— Yabancı işçilerin istihdamına müteallik kanun ve nizamlardan ve bilhassa bu anlaşmadan doğan vecibeleri yerine getirmeyen işverenin Türk işçis istihdam etmesine Belçika Hükümeti müsaade etmeyecektir.

— İşçiler yürürlükteki mevzuata uygun olarak sosyal mesken satın alınması ve inşar hususundaki kolaylıklardan istifade edeceklerdir.

— Bir iş kazası neticesinde veya iş yolu üzerinde ölüm vukuu halinde işçinin naşının işveren hesabına yurda nakledilmesi için Belçika hükümeti, Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu nezdinde müdahalede bulunacaktır.

— İş sözleşmesi feshedilmiş bir Türk işçisinin, merkezî idareye müracaat olmadan, ikametgâhı ve parası bulunmadığı gerekçesiyle tevkif edilmemesi için Belçika Hükümeti Adalet Bakanlığına bağlı mahalli mercilere gerekli talimatı verecektir.

— Misafirhanelerde münasip bir odanın münhasıran ibadete tahsisi için gerekli teşebbüsler yapılacaktır.

— Türk hükümeti işçi grupları içinde Belçikanın iki millî dilinden birini bilen kimselerin bulunmasına itina edecektir.

— Madenlerdeki mevzuat değişikliği derhal Türk hükümetine bildirilecektir.

— Türk işçilerinin muhtelif kömür işletmelerine dağıtımına Belçikadaki Türkiye siyasi temsilciliği müdahale edebilir.

— Sosyal temsilcilerin ücretleri ve tesbit edilecek şartlar altında seyahat ve ev kirası masrafları Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu tarafından karşılanır. Belçikadaki Türk işçi adedi arttığı taktirde sosyal temsilci adedi 4 den 5 e çıkartılabilir.

— İki ülke arasında bir sosyal güvenlik anlaşması yapılacaktır.

— Bu protokol Türkiye ile Belçika arasında Türk işçilerinin Belçikada istihdamına dair anlaşma ile aynı günde yürürlüğe girer ve aynı müddetle yürürlükte kalır.

Brükselde iki asıl nüsha halinde 16.7.1964 günü yapılmıştır.

TÜRKİYE İLE BELÇİKA ARASINDA TÜRK İŞÇİLERİNİN BELÇİKA'DA İSTİHDAMINA DAİR ANLAŞMA

Türkiye Hükümeti ve Belçika Hükümeti, muhtelif Belçika sanayii tarafından celp ve istihdam edilen Türk işçilerinin durumlarına müteallik hükümleri düzenlemek ve tasrih etmek arzusu ile aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır :

1. GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

1) Yetkili Belçika makamları, işveren veya işveren teşekküllerinin isimsiz işçi taleplerini, işçiden beklenen vasıf ve şartları da belirterek yetkili Türk makamlarına intikal ettirirler.

2) İsmen talepler yetkili Belçika makamları tarafından ancak Belçika'da oturan Türk işçileri veya Belçika'da mukim işverenler ile ilgili bulunan işçiler için yapılır.

Bu taleplerin yerine getirilip getirilmeyeceği hususu yetkili Türk makamları tarafından kararlaştırılır.

3) Yetkili Türk makamları taleplerin ne derecede karşılanabileceğini yetkili Belçika makamlarına bildirirler.

4) Yetkili Belçika makamları çalışma, yaş ve ibate şartları, ücretler, sosyal yardımlar, ücretlerden kesilecek Sosyal Sigorta primleri, vergiler ve iş Sözleşmesinden doğan karışıklık mükellefiyetler ile ilgili bilgileri yetkili Türk makamlarına verirler.

5) Yetkili Türk makamları yetkili Belçika makamlarla işbirliği yaparak bu bilgilerin yayınlanmasını sağlar.

Madde 2

Türk işçilerinin celp işleri, yetkili Belçika makamları ile işbirliği halinde yürürlükteki usullere göre, yetkili Türk makamları tarafından düzenlenir.

Yetkili Belçika makamları, bu işbirliği için ya Ankara'daki Belçika siyasi temsilciliğini ya da Belçika'da mukim işverenlerin veya işveren birliklerinin bu mak-sat için gerekli şekilde yetkillendirilen temsilcilerini memur edebilir.

Seçme aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) Adaylar celp anında, yani ilk iş sözleşmesini imzaladıkları sırada 20 yaşından küçük 35 yaşından büyük olamazlar.

Kalifiye kabul edilmiş işçiler için azami yaş 45 dir.

b) Adayların sıhhatli olmaları şarttır. İlk tıbbi muayene yetkili Türk makamlarınca tayin olunacak hekimler tarafından yapılır. Bu tıbbi muayene, adayların genel muayeneleri mahiyetindedir. Sağlam olduğu tesbit edilen her aday için işbu anlaşmaya ekli önerge uygun bir sağlık fişi doldurulur. Bu tıbbi muayene yetkili Türk makamları tarafından sağlanır. Bu muayenenin gerektirdiği masrafları Belçika Hükümeti veya işverenler tarafından karşılanmaz.

Yetkili Belçika Makamlarınca tayin edilecek bir hekim tarafından gerekirse bir kontrol muayenesi yapılır. Bu muayenenin masrafları işverenler tarafından karşılanır. Bu muayenenin, işçinin davet edildiği günde yapılmasına itina edilir.

- c) Meslekî seçme, talepte belirtilen şartlar gözönünde bulundurularak adayların ya bedeni kabiliyetleri ya meslek hayatları ya eğitim belgelerin dayanarak yapılır.
- c) Ağır bir fiilden hapis cezasına mahkûm edilmiş bulunanlar aday olamazlar.

Madde 3

Adaylar arasından kabul edileceklerin kati listesi yetkili Belçika makamları ile mutabık kalınarak yetkili Türk makamları tarafından tanzim olunur.

Bu liste esas alınarak, ferdi iş sözleşmeleri hazırlanır ve bir taraftan işveren veya temsilcisi, diğer taraftan işçi tarafından imzalanır.

Türk makamları, işçilerin yurttan çıkışı için gerekli belgeleri verirler. Bu belgeler her işçi için ayrı ayrı hazırlanır. Bu münasebetle verilecek pasaportun geçerlik süresi 2 yıldır.

İki yıl geçerli bir pasaport, yeni tarihli bir iyi durum kâğıdı ve mümkünse ilgilinin medeni durumunu aile fertlerini ve icabında işçinin işçi olmayan çocuklarına bakan kimsenin adresini gösteren vesikaların ibrazı üzerine Ankara'daki Belçika siyasi temsilciliği bu işçilere Belçika'da geçici ikamet müsaadesi verir.

Yetkili Türk makamları bu belgelerin en kısa zamanda hazırlanmasına itina eder.

Madde 4

Türk işçilerinin işe alınmaları, işbu Anlaşmaya ekli iş sözleşmesi örneklerinden birine uygun olarak tanzim edilmiş ferdi iş sözleşmeleriyle olur.

İş sözleşmeleri tek metin halinde her iki ülkenin dillerinde beş nüsha olarak tanzim olunur ve işverenle işçinin karşılıklı hak ve mükellefiyetlerini ihtiva eder.

Bunların bir nüshası yetkili Türk makamlarına, bir nüshası Belçika siyasi temsilciliğine, bir nüshası işçiye, iki nüshası da işverene aittir.

Madde 5

Belçika Hükûmeti işe alınan Türk işçilerinin en iyi şartlar altında seyahat etmelerine itina eder.

Seyahat şartları Türk ve Belçika makamları tarafından müştereken tesbit edilir.

Yolculuk esnasında zuhur edebilecek bir kaza, hastalık veya diğer herhangi bir beklenmedik hadisenin icap ettireceği masraflar da dahil olmak üzere, seyahat masrafları ve hareket mahallinden Belçika'daki işyerine kadar yapılacak işe, ibate ve karşılama masrafları işverenlere aittir.

Sevkedilecek işçilerin imkân nisbetinde hareket mahalline geldikleri gün nakil vasıtasına binmelerine itina edilir.

Madde 6

İşe alınan işçi Belçika'ya gelir gelmez, işveren iş sözleşmesinin bir örneğini de tevdi suretiyle derhal çalışma müsaadesi talebinde bulunur.

Yetkili Belçika Makamları derhal çalışma müsaadesini verirler. Bu müsaadenin geçerliği işe alınma tarihinden itibaren başlar.

Yetkili Belçika makamları aynı zamanda gerekli ikamet müsaadesini de verirler.

Belçika Çalışma Bakanlığınca talep olunan ve işe alınmak için lüzumlu bulunan bu belgelerin çıkartılmasının gerektirdiği masraflar iş verene aittir.

Madde 7

İşveren müesseseler, işçileri yapacakları işlere tedricen alıştırmak için ve işyeri yönetmeliği, güvenlik kaideleri, birim fiyat esasına dayanılarak yapılan işin nasıl ölçüleceği, ücretlerin nasıl ödeneceği ve şikâyetlerin nasıl yapılacağı hakkında işçilere faydalı olacak bilgileri vermek için uygun bütün tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Bu bilgiler ile öğretimi ve alıştırma hakkındaki diğer bilgiler işçilere anlayacakları bir lisanda verilir.

İşveren bilhassa lisan kursları tertiplemek suretiyle işçilerin o bölgede konuşulan dili öğrenmelerini kolaylaştırır ve teşvik eder.

İşçilerin Fransızca veya Flamanca bilmemeleri onlara ücret konusunda farklı muamele yapılmasını veya onların daha zor, daha tehlikeli, daha gayri sıhhi ve ya kabiliyetlerine uymayan bir işe verilmelerini haklı kılamaz.

İşveren, yalnız yaşayan işçilere, makul bir bedel mukabilinde Belçika mevzuatının öngördüğü sağlık kurma şartlarına uyan münasip bir mesken temin etmek için gerekli tedbirleri alır.

Öte yandan işveren, ailesi ile beraber yerleşmek isteyen işçilerin makul bir bedel mukabilinde münasip bir mesken bulmalarına yardım eder.

İşveren işçilere, bedeli mukabilinde, kâfi, münasip ve mümkün mertebe itiyatlarına uygun bir gıda temin etmeyi taahhüt eder.

Hastalık halinde, işveren, işçilerin Belçikaya geldikleri andan itibaren ve hastalık - sakatlık sigortasından istifade etmeğe başlayacakları ana kadar iâşe ve ibatesini, tıbbî bakımını, ilâçlarını ve icabında hastahaneye yatırılmalarını temin etmeyi taahhüt eder. İşçiler kendi arzuları ile işverenin temin ettiği lojmanda ikamet etmiyorlarsa, iâşe ve ibate garantisi muteber değildir.

Bir iş kazası sonunda vuku bulan ölümlerden ve ciddi kazalardan Brüksel'deki Türkiye temsilciliği derhal işveren tarafından haberdar edilir.

Madde 8

1) İş sözleşmesinin işçi tarafından haksız olarak bozulması halinde, işveren işçiye, onun anladığı bir dilde iş sözleşmesini bozmak istediğini beyan eden bir vesika imzalatır.

İşçinin, masrafları kendisi tarafından karşılanarak yurda iadesi için gerekli tedbirler alınır. Bununla beraber işçinin parasız olduğu sabit olursa, yurda iade masrafları işveren tarafından ödenir.

2) İş sözleşmesinin işçi tarafından haklı olarak veya işveren tarafından haksız olarak bozulması halinde, işçi, Belçika mevzuatına göre ileri sürebileceği haklarına hâlel gelmeksizin, aynı iş kolunda başka bir işverenle yeni bir iş kolunda başka bir işverenle yeni bir iş sözleşmesi imzalamak imkânına malikdir.

İş sözleşmesinin bozulmasını takip eden on beş gün içinde yeni bir iş sözleşmesi aktolunamazsa işçi masrafları işveren tarafından karşılanmak üzere yurda iade olunur.

3) İlgili bütün tarafların müşterek mutabakatı ile işçinin aynı iş kolunda müessese değiştirmesi halinde, iş sözleşmesinin uygulanması bakımından eski işverenin yerine yeni işveren geçer.

Madde 9

1) 12 nci madde hükümleri saklı kalmak üzere, iş sözleşmesi sona erdiğinde, Türk işçisi, aynı iş kolunda yeniden işe girmek şartıyla Belçika'da kalabilir. Yeni

iş sözleşmesinin de işbu anlaşmaya ekli ve ilgili iş koluna ait örnek sözleşmenin şartlarına uygun olması lâzımdır.

2) Yeni iş sözleşmesinin aynı işverenle akdolanması halinde, işveren cari iş sözleşmesinin sona ermesinden iki ay önce, çalışma müsaadesinin yenilenmesi talebinde bulunur.

Yeni iş sözleşmesinin ilk işverenden başka bir işverenle akdolanması halinde, yeni işveren biran evvel çalışma müsaadesi talebinde bulunmak mecburiyetindedir.

3) Yetkili Belçika makamları çalışma müsaadesini verirler.

Madde 10

İşçi Belçika'da, aynı işi gören diğer bütün işçilere uygulanan çalışma ve ücret şartlarından, işveren tarafından bahsedilen menfaatlardan ve genellikle çalışma mevzuatının öngördüğü hükümlerin ve Toplu İş Sözleşmelerinin hepsinden istifade eder Sosyal Sigortalara müteallik yürürlükte bulunan Belçika mevzuatının uygulanma şartları taraflar arasında özel bir anlaşma ile tesbit edilecektir.

Türk işçilerinin çocukları Belçika'da büyütüldüğü takdirde Belçikalılarla aynı seviyede aile tazminatı alırlar.

Yer altında çalışan maden işçilerinin çocukları Türkiye'de büyütüldüğü takdirde de, çocukları aslı memleketlerinde büyüyen yeratlı maden işçilerine müteallik 4 temmuz 1963 tarihli genel istisna kararının tesbit ettiği şartlar altında Belçikalılarla aynı seviyede aile tazminatı alırlar.

Hastalık - Sakatlık sigortası müesseselerinin listesi, iş sözleşmesini imzaladığı sırada işçiye verilir. İşçi bu müesseselerin birini dilediği gibi seçer. İşveren, kayıt işlemlerinin en kısa zamanda tekemmül etmesine itina eder.

Madde 11

Belçika'da usulüne uygun olarak istihdam olunan Türk işçileri, işe başladıktan bir ay sonra, aileleri için münasip bir mesken bulmuş olmak şartıyla, ailelerini yanlarına getirebilirler. Belçika Hükümeti ve Belçikalı işverenler, Belçikada istihdam olunan Türk işçilerinin bahis konusu meskenleri bulunmalarına yardım ederler.

İşçinin ailesi, karısı ve bakımı kendisine ait reşit olmayan çocuklarından ibarettir. Hususi hallerde işçiler bakımları kendilerine ait usulünde yanlarına getirme müsaadesi alabilirler.

Kamu düzeni ve güvenliği hükümlerine hâlel gelmemek şartıyla Türk makamları bu ailelerin yurt dışına çıkmalarına izin verirler. Yetkili Belçika makamları da Belçika'ya giriş ve ikamet için gerekli müsaadeleri verirler.

Madde 12

İşbu Anlaşmada öngörülen şartlara uygun olarak Belçika'ya kabul edilmiş bulunan Türk vatandaşları, ya Belçika'da aralıksız üç sene çalışmış olmak ve aileleri Belçika'da yanlarında bulunmak ya da aileleri Belçikada yanlarında değilse en az beş sene Belçika'da aralıksız ve usulüne uygun bir şekilde ikamet etmiş olmak şartıyla, bütün iş kolları için muteber süresiz çalışma müsaadesi alırlar.

Yukarıda söz konusu edilen işçiler, iş aramak bakımından Belçika'lı işçilerle eşit durumdadır.

Madde 13

Her iki Hükümet Belçika'da çalışan Türk işçilerine ait ücretlerin ve sosyal ödemelerin Türkiye'de lehdaılarına transferlerine müsaade ederler.

Madde 14

İşçinin, Belçika mevzuatının öngördüğü şartlar altında ücretli izinlere hakkı vardır. İşçinin bundan başka on tatil gününün ücretini almayada hakkı vardır.

Madde 15

Türk işçisi, talebi üzerine, Türkiye millî bayramı olan 29 Ekim günü ve Türkiye'de resmî bayram olan diğer iki gün çalışmayabilir..

Bu günler için ücret ödenmez; ancak bu günlerde çalışmamak sebepsiz iş terki telâkki edilmez.

Madde 16

Görevleri aşağıda belirtilen bir karma komisyon kurulmuştur:

1) İşbu anlaşmada ve ona ekli belgelerde mevcut hükümlerin uygulanmasına bakmak ve bunların uygulanmasından doğabilecek bütün güçlüklerin giderilmesi imkânını incelemek;

2) Gerekirse işbu Anlaşmanın veya buna ekli belgelerin gözden geçirilmesini teklif etmek;

3) Güvenlik meselelerini incelemek;

4) İşçilerin ikamet ettikleri misafirhanelerin umumî teşkilatlanmasından çıkabilecek güçlükleri incelemek;

5) İstihdam mevzuunda Belçika ile Türkiye arasındaki işbirliğine müteallik meseleleri incelemek

Komisyon en çok altı üyeden kurulu olup bunların üçü Belçika Hükûmeti üçü Türkiye Hükûmeti tarafından tayin olunur. Gündemde yer alan meselelere göre üyeler yanlarına uzmanlar alabilirler.

Komisyon, taraflardan birinin talebi üzerine Ankara'da veya Brükselde toplanır.

Komisyon çalışmaları bir mütabakatla sonuçlanmadığı hallerde üyeler kendi Hükûmetlerine durumdan bilgi verirler.

II. BELÇİKA KÖMÜR OCAKLARINDA YERALTI MADEN İŞÇİSİ OLARAK İSTİHDAM EDİLECEK İŞÇİLERİN CELBİNE MÜTEALLİK TAMAMLAYICI HÜKÜMLER

Madde 17

İşbu Anlaşmanın 2 nci maddesinde tesbit edilen yaş haddi, kalifiye maden işçileri için 45 olarak kabul edilmiştir. Türk makamları bu işçilere, kalifiye olduklarını tevsik eden bir belge verirler. Bu işçiler, kontrol edildikten sonra vasıflarına göre istihdam olunurlar; icap ederse bundan evvel bir alıştırma devresine tabi tutulurlar.

Madde 18

1) Belçika makamları, Türk işçilerinin ikamet ve işçilerine tahsis olunacak misafirhanelerin bu işçileri istihdam eden kömür işletmeleri tarafından tesis ve tesirli bir şekilde kontrol edilmesi zımında kömür işletmeleri nezdinde müdahalede bulunacaklardır. Sayıları muhik kıldığı ve lüzumlu gördüğü takdirde, kömür işletmeleri yalnız Türk işçilerine mahsus kantinler tesis ederler. Bu misafirhanelerin ida-

recileri Türkler ve işveren tarafından muteber bilinen Belçikalılar arasında seçilir. Misafirhanelerde ikamet eden Türk işçilerinin bir temsilcisi kömür işletmesi idaresi le gerekli temasları sağlar.

Misafirhanelerin durumu ile ilgili şikâyetlerin yapılacağı merci Kömür İşletmesi Konseyidir.

2) Yer altı ve yerüstü maden ocakları ile yer altı taş ocaklarında çalışan işçilerin geçici lojmanları hakkındaki nizamname hükümleri saklı kalmak üzere, kömür işletmeleri misafirhanelerinin bilhassa aşağıdaki şartlara uygun olması hususunda mutabık kalmıştır.

- a) Binalar mevsime göre münasip bir şekilde ısıtılacaktır.
- b) Her işçinin anahtarla kilitlenebilecek bir dolabı, şiltesi saman dolu olmayan yaylı bir yatağı, yeteri kadar battanyesi, ayda iki defa değiştirilecek çarşafı olacaktır.
- c) İşçilerin yıkanmalarına ve çamaşırlarını yıkamalarına elverişli sıcak su tesisleri temin edilecektir.

3) İşçi tarafından ödenecek tam pansiyon fiyatının makul bir seviyede tesbit edilmesine Belçika makamları itina ederler. Tam pansiyon fiyatına ibate, bakım, ıaşe, temizlik ve çarşaflarını yıkama masrafları dahildir.

4) Misafirhanelerin idaresi mevzuunda çıkabilecek bütçlükler 15 nci maddenin hükümleri gereğince karma komisyonun tetkikine sunulur.

Madde 19

Güvenlik icaplarını yerine getirmek ve yer altında çalışmalarına yeterli bir hazırlık sağlamak için, Türk işçileri işe alındıklarında Belçika Kömür Federasyonunca tesbit ve madenler idaresince tasdik edilen programa göre bir öğretim devresi ile bir alıştırma devresinden faydalanırlar.

İşverleri iç yönetmeliği ile çalışma güvenliği ve sağlığı konularında işçiler yapılan bildiriler Türkçeye çevrilerek müessede milli dildeki metinlerin yanına asılır.

Kömür işletmeleri, her işletmede yeter sayıda tercüman tayin edilmesine ve bu tercümanların imkân nisbetinde Türk işçileri arasından seçilmesine itina ederler.

Bölgede konuşulan dili bilmemenin işçiler için öğrenme, iş için gerekli talimatları alma ve meselelerin kömür işletmesi idaresine arzede bilme bakımından bir eksiklik teşkil etmemesi için kömür işletmeleri lüzumlu tedbirleri alırlar.

Türk Hükümeti, Brükselde'ki siyasî temsilciliği vasıtasıyla, dört sosyal temsilci tayin eder. Bu sosyal temsilcilerin vazifesi vatandaşlarının iyi hareket etmelerine itina göstermek ve menfaatlerini korumaktır.

Madde 20

1) İşçinin yer altı çalışmasına elverişli olmadığı kömür işletmesi hekimi tarafından tesbit edildiği takdirde, keyfiyet Türkçe olarak işçiye bildirilir ve işçi aşağıdaki şıklardan hangisini: arzu ettiğini 24 saat içinde yazı ile bildirmeye davet olunur.

1.— Ankara'ya dönmek;

2.— On iş günü zarfında el emeğine ihtiyacı olan bir iş kolunda yeni bir işe girebilmek imkânlarından faydalanmak ve bu olmadığı takdirde Ankara'ya dönmek;

Haklı bir sebep olduğu hallerde yukarıda zikredilen müddet on iş günü daha uzatılabilir.

3.— Kömür işletmesi hekiminin aldığı işe elverişli olmama kararına itiraz edilmesi halinde 48 saat zarfında Çalışma Bakanlığınca tayin olunan bir hekime çıkmak. Bu hekim yer altında çalışmaya elverişli olmayı teyit etmezse, işçinin başka bir kömür işletmesi ile yeni bir iş sözleşmesi akdetmeye hakkı vardır.

İşçi Ankara'ya dönecekse, kömür işletmesi hekiminin veya müracaat edilmişse Çalışma Bakanlığınca tayin olunan hekimin vermiş olduğu işe elverişli olmama kararının işçiye tebliğinden itibaren, muhik haller hariç, azami 15 gün zarfında hareket etmesi şartıyla dönüş masrafları işverene aittir.

Yukarıda ön görülen on beş günlük devre içinde ilgili işçiler, Belçika'dan uzaklaştırmaya matuf bir karara mevzu olamazlar ve Belçika Kömür Federasyonunun lehlerine alacağı tedbirlerden faydalanırlar.

Yer altında çalışmaya elverişli olmadıkları tesbit olunan işçilerin başka bir iş bulmalarını kolaylaştırmak için, kömür işletmeleri işe elverişli olmadıkları anlaşılan Türk işçilerinin isimlerini Belçika Milli İş Bulma Kurumunun bölge bürolarına ulaştırırlar. Bölge büroları bu işçileri işgücüne ihtiyacı olan müesseselere yerleştirirler ve icabında mahalli ve millî denkleştirmeye başvururlar.

Madde 21

Belçika Kömür ocaklarında en az beş sene aralıksız ve muntazam bir şekilde çalışan Türk işçisi, memlekete dönmesi halinde, Ankara'ya kadar dönüş yolculuğu masraflarına tekabül edecek bir tazminata müstahaktır. İşçiyi en son olarak istihdam eden işveren tarafından ödenecek bu tazminat, işçinin kendisinin ve en az iki sene-den beri yanında yaşayan eşinin ve bakımı ile mükellef bulunduğu çocuklarının seyahat masraflarını içine alır.

III. SON HÜKÜMLER

Madde 22

İşbu anlaşma ile Belçika'da çalıştırılan Türk işçilerine tamamen hak ve menfaatlerden, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren, daha önce Belçika'ya gelmiş ve usulüne uygun olarak çalıştırılmakta bulunan veya usulsüz olarak gelip de durumları düzeltilmiş olan işçiler de faydalanacaklardır.

Belçika müesseselerinde istihdam olunacak Türk işçilerinin celbi ile yalnız Türk Hükümetinin temsilcileri ile Belçika Hükümetinin temsilcileri veya her iki Hükümetçe bu iş için usulüne uygun olarak yetkili kılınan diğer şahıslar meşgul olabilir.

Madde 23

İşbu Anlaşma imzalandığı tarihte yürürlüğe girer. Bir yıl için muteberdir ve bir akit tarafça sona erme tarihinden üç ay önce feshi tebliğ edilmedikçe birer yıllık müddetlerle uzatılmış olacaktır.

İşbu Anlaşma Akit Taraflardan birinin telebi üzerine tadil olunabilir.

Brüksel'de, iki aslı nüsha halinde 16 temmuz 1964 günü yapılmıştır.

TÜRK HÜKÜMETİ ADINA

(İmza)

BELÇİKA HÜKÜMETİ ADINA

(İmza)

TÜRKİYE İLE BELÇİKA ARASINDA TÜRK İŞÇİLERİNİN BELÇİKA'DA İSTİHDAMINA DAİR ANLAŞMAYA EK PROTOKOL

Türkiye ile Belçika arasında Türk işçilerinin Belçika'da istihdamına dair Anlaşma imza edildiği sırada anlaşmayı imza edenler aşağıdaki hususları tasrih etmişlerdir:

Madde 2

Kontrol muayenesi yapacak hekimin ya Ankara'daki Belçika siyasi temsilciliğinin ya da yetkili Belçika makamlarının resmen tevkil edeceği işveren veya işveren teşekküllerinin temsilcileri tarafından tayin edilebileceği tabiidir.

Kömür işletmelerinde yeraltı işleri için celbedilecek işçiler behemahal bu kontrol muayenesine tabi tutulurlar. Diğer iş kolları için celbedilen işçiler ise görecekləri işin mahiyeti icap ettiriyorsa kontrol muayenesinden geçirilirler.

Yetkili Belçika makamları, işçilerin celp veya hekimlerin tayinleri hususlarında tavassutta bulunmağa memur edecekleri şahısların isimlerini yetkili Türk makamlarına bildirecektir.

Celbedilecek işçi adedi muhik kıldığı takdirde, yetkili Türk makamlarının Belçika'lı uzmanların celp işlerine yardım etmelerini Belçika Hükümetinden talep edilebileceği tabiidir.

Madde 3

Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu tarafından yürütölen celp işleri, işbu anlaşmanın imzası sırasında uygulanan usul dairesinde yürütölmeğe devam edecektir.

Belçika'da ikamet müsaadesi bu husustaki Belçika mevzuatına uygun olarak verilir.

Madde 5

İşçilerin nakli işleri seyahat ve maliyet bakımından en müsait şartları temin eden şirketlere tevdi edilecektir. Seyahati süratli vasıtalarla yapacak ve lüzumlu görölecek hususi kolaylıkları yapmayı kabul edecek şirketler tercih edilecektir.

En müsait taşıtın uçak olacağını kabul eden Türkiye ve Belçika Hükümetleri, sırasıyla THY ve SABENA'dan, aralarında işbirliği yaparak bu taşımayı celp işleri ile tanzif edilmiş olan idareler tarafından şayanı kabul olacak şartlar altında, müsavi paylarla müştereken sağlamak için mümkün olan azami gayreti göstermelerini talep edeceklerdir. Bu şartlar THY tarafından halen uygulanan şartlar kadar müsait olmalıdır. İki şirketten biri taşımaya deruhte edemediği takdirde, taşıma diğör şirket tarafından yapılacaktır.

Madde 6

Yabancı işçilerin istihdamına müteallik kanun ve nizamlardan ve bilhassa işbu Anlaşmadan doğan vecibeleri yerine getirmeyen işverenin Türk işçisi istihdam etmesine Belçika Hükûmeti müsaade etmeyecektir.

Madde 7

İşçiler yürürlükteki kanun ve nizamlar dairesinde, sosyal mesken satın alınması ve inşaat hususundaki kolaylıklardan istifade ederler.

Bir iş kazası neticesinde veya iş yolu üzerinde ölüm vukuu halinde işçinin naşının işveren hesabına yurda nakledilmesi için Belçika Hükûmeti Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu nezdinde müdahalede bulunacaktır.

Madde 8

İş sözleşmesi feshedilmiş bir Türk işçisinin, merkezi idareye müracaat olunmadan, ikametgâhı ve parası bulunmadığı gerekçesiyle tevkif edilmemesi için Adalet Bakanlığına bağlı mahalli mercilere lüzumlu talimatı vermeyi Belçika Hükûmeti taahhüt eder.

Madde 10

İki Hükûmet bir sosyal güvenlik sözleşmesi akdi maksadı ile bir an evvel müzakerelere girişmek hususunda mutabıktırlar.

Madde 12

Belçika Hükûmeti, Türk vatandaşlarına süresiz çalışma müsaadesi verilmesi şartlarının mümkün olur olmaz daha da kolaylaştırılmasını öngörecektir.

Madde 17

Türk işçileri, işçi talep eden kömür işletmelerinin imkân ve ihtiyaçlarına göre meslekî vasıflarına uygun işlerde çalıştırılacaktır. Vasıflarına uygun bir işte çalıştırılmaları mümkün olmazsa, Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu, bu işçileri müşabih vasıftaki bir işte çalıştırabilecek bir kömür işletmesine yerleştirmeye itina edecektir.

Madde 18

1. Türk işçilerinin muhtelif havzalara ve bu havzalar içinde muhtelif kömür işletmelerin dağıtım yapılrken, kendileri için hususi kantinler açılmasını adet bakımından muhik kılacak şekilde gruplandırılmaları için, Belçika Hükûmetinin Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu nezdinde müdahalede bulunacağı tabiidir. Bu prensibin tatbiki, Türk işçilerinin muhtelif kömür işletmelerine mahiyet ve fiili iş şartları bakımından adil olmayacak bir şekilde dağıtılmaları gibi bir sonuç vermez.

2. Misafirhanelerde münasip bir odanın münhasıran ibadete tahsisi için gerekli teşebbüsler yapılacaktır.

3. İşçiden istenen pansiyon ücretinde umumi masraflara tekabül eden kısmı nazaran çok cüz'î olması için Belçika Hükûmeti Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu nezdinde müdahalede bulunacaktır.

Madde 19

1. Türk Hükûmeti, Türk işçi grupları içinde mümkün olduğu nisbette Belçika'nın iki millî dilinden birini bilen kimseler bulunmasına itina etmeği taahhüt eder,

2. Türk işçilerinin maden ocaklarına inmeğe ruhen hazırlanmaları için Belçika Hükümeti Belçika Kömür İşletmeleri Federasyonu nezdinde müdahalede bulunacaktır.

3. Madenlerdeki güvenlikle ilgili mevzuat ve bunda vukubulabilecek değişiklikler derhal Türk Hükümetine bildirilecektir.

4. İki Hükümet işbu Analışmanın mevzuunu teşkil eden meselelerle ilgili bilgileri, diplomatik yolla, birbirlerine intikal ettirirler.

Ayrıca, Belçika Hükümeti Milletlerarası teşekküllere (BIT, CEEA..) karşı girişmiş olduğu taahhütler gereğince madenlerdeki güvenlik mevzuunda tanzim ettiği rapor ve istatistikleri her sene resmen neşrinden evvel, diplomatik yolla, Türk Hükümetine tevdi edecektir.

5. Türk işçilerinin muhtelif kömür işletmelerine dağıtımına Belçika'daki Türkiye siyasi temsilciliği müdahale edebilir.

6. Sosyal temsilcilerin ücretler ve, tesbit edilecek şartlar altında, seyahat ve ev kirası masrafları Belçika kömür İşletmeleri Federasyonu tarafından karşılanır. Belçika'daki Türk işçisi adedi arttığı takdirde sosyal temsilci aded dörtten beşe çıkarılabilir.

Madde 20

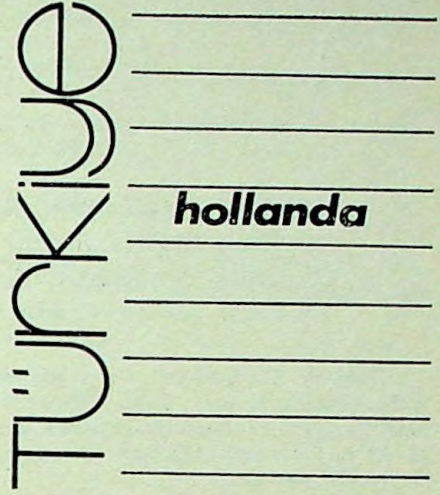
Bu maddede söz konusu olan işçilerin Belçika'dan uzaklaştırılmağa matuf idari bir karara mevzu olamayacaklarına dair hükmün kamu düzenine veya güvenliğine aykırı fiillerin alınmasını icap ettirebileceği tedbirler saklı olmak kaydıyla yürürlüğe tabiidir.

İşbu protokol, Türkiye ile Belçika arasında Türk işçilerinin Belçika'da istihdamına dair anlaşma ile aynı günde yürürlüğe girer ve aynı müddetle yürürlükte kalır.

Brüksel'de, iki asli nüsha halinde, 16.7.1964 günü yapılmıştır.

TÜRKİYE HÜKÜMETİ ADINA
(İmza)

BELÇİKA HÜKÜMETİ ADINA
(İmza)

- Sosyal güvenlik sözleşmesinin uygulama şekillerine ait idari anlaşma
- Malûllük
- İhtiyarlık ve ölüm aylıkları
- Aile tahsisleri
- İşsizlik
- Türkiye ile Hollanda arasında sosyal güvenlik sözleşmesi
- Uygulanacak mevzuatın tayini hakkında hükümler
- Hastalık ve Analık sigortası
- İşkazaları ve meslek hastalıkları
- Türk işçilerinin Hollandaya yollanması ve orada yerleştirilmesi hakkında anlaşma
- Genel çalışma şartları

Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Kırallığı arasında
5 Nisan 1966 tarihinde Ankara'da imzalanan Sosyal
Güvenlik Sözleşmesinin uygulama şekilleri hakkında
İdarî Anlaşma

Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Kırallığı arasında 5 Nisan 1966 tarihinde Ankara'da imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin (aşağıda Sözleşme olarak adlandırılmıştır) 13 üncü maddesinin beşinci fıkrası, 17 nci maddesinin ikinci fıkrası ve 35 inci maddesi hükümlerinin uygulanma şekilleri hakkında Türkiye ve Hollanda yetkili mercileri:

«Türkiye'nin La Haye Büyükelçisi V. Halefoğlu tarafından temsil olunan Türkiye Çalışma Bakanı»
ile

«Hollanda Sosyal İşler ve Halk Sağlığı Bakanı B. Roolvink», aşağıdaki hükümleri müştereken kararlaştırmışlardır.

B Ö L Ü M I

Madde 1

Sözleşmenin ve bu İdarî Anlaşmanın uygulanmasında aşağıda isimleri yazılı teşekküller İrtibat Büroları olarak seçilmişlerdir.

a) Hastalık ve analık halinde yapılacak sağlık yardımları için: *Hastalık San-dıkları Konseyi «Ziekenfond raad» Amsterdam:*

b) Aile yardımları için: *Çalışma Konseyleri Derneği «Vereeniging van Raden van Arbeid» Amsterdam:*

c) İhtiyarlık ve ölüm aylıkları ile bu aylıklardan yararlanacak kimselere ödenecek aile tahsisleri için: *Sosyal Sigorta Bankası «Sociale Verzekeringsbank» Amsterdam:*

d) Bütün diğer hallerde: *Müşterek Yönetim Bürosu «Gemeenzochappelijk Administratiekantoor» - Amsterdam*

(2) Türkiye'de: Sosyal Sigortalar Kurumu - Ankara

Madde 2

1) Sözleşmenin 8 inci maddesinin (a) bendinde öngörülen halde, işyeri merkezinin bulunduğu memleketin bu maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen *İrtibat Bürosu*, işçiye, anılan memleket mevzuatına tabi olmakta devam ettiğini gösterir bir belge verir.

Bu belge, gerektiğinde, işverenin diğer memlekette bir vekilinin bulunması halinde bu kimse tarafından, yoksa bizzat işçi tarafından temin edilir.

Aynı işyerine bağlı birden fazla işçinin müşterek bir iş yapmak üzere diğer memlekete aynı zamanda gitmesi halinde, bütün işçiler için bir tek belge düzenlenebilir.

2) Bu maddenin birinci fıkrasında anılan İrtibat bürosu iki memleket için aşağıda gösterilmiştir.

Hollanda'da: *Sosyal İşler ve Halk Sağlığı Bakanlığı «Ministere don Affaires Sociales et de la Sante publique» Amsterdam:*

Türkiye'de: *Sosyal Sigortalar Kurumu — Ankara*

Madde 3

Sözleşmenin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen tercih hakkını kullanmak için, işçi, işvereni de haberdar ederek önceki maddenin ikinci fıkrasında mezkûr «temsil edilen» memleketin İrtibat Bürosuna müracaatta bulunur.

Müracaatın yapıldığı İrtibat Bürosu durumu diğer memleketin İrtibat Bürosuna bildirir.

B Ö L Ü M II

HASTALIK - ANALIK

Madde 4

1) Sözleşmenin 12 nci maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen işçi, sigortalılık devrelerinin birleştirilmesinden yararlanmak için, yetkili tarafa son geliş tarihinden hemen önce tabi olduğu mevzuata göre geçmiş sigortalılık devrelerini gösterir bir belgeyi yetkili Kuruma ibraz etmekle yükümlüdür.

2) Belge, işçinin talebi üzerine, aşağıda isimleri yazılı Kurumlarca verilir:

a) Hollanda'da geçmiş sigortalılık devreleri için:

(i) Para yardımları söz konusu ise, işçinin son defa sigortalı olduğu (para yardımları) *hastalık sigortası Kurumu:*

(ii) İşçi yalnız sağlık yardımları bakımından sigortalı ise, (Sağlık yardımları) *hastalık sigortası Kurumu.*

Anılan Kurum işçinin para yardımları bakımından sigortalanmadığını bildirir.

b) Türkiye'de geçmiş sigortalılık devreleri için:

Sosyal Sigortalar Kurumunun yetkili Şubesi.

3) İşçi anılan belgeyi ibraz etmezse, gittiği memleketin yetkili Kurumu, yukarıda belirtilen Kurumdan belgeyi düzenleyip kendisine göndermesini ister.

4) Sözleşmenin 12 nci maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen işçi, diğer memlekete gelmesinden önce son defa sigortalı olduğu yetkili Kurumca kendisine veya bir aile ferdine protez, önemli araç veya büyük yekûn tutan diğer sağlık yardımları yapılmasına hak kazanmış ise, bu yardımlar, işçinin hareketinden sonra fiilen yapılmış olsa dahi, anılan Kurumca karşılanır.

Madde 5

1) Sözleşmenin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre, sağlık yardımlarından yararlanmak için, işçi, daimi ikametgâhını nakletmeden önce son defa sigortalı olduğu memleketin yetkili Kurumunca verilmiş, kendisinin bu yardımlara hak kazandığını ve bilhassa yardımların yapılabileceği azami süreyi belirten bir belgeyi, daimi ikamet mahallindeki Kuruma ibraz eder. Eğer işçi anılan belgeyi ibraz et-

mezse, daimi ikamet mahallindeki Kurum, yetkili Kuruma belgenin temin için, müracaat eder.

2) Sözleşmenin 13 üncü maddesinin Dördüncü fıkrası hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

Madde 6

1) Sözleşmenin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen işçi, yetkili tarafta değil de diğer âkit tarafta geçici olarak ikamet ettiği sırada, sağlık yardımlarından (gerektiğinde hastanede tedavi dahil) yararlanmak için, kabilse geçici ikamet başlamasından önce yetkili Kurumca verilmiş ve kendisinin bu yardımlara hak kazandığını gösterir bir belgeyi geçici ikamet mahallindeki Kuruma ibraz eder. Bu belgede bilhassa yardımların yapılabileceği devrenin süresi belirtilir. İşçi anılan belgeyi biraz etmediği takdirde, geçici ikamet mahallindeki Kurum, yetkili Kuruma, belgenin temini için, müracaat eder.

2) Önceki fıkra hükümleri, aile fertlerine diğer memleketteki geçici ikametleri sırasında kıyas yoluyla uygulanır.

Madde 7

1) Sözleşmenin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasında ve 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında öngörülen hallerde sağlık yardımlarının yapılması için aşağıdaki hükümler uygulanır.

2) Bir sağlık tesisinde tedavi halinde, geçici ikamet mahallindeki Kurum, ilgilinin bir hastane veya sağlık tesisine giriş tarihini ve sözkonusu tedavinin muhtemel süresini, duruma itilâından 7 gün içinde yetkili Kuruma bildirir. Hastaneden veya diğer sağlık tesislerinden çıkış halinde, geçici ikamet mahallindeki kurum, söz konusu çıkış tarihini, duruma itilâından itibaren 7 gün içinde yetkili kuruma bildirir.

3) Sözleşmenin 13 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasına göre, yardımların sağlanmasında öngörülen izni almak için, geçici ikamet mahallindeki Kurum, yetkili Kurumu derhal haberdar eder.

4) Sözleşmenin 13 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında öngörülen mutlak müstaceliyet halleri, ilgilinin hayatını veya sağlığını ağır surette tehlikeye düşüren ve yardımın derhal yapılmasını gerektiren hallerdir. Bir protez veya aracın kazaen kırılması veya bozulması halinde, mutlak müstaceliyeti tesbit için, söz konusu malzemenin tamiri veya yenilenmesi zaruretinin belirtilmesi kâfidir.

5) Hastalık Sandıkları Konseyi ve Sosyal Sigortalar Kurumu, Sözleşmenin 13 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında öngörülen yardımların listesini müştereken düzenlerler.

Madde 8

1) Sözleşmenin 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında bahsi geçen işçi, yeni ikamet yerinin bulunduğu memlekette sağlık yardımlarından yararlanmak için, anılan memleketteki Kuruma bir belge ibraz etmek zorundadır. Bu belge ile, yetkili Kurum, işçi, ikametgâhının naklinden sonra yardımlardan yararlanmaya devam hakkını muhafazaya yetkili kılar. Anılan Kurum, gerektiğinde, aynı belgede, sağlık yardımlarının yetkili taraf mevzuatına göre, devam edeceği azami süreyi de belirtir. Belge mücbir sebeplerle önceden düzenlenememişse, yetkili Kurum, bunu işçinin daimi ikametgâhının naklinden sonra ve müracaatı üzerine de verebilir.

2) İşçinin yeni ikamet mahallindeki Kurumca yardımların yapılmasında, bu Anlaşmanın 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri, kıyas yoluyla uygulanır.

3) Yeni ikamet mahallindeki Kurum, yardımların fiilen ve muntazaman devam edip etmediğini tesbit için, ilgiliyi gerek kendi müracaatı, gerek yetkili Kurumun talebi üzerine, eşit devrelerle muayene ettirir. Anılan Kurum, bu muayeneleri yaptırmakla ve neticelerini yetkili Kuruma derhal bildirmekle yükümlüdür. Yardımların yetkili Kurumca deruhte edilmeye devam olunması bu usullere uyulmasına bağlıdır.

4) Bu maddenin 1 ilâ 3 üncü fıkraları hükümleri, işçinin hastalık ve analık sigortası hakkının gerçekleşmesinden sonra, ikametgâhlarını diğer memlekete nakleden aile fertlerine, kıyas yoluyla uygulanır.

5) İkamet mahallindeki Kurum, hastanede tedavinin sona erdiğini tesbit ettiği takdirde, işçiye, söz konusu tedavinin sona eriş tarihini bildirir ve bildirinin bir suretini derhal yetkili Kuruma gönderir.

Madde 9

1) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında bahsi geçen aile fertleri, daimi ikamet yerlerinin bulunduğu memlekette sağlık yardımlarından yararlanmak için, anılan memleketteki Kuruma aşağıdaki belgeleri ibraz ederek kaydolmaya mecburdurlar

(i) İşçinin talebi üzerine, yetkili Kurumca 3 nüsha olarak verilmiş, işçinin sağlık yardımlarından yararlanma hakkının bulunduğunu ve işçi tarafından bildirilen aile fertlerinin isimlerini gösterir bir belge. Bu belge, hükümsüzlüğü yetkili Kurumca daimi ikamet mahallindeki Kuruma bildirilinceye kadar geçerlidir.

(ii) Aile fertlerine sağlık yardımları sağlanması için, daimi ikamet yerinin bulunduğu memleket mevzuatınca normal olarak gerekli görülen belgeler.

2) Daimi ikamet mahallindeki Kurum, kendi mevzuatına göre, aile fertlerinin, yardımlardan yararlanma hakkına sahip olup olmadıklarını yetkili Kuruma bildirir.

3) Aile fertlerine sağlık yardımlarının yapılması, bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen belgenin geçerliliğine bağlıdır.

4) İşçi ve aile fertleri, bu fertlerin sağlık yardımlarından yararlanma haklarına tesir eden mahiyetteki her türlü değişikliği, bilhassa işçinin işini terk ettiğini veya değiştirdiğini, yetkili Kuruma ve aile fertlerinin daimi ikamet mahallindeki Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

5) Yardımlardan haksız yere yararlanmış olan kimse hakkında muamele yapmak isteyen yetkili Kuruma, daimi ikamet mahallindeki Kurum, yardımcı olur.

Madde 10

Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen halde, yetkili Kurum, gerektiğinde, yetkili Kurumun bulunduğu memlekete ikametgâhını nakletmiş olan aile fertlerinin her biri için, son ikametgâhın bulunduğu memleketteki Kurumdan, nakilden hemen önce yardım yapılan sürelerle ait bilgilerin verilmesini ister.

Madde 11

1) Sözleşmenin 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen aylık veya gelir alan kimse, daimi ikamet yerinin bulunduğu memlekette sağlık yardımlarından yararlanmak için, anılan memleketteki Kuruma bir belge ibraz ederek kaydolmaya mecburdur. Bu belgede, aylık veya gelir ödeyen Kurumun tabi olduğu memlekete göre, «Sosyal Sigortalar Kurumu» veya «Hastalık Sandıkları Konseyi», aylık veya gelir alan kimsenin ve aile fertlerinin sağlık yardımlarından yararlan-

ma hakkına sahip olduğunu bildirir. Belgeyi düzenleyen Kurum, daimî ikamet mahallindeki İrtibat Bürosuna belgenin ikinci nüshasını gönderir.

2) Aylık veya gelir alan kimse, sağlık yardımlarından yararlanma hakkına tesir eden mahiyette her türlü değişikliği, bilhassa aylık veya gelirin kesildiğini veya kaldırıldığını ve kendisinin veya aile fertlerinin daimi ikametgâhını naklettiğini, daimî ikamet mahallindeki Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

3) Belgeyi düzenleyen Kurum aylık veya gelir alan kimsenin daimi ikamet mahallindeki İrtibat Bürosuna, bu kimsenin sağlık yardımlarından yararlanma haklarının sona erdiğini bildirir.

Madde 12

1) Yetkili tarafta değil de, diğer âkit tarafta geçici ikameti sırasında para yardımlarından yararlanmak için, işçi, geçici ikamet mahallindeki Kuruma (Sözleşmenin 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen halde, 5 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen belgeyi, sözleşmenin 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında öngörülen halde, 6 ncı maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen belgeyi ve sözleşmenin 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında öngörülen halde, 8 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen belgeyi ibraz eder) derhal müracaatta bulunur. Eğer bulunduğu memleketin mevzuatı gerektiriyorsa, müracaatına müdavi hekim tarafından verilmiş bir işgöremezlik belgesini ekler. Ayrıca, bulunduğu memleketteki kendi adresini ve işvereni ile yetkili Kurumun isim ve adresini de bildirir.

2) Eğer işçi, önceki fıkra da öngörülen belgeyi ibraz etmezse, geçici ikamet mahallindeki Kurum, böyle bir belgenin veya işçinin yetkili memleket mevzuatına göre hâlâ sigortalı olduğunu gösterir bir belgenin temini için, yetkili Kuruma müracaat eder. Bununla beraber, 8 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen belge, ancak, mücbir sebeplerle, önceden düzenlenememişse, daimi ikametgâhın naklinden sonra düzenlenir.

Madde 13

1) Geçici ikamet mahallindeki Kurum, işçinin bu Kuruma başvurduğu tarihi takip eden en geç 3 gün içinde, hekimlerinden birine işçinin sağlık kontrolünü yaptırır. Yetkili Kurum, 8 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen belgede, işçinin sağlık kontrolüne tabi olacağı bir tarih bildirmişse, daimi ikamet mahallindeki Kurum, ilk sağlık kontrolünü bu tarihe kadar geciktirebilir.

2) İşçinin işgöremez durumda olup olmadığını belirten ve işgöremezliğin mevcut olması halinde bunun başladığı tarihi, teşhis ve muhtemel işgöremezlik süresini gösteren hekim raporu, kontrol tarihini takip eden 3 gün içinde, geçici ikamet mahallindeki Kuruma, yetkili Kuruma gönderilir. Geçici ikamet mahallindeki Kurum, bu meydana, işçinin, bu Kuruma başvurduğu tarihi de bildirir.

Madde 14

1) İşçi geçici ikamet mahallindeki Kurumun idarî kontrol nizamına tabidir.

2) Geçici ikamet mahallindeki Kurum, ilk sağlık kontrolünden sonra, kendi sigortalılarına uygulanan şartlar dahilinde tıbbî ve idarî kontrole devam eder. Tıbbî kontrol, işçinin son hekim raporuna göre, muhtemelen işgöremez halde kalacağı devrenin sonunda yeniden kontrole tabi tutulmasına kadar sık sık yapılır.

3) İşçinin hâlâ işgöremez durumda olup olmadığını belirten ve teşhis ve muhtemel işgöremezlik süresini de gösteren hekim raporları, kontrol tarihini takip eden 7 gün içinde, geçici ikamet mahallindeki Kuruma, yetkili Kuruma gönderilir.

4) Geçici ikamet mahallindeki Kurum, işçi kontrol nizamına uymadığı takdirde, durumu, derhal yetkili Kuruma bildirir. Bildiride, ihlâlin mahiyeti ve kendi sigortalısına bu gibi ahvalde, mutat olarak, ne gibi işlemler yapıldığı belirtilir.

Madde 15

1) Hekim, işçinin tekrar işe başlamaya müsait olduğunu veya olacağını tesbit ederse, geçici ikamet mahallindeki Kurum, işçiye, işgöremezliğinin sona erdiğini bildirir ve bildirinin bir suretini hekim raporuyla birlikte derhal yetkili Kuruma gönderir.

2) Yetkili Kurum, aldığı bilgilere dayanarak, işçinin tekrar işe başlamaya müsait olduğuna karar verirse, kararını kendisine bildirir ve bildirinin bir suretini daimi ikamet mahallindeki Kuruma gönderir.

3) Böyle bir durumda, daimi ikamet mahallindeki Kurumla, yetkili Kurum işgöremezliğin sona erdiğine dair, birbirinden farklı iki ayrı tarih tesbit ederlerse, yetkili Kurumun tesbit ettiği tarihe itibar olunur.

Madde 16

İşçinin, yetkili tarafa dönmesi halinde, geçici ikamet mahallindeki Kurum, durumu yetkili Kuruma bildirir ve bildiriye seyahatin, işçinin sağlık durumu bakımından zararlı olup olmadığını gösteren hekim mütalâasını ekler.

Madde 17

1) Sözleşmenin 12 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile 13 üncü maddesinin 1, 2 ve 6 ncı fıkraları hükümlerine göre yapılan sağlık yardımları masraflarının fiili tutarları, Kurumların muhasebe kayıtlarından çıkarıldığı şekilde, yetkili Kurumlarca, bu yardımları yapan, Kurumlara ödenir.

2) Türkiye'de bu konuda yapılan yardım faturalarını gösterir belgeler Sosyal Sigortalar Kurumuna ve bu Kurumca, örneği müştereken tesbit edilen bir cetvelle birlikte, altı ayda bir, Hastalık Sandıkları Konseyine, gönderilir.

3) Hollanda'da bu konuda yapılan yardım tutarlarını gösterir belgeler Hastalık Sandıkları Konseyine ve bu Konseyce, örneği müştereken tesbit edilen bir cetvelle birlikte, altı ayda bir, Sosyal Sigortalar Kurumuna, gönderilir.

4) Ödemelerde bu maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen yardımları yapmış olan Kurumun mevzuatına tabi işçilere sağlanan sağlık yardımlarına uygulanan tarifelerden yüksek olan tarifeler nazara alınmaz.

Madde 18

1) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin uygulanmasında, aile fertlerine yapılan sağlık yardımları masrafları, her takvim yılı için, götürü olarak hesaplanır.

2) Götürü meblâğ, aile başına düşen yıllık ortalama miktarı, hesaba dahil edilen aile sayısı ile çarpılması suretiyle bulunur.

Hesapla ilgili unsurlar şöyle tayin edilir:

a) Hollanda için, aile başına düşen yıllık ortalama miktar, Hollanda mevzuatına tabi sigortalıların aile fertlerinin tamamına bu memleket Kurumlarınca yapılan yıllık sağlık yardımları masrafları mecmuunun, bu memleket mevzuatına tabi ve yardım talebinde bulunabilen aile fertlerine sahip sigortalıların yıllık ortalama sayısına bölünmesi suretiyle hesap edilir:

b) Türkiye için, aile başına düşen yıllık ortalama miktar, sigortalılara ve bunların aile fertlerine yapılan sağlık yardımları masrafları mecmuunun, (emsal + 1) ile çarpılan yıllık ortalama fiili sigortalı sayısına bölünmesi ve elde edilen sayının anılan emsalle çarpılması suretiyle hesap edilir.

Sigortalı başına düşen aile fertleri ortalamasını gösteren emsal, aile fertleri mecmuunun sigortalı mecmuuna bölünmesi suretiyle elde edilir. Bu neticeyi alan ve neticeyi tasvip edilmek üzere Hastalık Sandıkları Konseyine bildiren Sos-

yal Sigortalar Kurumu tarafından tesbit edilir. Bu konu ile ilgili her türlü anlaşmazlık yetkili makamlara sunulur.

3) Sigortalıların aile sayısı ve ay olarak gösterilen çalışma devreleri bir yıllık icmâl cetvelinde bildirilir.

Bu cetvel, ait olduğu yılı takip eden 6 ay içinde, 9 uncu maddenin 1 (i) fıkrasına göre yetkili Kurumlarca düzenlenen belgelerin birer nüshası ile birlikte, hem Hastalık Sandıkları Konseyine, hem Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderilir.

Madde 19

1) Sözleşmenin 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrası hükümlerine göre, Hollanda'da yapılan sağlık yardımları masrafları, her takvim yılı için, aşağıda açıklandığı üzere, götürü olarak hesap edilir:

a) Götürü meblâğ, aylık veya gelir alan kimse ve bu kimsenin aile ferdi başına düşen yıllık ortalama miktarın, aylık veya gelir alan kimselerin ve bunların hesaba dahil edilen aile fertlerinin, yıllık ortalama sayısı ile çarpılması suretiyle elde edilir.

b) Aylık veya gelir alan kimse ve bu kimsenin aile ferdi başına düşen miktar, ilgili memleketin Kurumlarınca o memleket mevzuatına tabi aylık veya gelir alan kimselerin tamamına (aile fertleri dahil) yapılan sağlık yardımları masrafları mecmuundan, aylık veya gelir alan kimse ve aile ferdi başına düşen ortalamaya, eşittir.

c) Hesaplar aylık veya gelir alan kimselerin ait oldukları yaş gruplarına göre farklı olabilir.

2) Sözleşmenin 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrası hükümlerine göre Türkiye'de yapılan sağlık yardımları masraflarının ödenmesi, bu anlaşmanın 17 nci maddesinin 1, 2 ve 4 üncü fıkralarında belirtilen usul ve esaslar dahilinde yapılır.

Madde 20

1) Sözleşmenin 17 nci maddesinde öngörülen ödemeler yetkili İrtibat Büroları aracılığı ile yapılır.

2) İdare masraflarının karşılanmasında, İrtibat Büroları, bu anlaşmanın 17, 18 ve 19 uncu maddelerine göre hesaplanan meblâğlar, üzerinden bir yüzde oranında mutabık kalabilirler.

Bundan başka, borçlanılan meblâğlar üzerinden avans ödenmesinde de anlaşılabilirler.

3) İrtibat Büroları, bu anlaşmanın 17, 18 ve 19 uncu maddeleri hükümlerine göre, ödenecek meblâğlara ait diğer kıymetlendirme şekilleri üzerinde mutabık kalabilirler.

Madde 21

Bu bölümün hükümleri, Türk mevzuatına göre borçlanılan işkazası veya meslek hastalığı halinde, yapılacak yardımlara, kıyas yoluyla uygulanır.

B Ö L Ü M III

MALÜLLÜK

Madde 22

Bu bölümün uygulanmasında, Sözleşmenin 1 inci maddesinin (f) bendinde öngörülen Kurumdan başka, uyguladığı mevzuat gereğince münhasıran readaptasyon,

tedavi ve buna murtabi hizmetlere müteâllik tedbirlerin geliştirilmesi, kontrolü ve kazanma gücünde her hangi bir kaybın mevcudiyetinin tahkiki işleriyle görevli bir Kurum da yetkili Kurum sayılır.

Madde 23

1) Hollanda mevzuatına göre yardım alıp Türkiye'de ikamet eden kimselerin idarî ve tıbbî kontrolü, yetkili Kurumun talebi üzerine, Sosyal Sigortalar Kurumu aracılığı ile yapılır.

2) Türk mevzuatına göre yardım alıp Hollanda'da ikamet eden kimselerin idarî ve tıbbî kontrolü, yetkili Kurumun talebi üzerine, «Nieuwe Algemene Belvijs-veremiging» aracılığı ile yapılır.

3) Ancak, yetkili Kurumun yardım mevzuu kimseyi bizzat kendinin seçeceği bir hekime muayene ettirme ve bu kimsenin sağlık durumu ile çalışma kabiliyetini koruma, iyileştirme veya eski haline betirme hakkı mahfuzdur.

Madde 24

Bir memleketin Kurumları, malûllük derecesinin tayininde, diğer memleketin Kurumlarınca elde edilen tıbbî müşahedeleri ve idarî malûmatı nazara alırlar; ancak ilgiliyi bizzat kendilerinin seçecekleri bir hekime muayene ettirme hakları mahfuzdur.

Madde 25

Bir malûllük aylığı almakta olan kimsenin, bu anlaşmanın 23 üncü maddesinde öngörülen kontrol sonunda, yardımlardan halen yararlanmakta veya evvelce yararlanmış olmasına rağmen halen bir işde çalışmakta veya evvelce çalışmış olduğu veya tekrar işe başladığı tesbit edilirse, durum yetkili Kuruma bir raporla bildirilir. Raporla, yapılan işin mahiyeti, ilgilinin kazançlarının tutarı, malûl olmadan önce dahil bulunduğu meslek kategorisine giren bir işçi tarafından aynı bölgede normal olarak alınan ücret ve ayrıca, gerektiğinde, ilgilinin sağlık durumu hakkında bir mütehassıs hekimin serdettiği mütalâa belirtilir.

Madde 26

Bir sigortalı, aylığının kesilmesinden veya kaldırılmasından sonra aylığı ödeyen memlekette değil de diğer memlekette daimi olarak ikamet ettiği halde malûllük aylığına hak kazanmışsa, ilgili Kurumlar ödemelerin yeniden başlaması için lüzumlu bütün bilgileri birbirlerine gönderirler.

Madde 27

İdarî ve tıbbî kontrolden doğan masraflar, aylığı ödeyen Kurumca deruhte ve alacaklı Kurumca kendi mevzuatına göre tesbit edilir. Yapılan bütün masraflar, bu konuda düzenlenecek mufassal bir belge karşılığında borçlu Kurumca ödenir.

Bununla beraber, yetkili Kurumlar başka ödeme şekilleri üzerinde mutabık kılabilirler.

B Ö L Ü M IV İHTİYARLIK VE ÖLÜM (AYLIKLARI)

Madde 28

1) Sözleşmenin III üncü kısmının 3 üncü bölümünde öngörülen yardımlardan yararlanmak için, bir işçi veya bir işçinin ölümünde hak sahibi olan kimse, dilek-

celerini, daimi ikamet yerinin bulunduğu yetkili Kuruma, bu memleket mevzuatınca tayin edilen şekiller dahilinde göndermeye mecburdur.

2) Hollanda veya Türkiye'de daimi olarak ikamet etmeyen bir işçi veya bir işçinin ölümünde hak sahibi olan kimse, sözleşmenin IV. Kısımının 3 üncü Bölümünde öngörülen bir yardımdan yararlanmak isterse, dilekçesini işçinin son defa sigortalı olduğu memleketteki Kuruma, bu memleket mevzuatına uygun şekilde gönderir.

3) Dilekçe sahibi, imkân nisbetinde, sigortalı olduğu iki memleketin Kurum veya Kurumlarını ve nezdinde çalıştığı işveren veya işverenleri belirtir.

Madde 29

Önceki madde hükümlerine göre gönderilmiş olan bir dilekçe, gönderildiği yetkili Kurumca tekemmül ettirilir. Bu Kurum, aşağıda «İşlemi yürüten Kurum» olarak adlandırılmıştır.

Madde 30

1) Sözleşmenin III üncü kısmının 3 üncü bölümünde öngörülen yardımlara mütaallik dilekçelerin tekemmülü için, işlemi yürüten Kurum, medeni hal belgelerini muhtevi bir formüler ile sigortalının tabi olduğu mevzuata göre geçmiş sigortalılık devrelerini gösterir bir cetvel ve icmâl kullanır.

2) Anılan formülerin diğer memleketteki yetkili Kurumlara gönderilmesi, doğrulayıcı belgelerin gönderilmesi yerine geçer.

Madde 31

1) İşlemi yürüten Kurum, önceki maddede öngörülen formülere, sigortalıya uygulanan mevzuata göre geçmiş sigortalılık devrelerini işler ve formülerin iki nüshasını diğer memleketteki yetkili Kuruma gönderir.

2) Bu Kurum, formüleri, sigortalının kendi mevzuatına göre geçmiş sigortalılık devrelerine ait bilgilerle tamamlar ve bir nüshasını işlemi yürüten Kuruma gönderir.

Bundan başka, anılan Kurumca, formülere, şu bilgiler de derc olunur:

— Sözleşmenin III üncü kısmının 3 üncü bölümü hükümleri nazara alınmak suretiyle kendi mevzuatına göre kazanılan hakların tutarı;

— Dilekçe sahibinin, Sözleşmenin 23 üncü maddesi hükümleri uygulanmaksızın yalnız Kurumun yürürlükte olan mevzuatına göre geçirdiği sigortalılık devreleri için iddia edebileceği yardımın tutarı;

— Müracaat yolları ve müddetleriyle ilgili bilgi.

Madde 32

1) Eğer işlemi yürüten Kurum, dilekçe sahibinin sözleşmenin 23 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükümlerinden yararlanma hakkı olduğunu tesbit ederse, bu kim- senin anılan hükümlere göre hak kazandığı ek yardımı tayin eder.

2) Sözleşmenin 23 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının uygulanması sırasında kaleme alınan meblağların değişik milli paralara tahvili, aylığın bağlandığı tarihte mu- teber olan resmî kambiyo kuru nazara alınarak yapılır. Bu kurda değişimler olması halinde, söz konusu değişimler % 10 u geçmedikçe aylık üzerinde yeniden tesbit ya- pılmaz.

Madde 33

İşlemi yürüten Kurum, Sözleşmenin 23 üncü maddesinin uygulanmasında hesap edilen yardımların tasfiyesi için alınan bütün kararları ve uygulanan mevzuatların her birinde öngörülen müracaat yol ve müddetlerini dilekçe sahibine bildirir. Ayrıca,

anılan Kurum, bildirinin bir suretini diğer memleketin yetkili Kurumuna gönderir ve dilekçe sahibine ibraz edildiği tarihi tebliğ eder.

Madde 34

Bu anlaşmanın 22 ilâ 27 nci maddeleri hükümleri, malûllük sebebiyle bağlanan dul ve yetim aylıklarına kıyas yoluyla uygulanır.

B Ö L Ü M V

AİLE TAHSİSLERİ

Madde 35

Sözleşmenin 33 üncü maddesinin uygulanmasında, Türk Kurumları, Hollanda Kurumlarına, Türkiye'de ikamet eden çocuklara Hollanda Kurumlarınca borçlanılan aile tahsislerinin bağlanması için lüzumlu bilgilerin tahkiki konusunda yardımcı olacaklardır.

B Ö L Ü M VI

İ Ş S İ Z L İ K

Madde 36

1) Sözleşmenin 34 üncü maddesi hükümlerinden yararlanmak için, dilekçe sahibi, Hollanda mevzuatına göre evvelce geçmiş sigortalılık devreleriyle birleştirilmek üzere, başvurma lüzumu hasıl olduğu nisbette nazara alınacak Türkiye'deki çalışma devrelerini gösterir bir belgeyi yetkili Hollanda Kurumuna ibraz etmeye mecburdur.

2) Belge, işçinin talebi üzerine Türkiye'deki son çalışma yeri konusunda yetkili bulunan Sosyal Sigortalar Kurumu bölge idaresince verilir. Eğer işçi anılan belgeyi ibraz edemezse, Hollanda yetkili Kurumu Türk Kurumundan belgeyi düzenleyip kendisine göndermesini ister.

B Ö L Ü M VII

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 37

1) Bir memleketin Kurumunca diğer memleketteki hak sahibi kimselere borçlanılan yardımlar, doğrudan doğruya bu Kurum tarafından ve bu Kurumun uyguladığı mevzuata öngörülen vadelerde ödenir.

2) Yetkili Kurum, para yardımlarını milletlerarası posta veya banka havalesiyle öder ve durumu önce daimi ikamet yerinin bulunduğu Kuruma bildirir. Ancak, bu daimi ikamet yerinin bulunduğu memleketteki Kurumca, yetkili Kurum adına (eğer bu Kurum mutabıksa) yapılır. Bu takdirde, yetkili Kurum daimi ikamet yerinin bulunduğu memleketteki Kuruma yardımların miktarını, ödedikleri tarih veya tarihleri ve yapıldıkları azami süreyi bildirir.

Madde 38

Yardımlar, hak sahiplerine, posta veya banka masraflarında bir kesinti yapılmaksızın ödenir.

Madde 39

Bu anlaşmanın uygulanmasından doğan bütün ihtilâflar, yetkili makamların Sosyal Güvenlik konusunda yetkili bulunan temsilcilerinden kurulu bir komisyon tarafından halledilir. Temsilcilere uzmanlar da katılabilir. Komisyon iki memlekette münavebe ile toplanır.

Madde 40

İrtibat Büroları, Sözleşmenin uygulanması için gerekli belge ve diğer vesaiikle ilgili formüllerleri müştereken tesbit ederler. Ayrıca, bu Anlaşmanın uygulanmasında tamamlayıcı idarî tedbirleri müştereken alabilirler. e.

Madde 41

Bu Anlaşma, Sözleşme ile aynı tarihte yürürlüğe girer ve Sözleşme yürürlükte kaldıkca mer'idir.

La Haye'de, 14 Haziran 1967 tarihinde
iki nüsha Fransızca olarak düzenlenmiştir.

B. Roolvink

V. Halefoğlu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE HOLLANDA KRALLIĞI ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ

İki Devlet arasında Sosyal Güvenlik alanındaki münasebetleri düzenlemeyi arzu eden:

Türkiye Cumhurbaşkanı
ve

Hollanda Kraliçesi

aşağıda yazılı hükümler üzerinde mutabakata varmışlardır:

K I S I M I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Bu sözleşmenin uygulanmasında :

a) «Mevzuat» tabiri, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında yazılı Sosyal Güvenlik rejimleri ve kollarına ilişkin olarak yürürlükteki ve ileride yürürlüğe konulacak kanun, tüzük ve yönetmelikleri;

b) «Ülke» tabiri :

Türkiye bakımından, millî sınırlar içindeki Türkiye ülkesini;
Hollanda bakımından, Avrupadaki Krallık ülkesini;

c) «Vatandaşlar» tabiri :

Türkiye bakımından, Türk vatandaşlığını haiz kimseleri,
Hollanda bakımından, Hollanda vatandaşı olan kimseleri;

d) «Yetkili Makam» tabiri :

Türkiye bakımından, Çalışma Bakanını,
Hollanda bakımından, Sosyal İşler ve Kamu Sağlığı Bakanını;

e) «Kurum» tabiri, mevzuatı tamamen veya kısmen uygulamakla görevli teşkilât veya makamı;

f) «Yetkili Kurum» tabiri, sigortalının yardım talebinde bulunduğu tarihte bağlı bulunduğu kurumu veya kendisinden yardım talep etme hakkına sahip olduğu veya yahut son defa çalıştığı lükede ikamet etse idi kendisinden yardım talep etme hakkına sahip olacağı kurumu;

g) «Yetkili Taraf» tabiri, ülkesinde, yetkili kurumun bulunduğu Âkit Tarafı;

h) «İkamet» tabiri, daimi ikamet;

i) «İkamet mahallindeki kurum» ve «bulunulan yerdeki kurum» tabirleri, sırasıyla, ilgilinin ikamet ettiği yerde yardımları yapmakla görevli kurumu ve ilgilinin geçici olarak bulunduğu yerde, bahis konusu yardımları bu Âkit taraf mevzuatına göre yapmakla görevli kurumu veya, böyle bir kurum mevcut değilse, ilgili Tarafın yetkili makamınca belirtilen kurumu;

j) «Aile fertleri» tabiri, çalışan kimsenin, ikamet ettikleri memleket mevzuatına göre, yardımdan faydalanma hakkına sahip olarak kabul edilen, ailesi fertlerini;

k) «Ölen sigortalının hak sahipleri» tabiri, uygulanan mevzuata göre böylece kabul veya tarif edilen kimseleri;

l) «Sigortalılık süreleri» tabiri, mevzuata göre sigortalılık süresi olarak tarif veya kabul edilen prim ödeme veya çalışma süreleri ile aynı mevzuata göre, sigortalılık süresi veya çalışma süresine muadil olarak kabul edilen bütün süreleri;

m) «Yardımlar», «Aylıklar» ve «Gelirler» tabirleri, kamu fonlarından ödenen bütün elemanlar da dahil olmak üzere, zamlar, ayarlamalar, ek tahsislerle birlikte bütün yardımları, aylıkları, gelirleri ve aylık veya gelir yerine ödenebilen sermaye yardımlarını;

ifade eder.

Madde 2

1 — Bu Sözleşme aşağıda yazılı Sosyal Güvenlik mevzuatına uygulanır:

a) Hollanda'da :

1) Hastalık sigortası (Hastalık ve analık hallerinde yapılan para yardımları ve sağlık yardımları);

2) Malûllük sigortası;

3) Yaşlılık sigortası;

4) Dul ve yetimler sigortası;

5) İşsizlik sigortası;

6) Aile yardımları;

7) Kömür madeni işletmelerinde çalıştırılan kimseler hakkında uygulanan özel rejimlere,

b) Türkiye'de :

1) Sosyal sigortalar:

i) Hastalık ve analık sigortası,

ii) Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları,

iii) İşkazalarıyla meslek hastalıkları sigortası;

2) Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçileri Emekli Sandığı;

3) Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet sandığı;

na ilişkin mevzuat.

4 — Bu Sözleşme, bu maddenin 1 inci fıkrasında sayılan mevzuatı değiştirecek veya tamamlayacak olan bütün kanun ve tüzüklere de uygulanır.

Sözleşme :

a) Yeni bir Sosyal Sigorta koluna ilişkin mevzuata, Âkit Taraf hükümetince itirazda bulunulmaması şartıyla uygulanır.

b) Mevcut Sosyal Güvenlik rejimlerini yeni Sigortalı zümrelerine teşmil edecek olan mevzuata, bu hükümlerin yayınlandığının bildirildiği tarihten itibaren 3 aylık bir süre içinde, ilgili Âkit Taraf hükümetince itirazda bulunulmaması şartıyla uygulanır.

Madde 3

1 — Bu Sözleşme hükümleri, Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olup bu Taraflardan birinin mevzuatına tabi olan veya tabi olmuş bulunan işçiler veya benzerleri ile bunların aile fertleri ve ölümlerinde hak sahipleri hakkında uygulanır.

2 — Bu Sözleşme hükümleri, kançılara kadrolarında çalışanlar dahil, elçilik ve konsolosluklardaki meslek memurları ile Âkit taraflardan birinin resmî dairelerinde çalışmakta iken hükümetleri tarafından diğer Taraf ülkesine gönderilen memurlar hakkında uygulanmaz.

Madde 4

Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olup haklarında bu Sözleşme hükümleri uygulanan kimseler, 2 nci maddede yazılı mevzuata, mükellefiyetler ve haklar bakımından, diğer Âkit Tarafın vatandaşları ile aynı şartlarla tabidirler.

Madde 5

1 — Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre hak kazanılmış olan aylık ve ya gelirlerle bunlara yapılan zamlar, hak sahibinin ödemeyi yapacak kurumun bulunduğu ülkede değil de diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi sebebiyle, hiç bir indirim tabi tutulamaz, değiştirilemez, durdurulamaz, kesilemez ve el konulamaz.

2 — Âkit Taraflardan birinin Sosyal Sigorta yardımları, üçüncü bir Devletin ülkesinde ikamet eden diğer Âkit Taraf vatandaşlarına, bu üçüncü Devlet ülkesinde ikamet eden kendi vatandaşları ölçüsünde ve aynı şartlarla ödenir.

Madde 6

1 — İki Âkit Tarafın kurumlarınca kısmi aylıklar şeklinde bağlanan ihtiyarlık sigortası yardımları hariç olmak üzere, bu Sözleşme, aynı sigorta vak'ası veya aynı sigortalılık süresi için iki Âkit Tarafın mevzuatı gereğince birden fazla yardım yapılmasına hak kazandırmadığı gibi böyle bir hakkı devam ettiremez.

2 — Bir yardımın diğer Sosyal Güvenlik yardımlarıyla veya bir kazançla birleşmesi halinde, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımın azaltılması, durdurulması veya kesilmesi gerekiyorsa, diğer Âkit Tarafın mevzuatı gereğince Sosyal Güvenlik yardımlarına hak kazanılmış olması veya diğer Âkit Taraf ülkesinde bir kazanç elde edilmesi hallerinde de aynı hükümler uygulanır.

3 — 2 nci fıkra hükmünün uygulanması, her iki Âkit Taraf mevzuatına göre ödenen yardımların azaltılmasını veya durdurulmasını gerektirirse, yardımlardan her biri, azaltılması icap eden miktarın yarısından daha fazla bir miktarda azaltılamaz veya durdurulamaz.

4 — Şu kadar ki, yukarıki fıkra hükmü, bu Sözleşmenin 22 ve 23 üncü maddeleri gereğince iki Âkit Tarafın mevzuatına göre aynı mahiyette yardımlara hak kazanılması hallerinde uygulanmaz.

5 — 2 nci fıkra hükmünün uygulanması, 22 ve 23 üncü maddeler hükümlerine göre tesbit edilmiş olan bir yardımın azaltılmasını veya durdurulmasını gerektirdiği takdirde, yardımın azaltılması veya durdurulmasında, bu yardımların veya kazançların sadece, 23 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (b) bendinde bahsolunan Sigortalılık süreleriyle orantılı kısımları nazara alınır.

K I S I M İ I

UYGULANACAK MEVZUATIN TAYİNİ HAKKINDAKİ HÜKÜMLER

Madde 7

Bu kısım hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde çalışan işçiler veya benzerleri, ikametgâhlarının diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunmasının kabul edilmesi veya bunların işverenlerinin yahut teşebbüs merkezinin diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunması hallerinde dahi, çalıştıkları Tarafın mevzuatına tabidirler.

Madde 8

Aşağıda yazılı haller yukarıdaki madde hükmünden istisna edilmiştir:

a) Bir teşebbüsün hizmetinde olup, normal olarak, bu teşebbüsün Âkit Taraf-larından birinin ülkesindeki bir işyerine bağlı bulunan işçiler veya benzerleri, bir işin yapılması maksadiyle, teşebbüs tarafından diğer Âkit Taraf ülkesine gönderil-dikleri takdirde, 24 ay müddetle, teşebbüs merkezinin bulunduğu Âkit Taraf ülke-sinde çalışıyorlarmış gibi, Taraf mevzuatına tabi tutulurlar; diğer Âkit Taraf ülkesindeki çalışma süresi 24 ay aştığı takdirde, bu sürenin sona ermesinden önce, işçinin muvafakatı ile işveren veya işverenin muvafakatı ile işçi tarafından, 17 nci madde hükmünü uygulama durumunda olan Âkit Tarafın yetkili makamının mu-vafakatı istenmek şartıyla, teşebbüs merkezinin bulunduğu taraf mevzuatının uygu-lanmasına devam edilir. Yetkili makam, bu muvafakatı, ancak, diğer Tarafın yet-kili makamının da müsaadesini almak suretiyle verebilir.

b) Merkezi Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan ve gerek başkasının hesabına gerekse kendi hesabına, demir, kara, hava veya deniz yolu ile yolcu ve-ya yük taşıyan veya deniz balıkçılığı işleri yapan bir teşebbüsün hizmetinde gezici olarak çalışan işçiler veya benzerleri, teşebbüsün merkezinin bulunduğu Âkit Taraf mevzuatına tabidirler; şu kadar ki, teşebbüsün diğer Âkit Taraf ülkesinde bir şü-besi veya daimi temsilciliği varsa, şube veya temsilcilik tarafından çalıştırılan kim-seler, şubenin veya daimi temsilciliğin bulunduğu Âkit Taraf mevzuatına tabidir-ler.

Madde 9

1 — 3 üncü maddenin 2 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Âkit Ta-rafların elçilik ve konsolosluklarında ve buralardaki memurların şahsi hizmetinde çalışan işçiler veya benzerleri hakkında 7 nci madde hükümleri uygulanır.

2 — Şu kadar ki, bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsolunan kimseler, elçilik veya konsoloslukça temsil edilen Âkit Tarafın vatandaşı iseler çalışmaya başladık-ları veya bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç aylık süre içinde, haklarında kendi memleketleri mevzuatının uygulanmasını isteyebilirler; yapılan tercihin eski sürelerle şümülü yoktur.

Madde 10

Âkit Tarafların yetkili makamları, aralarında anlaşmak suretiyle, bazı işçiler veya işçi toplulukları hakkında uygulanacak mevzuat bakımından bu Sözleşmenin 7 - 9 uncu maddeleri hükümlerinden istisnalar öngörebilirler.

K I S I M III ÖZEL HÜKÜMLER

B Ö L Ü M I

Hastalık - Analık

Madde 11

Bir işçi veya benzeri, birbirini takip eden sürelerde veya münavebeli olarak, iki Âkit Tarafın mevzuatına da tabi olmuş bulunuyorsa yardımlara hak kazanılması, bu hakkın ihyası veya idamesi bakımlarından, her iki Âkit Taraf mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri, aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

Madde 12

1 — Ākit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalılık süreleri bulunan bir işçi veya benzeri, diğer Ākit Taraf ülkesine gittiğinde, kendisi ve aynı ülkede bulunduğu Ākit Tarafın mevzuatında öngörülen hastalık ve analık sigortaları yardımlarından faydalanır.

- a) Bu Ākit Taraf ülkesine son gelişinde çalışabilir durumda olmak,
- b) Bu ülkeye son gelişinden sonra mecburi sigortaya tabi tutulmuş olmak,
- c) Yukarıdaki maddede bahsolunan sigortalılık süreleri toplamı nazafla alınmak suretiyle, bu Ākit Taraf mevzuatına göre gerekli şartları yerine getirmiş bulunmak.

2 — Bu maddenin 1 inci fıkrasında yazılı hallerde aynı fıkranın (a), (b) ve (c) bendlerinde öngörülen şartlar yerine getirilmediği takdirde, işçi veya benzeri ikametgâhını nakletmeden önce son defa sigortalı bulunduğu ülkede kalsa idi o taraf mevzuatına göre yardımlardan faydalanma hakkına sahip olacak idiyse, işgöremezlik hali işçinin mecburi sigortaya tabi olduğu son günden itibaren 21 günlük bir süre içinde meydana çıkmış olmak şartıyla, yardımlardan faydalanır. İşçinin ayrıldığı memleketteki kurum, ikametgâhın bulunduğu yerdeki kurumdan, ilgiliye, uyguladığı mevzuatta öngörülen şekil ve usullere göre sağlık yardımı yapılmasını isteyebilir.

Madde 13

1 — Ākit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan ve bu taraf ülkesinde ikamet eden işçi veya benzeri, geçici olarak diğer Ākit Taraf ülkesinde bulunduğu sırada durumu derhal yardım yapılmasını gerektirirse hastahane yapılacak tedaviler de dahil olmak üzere, sağlık yardımlarından faydalanır.

2 — Ākit Taraflardan birinin kurumunca sağlanan yardımlardan faydalanmaya başlamış ve bu Taraf ülkesinde ikamet etmekte olan bir işçi veya benzeri ikametgâhını diğer Ākit Taraf ülkesine naklettiği takdirde de yardımdan faydalanma hakkı devam eder; şu kadar ki, işçi, ikametgâhını değiştirmeden önce yetkili kurumun müsaadesini almak zorundadır; müsaade talebi, yalnız, bu kurumun bir hekimi tarafından ilgilinin sağlık durumunun ikametgâhını diğer Ākit Taraf ülkesine nakletmesine manî olduğu hakkında rapor verilmesi halinde reddolunabilir.

3 — Yukarıdaki fıkralar gereğince yardıma hak kazanmış bulunan bir işçi veya benzerine yapılacak sağlık yardımları, geçici olarak bulunulan yerdeki veya yeni ikamet mahallindeki kurum tarafından ve, özellikle sağlık yardımlarının kapsamı ve ifa şekli bakımından, bu kurumun uyguladığı mevzuat hükümlerine uygun olarak sağlanır; şu kadar ki, yardımların süresi yetkili tarafın mevzuatında öngörülen süredir.

4 — Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında bahsolunan hallerde, protezlerin, bilye cihazların ve önemli sağlık yardımlarının sağlanması, mutlak olarak müstacel olan haller müstesna olmak üzere, yetkili kurumun müsaade vermesi şartına bağlıdır.

5 — Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında bahsolunan hallerde yapılacak para yardımları yetkili Taraf mevzuatına göre sağlanır. Bu yardımlar, bir idarî anlaşma ile tesbit olunacak usullerle, yetkili kurum hesabına diğer Tarafın kurumunca da ödenebilir.

6 — Yukarıdaki fıkralar hükümleri, aile fertlerinin geçici olarak diğer Ākit Taraf ülkesinde bulunmaları veya, hastalık yahut analık halinin vukuundan sonra ikametgâhlarını diğer Ākit Taraf ülkesine nakletmeleri hallerinde de, kıyas yoluyla uygulanır.

Madde 14

1 — Akit Taraflardan birinin kurumuna bağlı bir işçi veya benzerinin diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet eden aile fertleri, sanki işçi bunların ikamet mahallindeki kuruma bağlı imiş gibi, sağlık yardımlarından faydalanırlar. Bu yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ikamet mahallindeki kurumca uygulanan mevzuat hükümlerine göre tayin edilir.

2 — Aile fertleri ikametgâhlarını yetkili kurumun bulunduğu ülkeye naklettiklerinde, yardımlardan bu taraf mevzuatındaki hükümlere göre faydalanırlar. Bu hüküm, aile fertlerinin, ikametgâhlarını değiştirmeden önce bulundukları memleketin kurumu tarafından sağlanan yardımlardan aynı hastalık veya analık vak'ası için faydalanmağa başlamış olmaları halinde de uygulanır; bu halde, yetkili kurumun uyguladığı mevzuatta sağlık yardımları için azami bir süre derpiş olunmuş ise, ikametgâhın naklinden önce yardım yapılmış olan süreler nazara alınır.

3 — Bu maddenin 1 inci fıkrasında bahsolunan aile fertleri ikametgâhlarının bulunduğu ülkede meslekî bir faaliyet icra ediyorlarsa veya kendilerine sağlık yardımlarından faydalanma hakkını sağlayan bir aylık yahut gelir alıyorlarsa, bu madde hükümleri uygulanmaz.

Madde 15

Bu bölüm hükümlerinin uygulanması bir işçi veya benzerine veya bunların aile fertlerinden birine her iki taraf mevzuatına göre de analık yardımlarından faydalanma hakkını kazandırıldığı takdirde, gerekirse 11 inci maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleri de nazara alınmak suretiyle, yalnız doğumun vukubulduğu ülkede yürürlükte olan mevzuat uygulanır.

Madde 16

1 — Aynı zamanda her iki Akit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan ve Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir kimse bu Taraf mevzuatıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunduğu takdirde, gerek kendisine gerek aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları, ikamet mahallindeki kurum tarafından ve sanki aylık veya gelir yalnız bu tarafın mevzuatına göre ödeniyormuşçasına sağlanır. Bu yardımların yükü ikamet mahallindeki kuruma aittir.

2 — Akit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık veya gelir almakta olan bir kimse diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet ettiği takdirde, aylığı ödeyen Akit Tarafın mevzuatına göre gerek kendisinin gerekse ailesi fertlerinin müstehak bulundukları sağlık yardımları, ikamet mahallindeki kurumca sağlanır.

3 — Akit Taraflardan birinin mevzuatı sağlık yardımları karşılığı olarak aylık veya gelirden prim kesilmesini öngörüyorsa, bu maddede bahis konusu olan hallerde, aylık veya geliri ödeyen ve sağlık yardımlarının masrafını yükümlenen kurum, ödediği aylık veya gelirden bu kesintileri yapmağa yetkilidir. c

Madde 17

1 — Bu Sözleşmenin 12 nci maddesinin 2 nci fıkrası 13 üncü maddesinin 1, 2 ve 6 ncı fıkraları, 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrası ve 16 maddenin 2 nci fıkrası gereğince yapılan sağlık yardımlarının tutarları, yetkili kurumlarca, bu yardımları yapan kurumlara ödenir.

2 — Ödeme, yetkili makamlar arasında akdolunacak bir idarî anlaşmada tesbit edilecek usullere göre yapılır, ödemenin götürü olarak yapılması da mümkündür.

B Ö L Ü M II

M a l ü l l ü k

Madde 18

1 — Sigortalı, birbirini takibeden sürelerde veya münavebeli olarak, iki Âkit Tarafın mevzuatına da tabi olmuş ise, yardımlara hak kazanılması bu hakkın ihyası veya idamesi bakımlarından, Âkit Tarafların mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri, aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

Madde 19

Bir sigortalı, birbirini takibeden sürelerde veya münavebeli olarak iki tarafın mevzuatına da tabi olmuş ise, gerekirse 18 inci madde hükümleri de nazara alınmak suretiyle, yalnız, malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin vukua geldiği tarihte tabi bulunduğu mevzuat ile sağlanan yardımlardan faydalanır.

Madde 20

1 — Malûllük yardımının durdurulmasından sonra, sigortalı yardıma tekrar hak kazanırsa, malûllük hali önceki yardımın yapılmasına sebep olan hastalıktan ileri geldiği takdirde, önceki yardımı yapmış olan kurum bu yardımı yapmağa devam eder.

2 — Malûllük yardımının kesilmesinden sonra sigortalının durumu kendisinin yeniden bir malûllük yardımı yapılmasını gerektirdiği takdirde, yardım, 19 uncu maddede yazılı esaslara göre yeniden tesbit edilir.

Madde 21

Malûllük yardımından faydalanma hakkının doğması için, bu yardımların ödemesine başlamadan önce, ilgiliye hastalık sigortasından ödenek verilmesi gereken süre, her halde, malûllüğe sebep olan hastalığın meydana çıktığı veya kazanın olduğu tarihte sigortalının tabi bulunduğu mevzuatta öngörülen süredir.

B Ö L Ü M III

Yaşlılık ve Ölüm (Aylıklar)

1 — Genel Hükümler

Madde 22

1 — Bir sigortalı, birbirini takibeden sürelerde veya münavebeli olarak, iki Âkit Tarafın mevzuatına da tabi olmuş ise, yardımlardan faydalanma hakkının doğması, bu hakkın ihyası veya idamesi bakımlarından, Âkit Tarafların mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri, aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

2 — Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bazı yardımların yapılması, sigortalılık sürelerinin özel bir Sosyal Güvenlik rejimine tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağlı bulunduğu takdirde, bu yardımlara hak kazanılması için, diğer Âkit Taraf ülkesinde, yalnız, bu rejime tekabül eden bir Sosyal Güvenlik rejimine tabi olarak geçmiş süreler ile diğer Âkit Tarafın başka rejimlerine tabi olarak aynı meslekte geçmiş süreler, aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir. Sigortalı, bu

sürelerin toplanmasına rağmen, bahis konusu yardımlardan faydalanmak için gerekli süreyi tamamlayamazsa, sözü edilen süreler, Âkit Tarafların genel rejimleri ile sağlanan yardımlardan faydalanmak bakımından, yine birleştirilir.

Madde 23

1 — İki tarafın mevzuatına da tabi olmuş bulunan bir sigortalının bu mevzuatın her birine göre hak kazanacağı yardımlar, aşağıdaki esaslara göre tayin ve tesbit edilir.

a) Âkit Taraflardan her birinin kurumu kendi uyguladığı mevzuata göre sağlanan yardımlardan faydalanmak için gerekli şartların yerine getirilmiş olup olmadığını 22 nci madde gereğince birleştirilen sigortalılık sürelerini nazara almak suretiyle, tesbit eder.

b) Yukarıdaki bende göre yardıma hak kazanılıyorsa, bahis konusu kurum, 22 nci maddeye göre birleştirilen sigortalılık sürelerinin tamamını kendi uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş gibi kabul ederek, ilgilinin hak kazanabileceği nazari yardım tutarını hesaplar ve bu tutarın, sigorta vak'asının vukuundan önce kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş sürelerin her iki Âkit Taraf mevzuatına tabi olarak geçmiş süreler toplamına oranına tekabül eden kısmını tayin eder; bu meblağ, bahis konusu kurumun ilgiliye ödemesi gereken yardımı teşkil eder.

c) İlgili, yukarıdaki madde gereğince birleştirilen sigortalılık süreleri nazara alınmak suretiyle, kendisi hakkında uygulanacak olan iki Taraf mevzuatına göre gerekli şartları aynı zamanda yerine getiremediği, fakat, bunlardan birine göre gerekli şartları yerine getirdiği takdirde bu Tarafça yapılacak yardımın tutarı yine yukarıdaki (b) bendi hükümlerine göre tayin edilir.

d) İlgili, kendisi hakkında uygulanacak olan iki Taraf mevzuatına göre gerekli şartları aynı zamanda yerine getiremediği, fakat, bunlardan birine göre gerekli şartları, diğer Âkit Taraf mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık sürelerinin nazara alınmasına ihtiyaç duyulmaksızın, yerine getirebildiği takdirde, yardım tutarı, yalnız yardıma hak kazanmış bulunduğu mevzuat hükümlerine göre ve yalnız bu mevzuata tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri nazara alınmak suretiyle tayin olunur.

e) Bu fıkranın (c) ve (d) bendleri gereğince bağlanan aylıklar, 22 nci madde gereğince birleştirilen sigortalılık süreleri de nazara alınmak suretiyle, ilgili hakkında uygulanabilecek diğer mevzuatın gerektirdiği şartlar yerine geldiğinde, bu fıkranın (b) bendindeki esaslara göre yeniden tayin edilir.

2 — 22 nci madde hükmü uygulanmaksızın, yalnız bir Âkit Tarafın mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri nazara alınmak suretiyle ve bu mevzuat hükümlerine göre ilgilinin hak kazanabileceği yardım tutarı, yukarıdaki fıkra hükümlerine göre tayin olunan yardım tutarından fazla olduğu takdirde, bu Âkit Tarafın kurumunca yapılan yardım, aradaki fark kadar artırılır.

3 — Bu maddenin 1 inci fıkrasının (d) bendi ile 26 ncı madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu bölüm hükümlerinden faydalanabilecek durumda olan kimse-ler, hakkında yalnız bir Âkit Tarafın mevzuatının uygulanmasını isteyemezler.

2 — Özel Hükümler

Madde 24

Yaşlılık sigortası hakkında Hollanda mevzuatına tabi bir sigortalının, 65 yaşından küçük olan ve Türkiye'de ikamet eden karısı da, aşağıda yazılı süreler hariç olmak üzere, aynı mevzuata göre sigortalıdır:

- a) Türkiye'de mecburi bir yaşlılık sigortasına tabi olarak geçen süre,
- b) Böyle bir sigortadan yaşlılık aylığı almakta olduğu süre.

Madde 25

Hollanda kurumları, yaşlılık aylığını, doğrudan doğruya ve yalnız ilgili mevzuata tabi olarak geçmiş sigortalılık sürelerine göre hesaplarlar.

Madde 26

1 — Birbirini takibeden sürelerde veya münavebeli olarak, her iki Akit Taraf mevzuatına da tabi olmuş bulunan bir işçi veya benzerinin ölümünde hak sahibi kimseleri, yalnız, işçinin ölümü tarihinde tabi bulunduğu mevzuat ile sağlanmakta olan yardımlardan faydalanırlar.

2 — İşçi, ölümü tarihinde Türk mevzuatına tabi bulunuyor idiyse, gerek hak sahiplerinin yardıma hak kazanıp kazanmadıklarını tesbitinde, gerekse bunlara Türk mevzuatı gereğince yapılacak yardım tutarının hesabında, Hollanda Mevzuatına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri de nazara alınır.

Madde 27

1 — Yaşlılık sigortası hakkındaki Hollanda mevzuatında, 1 Ocak 1957 tarihinde 65 yaşını tamamlamış olan kimseler için önrülen geçici aylıklardan, Türk vatandaşları Hollanda vatandaşları ile aynı şartlarla faydalanırlar.

2 — Yaşlılık sigortası hakkındaki Hollanda mevzuatında, 1 Ocak 1957 tarihinde 15 - 65 yaşlar arasında olan kimseler için öngörülen geçici menfaatlardan, Türk vatandaşları Hollanda vatandaşları ile aynı şartlarla faydalanırlar.

Madde 28

Dul ve yetimler sigortası hakkındaki Hollanda mevzuatının geçici hükümleri gereğince, 1 Ekim 1959 dan önce vukubulmuş ölüm hallerinde yapılması öngörülen yardımlardan, Türk vatandaşları Hollanda vatandaşları ile aynı şartlarla faydalanırlar.

Madde 29

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları hakkındaki Türk mevzuatının uygulanmasında, sigortalı, Türkiye'de yaşlılık sigortasına tabi işe girmeden önce Hollanda'da bir yaşlılık sigortasına tabi olmuşsa, bahis konusu Hollanda rejimine tabi olduğu ilk gün Türk mevzuatına göre yaşlılık sigortasına tabi işe ilk defa girdiği gün olarak kabul edilir.

B Ö L Ü M IV

İşkazaları ve Meslek Hastalıkları

Madde 30

1 — Türkiye mevzuatına göre sigortalı olan bir işçi veya benzerinin 8 inci madde hükümlerine uygun olarak Hollanda'da çalıştığı sırada bir işkazasına uğraması veya meslek hastalığının tutulması yahut, Türkiye mevzuatına göre tedavi edilmeğe başladıktan sonra ikametgâhını Hollandaya nakletmesi halinde, sağlık yardımları, masrafları yetkili kurum tarafından karşılanmak üzere, sigortalının geçici olarak çalıştığı veya yeni ikametgâhının bulunduğu yerdeki kurum tarafından sağlanır.

2 — Sağlık yardımlarının kapsamı, süresi ve ifa şekilleri bakımından, 13 üncü maddenin 3 üncü ve 4 üncü fıkraları hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

3 — Bu maddede bahis konusu olan hallerde para yardımları, 13 üncü maddenin 5 inci fıkrası hükümlerine göre yapılır.

Madde 31

Türk Kurumu tarafından sağlanan yardımlardan faydalanmaya başlamış olan bir sigortalının ikametgâhını Hollandaya nakletmesi halinde, nakilden önce bu Kurumun müsaadesinin alınması gerekir. Müsaade talebi yalnız, sigortalının sağlık durumunun ikametgâhını Hollanda'ya nakletmesine mani olduğu hakkında, bu kurumun bir hekimi tarafından verilen rapor üzerine reddolunabilir.

Madde 32

30 uncu maddede bahsolunan hallerde yapılacak sağlık yardımlarının tutarı, 17 nci maddede belirtilen esaslar dahilinde, Hollanda kurumlarına ödenir.

B Ö L Ü M V

Aile Yardımları

Madde 33

Hollanda'da çalışan ve çocukları Türkiye'de ikamet eden Türk işçileri, aile yardımlarından Hollanda'lı işçilerin tabi oldukları şartlarla faydalanırlar.

B Ö L Ü M VI

İşsizlik

Madde 34

Hollanda mevzuatına göre sağlanan işsizlik yardımlarına hak kazanılmasında Türkiye'deki çalışma süresi ile Hollanda'daki çalışma süreleri birleştirilir.

K I S I M IV

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 35

Yetkili makamlar,

1 — Bu Sözleşmenin uygulanması için gerekli bütün idarî hazırlıkları yaparlar;

2 — Bu Sözleşmenin uygulanması maksadiyle alınan tedbirler hakkında birbirlerine bilgi verirler;

3 — Sözleşmenin uygulanmasında değişiklik yapabilecek mahiyetteki bütün mevzuat tadilleri hakkında birbirlerine bilgi verirler.

Madde 36

1 — Bu Sözleşmenin uygulanmasıyla görevli makam ve kurumlar, bu Sözleşmenin uygulanmasına gayret ederler ve tıpkı kendi mevzuatlarının uygulanmasında olduğu gibi davranırlar.

2 — İki Âkit Tarafın makam ve kurumları ve Sözleşmenin uygulanmasında, gerek birbirleriyle gerekse ilgili şahıslar veya bunların vekilleriyle doğrudan doğruya yazışabilirler.

3 — Türk mevzuatına göre malûllük veya işgöremezlik derecelerinin tesbitine ilişkin hükümlerin uygulanmasında, bir Hollanda sağlık kurumunca verilmiş olan tıbbi raporlar Türk kurumlarınca verilmiş gibi kabul edilirler.

Madde 37

1 — Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgeler için tanınmış olan pul, resim ve harç muafiyeti veya indirilmeleri, diğer Âkit Taraf mevzuatının veya bu Sözleşmenin uygulanmasında düzenlenen belgelere de teşmil edilir.

2 — Bu sözleşmenin uygulanmasında düzenlenen belgelerle yazılan yazılar elçilik ve konsoloslukların tasdikinden ve konsolosluk harçlarından muaftır.

Madde 38

1 — Bu Sözleşmenin uygulanmasında, kurumlar, aralarında doğrudan doğruya ve Fransızca yahut İngilizce olarak yazışırlar.

2 — Âkit Taraflardan birinin kurum ve makamları, kendilerine sunulan dilekçe ve diğer belgeleri, sırf diğer Âkit Tarafın resmî diliyle yazılmış olmasından dolayı reddedemezler.

Madde 39

Âkit Taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında, bu Tarafın bir makamına, kurumuna veya diğer bir teşekkülüne belirli bir süre içinde verilmesi gerekli olan dilekçe, bildirme veya müracaatlar, aynı süre içinde diğer Tarafın bunlara tekbül eden bir makamına kurumuna, veya diğer bir teşekkülüne verilebilir. Bu halde, başvuru makam, kurum veya teşekkül, bu dilekçe, bildirme veya müracaatları geciktirmeksizin diğer Âkit Tarafın yetkili makam, kurum veya teşekkülüne, ya doğrudan doğruya, veya Âkit Tarafların yetkili makamlarının aracılığı ile intikal ettirirler.

Madde 40

1 — Diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan kimselere bu Sözleşme gereğince para yardımları ödemek durumunda olan kurumlar. Ödemeyi kendi paralarıyla yaparak görevlerini yerine getirmiş olurlar; kurumların diğer Âkit Taraf ülkesindeki bir kuruma ödeme yapmaları gerektiğinde ise, bu ödeme diğer Tarafın parasıyla yapılmak zorundadır.

2 — Bu Sözleşmenin uygulanmasıyla ilgili para transferleri Âkit Taraflar arasında transfer tarihinde yürürlükte olan bu konudaki anlaşma ve kurallara göre yapılır.

Madde 41

1 — Bu Sözleşmenin yorumu veya uygulanmasıyla ilgili olarak Âkit Taraflar arasında çıkacak anlaşmazlıklar, Âkit Tarafların yetkili makamları arasında müzakere yoluyla halledilir.

2 — Anlaşmazlık, müzakerelerin başlamasından itibaren 6 aylık bir süre içinde bu yoldan halledilmezse, konu, teşekkülü ve çalışma usulleri Âkit Tarafların hükümleri arasında mutabık kalınarak tesbit edilecek bir hakem kuruluna tevdi edilir. Hakem kurulu, anlaşmazlığı, bu Sözleşmenin ana prensiplerine ve ruhuna göre halleder. Kurulun kararları kesin ve uyulması zorunludur.

Madde 42

1 — Âkit Taraflardan birinin kurumu, yardıma hak kazanan bir kimseye avans ödemişse, bu kurum, veya onun talebi üzerine diğer Tarafın yetkili kurumu, bu avansı, ilgilinin hak ettiği ödemelerden keser.

2 — Yardıma hak kazanmış olan kimse, para yardımlarına müstehak bulunduğu süre içinde, Âkit Taraflardan birinin Sosyal yardımlarından faydalanmış ise, Sosyal Sigorta yardımlarını ödeyen kurum, bu yardımlardan, Sosyal yardım olarak ödenmiş meblâğ kadarını, Sosyal yardım teşkilâtının talebi üzerine ve onun hesabına keser.

K I S I M V

GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 43

1 — Bu Sözleşme, yürürlüğe girdiği tarihten önceki devre için hiç bir yardım ödenmesi hakkını doğurmaz.

2 — Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Âkit Taraflardan birinin mevzuatına tâbi olarak geçmiş olan bütün sigortalılık süreleri, bu Sözleşme hükümlerine göre hak kazanılacak yardımların tayininde nazara alınır.

3 — Bu maddenin 1 inci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce vukua gelmiş olaylar için dahi, bu Sözleşme hükümlerine göre aylık veya gelir bağlanabilir. Bu maksatla, ilgilinin vatandaşlık durumu veya ikametgâhının diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunması yüzünden bağlanamamış veya ödenmesi durdurulmuş olan bütün aylık veya gelirler, ilgilinin müracaatı üzerine, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bağlanır veya ihya edilir; şu kadar ki, evvelce toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye dilen haklar için bu hüküm uygulanmaz.

4 — Yukarıdaki fıkranın uygulanmasından doğan haklar için, ilgilinin Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde müracaat etmesi halinde, Âkit Tarafların mevzuatında yer alan hakkın düşmesi ve zaman aşımı hükümleri uygulanmaz.

Müracaat bu süreden sonra yapılmışsa yardım hakkı yine düşmez veya zaman aşımına uğramaz; şu kadar ki, bu hak, Âkit Tarafın mevzuatında daha müsait hükümler bulunmadığı takdirde, müracaat tarihinden başlar.

Madde 44

Bu Sözleşme, Hollanda Krallığı bakımından, Avrupa'daki Krallık ülkesinde uygulanır.

Madde 45

Bu Sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri mümkün olan en kısa zamanda Lahey'de teati edilir.

Madde 46

Bu Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği ayı takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 47

Bu Sözleşme süresiz olarak akdedilmiştir. Âkit Taraflar Sözleşmeyi fesh edebilirler. Fesih için, en geç, içinde bulunulan takvim yılının sona ermesinden 6 ay önce karşı Tarafa ihbarda bulunulması şarttır, bu takdirde Sözleşme, o takvim yılının sonunda yürürlükten kalkar,

Madde 48

1 — Sözleşmenin feshi halinde, hükümlerinin uygulanmasından doğan bütün haklar saklı kalır.

2 — Feshin muteber olduğu tarihten önceki süreler dolayısıyla ileride iktisab edilecek haklar; Sözleşmenin feshi sebebiyle kaybolmaz; bu hakların ne suretle devam ettirileceği Sözleşmenin feshinden sonraki devreler için varılacak bir mutabakatla, veya böyle bir mutabakata varılamaması halinde, ilgili kurumun uyguladığı mevzuat ile tesbit edilir.

Usulüne göre yetkili kılınan temsilciler işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Ankara'da 5 Nisan 1966 tarihinde Fransızca olarak iki nüsha düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına
İmza

Ali Naili Erdem
Çalışma Bakanı
İmza

Dr. G.M.J. Veldkamp
Sağlık ve Sosyal İşler
Bakanı

A.R. Tammenoms Bakker
Hollanda Büyükelçisi
Hollanda Krallığı adına
İmza

İmza Protokolü

Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin (bundan sonra «Sözleşme» olarak bahsedilecektir) imzalandığı sırada aşağıda imzaları bulunan temsilciler şu hususlarda mutabık kalmışlardır.

1 — İşçilerin, uzun süreli işgöremezliklerin malî sonuçlarına karşı mecburî olarak sigortalanmalarına müteallik yeni mevzuatın yürürlüğe girmesinden sonra, Hollanda mevzuatında işkazaları ve meslek hastalıklarının tazmini için ayrı bir rejimin bulunmayacağı kaydedilmiştir. Bu takdirde, işkazaları ve meslek hastalıkları halinde yapılacak yardımlar, Sözleşmenin 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin 1, 2 ve 4 üncü sıralarında kayıtlı genel rejimler çerçevesi içerisinde sağlanacaktır.

2 — Sözleşme, yukarıdaki 1 inci fıkra da bahsolunan yeni Hollanda mevzuatından daha önce yürürlüğe girdiği takdirde, bu Sözleşme, işkazaları ve meslek hastalıkları sigortası hakkındaki Hollanda mevzuatına uygulanacaktır.

Bu protokol Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasını teşkil eder.

Ankara'da 5 Nisan 1966 tarihinde Fransızca olarak iki nüsha düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti adına

Ali Naili Erdem
Çalışma Bakanı

Dr. G. M. J. Veldkamp
Sağlık ve Sosyal İşler
Bakanı

Hollanda Krallığı adına

A. R. Tammenoms Bakker
Hollanda Büyükelçisi

TÜRK İŞÇİLERİNİN TOPLAMASI, HOLLANDA'YA YOLLANMASI VE ORADA İŞE YERLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE HOLLANDA KRALLIĞI ARASINDA ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile
Hollanda Hükûmeti

İki memleket arasındaki dostluk bağlarını ve karşılıklı işgücünün ihtiyaçlarını göz önünde tutarak,

Türk işçilerinin Hollanda'da çalıştırılmalarının sağlanmasının her iki memleketin yararına olduğunu kabul ederek,

Türk işçilerinin toplanması, Hollanda'ya yollanması ve orada işe yerleştirilmesi hakkında bir anlaşmaya varmak arzusu ile,

aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Türk işçilerinin toplanması, Hollanda'ya yollanması ve orada işe yerleştirilmesi konusunda:

Türkiye yönünden, Ankara'da İş ve İşçi Bulma Kurumu (bundan sonra Kurum olarak geçecektir) yetkilidir.

Hollanda yönünden, Lahey'de Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı İşverme Müdürlüğü (bundan sonra Direction olarak geçecektir) yetkilidir.

Madde 2

1. — Direction, yetkili Türk makamlarının gerekli tedbirleri zamanında alabilmelerini ve işçi taleplerini karşılayabilmelerin sağlamak üzere, en az altı ayda bir Hollanda Sanayiinin Türk işgücü ihtiyacını, iş ve sanayi kolları ile meslekler belirtilmek suretiyle, Kuruma bildirir.

2. — Kurum, mevcut işçilerle talebin ne nisbette karşılanabileceğini tezelden Direction'a bildirir.

Madde 3

1. — Direction, iş ve ücret genel şartları ile yaşama şartları hakkında işçilerin aydınlatılmalarını sağlayabilecek bütün bilgileri Kuruma verir.

2. — Direction, Hollanda sanayiinin çeşitli kesimlerindeki ortalama ücretler ve ortalama çalışma süreleri; vergi, Sosyal Sigorta primleri ve sair ücretlerden yapılacak kesinti miktarları ile genel olarak fiatlar ve geçim şartları hakkında bütün bilgiyi verir.

3. — Bu konuda gerektikçe tamamlayıcı bilgi verilir.

İŞÇİLERİN TOPLANMASI ve İŞE YERLEŞTİRİLMESİ

Madde 4

1. — Direction, 2 nci maddede belirtilen bilgiyi dikkate alarak Hollanda işverenlerinin iş tekliflerini Kuruma bildirir.

2. — İş teklifleri, işin niteliği, nevi ve müddeti, brüt ve net ücretler, çalışma şartları, işçilerin işe ve ibate imkânları ile diğer lüzumlu ve faideli bilgileri tam olarak kapsmalıdır.

3. — Bir iş teklifi müsait karşılandığı takdirde, Kurum, bu iş teklifinin şartları ile diğer yararlı bilgilerin ilgili işçilere tezelden duyurulmasını sağlayacak tedbirleri alır.

Madde 5

Türk işçilerinin Hollanda'da çalışabilecekleri yaş hadleri aşağıdaki şekilde tesbit edilmiştir:

Kalifiye olmayan işçiler için, 21 - 35 yaş arası.

Kalifiye ve uzman işçiler için, 23 — 45 yaş arası.

Bu yaş hadleri, ismen işçi istenmesi halinde veya özel hallerde Kurum ile Direction'un anlaşması ile değiştirilebilir.

Madde 6

1. — Hollanda'da bir işe yerleştirmek üzere aday gösterilen işçilerin sağlık muayeneleri Kurumunca sağlanır. Adaylar, emslekî ehliyet ve Direction'un koyduğu diğer özel şartlar bakımından kurum tarafından yoklamaya tabi tutulur.

2. — Her adayın tabi tutulacağı bu yoklamanın sonucu şekli müştereken tesbit olunan formülere işlenir.

3. — Kurum, adli sicilleri temiz olmayan ya da sosyal ve ahlaki bakımlardan kötü, tavır ve hareketleri bilinen adayların takdim edilmemesi hususuna itina eder.

4. — Kabul edilen adayların listesi ve her biri için doldurulan formüller Kurumca Direction'a gönderilir.

Madde 7

1. — Direction, Kurum tarafından takdim edilen adayların kesin seçmesini yapmakla görevli bir hey'eti Türkiye'ye gönderebilir.

2. — Kurum, yukarıda adı geçen hey'etin incelemelerini etkili ve çabuk yapabilmesi için, müştereken tesbit edilecek seçme yerlerinde lüzumlu binâ ve vasıtaları hey'et emrine verir.

Madde 8

Direction, kesin olarak kabul edilmiş bulunan adayların bir listesini, mümkün olduğu kadar çabuk, Kuruma gönderir.

Madde 9

1. — Direction, kesin olarak kabul edilen her işçi için, müştereken tesbit edilen bir modele uygun olarak Türk ve Hollanda dilleri ile iki nüsha halinde hazırlanmış ve işveren tarafından imzalanmış bir iş sözleşmesi işçi tarafından Türkiye'den hareketinden önce imzalanmış olmalıdır.

2. — İş Sözleşmesinin geçerlik süresi bir yıldır. Müştereken kabul edilecek özel hallerde iş sözleşmelerinin süreleri, sekiz aydan fazla olmak kaydıyla, bir yıldan az olabilir.

Madde 10

1. — 9 uncu maddede bahsi geçen iş sözleşmesinin alınmasını müteakip Kurum işçiye pasaport çıkarılmasını sağlar.

2. — İşçi, ayrıca, medeni durumunu, bakımı ile yükümlü olduğu aile fertlerini gösterir belgelerle 6 ncı maddenin 3 üncü bendinde zikredilen adli iyi durum belgesini de hamil olmalıdır.

Madde 11

1. — Kurum, kabul edilmiş olan işçilerin, Direction'la müştereken tesbit edilen tarihlerde ve yerlerde harekete hazır bulunmalarına itina eder.

2. — İşçilerin hareket yerinden Hollanda'ya nakilleri, Kurum ile danışmadan sonra Direction'ca düzenlenir ve masraflar Direction tarafından doğrudan ilgililere ödenir.

3. — Bu maddede sözü geçen nakil masrafları işverenlere aittir. İşverenler bu masrafları Direction'a ödemeyi taahhüt etmekle mükelleftirler.

Madde 12

Türk işçilerinin Türkiye'den Hollanda'ya hava yolu ile nakledilmeleri halinde nakil işine iki memleketin havayolu müesseseleri iştirak edebilir.

Madde 13

Hollanda işverenleri, Direction'un veya hey'etin işçinin meslekî ehliyetine müteallik kararına karşı ancak işçinin işindeki ehliyetsizliği aşikâr şekilde sabit olduğu takdirde Hollanda Çalışma Büroları nezdinde itirazda bulunabilirler. Bu gibi hallerde, Hollanda Çalışma Büroları ilgililere meslekî ehliyetlerine uygun iş temininine çalışırlar.

Madde 14

İsmen yapılan talepler ancak Hollanda'da oturan Türk işçileri ile veya Hollanda'da yerleşmiş işverenlerle ilişkileri olan Türk işçilerine ait olduğu takdirde Direction tarafından Kuruma intikal ettirilir. Bu talepler hakkında yapılacak işlemi Kurum kararlaştırır.

Madde 15

1. — 6 ncı madde gereğince yapılacak ilk seçmeye ait masraflar Türklere aittir. Bu masraflar, işçilerin tıbbî muayene ve meslekî seçme masraflarını, oturdukları yerlerden muayene ve seçme mahallerine kadar olan seyahat giderlerini ve seçme yerlerindeki ikâmetleri süresince iâşe ve ibate masraflarını kapsar.

2. — Hey'etin yaptıracığı özel tıbbî muayene ve meslekî seçmeye ait masraflar Hollanda'lılara aittir.

3. — Hey'etin çalışma masrafları Hollanda'lılar tarafından karşılanır.

Madde 16

Direction, bu Anlaşma çerçevesi içinde Hollanda'ya varan işçilerin listelerini, işverenlerin adresleri ile işçilerin Hollandadaki ilk adreslerini belirtmek suretiyle, Lahey'deki Türkiye Büyükelçiliğine gönderir.

GENEL ÇALIŞMA ŞARTLARI

Madde 17

1. — Hollanda'da çalışan Türk işçileri, Hollanda'lı işçiler için uygulanan ücret, (ücretli izin dahil) ve çalışma şartlarından, kanun hükümlerinden, Toplu İş Sözleşmeleri ile mesleki örf ve mahalli âdetlerden eşit şekilde faydalanırlar.

2. — Türk işçileri, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile lojman konularındaki kanunların uygulanması bakımından Hollanda'lı işçilere sağlanan hak ve himayelerden Hollanda'lı işçilerle eşit şekilde faydalanırlar.

3. — Türk işçileri, Hollanda mevzuatının (aile yardımları dahil) Sosyal Güvenlik konusunda Hollanda'lı işçilere sağladığı avantajlardan, mevzuattaki şartları yerine getirmeleri kaydıyla, faydalanırlar.

4. — Hollanda makamları, bu hükümlerin uygulanmasına ve özellikle işçinin Hollanda'ya varışı anında işe alınma şartlarının mezkûr hükümlere uygun olmasına itina gösterirler.

5. — Türk işçilerinin, ayrıca, iş anlaşmazlığı halinde, Hollanda'lılara uygulanan aynı şartlar dahilinde, yetkili idari veya adli Hollanda mercilerine müracaat etmeye hakları vardır.

Madde 18

Türk işçileri tasarruflarının tamamını Hollanda'da yürürlükte olan hükümler dairesinde Türkiye'ye gönderebilirler.

Madde 19

1. — Yetkili Hollanda Makamları ve Hollandalı işverenler, Türk işçilerine, özellikle istihdamlarının başlangıç devresinde, yeni muhitlerine intibaklarını sağlamak bakımından gerekli her türlü yardımda bulunacaklardır.

2. — Âkit tarafların yetkili makamları, Hollanda ve Türk Sosyal ve dini teşekküllerini, Hollanda'daki Türk işçilerinin intibakını kolaylaştırmak gayesine matuf bütün teşebbüslerini hayranlıkla tetkiki ve tervic edeceklerdir. Yukarıda zikredilen Türk ve Hollanda teşekkülleri arasında işbirliği yapılması da kolaylaştıracaktır.

Madde 20

1. — Hollanda makamlarının müsaadesile iş sözleşmesi uzatılmayan veya yeni bir işe girmeyen işçi, iş sözleşmesi süresi sonunda Türkiye'ye dönmek zorunludur.

2. — İş sözleşmesinin sona ermesi veya bozulması hallerinde memlekete dönüş masrafları Hollanda'lı işverenlerce karşılanır. Bununla birlikte, sözleşme işçinin ağır bir kusuru sonucunda bozulmuşsa veya bozma için işçinin ileri sürdüğü sebepler varit değilse, dönüş masrafları işçi tarafından ödenir. Bu konuda karar verme yetkisi işyerinin bulunduğu bölgenin Çalışma Bürosuna aittir.

3. — İlk iş sözleşmesi yenilenen işçi iznini Türkiye'de geçirmek isterse, gidiş - dönüş yol masrafları işveren tarafından karşılanır. Müteakip yenilemelerde işçilere böyle bir kolaylık gösterilmesi zorunluğuyoktur.

SON HÜKÜMLER

Madde 21

Hollanda makamları, bu anlaşma çerçevesi içinde aldığı işçileri kamu düzeni ve güvenliği sebepleri ile Türkiye'ye iade edebilirler.

Madde 22

1. — Âkit taraflardan birinin isteği üzerine, en çok üçer temsilciden müteşkil bir Karma Komisyon kurulabilir. Taraflar gereği kadar uzman bulundurabilir.

2. — Bu Anlaşmanın uygulanması sırasında çıkacak güçlüklerin çözümlenmesinde Kurumla Direction arasında bir mutabakata varılamadığı takdirde, Karma Komisyon bu güçlüklerle çözüm yolu bulmaya çalışır.

Bundan başka Karma Komisyon, Türk işçilerinin toplanması, Hollanda'ya yollanması ve orada işe yerleştirilmesi ile ilgili genel nitelikteki meselelerle de meşgul olabilir.

Gerekirse ele aldığı meselelerle ilgili olarak Âkit Taraflara teklifler yapar.

3. — Karma Komisyon iç teşkilâtını ve çalışma tarzını kendisi tesbit eder. Toplantılar sıra ile Türkiye'de ve Hollanda'da yapılır.

Madde 23

Bu Anlaşma hükümleri, Hollanda bakımından Krallığı sadece Avrupadaki toprakları için uygulanır.

Madde 24

İşbu Anlaşmanın bir Türkçe tercümesi Türkiye Hükûmeti tarafından Hollanda Hükûmetine, bir flamanca tercümesi ise Hollanda Hükûmeti tarafından Türk Hükûmetine tevdi edilecektir.

Madde 25

1. — Bu Anlaşma imzası tarihinde yürürlüğe girer.

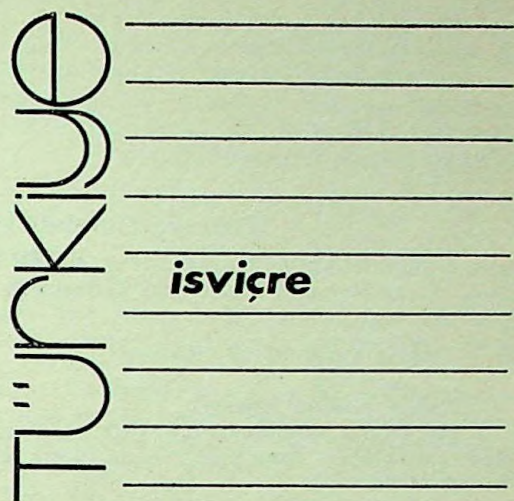
2. — İşbu Anlaşma 31 Aralık 1964 tarihine kadar muteberdir. Ve hitamından en az üç ay önce âkitlerden biri tarafından diplomatik yolla feshedilmediği takdirde bir yıl daha uzatılmış sayılır.

Yukarıdaki hususları doğrulamak için Âkit Tarafların yetkili temsilcileri işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

19/Ağustos/1964 günü Lahay'de Fransızca olarak iki nüsha yapılmıştır.

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükûmeti adına
İmza*

*Hollanda Krallığı
Hükûmeti adına
İmza*

- Sosyal güvenlik sözleşmesi
- Uygulanacak mevzuat
- Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası
- İşkazası ve meslek hastalıkları
- Aile yardımları
- Sosyal güvenlik sözleşmesine ait son protokol

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre
arasında
Sosyal Güvenlik Sözleşmesi

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti
ve

İsviçre Federal Konseyi

İki Devlet vatandaşlarının Türk ve İsviçre Sosyal Güvenlik mevzuatı bakımından durumlarını düzenlemeyi arzu ederek bir sözleşme aktini kararlaştırmışlar ve bu maksatla,

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti,

Dışişleri Bakanlığı Sosyal İşler Dairesi Genel Müdür Vekili Bay Zübeyir BEN-SAN'ı;

İsviçre Federal Konseyi,

Milletlerarası Sosyal Güvenlik Sözleşmeleriyle görevli Bay Cristoforo MOTTA'ı tam yetkili temsilcileri olarak tayin etmişlerdir.

Temsilciler usulü dairesinde tanzim edilmiş olan selâhiyet belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

K I S I M I

Genel Hükümler

Madde 1

1 — Bu Sözleşme aşağıda yazılı mevzuata uygulanır :

A — Türkiye'de :

- a) İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar (Hastalık, Analık, Malûllük, Yaşlılık, Ölüm, İşkazalariyle Meslek Hastalıkları) hakkındaki mevzuat;
- b) Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat :

B — İsviçre'de :

- a) Yaşlılık ve ölüm sigortası hakkındaki federal mevzuat;
- b) Malûllük sigortası hakkında federal mevzuat;
- c) İşkazalariyle işten mütevellit olmayan kazalar ve meslek hastalıkları hakkındaki federal mevzuat;
- d) Tarım işçileriyle küçük tarımcılara ait aile yardımları hakkındaki federal mevzuat.

2 — Bu Sözleşme, bu maddenin 1. fıkrasında sayılan mevzuatı kodifiye eden, değiştiren veya tamamlayan her türlü mevzuata da uygulanır.

3 — Bu Sözleşme,

- a) Yeni bir sosyal güvenlik dalının kurulmasına mütedair mevzuata âkit Tarafların bu maksatla bir anlaşmaya varmaları şartıyla, uygulanır;
- b) Mevcut sigortaların yeni nüfus gruplarına teşmiline mütedair mevzuatın Resmî Gazetede yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili âkit Taraf buna muhalefet ettiğini diğer âkit Tarafa bildirmediği takdirde, bu mevzuata da uygulanır.

Madde 2

1 — Bu Sözleşmede ve nihaî Protokolda mevcut aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, âkit Taraflarından birinin vatandaşlarıyla bunların aile fertleri ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri, diğer âkit Taraf mevzuatı bakımından, bu âkit Taraf vatandaşlarıyla aynı mükellefiyetlere tabidirler ve bu mevzuatla sağlanan yardımlardan aynı şartlarla yararlanırlar.

2 — İsviçre dışında bulunan İsviçre vatandaşlarının isteğe bağlı emeklilik sigortasına, İsviçre'deki bir işveren hesabına İsviçre dışında çalışan İsviçre vatandaşlarının emeklilik sigortasına ve İsviçre dışında ikamet eden yaşlı ve malûl İsviçre vatandaşlarına mahsus sosyal yardım mahiyetindeki yardımlara müteallik mevzuatın tatbikatında 1. Fıkra yazılı eşit muamele prensibi uygulanmaz.

Madde 3

Bu Sözleşmede ve nihaî Protokolda mevcut aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla, 1. Maddede yazılı mevzuat gereğince Sosyal Güvenlik yardımlarına hak kazanmış bulunan Türk ve İsviçre vatandaşları, âkit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet ettikleri sürece, bu yardımdan tam olarak ve hiçbir kesintiye tabi olmaksızın yararlanırlar. Aynı hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu yardımlar, diğer âkit Tarafın üçüncü bir ülkede ikamet eden vatandaşlarına, yardımı yapan Tarafın aynı ülkede ikamet eden kendi vatandaşlarıyla aynı şart ve ölçülerle sağlanır.

K I S I M II

Uygulanacak Mevzuat

Madde 4

1 — Âkit Taraflardan birinin mesleki bir faaliyet icra eden vatandaşları bu faaliyeti hangi Taraf ülkesinde icra ediyorsa o Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

2 — Bir kimse, 1. Fıkra hükümlerine göre, her iki Taraf ülkesinde icra ettiği mesleki faaliyetleri dolayısıyla iki Tarafın da mevzuatına tabi olduğu takdirde, bunlardan her birinin sigortasına ödenecek primler yalnız o Taraf ülkesinde icra edilen mesleki faaliyetten elde edilen kazançlara göre hesaplanır.

Madde 5

1 — 4. Maddenin 1. Fıkrası hükmünün istisnası olarak, İsviçre vatandaşları, Türkiye Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarına, yalnız yazılı müracaatları üzerine tabi olurlar.

2 — Aşağıda yazılı haller, 4. Maddenin birinci fıkrasının istisnalarını teşkil eder:

- a) Merkezi âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir teşebbüs tarafından çalıştırılan ve geçici bir işin icrası için diğer âkit Taraf ülkesine gön-

derilen işçiler, ilk 24 aylık süre içinde, teşebbüs merkezinin bulunduğu ülke mevzuatına tabi olmakta devam ederler.

Diğer âkit Taraf ülkesindeki çalışma bu süreci aştığı takdirde, teşebbüs merkezinin bulunduğu Taraf mevzuatının uygulanmasına, iki Tarafın yetkili makamları arasında mutabık kalınacak bir süre için, istisnai olarak, devam edilebilir.

- b) Merkezi âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir ulaştırma teşebbüsü tarafından diğer âkit Tarafın ülkesinde çalıştırılan işçiler, teşebbüs merkezinin bulunduğu Taraf mevzuatına, bu Taraf ülkesinde çalışıyorlarmış gibi, tabi olurlar.

Şu kadar ki, teşebbüsün, diğer âkit Taraf ülkesinde bir şubesi veya bir daimi temsilciliği varsa, bu şube veya temsilcilik tarafından çalıştırılan işçiler, teşebbüs tarafından geçici olarak o Tarafa gönderilmiş olanlar müstesna, bulundukları Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

- c) Taraflardan birinin resmî dairesinde çalışan işçilerden geçici olarak diğer Taraf ülkesine gönderilenler, gönderen Tarafın mevzuatına tabi olurlar.
- d) a) ve b) bentleri hükümleri, işçilerin vatandaşlık durumuna bakılmaksızın uygulanır.

Madde 6

1 — Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olup diğer âkit Taraf ülkesine Diplomatik misyon ve Konsolosluk üyesi olarak gönderilen kişiler, temsil edilen Tarafın mevzuatına tabi olurlar.

2 — Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olup bu Tarafın diğer âkit Taraf ülkesindeki Elçilik ve konsolosluklarında çalıştırılan kişiler, ülkesinde çalıştıkları Tarafın mevzuatına tabi olurlar. Şu kadar ki, bu kişiler, çalışmaya başladıkları veya bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı ay içinde Elçilik ve Konsoloslukla temsil edilen âkit Tarafın mevzuatına tabi olmayı isteyebilirler.

3 — Bu maddenin 2. Fıkrası hükümleri, 1. Fıkra söz konusu olan kimselerin vatandaşı olup onların şahsi hizmetlerinde çalıştırılan kişiler hakkında da kıyas yoluyla uygulanır.

4 — 1. — 3. Fıkralar hükümleri fahri konsolosluklar üyeleri ile bunların hizmetlileri hakkında uygulanmaz.

Madde 7

Âkit Tarafların yetkili makamları, aralarında anlaşmak suretiyle, 4 - 6. Maddeler hükümlerinden istisnalar yapabilirler.

K I S I M III

Özel Hükümler

1. Bölüm

Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm

A — İsviçre Mevzuatının uygulanması :

Madde 8

1 — Bu maddenin 2. Fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla,

Türk vatandaşları, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarından sağlanan aylıklarla sakatlara mahsus yardımlardan, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

2 — İsviçre'de ikamet etmeyen bir Türk vatandaşının hak kazandığı kısmî normal aylığın en çok yüzde onuna eşit olduğu takdirde, Türk vatandaşına, yalnız, ödenecek aylığın peşin değerine eşit bir toptan ödeme yapılır. Kendisine kısmî aylık bağlanmış olan Türk vatandaşı İsviçre ülkesinden devamlı olarak ayrıldığı takdirde de kendisine, aynı şekilde, bir toptan ödeme yapılır.

Kısmî normal aylık tutarı tam normal aylığın yüzde onundan fazla ve yüzde yirmisinden az olduğu takdirde, İsviçre'de ikamet etmeyen veya İsviçre'den devamlı olarak ayrılan Türk vatandaşları, aylık veya toptan ödeme şekillerinden birini seçebilirler. Bu seçme, sigortalının İsviçre dışında ikamet etmesi halinde, aylık bağlanması talebinde bulunduğu zaman, daha önce böyle bir aylık bağlanmış olması halinde ise İsviçre'den ayrıldığı tarihte yapılır.

İsviçre sigortasınca böyle bir toptan ödeme yapıldığı takdirde, gerek aylık bağlanmış olan kimse, gerekse ölümünde hak sahibi kimseleri o tarihe kadar ödenmiş olan primler dolayısıyla sigortadan başkaca bir hak talebinde bulunamazlar.

Madde 9

1 — İsviçre'de ikamet eden Türk vatandaşları, malûllük halinin vukua geldiği tarihten hemen önce, İsviçre sigortasına en az tam bir yıllık prim ödemiş olmak şartıyla, İsviçre malûllük en az tam bir yıllık prim ödemiş olmak şartıyla, İsviçre malûllük sigortasından rehabilitasyon yardımları yapılmasını isteyebilirler.

2 — Sigortalıların kazanç getiren bir işte çalışmayan ve Türk vatandaşı olan karıları ile dul karıları ve sigortalıların reşit olmayan çocukları, ancak malûllük halinin vukua geldiği tarihten hemen önce aralıksız olarak en az bir yıl süreyle İsviçre'de ikamet etmiş olmaları şartıyla, İsviçre malûllük sigortasından rehabilitasyon yardımları yapılmasını isteyebilirler. Ayrıca, İsviçre'de malûl olarak doğmuş ve doğum tarihlerinden itibaren aralıksız olarak İsviçre'de ikamet etmiş bulunan çocuklardan reşit olmayanlar da bu yardımlardan yararlanabilirler.

Madde 10

1 — Bu maddenin 2. ve 3. fıkraları hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türk vatandaşları, İsviçre malûllük Sigortasından bağlanan normal aylıklarla sakatlarla mahsus yardımlardan, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

2 — Malûllük derecesi yüzde elliden az olanlara bağlanan normal aylıklar, İsviçre'den devamlı olarak ayrılan Türk vatandaşlarına ödenmez. İsviçre malûllük sigortasından kendisine yarım - aylık bağlanmış olan bir Türk vatandaşı, İsviçre dışında ikamet ettiği takdirde, malûliyetin artması halinde de, bu yarım aylığın ödenmesine, hiç bir değişiklik yapılmadan, devam edilir.

3 — İsviçre malûllük sigortasından bir Türk veya İsviçre vatandaşına bağlanacak normal malûllük aylığının hesabına esas olacak prim ödeme sürelerinin tesbitinde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri ile aynı zamana rastlamamak şartıyla, İsviçre'de geçen prim ödeme süresi olarak kabul edilir. Bunu yaparken, 1. Maddenin 1. Fıkrasının A bendinin (a) bölümünde yazılı Türk mevzuatına göre her 30 prim ödeme günü, İsviçre mevzuatına tabi olarak geçen bir prim ödeme ayına muadil sayılır. Ortalama, yıllık gelirin tayininde yalnız İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri nazara alınır.

4 — Yukarıdaki fıkraya göre tesbit edilen bir malûllük aylığının kesilerek onun yerine normal yaşlılık veya normal ölüm aylığının bağlanacağı hallerde, yaşlılık veya ölüm aylığı, yalnız İsviçre'de geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle hesaplanır. Şu kadar ki, 12. Madde hükümleri uygulanmak suretiyle Türk mevzuatına göre bir yaşlılık veya ölüm aylığına hak kazanılmadığı takdirde, Türk mevzuatına tabi olarak geçen süreler, İsviçre mevzuatına göre bağlanacak aylığın hesabına esas olan prim ödeme sürelerine eklenir.

Madde 11

Türk vatandaşları, İsviçre malûllük yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan olağanüstü aylıklardan, aylık talep tarihinden hemen önce, yaşlılık aylığı bahis konusu ise en az 10 yıl; ölüm veya malûllük aylıkları veya bu aylıklar kesilerek onların yerine bağlanacak yaşlılık aylığı bahis konusu ise en az 5 yıl süre ile aralıksız olarak İsviçre'de ikamet etmiş olmak şartıyla ve İsviçre'de ikamet ettikleri sürece, İsviçre vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

B — Türk mevzuatının uygulanması :

Madde 12

1 — Türk mevzuatına göre sağlanan yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri ile, bu süreler aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir. Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresi, yerine göre, en az 360 gün veya 12 aydan az olduğu takdirde, bu hüküm uygulanmaz.

2 — Birinci fıkrada sözü edilen yardımlara hak kazanılması, prim ödeme sürelerinin belli bir işte geçmiş olması şartına bağlı bulunduğu takdirde, bu yardımlara hak kazanılabilmesi için, İsviçre'de yalnız aynı işte geçen prim ödeme süreleri nazara alınır. Sigortalı, bu sürelerin birleştirilmesine rağmen, söz konusu özel hükümlere göre sağlanan yardımlardan yararlanma şartlarını yerine getiremediği takdirde, sözü edilen süreler, genel hükümlere göre sağlanan yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde nazara alınır.

3 — Yukarıdaki 1. ve 2. Fıkralar hükümleri uygulanmak ve İsviçre prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, Türk mevzuatına göre bir yardıma hak kazanıldığı takdirde, yardım tutarı aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanır:

- a) Yetkili Türk Kurumu, önce, 1. ve 2. fıkralar gereğince belirlenilen sürelerin tamamı bu kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçmiş olsaydı hak kazanılacak aylık tutarı ne olacak idiyse onu tesbit eder; şu kadar ki, aylığın hesabına esas olacak kazançlar yalnız Türkiye'de geçen sigortalılık süreleri nazara alınarak tesbit edilir.
- b) Bu şekilde elde edilecek nazari aylık tutarı, gerekirse, Türk mevzuatında belirtilen asgari aylık tutarına iblağ edildikten sonra, yetkili kurumun ödeyeceği kısmi aylık tutarı, bu nazari tutar üzerinden ve kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçen prim ödeme sürelerinin iki âkit Taraf mevzuatına göre geçmiş prim ödeme süreleri toplamına oranı dahilinde tesbit edilir.

4 — Yalnız yetkili kurumun uyguladığı mevzuata tabi olarak geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, bu mevzuata göre hesaplanan yardım tutarı, bu sözleşme hükümleri uygulanmak suretiyle âkit Tarafların sigortalarınca bağlanan yardımların toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark yetkili kurum tarafından, sigortalıya veya hak sahibi kimselerine ödenir.

Madde 13

1 — Bir sigortalı, yalnız Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri nazara alınmak suretiyle, bu mevzuata göre malûllük aylığına hak kazanamadığı takdirde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri de, aynı zamana rastlamamak şartıyla, bu yardım hakkının doğması bakımından, gerekli olduğu ölçüde, Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri ile birleştirilir. Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresi, yerine göre, en az 360 gün veya 12 aydan az olduğu takdirde, bu hüküm uygulanmaz.

2 — Sigortalıya, İsviçre malûllük sigortasınca aylık bağlanmışsa 1. fıkra hük-
mü uygulanmaz.

Madde 14

Kendisine İsviçre malûllük sigortasından yarım - normal aylık bağlanmış olan ve Türkiye'de ikamet eden bir sigortalı, Türk mevzuatına göre malûl sayılabilecek bir duruma gelmiş ise, İsviçre sigortasından bağlanan yarım - aylığın tesbitinde nazara alınan süreler hariç olmak üzere, yalnız Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme sürelerine göre malûllük aylığına hak kazanıyorsa, bu yardımdan da yararlanır.

Madde 15

12 — 14 üncü maddeler hükümlerinin uygulanmasında,

- a) Bir kimse, Türk mevzuatına tabi olmadan önce İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olmuş ise, sözü edilen İsviçre sigortasına ilk defa tabi olduğu tarih, 1 inci maddenin 1. fıkrasının A bendinin (a) bölümünde belirtilen Türk mevzuatına ilk defa tabi olduğu tarih sayılır.
- b) Prim ödeme sürelerinin birleştirilmesinde ve prim ödeme süresi ile orantılı aylık tutarının tesbitinde, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortaları mevzuatına göre bir prim ödeme ayı, Türk mevzuatına göre, 30 gün veya 1 ay prim ödeme süresi gibi sayılır.

Madde 16

Türk mevzuatına göre sigortaya isteğe bağlı olarak devam edilip edilemeyeceğinin tesbitinde, İsviçre mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süreleri de nazara alınır.

2. Bölüm

İşkazası ve Meslek Hastalıkları

Madde 17

1 — Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan Türk veya İsviçre vatandaşlarıyla üçüncü bir devletin vatandaşları, diğer âkit Taraf ülkesinde bulundukları sırada bir işkazasına uğradıkları veya bir meslek hastalığına tutuldukları takdirde, bu Tarafın yetkili kurumundan, gerekli her türlü sağlık yardımlarının yapılmasını isteyebilirler.

2 — Bir işkazası veya meslek hastalığı sonucu, âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sağlık yardımı talep etme hakkına sahip bulunan Türk ve İsviçre vatandaşlarıyla üçüncü bir devlet vatandaşları, sağlık yardımlarından faydalandıkları sırada, yetkili kurumun önceden müsaadesini almak şartıyla, ikametgâhlarını diğer âkit Taraf ülkesine naklettikleri takdirde bu yardımlardan faydalanma hakkını muhafaza ederler. İkâmetgâh değiştirilmesinde tıbbi bir mahzur görülmediği ve ilgili ailesinin yanına gittiği takdirde, bu müsaade verilir.

3 — Bu maddenin 1. ve 2. fıkralarında bahsolunan kimselere yapılacak sağlık yardımları, bulundukları yerde yetkili makamlarca tayin edilecek sigorta kurumlarının uyguladığı mevzuata göre sağlanır.

4 — Protezlerle önemli yekûn tutan diğer sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller müstesna olmak şartıyla, bu yardımların bedelini ödeyecek olan kurumun müsaadesine bağlıdır.

Madde 18

1 — Bağlanan gelirler, cenaze yardımları ve üçüncü kişiler için yapılan ek yardımlar hariç olmak üzere, Türk ve İsviçre vatandaşlarına âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak para yardımları, 17. Maddenin 1. ve 2. Fıkralarında öngörülen hallerde, yardımı yapmakla yükümlü kurumun isteği üzerine ve bu kurumun uyguladığı mevzuatta belirtilen usuller dahilinde ödenir.

2 — Yetkili kurum, gönderdiği yazıda, ilgiliye verilecek ödenek tutarı ile ödenenin devam edeceği süreyi de belirtir.

Madde 19

Yardımları yapmakla yükümlü olan kurum, 17. ve 18. maddelere göre sağlanmış olan yardımların tutarını, yönetim masrafları hariç olmak üzere, bu yardımları yapmış olan kuruma öder. 17. maddede öngörülen yardımlar için bu ödeme, yetkili makamlar arasında mutabık kalınacak bir usule göre götürü olarak da yapılabilir.

Madde 20

Meslek hastalığı hallerinde, âkit Tarafların yetkili kurumları kendi mevzuatlarını uygularlar.

Madde 21

1 — Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, işkazaları ve meslek hastalıkları sonucu kazanma gücündeki azalma derecesinin ve hak kazanılan yardım miktarının tesbitinde diğer âkit Tarafın mevzuatına göre işkazası veya meslek hastalığı olarak kabul edilmiş olan kaza ve hastalıklar da nazara alınır.

2 — Aynı tarihlerde vukua gelen ve iki âkit Taraf mevzuatına göre de yardım yapılmasına hak kazandıran işkazaları ile meslek hastalıklarının sebep olduğu daimi işgöremezlik derecesine göre hesaplanan yardım miktarlarının tesbitinde aşağıda yazılı hükümler uygulanır.

- a) Daha önce vukua gelmiş olan işkazası veya meslek hastalığı sebebiyle bağlanmış olan gelirlerin ödenmesine devam edilir. Şayet, yardım hakkı bu maddenin 1. Fıkrası hükmü uygulanmak suretiyle doğmuş bulunuyorsa, önceki kaza veya meslek hastalığı vak'ası için yetkili olan kurum, para yardımının, o kaza veya meslek hastalığı neticesinde kazanma gücünde vukua gelen azalma derecesine tekabül eden kısmını öder.
- b) Sonradan vukua gelen işkazası veya meslek hastalığı için yetkili olan kurum, bu kaza veya meslek hastalığı dolayısıyla kendi mevzuatına göre tesbit edeceği işgöremezlik derecesine tekabül eden yardım tutarını tesbit eder.

Madde 22

1 — Bir kimse, âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer âkit Taraf ülkesinde maruz kaldığı bir hasar dolayısıyla yardım talep ettiği ve bu hasar dolayısıyla üçüncü şahıstan tazminat isteme hakkına sahip bulunduğu takdirde, aşağıdaki hükümler uygulanır:

- a) Türkiye, sigortalının hakları konusunda İsviçre sigorta kurumunun halefiyet hakkını tanır;
- b) İsviçre, Türk sigorta kurumunun üçüncü kişilere doğrudan doğruya rücu hakkını tanır .

2 — Aynı sigorta vak'ası için yaptıkları yardımlar dolayısıyla, her iki âkit Taraf tazminat talep etme hakkına sahip oldukları takdirde, kurumlar müteselsil ala-

caklı sayılırlar ve alınacak tazminatı yaptıkları yardımlarla orantılı olarak aralarında paylaşılırlar.

3. Bölüm

Aile Yardımları

Madde 23

İsviçre'de tarım işlerinde çalışan ve çocukları Türkiye'de bulunan Türk işçileri, İsviçre'de çalıştıkları sürece, İsviçre federal mevzuatında öngörülen çocuk yardımlarından faydalanırlar,

K I S I M I V

Çeşitli Hükümler

Madde 24

1 — Bu Sözleşmenin uygulanmasında «Yetkili Makam» tabiri.

Türkiye bakımından : Çalışma Bakanlığını

İsviçre bakımından : Sosyal Sigortalar Federal Ofisini, ifade eder.

2 — Yetkili makamlar,

a) Bu sözleşmenin uygulanması için gerekli idarî anlaşmaları yaparlar.

b) Bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla aldıkları bütün tedbirler hakkında birbirlerine bilgi verirler;

d) Özellikle, her âkit Taraf ta irtibat kurumları tayin edilmesi hususunda muatabakata varabilirler.

e) Aralarında anlaşmak suretiyle, hukukî tasarrufların tebliği ile ilgili hükümleri tesbit edebilirler.

Madde 25

1 — Bu Sözleşmenin tatbikatında yetkili makam ve kurumlar kendi Sosyal Güvenlik mevzuatlarını uyguluyorlarmış gibi hareket ederler.

2 — Malûliyet derecesinin tayininde, âkit Taraflardan her birinin kurumları, icabında, diğer Taraf kurumlarınca temin edilen tıbbî raporlarla sair bilgilere göre işlem yaparlar. Şu kadar ki, kurumların sigortalıyı diledikleri bir hekime muayene ettirme hakları saklıdır.

Madde 26

1 — Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Tarafın mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgeler için tanınmış olan pul ve resim muafiyeti ve indirimleri, diğer âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgelere de şamildir.

2 — Âkit Tarafların yetkili makam ve kurumları, bu Sözleşmenin uygulanmasında kendilerine verilecek olan her türlü belgelerin elçilik veya konsolosluklara vize edilmesini istemeyeceklerdir.

1 — Bu Sözleşmenin uygulanmasında, âkit Tarafların resmî dilleriyle yazılmış olan belgeler kabul edilir.

2 — Bu Sözleşmenin uygulanması maksadiyle, âkit Tarafların sigorta kurumları, idarî anlaşma ile tesbit edilecek usullere göre, doğrudan doğruya kendi aralarında veya irtibat kurumları aracılığı ile ve kendi resmi dilleri ile yazışma yapabilirler.

Madde 28

Uygulanan mevzuata göre, akit Taraflardan birinin bir kurumuna belirli bir süre içinde verilmesi lâzım gelen dilekçe, bildirge veya müracaatlar, aynı süre içinde diğer âkit Tarafın ona tekabül eden bir kurumuna verildiği takdirde kabul edilir. Bu halde, mezkûr dilekçe, bildirge veya müracaatı alan kurum, alındığı tarihi de belirtmek suretiyle, bunları, gecikmeksizin diğer âkit Tarafın yetkili kurumuna gönderir.

Madde 29

1 — Bu Sözleşme gereğince bir yardım yapmakla yükümlü olan kurumlar, bu yardım tutarını, transfer tarihinde mer'i olan kur üzerinden, kendi paraları ile ödeyerek yükümlülüklerini yerine getirmiş olurlar.

2 — Bu Sözleşme ile nihai Protokol gereğince yapılacak para transferleri döviz alış verişini kısıtlayan hükümlere tabi değildir.

Madde 30

1 — Bu Sözleşmenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar, iki âkit Tarafın yetkili makamları arasında anlaşmak suretiyle çözümlenir.

2 — Anlaşmazlığın bu suretle çözümlenememesi halinde, anlaşmazlık, bir hakem heyetine tevdi edilir; hakem heyeti anlaşmazlığı bu Sözleşmenin esasları ve çalışma usulleri âkit Taraflar arasında anlaşmak suretiyle tesbit edilir.

K I S I M V

Geçici ve Son Hükümler

Madde 31

1 — Bu Sözleşme, yürürlük tarihinden önceki devreler için hiç bir hak doğurmaz.

2 — Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, âkit Taraflardan birinin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan bütün prim ödeme süreleriyle ikamet süreleri, bu Sözleşme hükümlerine göre bir yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde nazara alınır.

3 — Bu maddenin 1. Fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce vukua gelmiş olan ölüm ve yaşlılık halleri için dahi, bu Sözleşme hükümlerine göre yardım hakkı doğar.

Şu kadar ki, İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortasından bağlanan normal aylıklar, yaşlılık veya ölüm halinin 31 Aralık 1959 dan sonra vukua gelmiş olması ve sigorta primlerinin, yaşlılık ve ölüm sigortaları hakkındaki federal kanunun 18. maddesinin 3. Fıkrası gereğince geri verilmemiş bulunması şartıyla, tahsis edilir.

4 — Toptan ödeme yapılmak veya sigorta primleri iade edilmek suretiyle tasfiye edilmiş haklar için bu Sözleşme hükümleri uygulanmaz.

Madde 32

Sözleşmeye ekli nihai Protokol Sözleşmenin ayrılmaz parçasıdır.

Madde 33

1 — Bu Sözleşme tasdik edilir ve tasdik belgeleri en kısa zamanda BERN'de teati edilir.

2 — Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edildiği tarihi takip eden ikinci ayın birinci günü, 1 Ocak 1969 tarihinden muteber olmak üzere, yürürlüğe girer.

Madde 34

1 — Bu Sözleşme bir senelik süre için aktedilmiştir. Sözleşme âkit Taraflardan biri tarafından feshedilmediği ve fesih keyfiyeti sürenin hitamından en az üç ay önce diğer âkit Tarafa bildirilmediği takdirde, her yıl yenilenmiş olur.

2 — Sözleşmenin feshi halinde, Sözleşme hükümleri gereğince kazanılmış olan haklar devam eder. Sözleşme hükümlerine göre ileride hak kazanılacak yardımlar anlaşmalarla tanzim edilir.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Ankara'da 1 Mayıs 1969 tarihinde Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına*

*İsviçre Federal
Konseyi adına*

Türkiye ile İsviçre arasındaki
Sosyal Güvenik Sözleşmesine ait

N İ H A İ P R O T O K O L

Bugün, Türkiye - İsviçre Sosyal Güvenik Sözleşmesinin (Aşağıda Sözleşme olarak isimlendirilmiştir) imzası sırasında, iki âkit Tarafın tam yetkili temsilcileri aşağıda yazılı hususlarda mutabık kaldıklarını beyan etmişlerdir:

1 — Akit Traflardan herbiri, kendi ülkesinde bulunan bir kimsenin diğer Tarafın sigortasına isteğe bağılı olarak tabi olmasına veya sigortaya isteğe bağılı olarak devam etmesine mani olunmaması hususunda mutabık olduklarını beyan eder.

2 — Sözleşmenin 2. maddesinin tatbikinde, kaza ve hastalık sigortası hakkındaki 13 Haziran 1911 tarihli kanunun, yabancılara ödenecek yardımlarda indirim yapılmasını öngören 90. maddesi hükmünün Türk vatandaşlarıyla, vatandaşlık durumları ne olursa olsun, bunların hak sahipleri hakkında uygulanmaz.

3 — Sözleşmenin uygulanmasında «ikamet» tabiri mutad ikamet anlamındadır.

4 — Sözleşmenin 5. maddesinin 2. fıkrasının (a) bendinde söz konusu olan hal-lerde, âkit Taraplardan herbirinin ulaştırma teşebbüsleri, kimlerin geçici olarak diğer Tarafa gönderildiğini, o Tarafın yetkili kurumuna bildirirler.

5 — Sözleşmenin 8. Maddesinin 2. Fıkrasında öngörülen toptan ödeme, İsviçre mevzuatına göre ödenecek aylığın sigorta vak'asının vukua geldiği tarihteki peşin değerine, veya, ilgilinin İsviçre'den ayrılması aylığın bağlanmasından sonra olduğu takdirde, ayrılma tarihindeki peşin değerine eşittir.

6 — İsviçre'de oturan Türk vatandaşlarının her takvim yılı içinde en çok üç ay süre ile İsviçre'den ayrılmaları halinde, Sözleşmenin 11. Maddesi anlamında, İsviçre'deki ikametlerine ara verilmiş sayılmaz. Buna karşılık, İsviçre'de malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmadıkları süreler, sözü geçen maddede belirtilen ikamet sürelerinin hesabında nazara alınmaz.

7 — İsviçre'de oturmayan Türk vatandaşlarının bir kaza veya hastalık sonucu olarak İsviçre'deki faaliyetlerini terketmeye mecbur olmaları halinde, malûllük halinin ortaya çıkmasına kadar İsviçre'de kaldıkları süre, İsviçre malûllük sigortasına göre sigortalılık süresi olarak kabul edilir .

8 — İsviçre yaşlılık ve ölüm sigortalarına ödenen primlerin, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce, geri verilmiş olması, sözleşmenin 11. maddesine göre olağanüstü aylık bağlanmasına mani teşkil etmez; şu kadar ki, bu halde, geri verilen primlerin tutarı ödenecek aylıklara mahsup edilir.

9 — Türk vatandaşlarına geri verilmiş olan yaşlılık ve ölüm sigortası primleri İsviçre sigortasına yeniden transfer edilemez. Bu primlerden dolayı İsviçre sigortasından hiç bir hak talep edilemez.

10 — Sözleşmenin idarî ve tıbbî yardımlaşmaya mütedair hükümleriyle 22. ve 29. maddeleri hükümleri, mesleki olmayan ve İsviçre yetkili kurumunca yardım yapılan kazalar hakkında Türkiye'de de uygulanır.

11 — Halen yürürlükteki İsviçre mevzuatının uygulanmasında, İsviçre'de ta-
rım işlerinde çalışmayan Türk işçilerinin İsviçre dışında ikamet eden çocukları için
de çocuk zamlarından faydalandırılmakta oldukları müshade olunmuştur.

Türkiye'de aile yardımlarının ihdası hakkında yeni bir kanun kabul edilmesi
halinde, eşit muamele prensibine dayanarak, bu konuda İsviçre ile bir anlaşma ak-
tine Türkiye'nin âmade olduğu Türk Heyetince belirtilmiştir.

12 — Sözleşmenin 29. maddesinin 2. fıkrasında söz konusu para transferleri,
başlıca sigorta yardımları, isteğe bağlı sigorta primleri ve sözleşmenin 22. madde-
sinde öngörülen zarar tazmini ile ilgili ödemeleri içine alır.

13 — Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihte, sigortalının mallûluk yardımları
hakkındaki 31. Maddesinin 2. Fıkrası hükmü uygulanır.

Öte yandan, Taraflardan birinin mevzuatına göre bağlanmış olup, ilgilinin İs-
viçre'den ayrılmış olması sebebiyle, bu Taraf mevzuat uyarınca ödenmesi durdurul-
muş olan yardımlar, sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve sözleşme
hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ödenir.

14 — Türk işçileri, kaza ve hastalık sigortaları hakkındaki 13 Haziran 1911 ta-
rihli İsviçre Federal kanununa göre, henüz ilâç ve tedavi sigortasına girmemiş ol-
dukları takdirde, işverenler bunların böyle bir sigortaya kaydolanmalarını sağlama-
ya çalışırlar ve işçilere bunu yapmadıkları takdirde işverenleri onları sigortaya ken-
dileri kaydettirirler. İlgililer arasında yapılmış anlaşmalar mahfuz kalmak şartıyla,
sigorta primleri işçilerin ücretlerinden kesilebilir.

15 — İsviçre hastalık sigortasına giriş aşağıda yazıldığı şekilde kolaylaştırıl-
mıştır :

a) Âkit taraflardan birinin vatandaşı ikametgâhını Türkiye'den İsviçre'ye nak-
lettirdiği ve Türkiye Hastalık Sigortasından ayrıldığı takdirde, bu kimse, İsviçre yetki-
li makamı tarafından tanınan hastalık sandıklarından birine müracaat ederek gerek
günlük ödenekler, gerekse sağlık yardımları bakımından sigortalı olmayı isteyebilir.
Bu takdirde, aşağıda yazılı şartları yerine getirmiş olmak kaydıyla, sandık, o kim-
seyi sigortalı olarak kabul etmeye mecburdur:

- Sigortaya kabul için gerekli diğer şartları yerine getirmiş olmak,
- İkametgâhını nakletmeden önce Türkiye'de hastalık sigortasına tabi olmak,
- Türkiye mevzuatına göre sigortalılığın sona erdiği tarihten itibaren en geç
üç ay içinde İsviçre'deki bir hastalık sandığına müracaatta bulunmak,
- İkametgâhını, sadece tıbbî tedavi veya kür tedavisi maksadiyle değiştirmiş
olmamak,

b) Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olan kimsenin karısı ve 20 yaşından
küçük çocukları, yukarıdaki şartları yerine getirmiş oldukları takdirde,
sağlık yardımları bakımından, yetkili makam tarafından tanınmış hastalık
sandıklarından birine kaydolanma hakkına sahiptirler. Eş ve çocuklarını,
sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler sıfatıyla yardımlardan
yararlandırılmaları halinde, bunlar sigortaya kaydolanmış kimseler olarak
kabul edilirler,

c) Yardıma hak kazanılıp kazanılmadığının tesbitinde, Türkiye hastalık sigor-
tasına tabi olarak geçmiş sigortalılık süreleri de nazara alınır. Şu kadar ki,
analık yardımları bahis konusu olan hallerde, sigortalının en az üç aydan
beri bir İsviçre hastalık sandığına kayıtlı olması şarttır.

16 — a) Âkit Taraflardan birinin İsviçre yetkili makamı tarafından tanınmış hasta-
talık sandıklarından birine kayıtlı bulunan vatandaşları ikametgâhlarını
Türkiye'ye naklettikleri ve orada hastalık ve analık sigortalarına tabi bir
işte çalıştıkları zaman, bu sigortalardan sigortalılarla bunların aile fertleri-

ne sağlanan para ve tedavi yardımlarından faydalanmaya hak kazanıp kazanmadıklarının tesbitinde, sözü edilen sandıklar mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri de nazara alınır.

- b) Türkiye'de ikamet eden ve Türkiye mevzuatına göre tam veya kısmi aylık veya gelir bağlanmış olan Türk veya İsviçre vatandaşlarıyla bunların aile fertleri, hastalıkları halinde Türkiye mevzuatına göre sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

ANKARA'da, 1 Mayıs 1969 tarihinde, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına*

*İsviçre Federal
Konseyi adına*

TÜRKİYE
fransa

Türkiye ile Fransa Arasında İşgücü Anlaşması

Türk Hükûmeti ile Fransız Hükûmeti Fransa'ya Türk işçileri gönderilmesi konusunu ortak menfaatleri uyarınca düzenlemek arzusu ile aşağıdaki hususlar üzerinde mutabakata varmışlardır:

Madde 1

Fransız Hükûmeti Türk işçilerine uygun gelecek işgücü ihtiyaçlarını, genel çalışma ve ücret şartlarıyla birlikte, belirli aralıklarla Türk Hükûmetine bildirecektir. Bu bilgi özellikle yaş, ihtisas, mesleki ve sıhhi elverişlilik şartlarını ihtiva edecektir.

Türk Hükûmeti Fransa'da çalışma arzusunda bulunan Türk işçilerinin sayısı, yaşları ve vasıfları hakkında Fransız Hükûmetine mümkün olduğu nisbette sarih bilgiler verecektir.

Türk Hükûmeti sadece süreleri bir yıl olan iş sözleşmelerini nazarı itibare alacaktır.

Madde 2

Fransa'ya gönderilecek Türk işçileri ismen veya isim belirtilmeksizin istenebilir.

Gönderme işinde yetkili kurumlar şunlardır:

Türkiye'de: İş ve İşçi Bulma Kurumu

Fransa'da: Ulusal Göç Ofisi

İsmen veya isim belirtilmeksizin yapılacak isteklere verilecek sonucu Türkiye yönünden İş ve İşçi Bulma Kurumu, Fransa yönünden Ulusal Göç Ofisi kararlaştırır.

Bu Ofis, işçilerin seçilmesi ve alınması işlemlerini yürütmek üzere Türkiye'de bir Temsilcilik kurabilecektir. Bu takdirde Türk Hükûmeti bahis konusu Temsilciliğin yerleşmesini ve çalışmasını kolaylaştırıcı gerekli tedbirleri alacaktır. Aşağıdaki 3 üncü madde hükümleri gözönünde tutulmak kaydıyla bu Temsilciliğin masrafları Fransız Hükûmetince karşılanacaktır.

Temsilciliğin bulunmaması halinde, işçi alınması normal konsüler yollardan yapılabilir.

Madde 3

İşçi almayı kolaylaştırma bakımından İş ve İşçi Bulma Kurumu aday işçilerin ilk mesleki ve tıbbi seçme işlemlerini sağlar.

Yetkili Fransız Temsilciliği ilk seçmeleri yapılmış olan adayların kesin tıbbi ve mesleki seçmelerini yapabilecektir. Türk Hükûmeti, Fransız Temsilciliği için idari bakımdan lüzumlu çalışma yerlerini meccanen sağlayacaktır. Türk Hükûmeti, gerektiği takdirde, Temsilciliğin ihtiyaç duyacağı laboratuvarlardan, röntgen tesislerinden veya hastahanelerden faydalanmasını kolaylaştıracaktır. Adayların mesle-

ki ehliyetlerinin kontrolü hususunda da, Türk Hükümeti Temsilciliğe imkân nisbetinde kolaylık gösterecektir.

Sadece, kesin seçme ile ilgili masraflar Fransız Hükümetine ait olacaktır.

Adayların kesin seçme yerlerinde kalma süreleri azamî ölçüde kısa olacak ve her halde bu süre beş günü aşmayacaktır.

İşçi, Fransız Temsilciliğine elverişli görüldüğü takdirde, işveren tarafından imzalanmış ve Fransız Çalışma Bakanlığı ilgili Dairesince de tasdik edilmiş Fransız mevzuatınca öngörülen örnek iş sözleşmesine uygun ve bir nüshası İş ve İşçi Bulma Kurumuna önceden tevdi edilecek iş sözleşmesi kendisine verilir. Bu şekilde uygun görülen işçilerin bir listesi hazırlanır.

Fransızca yazılmış olan iş sözleşmesi üzerinde Türkçe tercümesi bulunur. Türk işçisi sözleşme hakkında bilgi edindikten ve şartlarını inceledikten sonra bunu imzalamaya davet olunur.

Türk işçisi ile refakatinde veya sonradan yanına gelecek ailesi efradı Fransız vizesini havi muteber millî pasaportları ile Fransa'ya girerler. Vize parasızdır.

Madde 4

Akit Taraflar, işbu Anlaşma uyarınca Fransa'ya gidecek Türk uyrukluların Türkiye'den hareketleri, seyahatleri ve Fransa'ya giriş ve yerleşmeleri için gerekli işlemlerin ve idarî formalitelerin çabuklaştırılmasını ve sadeleştirilmesini sağlamak üzere gereken bütün tedbirleri almayı taahhüt ederler.

Akit Hükümetler, işçiler için lüzumlu belgelerin verilmesi masraflarının ve, gerekirse, işçilerin zatî eşyaları ile meslekî âletlerinin Türkiye'den çıkarılması ve Fransa'ya sokulması veya Fransa'dan çıkarılması hususunda gümrük vergilerinin yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca imkân nisbetinde indirilmesini teminen gerekli tedbirleri almayı taahhüt ederler.

Madde 5

İki memleket Hükümetleri işçilerin Fransa'daki çalışma ve hayat şartları hakkında bilgi edinmeleri için lüzumlu bütün tedbirleri almayı taahhüt ederler.

İki dilde kaleme alınmış ve yukarıda sözü geçen hususlarda izahatı havi bir not, 3 üncü maddede derpiş olunan iş sözleşmesi ile birlikte işçilere verilir.

Madde 6

Fransız Hükümeti, Türk işçilerinin Fransa'da bilhassa ulaştırma şartları, kantinler kurulması ve sıhhi yardım bakımlarından en iyi şekilde muamele görmeleri için gerekli tedbirleri alır.

Türk işçileri, Fransa topraklarında, çalışma şartları, sağlık korunması, güvenlik, ücret, ücretli tatil ve işsizlik ödenekleri bakımlarından Fransız işçileri ile eşit işlem görürler.

Türk işçileri, Fransız kanun ve nizamnameleri ile tesbit edilmiş şartlara uygun olarak, çocuk ve aile zamları dahil olmak üzere, Sosyal Güvenlik rejiminden istifade ederler.

Madde 7

Fransız işverenin imzaladığı iş sözleşmesini tatbik etmemesi veya iş sözleşmesinin müddeti bitmeden bozulması ve bu bozulmanın işverenin kusuru ile vuku bulmuş olduğunun mahkeme kararı ile tesbit edilmesi halinde Fransız iş bulma idareleri alâkalı işçilerin ilk sözleşmelerindeki şartlara bilhassa ücret ve istihdam bakımından, imkân nisbetinde yaklaşan şartlarla yeniden işe yerleştirilmelerini sağlamak üzere gerekli bütün tedbirleri alacaklardır.

Personel kısıntısı, fabrika kapanması veya, genel olarak, işçinin işini terki yahut kusurlu olması dışında kalan bütün hallerde, Fransız İş Bulma idareleri alâkalı işçilere başka iş temini hususunda gayret sarfedeceklerdir.

Madde 8

Fransa Hükûmeti, Türk işçisinin ikamet ve çalışma kartlarını aşağıda belirtilen hallerden birinin vukuunda geri alabilir.

a) Eğer işçi kendisine bulunan yeni işte hiç tatminkâr görülmemişse ve bir ay içinde üçüncü bir iş bulamamışsa,

b) Çalışmayı reddediyorsa veya Fransa'daki hayat şartlarına intibak edememişse,

c) Fransa'da kamu düzenine veya güvenliğe zararlı bir fiil işlemişse,

Türk Hükûmeti bu maddenin istihdaf ettiği vatandaşlarının ve ailelerinin memlekete dönüş nakil masraflarını, eğer kendileri ödeyecek durumda değillerse, karşılamayı taahhüt eder.

Madde 9

Türk işçileri, tasarruflarını yürürlükteki kanunlar ve tüzükler çerçevesinde, Türkiye'ye transfer edebilirler.

Madde 10

Türk işçilerinin aileleri Fransa'da yürürlükte olan kanunlar ve tüzükler daire-sinde işçilere iltihak edebilirler. Bunların Fransız toprakları üzerindeki seyahat masrafları Fransız makamlarına aittir.

Madde 11

İşbu Anlaşmanın yürütülmesi, tatbikatının doğurabileceği güçlüklerin incelenmesi ve çözümleri hususunda hal çareleri teklifinde bulunulması ile görevli bir Karma Komisyon kurulacaktır. Komisyon üyeleri kendi Hükûmetlerince tayin edilirler.

Komisyon Âkit Taraflardan birinin talebi üzerine münavebe ile Fransa'da ve Türkiye'ye toplanır.

Madde 12

İşbu Anlaşma imzası tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Anlaşma bir yıl sürelidir ve Âkit Taraflardan biri, sürenin hiitamından üç ay evvel fesih ihbarında bulunmazsa kendiliğinden her yıl için uzatılmış sayılır.

Bu anlaşma ikisi Türkçe, ikisi Fransızca yazılmış ve her iki dildeki metin aynı kuvvette olmak üzere 8/Nisan/1965 tarihinde Ankara'da dört nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti

Adına

Ömit Halûk Bayülken

Büyükelçi

Dışişleri Bakanlığı Genel

Sekreteri

Fransa Cumhuriyeti Hükûmeti

Adına

Bernard Hardion

Büyükelçi

TÜRKİYE

isveç

- *Türk işçilerinin istihdamı hakkında anlaşma*
- *Türk işçilerinin İsveç'teki durumu*

TÜRK İŞÇİLERİNİN İSVEÇ'TE İSTİHDAMI HAKKINDA TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE İSVEÇ KRALLIĞI HÜKÜMETİ ARASINDA ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile
İsveç Krallığı Hükümeti.

İki memleket arasındaki dostluk bağlarını ve işgücü mübadelesinin karşılıklı faydalarını gözönünde tutarak.

Türk işçilerinin İsveç'te istihdamının her iki memleketin yararına olduğunu kabûl ederek,

Türk işçilerinin İsveç'te istihdamı hakkında bir Anlaşma yapmak arzusu ile,
Aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

1 — İsveç İşgücü Komitesi (bundan böyle Komite olarak ifade olunacaktır) İsveç'in Türk işçisi ihtiyacı hakkında Türk İş ve İşçi Bulma Kurumu'na (bundan böyle Kurum olarak ifade olunacaktır) devamlı olarak malûmat verir. Verilecek malûmat sanayi grubu, işkolları ve meslekler esasına göre belirtilir.

Kurum, ihtiyacı ne dereceye kadar karşılayabildiğini Komiteye bildirir.

2 — Keza, Kurum Komiteye İsveç'te çalışmak isteyen Türk işçilerinin sayıları, yaşları ve vasıfları hakkında devamlı bilgi verir

Madde 2

Komite, İsveç'teki genel çalışma şartları ve ücretler, genel yaşama şartları ve yürürlükteki mevzuata müstenid sosyal yardımlar hakkında gerekli bilgiyi Kuruma verir.

TÜRK İŞÇİSİNİN İSTİHDAMINA DAİR HÜKÜMLER

Madde 3

Komite İsveç'te istihdam edilecek Türk işçilerine ait İsveç işverenlerinin taleplerini Kuruma bildirir.

Bu talepler için ifa edileceği yer, işverenlerin ad ve adresleri, teklif edilen işin mahiyeti ve takribi süresi, ücret ve diğer istihdam şartları ile birlikte, işe ve ibate kolaylıkları gibi hususları ihtiva eder.

Madde 4

Kurum, işveçli işverenlerin iş tekliflerini karşılamak için gerekli tedbirleri alır. İlgili Türk işçilerinin ön seçimi, her talebin icapları nazarı dikkate alınarak, Kurum tarafından yapılır. Ön seçim, işçilerin tıbbi muayeneden geçirilmelerini, sağlık raporlarının çıkarılmasını ve teklif edilen işle ilgili meslek ehliyet ve kabiliyetlerinin tesbitini kapsar.

Yukarıda zikredilen işlemlerle ilgili masraflar Komitece karşılanmaz.

Madde 5

Komite, Kurumla yapacağı özel bir Anlaşmadan sonra Türkiye'nin bir veya birkaç yerinde işçi İrtibat Büroları açabilir. Bu Bürolar Komiteyi Türkiye'de temsil eder. İşveç işgücü Piyasası ve İşveç'te mevcut iş münhalleri hakkında bilgi verir ve İşveç'te çalışacakların son seçimini yapar. Komite, yukarıdaki amaçlar için Türkiye'ye geçici hey'etler de gönderebilir.

Kurum, ücretsiz olarak mezkûr Büro veya Bürolar için, telefon bağlantısı bulunan tefriş edilmiş yer temin etmekle birlikte sağlık ve diğer muayeneler için lüzumlu yerleri de Büro hizmetine hazır bulunduracaktır.

Ayrıca Kurum, Büro ve Büroların ihtiyaç duyduğu hastahane, laboratuvar ve röntgen tesislerinden faydalanmalarını sağlamada yardımcı olacaktır.

Son seçme için Türk işçileri Büro veya hey'ete sevk edilir ve işçiler, bu münasebetle, İşveç için ikamet ve çalışma müsaadesini bu Bürolardan talep ederler, ikamet ve çalışma müsaadesi ücretsizdir. Bu müsaade Türkiye ile İşveç arasında mevcut Vize Anlaşmasına uygun olarak verilir.

Komite Türk işçilerinin bu maksatla yapacakları masrafları karşılamaz. Ancak, Büronun son seçimle ilgili olarak gerekli göreceği tıbbi ve meslek muayenelerinin masrafları Komiteye aittir.

Madde 6

İşveç'te çalışmak için seçilmiş ve ikamet ve çalışma müsaadesi almak üzere müracaatta bulunmuş olan Türk işçisine, hareketinden önce, bu müsaadeye ait belgelerle birlikte, aşağıdaki malûmatı ihtiva eden Komitenin yazılı bir beyanı verilir :

- a) 3. Maddede belirtilen hususlar,
- b) Türkiye'nin tesbit edilmiş bir yerinden, İşveç'teki işyerine kadar işçinin yol masraflarının avans olarak ödenmesi için Komitenin taahhütte bulunduğu,
- c) Türk işçisinin İşveç'te çalışmak üzere kabul edilmesini müteakip, teklif edilmiş bulunan işe başlayınca kadar, işe ve ibatesinin ücretsiz olarak Komite tarafından sağlanacağına dair bir garanti. Eğer ücret ve diğer iş şartları İşveç işçilerinin aynı değilse, uygun diğer bir iş teklif edilinceye kadar aynı garantinin tatbik edileceği.

İşçi, kendisine Türkiye'de iken teklif edilmiş bulunan aynı nev'idan işi kabul edeceğini taahhüt edecektir.

Bu maddeye göre iki taraflı taahhüt şekli Komiteyle Kurum arasında bir Anlaşma ile tesbit edilir.

Madde 7

Seçilmiş işçilere ve ailesi efradına, (yani işçinin beraberinde giden veya ona İşveç'te iltihak edecek olan karı veya koca, çocuk ve ebeveynler) pasaportlarını ve lüzumlu dökümanlarını gecikmeden almaları için Kurum, Türkiye'de yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesi dahilinde yardımcı olacaktır.

Bu aile fertlerine, İşveç'te yürürlükte bulunan mevzuat gereğince, ikamet müsaadesi verilecek ve bu müsaade için herhangi bir ücret talep edilmeyecektir.

Bir işçinin Türkiye'den İsveç'e seyahati, ilgili İsveç İrtibat Bürosu veya İsveç'in Türkiye'de bulunan geçici hey'eti tarafından Kurum'un işbirliği ile düzenlenecektir. Kurum, hareket için tesbit edilen yer ve saatte işçilerin bulunmalarını sağlayacaktır.

Madde 8

Taraflar, işbu Anlaşma gereğince seçilmiş olan işçilerin Türkiye'den ayrılış, seyahat ve İsveç'e varışları ile ilgili formaliteleri basitleştirmek ve çabuklaştırmak için lüzumlu tedbirleri alacaklardır.

TÜRK İŞÇİLERİNİN İSVEÇ'TEKİ DURUMU

Madde 9

İsveç'teki Türk işçileri işyerindeki koruyucu iş emniyeti tedbirlerinden ve sağlık şartlarından yürürlükteki kanunlar gereğince İsveç'li işçilerle eşit şekilde faydalanacaklardır.

Türk işçileri ücret, diğer iş şartları ve çalışma mukaveleleri konusunda, yürürlükteki kanunlar ve Toplu İş Sözleşmeleri gereğince İsveç'li işçilerle eşit muameleye tabi tutulacaklardır.

Madde 10

Türk işçisi İsveç'te bulunduğu süre içinde işini değiştirebilir. Türk işçisinin, transfer sırasında, İsveç'te cari transfer usul ve kademeleri uyarınca, tasarruflarını Türkiye'ye transfer etmesine müsaade edilir.

Madde 11

İsveç'te işsiz kalan Türk işçisi, İsveç'teki İş Bulma Kurumu Büroları tarafından İsveç işçilerine sağlanan yardımın aynısını görür.

Türk işçisinin henüz işsizlik sigortası yardımına hak kazanamamış olması halinde veya yardımın lüzumlu olduğu diğer hallerde, Türk işçisine, yürürlükteki mevzuat uyarınca gerekli sosyal yardım yapılır.

İsveç'teki Türk işçileri, İsveç işgücü politikası uyarınca ve eğitime müsait yerler nazarı itibara alınmak suretiyle, meslekî eğitimden, İsveçli işçilerle eşit şekilde faydalanırlar.

İsveç'e gidecek işçiler için meslek eğitim ve lisan kursları Türk ve İsveç yetkili makamları arasında bir Anlaşma yapılması suretile Türkiye'de İsveç'li uzmanların yardımı ile tertip edilebilir. Öğretmenlerin ve eğitimde kullanılacak malzemelerin masrafları, işçilerin eğitim süresince yiyecek ve yatacak masrafları İsveç makamları tarafından karşılanır.

SON HÜKÜMLER

Madde 12

Âkit tarafların eşit sayıda üyelerinden kurulacak bir Komisyon, taraflardan birinin teklifi üzerine, münavebe ile, İsveç'te ve Türkiye'de toplanır.

Komisyonun görevi, bu Anlaşmanın uygulanmasından doğabilecek mühim zorlukları incelemek ve bunların giderilmesi için teklifler hazırlamaktır.

Madde 13

Bu Anlaşma imza tarihinde yürürlüğe girer. Âkit taraflarda ~~ın~~ biri yoldan diğer tarafa altı ay önce bilgi vermek suretiyle bu Anlaşmayı feshedebilir.

Bu Anlaşma İngilizce iki nüsha olarak Stokholm'de 10 Mart 19-
tanzim edilmiştir.

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına
Talat Benler*

*İsveç
Hükümeti
Torsten*

TÜRKİYE

avustralya

- *Türk işçilerinin ikamet ve çalışmaları hakkında anlaşma*

TÜRKLERİN AVUSTRALYA'DA İKAMET VE ÇALIŞMALARI HAKKINDA AVUSTRALYA MİLLETLER TOPLULUĞU HÜKÜMETİ İLE TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ANLAŞMA

Avustralya Milletler Topluluğu Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Türk işçilerinin Avustralya'da ikamet ve istihdamının her iki ülke için yararlı olacağı inancı ve

Avustralya'ya gitmeyi arzulayan Türklerin ve ailelerinin seçilmelerini, nakillerini ve istihdamlarını düzenlemek amacı ile
Aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

Madde 1

Tabirler. Anlaşma metninde başka şekilde ifade edilmemiş olmak kaydı ile aşağıdaki anlamları taşırlar :

«Avustralya» tabiri, Avustralya Milletler Topluluğunu teşkil eden eyaletler ve kıt'a topraklarını kapsar.

«Türk vatandaşı» tabirinden Türkiye'de yürürlükte olan kanunlar gereğince Türk vatandaşlığını taşıyan kimseler anlaşılır.

«Türk işçisi» tabirinden, çalışmak ve ikamet etmek niyeti ile, Avustralya'ya gitmek isteyen veya gitmiş olan Türk vatandaşı ile orada serbest iş tutan Türk vatandaşı anlaşılır.

«Aile» tabiri bir Türk işçisinin eşini ve 21 yaşından küçük, evlenmemiş çocuklarını kapsar.

«Misafirhane» tabirinden, Avustralya'da Hükümet tarafından temin veya yardım edilen geçici iâşe ve ibate mahalli anlaşılır.

«Bekâr erkekler ve kadınlar» tabirinden, bakımı ile yükümlü olduğu çocukları bulunmayan evlenmemiş, boşanmış veya dul kimseler anlaşılır.

Madde 2

1. Avustralya Hükümeti Türkiye'de işçilerin ve ailelerinin seçilmesi ve gönderilmesi işlemlerini yürütmek üzere (bundan böyle Anlaşmada Avustralya Ofisi diye adlandırılacak olan) bir ofis kuracaktır.

2. Avustralya Hükümeti, bu amaçla Türkiye'ye geçici heyetler de gönderebilir.

3. Türk Hükümeti, faaliyetlerinin yürütülmesinde İş ve İşçi Bulma Kurumu ile (bundan böyle kurum olarak anılacaktır) işbirliği yapacak olan Avustralya Ofisinin çalışmalarını kolaylaştırmak üzere gerekli tedbirleri alır. Avustralya Ofisinin masrafları Avustralya Hükümeti tarafından karşılanır.

4. Kurum, Türk kanunlarına göre gerekli olan ikamet ve çalışma müsaadelelerinin alınmasında Avustralya Ofisinin memur ve hizmetlilerine yardımcı olur.

Madde 3

1. Avustralya Ofisi yıllık Türk işçisi talebini Kurum'a bildirir. Bu meyanda Türk işçisine ihtiyaç duyulan sanayi grupları ve meslekler ile ücretler, yaş, medeni hâl, mesleki ve sıhhi elverişlilik şartları da belirtilir.

2. Kurum, bu talebi hangi ölçüde karşılayabileceğini en kısa zamanda Avustralya Ofisi'ni bildirir.

3. Seçilecek Türk işçilerinin vasıfları Kurum ve Avustralya Ofisi arasında yıllık istişare ile kararlaştırılır. Kararın verilmesinde vasıflı, yarı vasıflı ve vasıfsız işçi sayılarının makul bir nisbet dahilinde tesbiti hususu göz önünde bulundurulur.

Madde 4

1. Bu Anlaşmaya göre seçime tabi tutulabilecek Türk vatandaşlarının yaş hadleri aşağıda gösterilmiştir:

(a) 21 yaş ile 35 yaş (21 ve 35 yaşlar dahil) arasındaki bekâr erkek ve kadınlar.

(b) 21 yaş ile 45 yaş (21 ve 45 yaşlar dahil) arasındaki çocuksuz evli çiftler.

(c) 50 yaşını geçmemiş çocuklu evliler.

2. Yukarıdaki yaş hadleri özel durumlarda, Kurum ile Avustralya Ofisi arasında varılacak mutabakat ile değiştirilebilir.

Madde 5

Türk işçileri için yıllık talepler prensip olarak isim belirtilmeksizin yapılır. Bu Anlaşma gereğince ismen yapılacak Türk işçisi talepleri, ancak Avustralya'da mu- kim kimselerin yakınlarına ait olduğu takdirde Kurum'a intikal ettirilir. İsmen taleplerin karşılanma şartlarını Kurum, Avustralya Ofisi ile istişareyi müteakip tesbit eder.

Madde 6

Türk işçilerinin ön seçimi, üçüncü maddedeki esaslar nazarı itibare alınarak Kurum tarafından yapılır. Ön seçim, işçilerin ve ailelerinin sağlık muayenesinden geçirilmelerini, sağlık belgelerinin çıkarılmasını ve ilgili iş için gerekli mesleki ehliyet ve bedeni kabiliyetin tesbitini kapsar.

Madde 7

1. Ön seçimleri Kurum tarafından 6. maddeye göre yapılmış olan Türk işçilerinin son seçimleri, Avustralya'ya normal giriş niteliklerini haiz olup olmadıklarını tesbit maksadı ile Avustralya Ofisi tarafından yapılır.

2. Son seçim aşağıdaki esaslara göre uygulanır:

(a) Kurum, ön seçimleri yapılmış Türk işçileri ve ailelerine ait sağlık muayene raporlarını, filmleri, diğer lüzumlu belgelerle birlikte Avustralya Ofisi'ne verir.

(b) Avustralya Ofisi, bir Türk işçisi ve ailesine ait yukarıda (a) paragrafında belirtilen belgeleri aldıktan sonra, son seçimin yapıp yapılmayacağını, yapılacak ise hangi tarihte ve nerede yapılacağını en kısa zamanda Kuruma bildirir.

(c) Avustralya Ofisi, bir Türk işçisinin mesleki ehliyeti ile ilgili özel bir muayeneye lüzum görürse bu muayenenin gerektirdiği masraflar Ofise ait olur.

(d) Adayların mesleki ehliyetlerinin tesbiti hususunda Kurum gerekli kolaylıkların gösterilmesini sağlar.

(e) Avustralya Ofisi, son seçime gelen aday hakkındaki kararını Kuruma ve adaya en kısa zamanda bildirir. Ön seçimi yapılmış olan bir adayın reddolunma-

si halinde, Avustralya Ofisi red sebeplerini talep üzerine Kurum Genel Müdürüne bildirir.

Madde 8

1. Avustralya Ofisi ile son seçimi yapılmış olan aday arasında işbu maddenin 2 ve 3. paragraflarında öngörülen hususları havi bir belge düzenlenir.

2. Belgenin Avustralya Ofisi'nin sorumlu memuru tarafından imzalanan kısmında aşağıdaki hususlar yer alır.

(a) Adayın Türkiye'den ayrılmak üzere gemiye veya uçağa biniş yerinden Avustralya'daki iş yerine kadar gerekli yol masraflarının, kendisi, karısı, 19 ve daha yukarı yaştaki çocukları için şahıs başına ödiyeceği 25 Avustralya Doları karşılığı hariç olmak üzere, Avustralya makamları tarafından karşılanacağı,

(b) Adayın Avustralya'ya beraberinde götüreceği veya sonradan yanına alıracacağı aile fertleri için Avustralya makamlarınca sağlanacak yardımlar ve imkânlar,

(c) 14. maddenin 2. paragrafında derpiş edilen şartlar dahilinde, uygun bir işe girinceye kadar, aday ve ailesinin iâşe ve ibatesinin sağlanacağı,

(d) Aday uygun bir işe girinceye kadar, iâşe ve ibateye ilaveten yapılacak Sosyal ve Mali yardımların mahiyet ve miktarı,

(e) Adayın seçim neticesinde tesbit olunan mesleki ehliyet ve bedeni kabiliyetine göre Avustralya'da yerleştirilmesi düşünülen işin mahiyeti,

(f) Adayın, muhtemel işinde alabilmesi mümkün asgarî ücret,

(g) Adayın, işsizlik sigortası da dahil olmak üzere, çalışma şartlarından, iş emniyetinden, sağlık yardımlarından, ücretli tatillerden ve bütün sosyal güvenlik hak ve menfaatlerinden Avustralyalı ve Avustralya'da çalışan diğer yabancı işçilerle eşit şekilde faydalanacağı,

(h) Adayın Avustralya'da mukim ailesinin, sosyal yardımlardan Avustralyalı ve diğer yabancı işçilerin aileleriyle eşit şekilde faydalanacağı,

3. Belgenin aday tarafından imzalanan kısmında aşağıdaki hususlar yer alır:

(a) Adayın yol masraflarına, kendisi ve refakatinde Avustralya'ya gidecek olan karısı ile 19 ve daha yukarı yaştaki çocukları için şahıs başına 25 Avustralya Doları karşılığında peşin olarak iştirak edeceği,

(b) Kendisinin veya ailesi efradından birinin, gelişlerinden itibaren 24 ay içinde Avustralya'dan ayrılmak istemesi halinde, Avustralya makamları tarafından ödenmiş bulunan yol masraflarını iade edeceği.

4. Bu maddede öngörülen belge Türkçe ve İngilizce olarak üçer nüsha düzenlenir. Kurum, Ofis ve aday herbirinden birer nüsha alırlar.

Belgenin şekli Kurum ve Avustralya Ofisince tesbit olunur.

Madde 9

Türk işçilerinin, hareketlerinden önce Avustralya'daki çalışma ve yaşama şartları ve çalışacakları muhtemel işler hakkında Türkçe yazılı metinlerden bilgi edinmeleri için Avustralya Hükümeti gerekli bütün tedbirleri alır.

Madde 10

1. İki Hükümet işbu Anlaşmaya göre seçilen işçilerin ve ailelerinin Türkiye'den ayrılış, nakil ve Avustralya'ya varışları ile ilgili idarî formaliteleri çabuklaştırmak için gerekli tedbirleri alır.

2. İşçilerin ve ailelerinin Türkiye'den Avustralya'ya nakilleri Kurumun işbirliği ile Avustralya Ofisi tarafından düzenlenir. Kurum, işçiler ve ailelerinin, hareket için tesbit edilen yer ve saatte bulundurulmalarını sağlar ve vasıtalara binmelerine yardım eder.

3. İşbu maddenin 4. paragrafında tesbit edilen esaslar dahilinde, Avustralya Ofisi ve Kurum Anlaşma gereğince seçilmiş olan işçilere ve ailelerine seyahat müddetince ve Avustralya'ya varışlarında yardımcı olmak, onlara, Avustralya'daki yaşama ve çalışma şartları hakkında bilgi vermek ve İngilizce öğrenmeğe hazırlamakla görevli, Türkçe konuşan bir refakat memuru temin ederler.

Taşıma uçakla yapılıyorsa, memur, Türk işçi ve aile fertlerinin sayısı 35'i geçtiği takdirde terfık olunur. Gemi ile nakil halinde, refakat memuru, Türk işçileri ve aile fertlerinin sayısı 100'ü geçtiği takdirde verilir.

5. Refakat memurlarının gidiş dönüş yol masrafları, ve bunların Türkiye'den seçilmeleri halinde, ayrıca, Avustralya'da kaldıkları müddet zarfındaki makul masrafları Avustralya Hükümeti tarafından karşılanır.

Madde 11

İşbu Anlaşmaya göre, son seçimleri yapılmış olan Türk vatandaşlarının pasaport ve gerekli diğer vesikalarının temininde Kurum yürürlükteki mevzuata göre yardımcı olur. Yetkili Avustralya makamları da işbu Anlaşmaya göre son seçimleri yapılmış olan Türk vatandaşlarına gerekli vizeleri ve diğer lüzumlu olabilecek vesikaları ücretsiz olarak verir.

Madde 12

1. İşbu Anlaşmaya göre son seçimi yapılmış olan bir Türk işçisinin ailesi, normal giriş şartlarına tabi olmak kaydı ile işçi ile birlikte Avustralya'ya gidebilir veya ona sonradan iltihak edebilir.

2. İşbu maddenin uygulanmasında, Türkiye'de bakımlarının işçiye ait olduğunun Kurumca tevsik edilmesi kaydı ile, işçinin yaşlı ana ve babası aile kapsamına dahil edilebilir.

Madde 13

1. Avustralya Hükümeti, işbu Anlaşmaya göre, son seçimleri yapılan Türk işçileri ve ailelerinin Avustralya'ya yolcu uçağı veya yolcu gemisi ile nakillerini sağlar ve seyahat kumpanyalarına yol masraflarını öder.

2. Avustralya Ofisi, her Türk işçisi ve kendisi ile birlikte seyahat eden karısı, 19 ve daha yukarı yaştaki çocukları için işçiden, Türkiye'den ayrılmadan önce, şahıs başına 25 er Avustralya Doları karşılığı Türk parası alır.

3. Avustralya Hükümetince karşılanan yol masrafları, yolcu biletine normal olarak tanınan haktan aşağı olmamak üzere, makul miktarda bagaj taşıma masraflarını da kapsar. Bu bagajların taşınması için Türk işçileri ve ailelerince veya Türk Hükümetince herhangi bir ödeme yapılmaz.

Madde 14

1. Avustralya makamları Türk işçilerinin ve çalışma çağındaki aile mensuplarının mümkün olan en kısa zamanda Avustralya'da uygun işlere yerleştirilmelerine müessir şekilde iştirak mesuliyetini kabul ederler.

2. Avustralya'ya varışlarında, Türk işçisi ve ailesi bir misafirhanede kaldıkları takdirde, Avustralya Hükümetince:

(a) İşçinin iş beklediği ilk yedi gün, bu misafirhanede parasız olarak iâşe ve ibatesi temin edilir,

(b) Sekizinci güne kadar işe yerleşmemiş olan işçiye özel sosyal hizmet fonundan ödeme başlar. Ancak bundan işçinin ve ailesinin iâşe ve ibate masraflarına karşılık bir miktar kesinti yapılır.

3. Ailesi ile birlikte misafirhanede ikâmet eden işçi, kendisine uygun bir iş verildiği takdirde, kendisinin ve ailesi efradının iâşe ve ibatesiyle ilgili ücretleri cari haftalık tarife üzerinden öder.

Madde 15

1. Avustralya'da ikamet eden Türk vatandaşları, ikâmetgâh temini ile ilgili hususlarda, yürürlükteki Avustralya mevzuatına uygun olarak, Avustralya vatandaşları ve diğer yabancılarla aynı haklara sahiptirler.

2. Avustralya makamları Türk işçileri ve ailelerine, uygun ikâmetgâh temini hususunda yardım ve aracılık yaparlar.

3. İkâmetgâhı işveren tarafından temin olunan bir Türk işçisi, bu ikâmetgâhın matluba muvafık olmadığı veya kiranın aynı bölgedeki Avustralyalı ve diğer yabancı işçiler tarafından ödenen miktarın üstünde bulunduğu yolunda şikâyet ederse, Avustralya makamları bu şikâyeti inceleyerek uygun tedbirleri alırlar.

Madde 16

Bir Türk işçisi ve ailesinin Avustralya'ya varışını müteakip, Avustralya Hükümeti,

(a) Varış limanından veya hava alanından, özel veya işveren tarafından temin edilen ikametgâha veya işçinin muhtemel iş yerine yakın bir misafirhaneye kadar kendisi veya ailesinin ücretsiz olarak naklini,

(b) İşçi ve ailesine ait eşyanın, keza varış liman veya hava alanından, (a) paragrafındaki ikâmetgâh yerine kadar ücretsiz olarak naklini,

(c) İş temini bakımından bir işçinin başka bir misafirhaneye nakli arzu edildiği takdirde işçinin ve ailesinin ve bunlara ait eşyanın aynı mahalle kadar keza ücretsiz olarak naklini sağlar.

Madde 17

1. Avustralya makamlarınca zaman zaman Türk makamlarına aşağıdaki bilgiler verilir:

(a) Önceden tesbit edilen muayyen devrelerde Avustralya'ya gelen Türk işçileri ve ailelerine dair istatistik malumat.

(b) Türk işçileri ve ailelerinin Avustralya'ya nakilleri esnasında zuhur etmiş olan özel durumlar hakkında bilgi.

2. Avustralya makamları, ayrıca, bu Anlaşmaya göre Avustralya'ya giden ve Commonwealth İş Bulma Servisi aracılığı ile işe yerleştirilmiş olan Türk işçilerinin ilk iş adreslerini gösteren listeleri belirli zamanlarda Türkiye Büyükelçiliğine gönderirler.

Madde 18

1. Avustralya'da mukim Türk vatandaşları, sosyal hizmet ve millî yardım ödemelerinden (Avustralya'da ilk işini bekleyen yabancı işçilere yapılan ödemeler de dahil olmak üzere) Avustralya'nın kendi vatandaşları ile eşit şekilde ve onlara uygulanan esaslar dahilinde faydalanırlar.

2. Avustralya'da çalışan Türk vatandaşları, işlerine müteallik hususlarda, ücretler dahil, çalışma şartlarından, hak ve mükellefiyetlerden, iş mevzuatının uygulanmasından, iş emniyeti ile sağlık ve iskân şartlarından Avustralya'lı işçilerle eşit şekilde faydalanırlar.

Madde 19

1. Avustralya'daki Türk işçileri, yürürlükteki mali mevzuata uygun olarak,

ailelerinin bakımı için gerekli miktarları veya ücretlerinden yaptıkları tasarrufları Türkiye'ye transfer edebilirler.

2. Emeklilik veya malûliyet sebebi ile bir Türk işçisinin Avustralya'dan daimi olarak ayrılması halinde kendisi veya Avustralya'daki bir Türk işçisinin ölümü takdirinde onun en yakın hak sahipleri, toptan ödemeleri, tazminatları ve imkân olan ahvalde ölünün terekesini Türkiye'ye, başka herhangi Avustralya mukimlerine uygulanan şartlardan daha az müsait olmamak üzere, transfer ettirebilir.

Madde 20

Türk millî ve dinî bayramlarında, Türk işçilerine, yıllık izinlerine mahsuben ücretli izin verilmesi Avustralya makamlarınca işverenlere telkin olunur.

Madde 21

1. Türk işçileri ve aileleri Avustralya'lı işçiler ve aileleriyle aynı esaslar dahilinde mesleki eğitim ve rehabilitasyon kurslarından ve bu eğitim sonunda uygun işlere yerleşmek için Commonwealth İş Bulma Servisinin yardımlarından faydalanırlar.

2. Avustralya makamları, kurslar açılması da dahil olmak üzere, Türk işçilerinin ve ailelerinin İngilizce öğrenmeleri için gerekli yardımda bulunurlar.

Madde 22

Avustralya makamları, Türk vatandaşlarının, çocuklarına Türkçe okutmak imkânlarını sağlayacak pratik tedbirler hususunda Avustralya'daki Türk makamları ile işbirliği yaparlar.

Madde 23

24. Madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, Türk vatandaşları, Avustralya kanunlarına uygun olarak, Türkiye'yi ziyaret edebilirler ve bu maksatla mevcut seyahat kolaylıklarından faydalanabilirler.

Madde 24

1. Varışlarından itibaren 24 ay içinde herhangi bir sebeple, Avustralya'dan ayrılmak isteyen Türk işçileri ve aile fertleri, Avustralya Hükümetince kendileri için yapılmış olan yol masraflarını geri öderler.

2. Ancak, Avustralya Hükümeti, özel durumların mevcudiyetini gözönünde tutarak bu maddenin 1. Fıkrasındaki geri ödeme mükellefiyetinin tatbikinden vazgeçebilir.

Madde 25

1. Avustralya makamları, Avustralya'da mukim bir Türk vatandaşının hastalık veya malûliyet neticesi çalışamayacak halde olması veya başka özel bir durum sebebi ile Türkiye'ye iade edilme talebini sempati ile karşılamayı kabul eder.

2. Avustralya'daki Türk makamları, Avustralya'da mukim bir Türk vatandaşının memleketine iadesi için kâfi sebepler bulunduğu kanaat getirdiği takdirde, bunu Avustralya makamlarına bildirebilir. Avustralya makamları bu talebi sempati ile karşılar.

3. Her iki halde de memlekete iade masrafları Avustralya Hükümetince ödenir.

Madde 26

1. Avustralya'da kanunlara uygun bir şekilde ikamet eden bir Türk vatandaşı, Avustralya kanunlarının öngördüğü haller dışında sınırışı edilemez veya Avustralya'dan gitmeyi zorlayıcı muamelelere tabi tutulamaz.

2. Avustralya makamları, bir Türk vatanlaşının sınırışı edilmesine tevessül olunduğu zaman, derhal Türkiye Büyükelçiliğini haberdar ederler.

3. Avustralya'dan sınırışı edilme kararı kendisine tebliğ olunan Türk vatandaşına, Avustralya kanunlarının itiraz hakkı tanıdığı hallerde, karara karşı itirazda bulunma imkânı verilir.

Madde 27

1. Avustralya'ya geliş masraflarına bu Anlaşmaya göre Avustralya Hükümeti tarafından yardım edilmiş olan Türk işçileri ve aileleri bu Anlaşmanın bütün hükümlerinden faydalanırlar.

2. Bu Anlaşmanın derpiş ettiği mali yardımlardan faydalanmaksızın Avustralya'ya giden Türk işçileri ve aileleri, Anlaşmanın 15. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 25. 26. maddelerinden istifade ederler.

Madde 28

1. Taraflardan birinin isteği üzerine, her iki Hükümetin en az ikişer temsilcisinden kurulacak bir karma komisyon, Türkiye veya Avustralya'da toplanır.

2. Komisyonun görevi, bu Anlaşmanın uygulanmasından doğabilecek büyük güçlükleri, çözümlemek amacı ile incelemek çözümlenemeyen hususlarda teklifler hazırlamaktır.

Madde 29

1. İşbu Anlaşma imzalandığı tarihte yürürlüğe girer ve işbu maddenin ikinci paragrafındaki hükümlere uygun olarak sona erinceye kadar yürürlükte kalır.

2. Her iki Hükümetten biri, herhangi bir tarihte Anlaşmayı sona erdirmek istediğini diğer tarafa yazılı olarak bildirir. Bu takdirde, Anlaşma yazılı beyan tarihinden itibaren 90 gün sonra yürürlükten kalkar.

İşbu Anlaşma her iki dildeki metinler aynı kuvvette olmak üzere, 5 Ekim 1967 günü Kanberra'da İngilizce ve Türkçe ikişer nüsha düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

İmza

*Avustralya Milletler Topluluğu
Hükümeti adına*

İmza

*Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına*

..

Türk-İs
yayınları,
No.76

TÜRK İŞ EĞİTİM MERKEZİ

331.11 TÜR 1973